



ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΠΟΛΙΤΙΚΗ,
ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ»



ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

Γυναικοκτονίες στην Ελλάδα: Δικαιοπολιτική ανάλυση του
φαινομένου μέσα από την ταυτότητα του θύματος και του
θύτη. Ενδεικτική παρουσίαση περιστατικών των ετών 2020-
2023.

Όνομα: Στυλιανή Καραφυλλίδου

A.M: flit.plic2110

Επιβλέπουσα: Αναστασία Παριανού, Καθηγήτρια

Μέλη εξεταστικής επιτροπής:

Σωτήρης Λίβας, Καθηγητής

Φωτεινή Καρλάφτη- Μουρατίδου, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό

Κέρκυρα, Ιούνιος 2024

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η Στυλιανή Καραφυλλίδου, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Γυναικοκτονίες στην Ελλάδα: Δικαιοπολιτική ανάλυση του φαινομένου μέσα από την ταυτότητα του θύματος και του θύτη. Ενδεικτική παρουσίαση περιστατικών των ετών 2020-2023.» αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Ημερομηνία

Η δηλούσα

03/07/2024

Στυλιανή Καραφυλλίδου

Περιεχόμενα

1. Περίληψη	4
2. Abstract.	5
3. Εισαγωγή	6
4. Ταυτότητα.....	9
5. Βιολογικό και Κοινωνικό Φύλο	14
6. Το Έγκλημα της Γυναικοκτονίας: Ορισμοί	24
7. Το Έγκλημα της Γυναικοκτονίας: Είδη.....	39
8. Το Έγκλημα της Γυναικοκτονίας: Συντροφική Γυναικοκτονία.	50
9. Το Έγκλημα της Γυναικοκτονίας: η θεωρία της Ρομαντικής Γυναικοκτονίας.	57
10. Παράγοντες Κινδύνου που οδηγούν στις Γυναικοκτονίες.....	63
11. Παράγοντες Κινδύνου που οδηγούν στις Γυναικοκτονίες: τα χαρακτηριστικά των δραστών.....	78
12. Συστάσεις για Πρόληψη της Γυναικοκτονίας.....	81
13. Νομικό Πλαίσιο Ελλάδας: που εμπίπτει η Γυναικοκτονία;	88
14. Νομικό Πλαίσιο: η περίπτωση της Κύπρου και η αναγνώριση της Γυναικοκτονίας ως «ιδιώνυμο αδίκημα».....	102
15. Η διαδικασία συλλογής στοιχείων.	105
16. Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2020	110
17. Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2021	124
18. Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2022	139
19. Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2023	151
20. Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2023. Οι περιπτώσεις οι οποίες δεν συμπεριλήφθηκαν στα πορίσματα.	158
21. Συμπεράσματα.	162
22. Επίλογος.	169

23. Βιβλιογραφία.	170
24. Ελληνική Βιβλιογραφία.	178
25. Ιστοσελίδες.	179
26. Νομοθεσία, όπως ανακτήθηκε από το διαδίκτυο	199

Περίληψη

Η συγκεκριμένη εργασία πραγματεύεται το φαινόμενο των γυναικοκτονιών στην Ελληνική κοινωνία κατά την περίοδο 2020-2023. Κατά τη διάρκεια των πρώτων κυμάτων της πανδημίας Covid-19, το ζήτημα των γυναικοκτονιών πήρε μεγαλύτερες διαστάσεις καθώς ο αριθμός των περιπτώσεων αυξήθηκε. Ταυτόχρονα, μιας και τα εγκλήματα των γυναικοκτονιών πληθύνονταν, το ζήτημα εισήχθη στον δημόσιο διάλογο. Απόρροια αυτού του φαινομένου ήταν να γίνει ο όρος «γυναικοκτονία» αποδεκτός αλλά, την ίδια στιγμή, να υπάρξουν αντιδράσεις και παρανοήσεις. Στόχος της παρούσας εργασίας, λοιπόν, είναι να κατανοήσει βαθύτερα το ιδιάζον και πολυσύνθετο έγκλημα της γυναικοκτονίας, μέσα από την παρουσίαση των ελληνικών περιπτώσεων μεταξύ 2020-2023, ένα έγκλημα το οποίο έχει ως στόχο τα άτομα τα οποία φέρουν την γυναικεία ταυτότητα. Παράλληλα, εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα, η οποία έχει υπογράψει την Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και έχει λάβει μέτρα για την προστασία των γυναικών αλλά δεν έχει αναγνωρίσει την γυναικοκτονία ως ιδιώνυμο αδίκημα.

Λέξεις- Κλειδιά: Γυναικοκτονία, ταυτότητα, βιολογικό φύλο, κοινωνικό φύλο, ενδοοικογενειακή βία, έμφυλη βία, βία κατά των γυναικών.

Abstract

This study discusses the phenomenon of femicides in Greece from 2020 to 2023. During the initial waves of the Covid-19 pandemic, femicides gained increased attention as the number of cases rose. Simultaneously, as femicide incidents escalated, the issue entered the public discourse. As a consequence, the term "femicide" gained acceptance; however, it was met with reactions and misunderstandings. The objective of this paper is to gain a deeper understanding of the distinct and intricate crime of femicide by presenting recorded Greek cases from 2020 to 2023—a crime that specifically targets individuals identifying as female. Additionally, the paper examines how femicides are addressed in Greece, a country that has ratified the Istanbul Convention and implemented measures to protect women but has not formally recognized femicide as a distinct crime.

Keywords: Femicide, identity, sex, gender, domestic violence, gender violence, violence against women.

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το φαινόμενο των γυναικοκτονιών στην Ελληνική κοινωνία από το 2020 έως τον Μάιο του 2023. Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος έγινε λόγω ενδιαφέροντος για το ιδιάζον έγκλημα της γυναικοκτονίας. Από την αρχή της πανδημίας και, ιδιαίτερα, κατά την δεύτερη καραντίνα, δηλαδή το 2021, τα ειδησεογραφικά μέσα κάλυπταν πιο συχνά το ζήτημα των γυναικοκτονιών. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να ανοίξει ο διάλογος για τις γυναικοκτονίες και στην ελληνική κοινωνία.

Η φύση του συγκεκριμένου εγκλήματος, η αύξηση των περιστατικών κατά την προαναφερθείσα χρονική περίοδο και η αντιμετώπισή του από τα ειδησεογραφικά μέσα και την ελληνική κοινωνία αποτέλεσαν βασικούς άξονες για την εκπόνηση της εργασίας. Η παρούσα μελέτη, λοιπόν, χωρίζεται σε 11 επιμέρους κεφάλαια τα οποία με την σειρά τους κατανέμονται σε 5 επιμέρους θεματικές ενότητες.

Στην πρώτη ενότητα, ειδικότερα στα δύο πρώτα άρθρα, παρουσιάζονται εισαγωγικές πληροφορίες σχετικά με τις έννοιες της ταυτότητας, του βιολογικού και του κοινωνικού φύλου. Οι όροι αυτοί είναι απαραίτητοι για την καλύτερη κατανόηση του εγκλήματος των γυναικοκτονιών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο έργο της Butler (1988) και στην θεωρία της επιτελεστικότητας του κοινωνικού φύλου (gender performativity).

Στην συνέχεια, στην δεύτερη ενότητα παρουσιάζονται οι ορισμοί της γυναικοκτονίας. Από τον παλαιότερο καταγεγραμμένο ορισμό του 1801 έως και τον πιο πρόσφατο, δίνεται ένα ευρύ φάσμα ορισμών οι οποίοι προέρχονται από διάφορες πηγές όπως για παράδειγμα λεξικά, δημοσιευμένα άρθρα, βιβλία και αναφορές διεθνών οργανισμών όπως για παράδειγμα τα Ηνωμένα Έθνη και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων. Έπειτα, παρουσιάζονται τα είδη της γυναικοκτονίας ενώ έμφαση δίνεται στην συντροφική γυναικοκτονία η οποία αποτελεί και το πιο διαδεδομένο είδος. Η ενότητα κλείνει με την θεωρία της Gregoratto (2017) για την ρομαντική γυναικοκτονία.

Η τρίτη ενότητα ασχολείται με τις μεθόδους πρόληψης και αντιμετώπισης των γυναικοκτονιών καθώς επίσης και τους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι

εμφανίζονται σε διάφορες περιπτώσεις γυναικοκτονιών και οποίοι, αν ληφθούν υπόψη, μπορούν να σώσουν ζωές. Βεβαίως, όπως και στην περίπτωση των ορισμών και των ειδών της γυναικοκτονίας, έτσι και σε αυτή την ενότητα, χρησιμοποιούνται διάφορες πηγές.

Στην τέταρτη ενότητα παρουσιάζεται το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας αναφορικά με τις γυναικοκτονίες. Επεξηγούνται όλες οι τροποποιήσεις οι οποίες έχουν γίνει στον Ελληνικό Ποινικό Κώδικα μετά την υπογραφή και επικύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης (2018) από την Ελλάδα. Η συγκεκριμένη σύμβαση αποτελεί μία πρωτοπορία για τα έμφυλα ζητήματα και παρέχει σημαντικές κατευθυντήριες γραμμές για όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προσπάθειά τους ενάντια στην Βία κατά των Γυναικών. Ωστόσο, καθώς δεν αναφέρεται συγκεκριμένα και επιγραμματικά η έννοια της γυναικοκτονίας και δεν παρουσιάζονται τρόποι αντιμετώπισής της, έτσι στην Ελλάδα, η γυναικοκτονία δεν αντιμετωπίζεται ως ένα ξεχωριστό έγκλημα όπως γίνεται στην περίπτωση της Κύπρου η οποία έχει αναγνωρίσει από το 2022 τη γυναικοκτονία ως ιδιώνυμο αδίκημα.

Στην τελευταία ενότητα της εργασίας παρουσιάζεται το χρονικό πλαίσιο το οποίο τέθηκε ώστε να είναι πιο εύκολη η καταγραφή των περιπτώσεων των γυναικοκτονιών. Για την καταγραφή των περιπτώσεων χρησιμοποιήθηκαν διάφορες ιστοσελίδες, τόσο από ειδησεογραφικά μέσα όσο και από οργανισμούς όπως για παράδειγμα το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τη Γυναικοκτονία. Τα στοιχεία τα οποία συγκεντρώθηκαν, διαστρώθηκαν με τις ετήσιες εκθέσεις της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οι οποίες περιλαμβάνουν στοιχεία από την Ελληνική Αστυνομία. Οι εκθέσεις αυτές εκδίδονται κάθε Νοέμβριο οπότε η τελευταία έκθεση αφορά το 2021 καθώς εκδόθηκε τον Νοέμβριο του 2023.

Όπως προαναφέρθηκε, οι γυναικοκτονίες οι οποίες καταγράφηκαν εκτείνονται από το 2020 έως τον Μάιο του 2023, και παρουσιάζονται οι περιπτώσεις ανά χρονιά. Σε κάθε έτος, τα εγκλήματα χωρίζονται σε γυναικοκτονίες και πιθανές γυναικοκτονίες. Αυτό συμβαίνει καθώς σε κάποιες περιπτώσεις δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία ώστε να χαρακτηριστούν γυναικοκτονίες. Ταυτόχρονα, καθώς δεν υπάρχει σαφές νομικό πλαίσιο το οποίο να ορίζει τι είναι

γυναικοκτονία, η διαδικασία γίνεται ακόμα πιο δύσκολη. Στο τέλος αυτής της ενότητας παρουσιάζονται κάποιες περιπτώσεις οι οποίες έγιναν μετά τον Μάιο του 2023 (κατά συνέπεια, μετά το προκαθορισμένο χρονικό όριο της εργασίας) αλλά παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τέλος, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα.

Αναφορικά με τα ερωτήματα της εργασίας, βασικό ζήτημα αποτέλεσε η βαθύτερη κατανόηση των γυναικοκτονιών. Πιο συγκεκριμένα, μέσα από τη βιβλιογραφική έρευνα έγινε προσπάθεια για να προσεγγιστεί το έγκλημα της γυναικοκτονίας από κάθε πλευρά. Πρωτίστως, ήταν απαραίτητο να οριστούν βασικές έννοιες όπως για παράδειγμα, ταυτότητα και κοινωνικό φύλο, ώστε να γίνει εφικτό να οριστεί και η έννοια της γυναικοκτονίας. Τα βασικά ερωτήματα, λοιπόν, είναι τα εξής: τι ορίζεται ως γυναικοκτονία; Υπάρχουν διαφορετικά είδη γυναικοκτονιών; Ποιος είναι ο πιθανός θύτης; Υπάρχουν κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ των θυτών; Υπάρχουν κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ των θυμάτων; Ποια είναι η θέση της κοινωνίας;

Αναφορικά με τη μεθοδολογία της έρευνας, στο βιβλιογραφικό μέρος, συμπεριλαμβάνονται αναφορές τόσο από ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς κύκλους όσο και από διεθνείς οργανισμούς. Στη συνέχεια, τα πορίσματα της βιβλιογραφικής έρευνας συγκρίνονται με τα πορίσματα από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε για τις περιπτώσεις γυναικοκτονιών στην Ελλάδα από το 2020 έως και τους πρώτους μήνες του 2023. Η παρουσίαση των περιπτώσεων γυναικοκτονιών είναι αποτέλεσμα σύγκρισης δημοσιογραφικών πηγών.

Βεβαίως, κατά τη διάρκεια της συγγραφής της εργασίας παρουσιάστηκαν κάποιοι περιορισμοί. Βασικότερος αυτών ήταν η έλλειψη στοιχείων αναφορικά με τα περιστατικά γυναικοκτονιών. Ένας ακόμα περιορισμός ήταν το χρονικό πλαίσιο της εργασίας. Κατά τη διαδικασία της συγγραφής διαπράχθηκαν κάποιες γυναικοκτονίες με αποτέλεσμα να αλλάξουν τα δεδομένα. Έτσι, κρίθηκε απαραίτητο να οριστεί μία καταληκτική ημερομηνία ώστε να μπορούν να παραχθούν συγκεκριμένα αποτελέσματα.

Ταυτότητα

Το κοινωνικό φύλο (και ό,τι συνεπάγεται) ως μέρος της ταυτότητας του ατόμου.

Η γυναικοκτονία είναι το έγκλημα το οποίο επιτίθεται στην ταυτότητα των γυναικών (και κατ' επέκταση, των θηλυκοτήτων) και, εν δυνάμει, στην θέλησή τους να υπάρξουν.

Η ταυτότητα ως έννοια, εκ πρώτης όψεως, ακούγεται σαν κάτι το απλό: ταυτότητα είναι αυτό το οποίο χαρακτηρίζει ένα άτομο. Όπως αναφέρει και ο Μααλούφ (2001): «Η ταυτότητά μου είναι αυτή η οποία με αποτρέπει από το να είμαι ολόιδιος με κάποιον άλλον» (σ. 10).

Ωστόσο, πρόκειται για μία εξαιρετικά σύνθετη έννοια με πολλά επίπεδα. Η ταυτότητα δεν είναι μία οντότητα η οποία υπάρχει ξέχωρη αλλά διαμορφώνεται από μία πληθώρα χαρακτηριστικών τα οποία επηρεάζονται, με την σειρά τους, από πολλούς άλλους παράγοντες. Όπως εξηγεί και ο Μααλούφ (2001), ορισμένοι από αυτούς τους παράγοντες οι οποίοι δημιουργούν την ταυτότητα ενός ατόμου είναι η θρησκευτική παράδοση, η εθνικότητα, το επάγγελμα, ένας θεσμός, ένα συγκεκριμένο κοινωνικό περιβάλλον ή ακόμα μία γειτονιά, μία πόλη, μία ομάδα φίλων ή μία κοινότητα με την οποία το άτομο μοιράζεται κοινά ενδιαφέροντα και προτιμήσεις (σ. 10-11). Όλα τα παραπάνω είναι μία μικρή μόνο λίστα όλων εκείνων των χαρακτηριστικών τα οποία διαμορφώνουν την ταυτότητα ενός ατόμου και το καθιστούν μοναδικό μέσα σε μία κοινωνία.

Βεβαίως, παρά τα διάφορα παραδείγματα τα οποία αναφέρθηκαν και καθορίζουν την ταυτότητα ενός ατόμου, δεν επισημάνθηκε ένα παράδειγμα το οποίο συχνά παραβλέπεται αλλά παραμένει πολύ επιδραστικό. Η ταυτότητα ενός ατόμου συχνά βασίζεται και στο πως αντιλαμβάνεται τον «εχθρό» του, όπως αναφέρει ο Μααλούφ (2001). Αυτό θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως γεγονός ότι κατά τη διαδικασία ορισμού της ταυτότητας ενός ατόμου συμπεριλαμβάνεται και ο ορισμός του Άλλου. Δεδομένου ότι η ταυτότητα αποτελείται από τα χαρακτηριστικά που ξεχωρίζουν ένα άτομο από τα υπόλοιπα είναι απαραίτητο να είναι γνωστά και τα χαρακτηριστικά των άλλων ατόμων ώστε να επιτευχθεί η διάκριση.

Σύμφωνα με τους Habermas και Kemper (2022), κατά την παιδική ηλικία, τα άτομα ταυτίζονται με τους έμφυλους ρόλους των γονιών τους (σ. 197). Κατά την διάρκεια της εφηβείας, όμως, η οποία αποτελεί μία περίοδο έντονων αλλαγών, τα άτομα εισάγονται στην κοινωνία, σε ευρύτερη κλίμακα, και αποκτούν αυτονομία η οποία τους δίνει την δυνατότητα και την ευκαιρία να αποκοπούν από την ταυτότητα των γονιών και να αρχίσουν να αναπτύσσουν την δική τους (Habermas & Kemper, 2022, σ. 198). Τέλος, με το πέρασμα στην ενηλικίωση, τα άτομα αρχίζουν σιγά-σιγά να εξερευνούν νέες ταυτότητες, κάποιες από τις οποίες θα ενσωματώσουν στην προσωπική τους ταυτότητα και κάποιες όχι (Habermas & Kemper, 2022, σ. 198). Μερικά παραδείγματα, τα οποία αναφέρει και ο Μασαλούφ, είναι η επαγγελματική ταυτότητα, η οικογενειακή ταυτότητα και η έμφυλη ταυτότητα ή αλλιώς ταυτότητα φύλου (gender identity).

Σύμφωνα με εγκυκλοπαίδεια Britannica ως gender identity, δηλαδή ταυτότητα φύλου, ορίζεται «η κατανόηση του εαυτού ενός ατόμου ως άνδρα ή γυναίκα, ως αγοριού ή κοριτσιού, ως συνδυασμό άνδρα/αγοριού και γυναίκας/κοριτσιού, ως κάποιου ατόμου το οποίο υπάρχει μεταξύ άνδρα/αγοριού και γυναίκας/κοριτσιού ή ως κάποιου που ζει εντελώς έξω από αυτές τις κατηγορίες». Είναι κατανοητό, λοιπόν, πως η έννοια της ταυτότητας φύλου είναι αρκετά σχετική (αν όχι συνώνυμη) με την έννοια του κοινωνικού φύλου, το οποίο συχνά ταυτίζεται (λανθασμένα) με το βιολογικό φύλο. Αυτό συμβαίνει και στην ταυτότητα φύλου. Ωστόσο, είναι επιτακτική ανάγκη να παραμείνει κατανοητό ότι το βιολογικό φύλο και το κοινωνικό φύλο (και, κατ' επέκταση, η ταυτότητα φύλου) είναι διαφορετικές έννοιες, οι οποίες αναλύθηκαν προηγουμένως.

Ειδικότερα, το βιολογικό φύλο αναφέρεται στα βιολογικά χαρακτηριστικά ενός ατόμου ενώ το κοινωνικό αφορά στις αξίες και τα χαρακτηριστικά τα οποία η κοινωνία αναθέτει στα φύλα. Όπως επισημαίνει και η Oakley (1972, όπως αναφέρεται σε άρθρο της Blackstone, 2003, σ. 336) το κοινωνικό φύλο είναι ένα κατασκεύασμα των ανθρώπων το οποίο δημιουργείται εντός των πλαισίων της κοινωνίας (όπως αναφέρει και το όνομά του) μέσα από τις αλληλεπιδράσεις που έχουν τα μέλη της κοινωνίας μεταξύ τους και με το περιβάλλον τους. Παράλληλα, η δημιουργία του κοινωνικού φύλου βασίστηκε

αρκετά στις βιολογικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών. Με το πέρασμα των χρόνων, οι προαναφερθείσες διαφορές ενσωματώθηκαν ολοκληρωτικά στο κοινωνικό φύλο και έγιναν ταυτόσημες με αυτό. Συνεπώς, το κοινωνικό φύλο και όσα απορρέουν από αυτό αποτελούν ένα κοινωνικό κατασκεύασμα.

Όπως είναι κατανοητό, οι έμφυλοι ρόλοι (gender roles) είναι όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά και οι συμπεριφορές που αναμένεται από τα άτομα να υιοθετούν προκειμένου να είναι συμβατά με ένα κοινωνικό φύλο. Οι έμφυλοι ρόλοι βασίζονται στις διαφορετικές προσδοκίες τις οποίες έχει η κοινωνία (σε γενικότερο πλαίσιο) για κάθε άτομο, προσδοκίες που, αντίστοιχα, έχουν ως βάση το βιολογικό φύλο του και τις απόψεις της κοινωνίας για το κοινωνικό φύλο (Blackstone, 2003, σ. 336). Η κοινωνία, λοιπόν, σε γενικότερο πλαίσιο και μέσα από τους θεσμούς της, καθορίζει τους έμφυλους ρόλους τους οποίους πρέπει να υιοθετεί κάθε μέλος της. Μέσα από την ύπαρξή τους στην κοινωνία, τα μέλη της μαθαίνουν να αναγνωρίζουν ποιες συμπεριφορές «ταιριάζουν» με το κοινωνικό τους φύλο οι οποίες, σε βαθύτερο επίπεδο, σχετίζονται άρρηκτα (και λανθασμένα) με το βιολογικό τους φύλο. Όπως αναφέρει εύστοχα η Blackstone (2003): «οι κατάλληλοι έμφυλοι ρόλοι καθορίζονται σύμφωνα με τις απόψεις της κάθε κοινωνίας για τις διαφορές μεταξύ των βιολογικών φύλων» (σ. 336).

Οι έμφυλοι ρόλοι είναι οι ρόλοι τους οποίους πρέπει να υιοθετούν και να ερμηνεύουν οι άνδρες και οι γυναίκες (αν δεχτούμε και εξετάσουμε μόνο αυτότο δίπολο) μέσα σε μία κοινωνία· οι ρόλοι τους οποίους αναλαμβάνουν οι άνδρες και οι γυναίκες μίας κοινωνίας είναι βασισμένοι στο βιολογικό τους φύλο. Οι έμφυλοι ρόλοι δημιουργούνται σύμφωνα με στερεότυπα για το κοινωνικό φύλο (Blackstone, 2003, σ. 337). Σύμφωνα με την Blackstone (2003), «τα έμφυλα στερεότυπα είναι υπεραπλουστευμένες αντιλήψεις των ανδρών και των γυναικών και των διαφορών μεταξύ τους. [...] Τα στερεότυπα φύλου τείνουν να περιλαμβάνουν υπερβολικούς ή λανθασμένους ισχυρισμούς σχετικά με τη φύση των ανδρών και των γυναικών» (σ. 337). Παρόλο που δεν διευκρινίζεται αν είναι αντιλήψεις που φέρουν τα ίδια τα άτομα ή τρίτοι για τους άνδρες και τις γυναίκες, και τα δύο αυτά ενδεχόμενα μπορούν να θεωρηθούν πιθανά. Σύμφωνα με τους παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους, η γυναίκα

πρέπει να επιδεικνύει φροντίδα προς τους άλλους, να είναι συναισθηματική και βεβαίως, να εξαρτάται από τον άνδρα, ο οποίος δεν πρέπει να δείχνει τα συναισθήματά του αλλά να παραμένει συναισθηματικά σταθερός. Τέτοιες στερεοτυπικές αντιλήψεις των έμφυλων ρόλων έχουν περάσει στην γενικότερη ταυτότητα των φύλων, οδηγώντας στο να θεωρούνται προαπαιτούμενα για το κάθε κοινωνικό φύλο.

Όπως επισημαίνει και ο Jenkins (2008), «το κοινωνικό φύλο είναι ένα από τα πιο συνεπή στοιχεία ταυτότητας στην ανθρώπινη ιστορία και μία από τις πιο διάχυτες αρχές κατηγοριοποίησης, αναμφισβήτητα η πιο διαπεραστική, με τεράστιες συνέπειες για τις ευκαιρίες και τις εμπειρίες ζωής σε ολόκληρες κατηγορίες ανθρώπων» (σ. 83). Όπως αναφέρει στο ίδιο σημείο ο Jenkins (2008), το κοινωνικό φύλο είναι αρχικά μία καθοριστική και συλλογική διαδικασία ταυτοποίησης και στην συνέχεια αποτελεί μία θεμελιώδη αρχή για τον σχηματισμό μίας ομάδας, καθιστώντας την έτσι εξ ορισμού διαφορετική από άλλα στοιχεία ταυτότητας όπως για παράδειγμα, η εθνικότητα (σ. 82). Η εθνικότητα ή η θρησκεία αποτελούν στοιχεία ταυτότητας τα οποία εμφανίζονται αργότερα στη ζωή ενός ατόμου και το εντάσσουν σε μία ομάδα η οποία βασίζεται στα στοιχεία αυτά καθ' αυτά. Το κοινωνικό φύλο από την άλλη, το οποίο δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ταυτίζεται (λανθασμένα) με το βιολογικό, είναι μία ταυτότητα την οποία αποκτά το άτομο ανεξάρτητα από την θέλησή του, ασυνείδητα, από μικρή ηλικία, μαζί με όλα τα χαρακτηριστικά και τις συμπεριφορές οι οποίες το καθορίζουν.

Σε πολλές περιπτώσεις, μπορεί το άτομο να μην συνειδητοποιήσει ποτέ την διαφορά μεταξύ του βιολογικού και του κοινωνικού φύλου ή να μην αναγνωρίσει ότι έχει μεγαλώσει μαθαίνοντας να συμπεριφέρεται με τον τρόπο ο οποίος ταιριάζει με το κοινωνικό φύλο το οποίο του ανατέθηκε κατά την γέννησή του και το οποίο είναι το αντίστοιχο του βιολογικού. Επιπρόσθετα, καθώς πρόκειται για ένα κοινωνικό κατασκεύασμα, όπως προαναφέρθηκε, το κοινωνικό φύλο ενός ατόμου πραγματώνεται ολοκληρωτικά μέσα στην κοινωνία και στην συμμετοχή του μέσα σε αυτή (Jenkins, 2008, σ. 83). Για αυτό τον λόγο ο Jenkins (2008) τονίζει ότι «ένα άτομο δεν γεννιέται σε ένα κοινωνικό φύλο με τον ίδιο τρόπο, όπως για παράδειγμα, ένα άτομο γεννιέται σε μία οικογένεια, σε μία καταγωγή, σε μία κοινότητα ή σε μία εθνικότητα» (σ.

83). Και βεβαίως, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι όταν μιλάμε για κοινωνικό φύλο και ταυτότητα φύλου ή έμφυλους ρόλους και έμφυλα στερεότυπα, γίνεται λόγος για το γνωστό δίπολο, το οποίο αναφέρθηκε και προηγουμένως, του άνδρα και της γυναίκας.

Και εδώ γεννάται ένα ερώτημα. Πώς γίνεται να είναι μία ταυτότητα, όπως αυτή του κοινωνικού φύλου, τόσο δυνατή ώστε να οδηγεί κάποια άτομα μέχρι το έγκλημα;

Βιολογικό και Κοινωνικό Φύλο

Εν αρχή ην ο Λόγος. Και ο διαχωρισμός του βιολογικού φύλου από το κοινωνικό.

Κάθε άτομο το οποίο ασχολείται (ή έχει ασχοληθεί) με ζητήματα των φύλων, έχει ακούσει την περίφημη φράση της γαλλίδας διανοούμενης Simone de Beauvoir: «δεν γεννιέται κανείς γυναίκα, γίνεται». Η συγκεκριμένη φράση έχει αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό σημείο αναφοράς όλων των φεμινιστικών (και όχι μόνο) συζητήσεων περί φύλων. Ουσιαστικά και όπως εξηγείται και από την ίδια την de Beauvoir αλλά και από μεταγενέστερες έρευνες, υπάρχουν δύο φύλα τα οποία είναι ξεχωριστά αλλά με τα χρόνια έχουν συνδεθεί: το βιολογικό φύλο (sex) και το κοινωνικό φύλο (gender).

Με απλά λόγια, το βιολογικό φύλο (sex) είναι όλα εκείνα τα βιολογικά χαρακτηριστικά, όπως για παράδειγμα τα φυλετικά χρωμοσώματα, οι ορμόνες και τα γεννητικά όργανα, τα οποία βοηθούν τα μέλη της ιατρικής κοινότητας να χωρίσουν τα άτομα σε άνδρες και γυναίκες (και τα διαφυλικά ή ίντερσεξ άτομα). Η επιστημονική μελέτη έχει επικεντρωθεί κυρίως στον προαναφερθέντα δυαδικό διαχωρισμό και για αυτόν τον λόγο, στην παρούσα εργασία, θα γίνει αναφορά μόνο σε αυτά τα δύο φύλα τα οποία μονοπωλούν το ενδιαφέρον.

Για πολλά χρόνια, αυτή η διαφορετικότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών (η τελευταία κατηγορία των διαφυλικών ατόμων μόλις πρόσφατα άρχισε να γίνεται ορατή) σε βιολογικό επίπεδο επέτρεψε και διαιώνισε τον διαχωρισμό τους και σε κοινωνικό επίπεδο. Ουσιαστικά, η διαφορετικότητα που χαρακτηρίζει τα φύλα σε βιολογικό επίπεδο διαπερνά διάφορες εκφάνσεις της κοινωνίας. Σε αυτό το επίπεδο, δηλαδή το κοινωνικό, ο διαχωρισμός των φύλων βασίζεται σε στερεότυπα, σε νόρμες, σε δραστηριότητες, σε συμπεριφορές και χαρακτηριστικά. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Κέντρου Διοτίμα, «...θεωρείται ότι αυτές οι συμπεριφορές και τα χαρακτηριστικά εκπορεύονται «φυσικά» από το βιολογικό φύλο (sex)». Βεβαίως, κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα συσχετισμού του βιολογικού φύλου με το κοινωνικό είναι αυτό της γλώσσας. Όπως αναφέρουν και οι Gabriel και Gygax (2016), υπάρχουν γλωσσικές ποικιλίες οι

οποίες έχουν δύο, τρία ή και περισσότερα γραμματικά γένη και σε κάποιες από αυτές, τα γένη αυτά ταυτίζουν το βιολογικό φύλο με το κοινωνικό (σ. 180). Πιο συγκεκριμένα, από τις 257 γλωσσικές ποικιλίες (όπως αναφέρεται στο συγκεκριμένο άρθρο το οποίο χρονολογείται το 2016) οι 112 έχουν γραμματικά γένη και στις 84 περιπτώσεις, αυτά τα γένη ταυτίζουν το βιολογικό φύλο με το κοινωνικό (Gabriel & Gyga, 2016, σ. 180). Το συγκεκριμένο άρθρο είναι γραμμένο στα αγγλικά και οι όροι οι οποίοι χρησιμοποιούνται είναι 'gender systems' που απαντάται στα ελληνικά ως γραμματικό γένος και 'sex- based grammatical genders' που αποδόθηκε περιφραστικά ως η ταύτιση του βιολογικού φύλου με το κοινωνικό. Όπως παρατηρείται, οι δύο έννοιες συγχέονται.

Οι Pryzgodna και Chrisler (2000) αναφέρουν πως οι δύο αγγλικές έννοιες «sex» και «gender» είναι συχνά παραπλανητικές διότι φαίνονται σχετικές, έως και συνώνυμες, καθώς περιγράφουν βασικά χαρακτηριστικά της ανθρώπινης ύπαρξης (σ. 553). Στη συνέχεια, οι Pryzgodna και Chrisler (2000) παραθέτουν παραδείγματα της καθημερινότητας στα οποία είναι αισθητή η σύγχυση μεταξύ των δύο αγγλικών όρων: το φύλο του παιδιού μετά τη γέννηση, το ζήτημα των δημόσιων τουαλετών και η συμπλήρωση του φύλου σε επίσημα έγγραφα (σ. 554). Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις δίνεται πάντα το δίπολο 'άνδρας - γυναίκα' ή σωστότερα 'άρρεν - θήλυ' (male — female) ως επιλογή οπότε είναι πιο εύκολο να συσχετιστούν οι όροι sex και gender (σ. 554).

Και στην ελληνική γλώσσα δημιουργείται μία αντίστοιχη κατάσταση με τις μεταφράσεις των όρων, δηλαδή το βιολογικό φύλο και το κοινωνικό φύλο. Για λόγους συντομίας και ευχέρειας προτιμάται απλά ο όρος 'φύλο' χωρίς τον επιθετικό προσδιορισμό που ξεχωρίζει τις έννοιες. Αυτό προκαλεί μεγαλύτερη σύγχυση καθώς πρόκειται, εν τέλει, για την ίδια λέξη· στην αγγλική γλώσσα είναι διαφορετικές, χωρίς να χρειάζεται κάποιος επιπρόσθετος προσδιορισμός. Οι Pryzgodna και Chrisler (2000) αναφέρουν ότι, στα αγγλικά, ο όρος "gender" είναι πιο «εύπεπτος» από το κοινό, παρόλο που συνήθως το βιολογικό φύλο είναι αυτό που συνήθως είναι πιο άμεσα αντιληπτό (σ. 555). Το βιολογικό φύλο (sex) είναι αυτό το οποίο έρχεται πρώτο χρονικά και, ως εκτούτου, λογικά στο μυαλό των ατόμων χωρίς κάποια άλλη ιδιαίτερη εξήγηση, όπως τονίζει η Delphy (1993, σ. 3). Όμως, οποιαδήποτε εξήγηση πάνω στο

συγκεκριμένο ζήτημα δεν διευκολύνει την βαθύτερη κατανόηση των όρων αλλά, περισσότερο, εντείνει τη σύγχυση. Όπως επισημαίνει η Delphy (1993), «το γεγονός ότι θεωρούμε ή παραδεχόμαστε την προτεραιότητα του βιολογικού φύλου, ακόμα και έμμεσα, μας οδηγεί στη θεωρία ότι το βιολογικό φύλο είναι η αφορμή, ή η εξήγηση, για το κοινωνικό φύλο» (σ. 4). Στη συνέχεια, η Delphy (1993) παρατηρεί πως για να κατανοήσουμε το κοινωνικό φύλο αυτόνομα πρέπει να μην βασιζόμαστε σε προϋποθέσεις σχετικά με την αιτιολογική του συσχέτιση με το βιολογικό φύλο αλλά να εξερευνήσουμε τη σχέση του με αυτό πάνω σε άλλες θεωρίες (σ. 5).

Πιο συγκεκριμένα:

1. Υπάρχει στατιστική σύμπτωση μεταξύ του βιολογικού και του κοινωνικού φύλου, η οποία, όπως αναφέρει είναι στατιστικά σημαντική και αποδεδειγμένη αλλά παραμένει σύμπτωση,
2. Το κοινωνικό φύλο προηγείται του βιολογικού· το βιολογικό φύλο αποτελεί απλά έναν διαχωρισμό, μία αναγνώριση και ταυτοποίηση μεταξύ των ατόμων στις ανθρώπινες κοινωνίες. Το βιολογικό φύλο, είναι, τελικά, ένα σύμβολο το οποίο από τη στιγμή που συγκρίνει και διακρίνει ανόμοια πράγματα, έχει αποκτήσει μία ιστορική και απλά συμβολική σημασία (σ. 5).

Γενικότερα, και για να επιστρέψουμε στο αρχικό ζήτημα, είναι προτιμότερο να μην συγχέονται οι δύο όροι, σε καμία γλώσσα. Οι Kessler και McKenna (1978), όπως αναφέρεται από τις Pryzgoda και Chrisler (2000), επισημαίνουν πως παρόλο που το κοινωνικό φύλο επικεντρώνεται στις έμφυλες διαφορές όπως αυτές παράγονται μέσα στην ανθρώπινη κοινωνία, είναι πιθανόν οι βιολογικές διαφορές των φύλων, οι οποίες αποτελούν το βιολογικό φύλο, να γίνονται και αυτές αντιληπτές μέσω της χρήσης του όρου «κοινωνικό φύλο» (σ. 555). Ωστόσο, η χρήση του όρου «κοινωνικό φύλο» δεν είναι απλά μία επιβεβαίωση ότι ερευνούνται τα έμφυλα ζητήματα και οι διακρίσεις μεταξύ των φύλων (Pryzgoda και Chrisler, 2000, σ. 555). Και για αυτόν τον λόγο είναι ιδιαίτερα σημαντικό να είναι σαφής η διάκριση μεταξύ των δύο 'ειδών' των φύλων και ειδικότερα σε συζητήσεις όπως αυτή των γυναικοκτονιών όπου η κατανόηση του κοινωνικού φύλου και των συνακόλουθων ζητημάτων που

αυτό έχει δημιουργήσει, μας βοηθάει να ερευνήσουμε σε βάθος αυτό το περίπλοκο φαινόμενο.

Οπότε, ως βιολογικό φύλο ορίζονται τα βιολογικά χαρακτηριστικά που διαχωρίζουν τα άτομα ενώ, ως κοινωνικό φύλο ορίζεται το σύνολο των διαφορών μεταξύ των φύλων όπως αυτές έχουν εγκαθιδρυθεί και διαιωνιστεί από την κοινωνία ανά το πέρασμα των αιώνων. Η ίδια η κοινωνία (και ο πολιτισμός) είναι αυτή που, τελικά, επεξεργάζεται και διαχωρίζει τα μέλη της σε αρσενικό και ευνούχο, δηλαδή θηλυκό, όπως σχολιάζει χαρακτηριστικά η de Beauvoir (2011, σ. 330). Μέσα από αυτή τη διχοτόμηση, καθώς γίνεται λόγος μόνο για δύο φύλα, δημιουργείται και το δίπολο του Υποκειμένου (the Subject) και του Άλλου (the Other). Η de Beauvoir (2011) αναφέρει ότι μόνο με την ύπαρξη ενός άλλου μπορεί να δημιουργηθεί, τελικά, το Άλλο (σ. 330). Πιο αναλυτικά, η ύπαρξη του κοινωνικού φύλου της γυναίκας σε αντιδιαστολή με το κοινωνικό φύλο του άνδρα (μιας και μιλάμε για δυαδικό σύστημα), όχι μόνο ορίζει την θέση του άνδρα στην κοινωνία ως το πρότυπο αλλά ορίζει και τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία ως το Άλλο. Για παράδειγμα, τα μικρά παιδιά δεν έχουν επίγνωση του κοινωνικού τους φύλου μέχρι να αρχίσουν να μεγαλώνουν.

Όπως αναφέρει και ο Jenkins (2008), τα παιδιά ξεκινούν υποσυνείδητα από μικρή ηλικία την διαδικασία της απόκτησης του κοινωνικού τους φύλου (σ. 78). Μέσα από διάφορα στοιχεία όπως τα ρούχα, τα παιχνίδια, ακόμα και το παιδικό δωμάτιο, τα παιδιά εισέρχονται σε έναν κόσμο ο οποίος είναι ήδη έμφυλα διαχωρισμένος (μπλε για τα αγόρια, ροζ για τα κορίτσια) και ο οποίος θεωρείται δεδομένος (Jenkins, 2008, σ. 79). Όπως επισημαίνουν και οι Damon και Hart (1988, στο Jenkins, 2008, σ. 82), τα παιδιά καθορίζονται με έμφυλους όρους από τις πρώτες τους στιγμές καθώς το περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνουν έχει δομηθεί πάνω στα έμφυλα στερεότυπα και, ως αποτέλεσμα, τα παιδιά ξεκινούν από μικρή ηλικία να ενσωματώνουν στην ταυτότητά τους το κοινωνικό φύλο το οποίο τους έχει «ανατεθεί». Όσο περισσότερο εντάσσονται στην κοινωνία και γίνονται ενεργά μέλη αυτής, τόσο πιο πολύ αρχίζουν να αποδέχονται περισσότερες συμπεριφορές που σχετίζονται με το κοινωνικό φύλο το οποίο τους δόθηκε κατά την ανατροφή τους. Βεβαίως, αυτό δεν συμβαίνει σε όλες τις περιπτώσεις. Ωστόσο, πολλά

άτομα δεν αναγνωρίζουν καν τον διαχωρισμό του βιολογικού φύλου από το κοινωνικό διότι έχουν μάθει πως αυτά είναι ένα. Ως αποτέλεσμα, συνεχίζουν να αναπαράγουν έμφυλα στερεότυπα τα οποία, με την σειρά τους, βασίζονται σε απλοποιημένες απόψεις και συσχετισμούς του βιολογικού φύλου με το κοινωνικό.

Συνεπώς, σύμφωνα με τον διαχωρισμό των φύλων σε βιολογικό και κοινωνικό καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, εν τέλει, τα φύλα μαθαίνουν να σκέφτονται και να λειτουργούν με συγκεκριμένους τρόπους ούτως ώστε να ταιριάζουν καλύτερα στα (λεγόμενα) «έμφυλα στεγανά» τα οποία έχουν δημιουργηθεί (και εξελιχθεί) όλα αυτά τα χρόνια. Η Butler ονόμασε αυτή την θεωρία ως *performativity* από το αγγλικό ρήμα 'to perform', το οποίο στα ελληνικά μεταφράζεται ως «εκτελώ, παίζω, ερμηνεύω ή κάνω». Στην ελληνική γλώσσα η έννοια αυτή είναι πρόσφατη και χρησιμοποιείται, ο όρος *επιτελεστικότητα* για να αποδοθεί.

Όπως αναφέρει, λοιπόν, και η ίδια (Butler, 1999, σ. xiv-xv), η έννοια του *performativity* μπορεί να γίνει κατανοητή σε δύο επίπεδα. Σε πρώτη φάση, η επιτελεστικότητα (*performativity*) του φύλου γίνεται αντιληπτή καθώς η κοινωνία προσδοκά μία συγκεκριμένη έμφυλη συμπεριφορά από τα άτομα τα οποία ανταποκρίνονται σε αυτές τις εξωτερικές παρεμβολές (Butler, 1999, σ. 17). Παράλληλα, η επιτελεστικότητα του φύλου δεν είναι μία μεμονωμένη πράξη αλλά βασίζεται στην επανάληψη η οποία επιτυγχάνει τα αποτελέσματά της μέσω του εγκλιματισμού του εκάστοτε ατόμου στο πλαίσιο του φυσικού σώματος, όπως αυτό έχει «σμιλευτεί» και διατηρηθεί μέσα στους κόλπους της κοινωνίας όλα αυτά τα χρόνια (Butler, 1999, σ. 17). Με άλλα λόγια και αναφορικά με την δεύτερη συνιστώσα, η επιτελεστικότητα του φύλου εκδηλώνεται μέσα από κοινωνικές νόρμες οι οποίες έχουν οικειοποιηθεί από τα άτομα μέσα στην προσπάθειά τους να ζήσουν μέσα στην ανθρώπινη κοινωνία.

Οι Johnson και Repta (2011) ορίζουν 6 παραμέτρους ώστε να είναι ευκολότερη η κατανόηση του κοινωνικού φύλου. Αρχικά, υπάρχει το θεσμοθετημένο κοινωνικό φύλο (*institutionalized gender*) το οποίο παράγεται και καθορίζεται από θεσμούς όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τη

θρησκεία και το εκπαιδευτικό, ιατρικό, πολιτικό και γενικότερα κοινωνικό σύστημα· το σύστημα, το οποίο δημιουργείται, βασίζεται στην έμφυλη διάκριση και σπανίως αμφισβητείται αλλά παραμένει ισχυρό (σ. 21). Έπειτα, αναφέρεται το κοινωνικό φύλο ως περιορισμένη επιλογή (gender as constrained choice). Σύμφωνα με τις Bird και Rieker (2008), όπως παρατίθεται από τις Johnson και Repta (2011), το κοινωνικό φύλο αντιπροσωπεύει μία σειρά από περιορισμένες επιλογές σχετικά με την υγεία του ατόμου (σ. 22). Οι Bird και Rieker (2008) παρατηρούν ότι ενώ τα άτομα γνωρίζουν τι είναι απαραίτητο για την υγεία τους, δεν μπορούν να λάβουν τις κατάλληλες ενέργειες λόγω περιορισμών όπως τα χρήματα, ο χρόνος και οι σχέσεις εξουσίας (Johnson & Repta, 2011, σ. 22). Βεβαίως, στην κατανόηση αυτής της θεωρίας λειτουργεί συμπληρωματικά και η θεωρία που ονομάζεται 'intersectionality' (διαθεματικότητα ή διατμηματικότητα) της Kimberlé Crenshaw (1989). Σύμφωνα με την θεωρία του 'intersectionality', εκφάνσεις της κοινωνικής και πολιτικής ταυτότητας ενός ατόμου, όπως για παράδειγμα το κοινωνικό και βιολογικό φύλο, η εθνικότητα, η θρησκεία και η αναπηρία, οδηγούν σε διαφορετικούς τρόπους διάκρισης (Crenshaw, 1989, σ.151-154).

Η επόμενη παράμετρος που συζητείται από τις Johnson και Repta (2011) είναι αυτή των έμφυλων ρόλων (gender roles). Ως έμφυλοι ρόλοι ορίζονται οι κοινωνικοί κανόνες και τα κοινωνικά στερεότυπα τα οποία υπαγορεύουν διαφορετικά ενδιαφέροντα, ευθύνες, συμπεριφορές, ευκαιρίες, περιορισμούς και εμπειρίες για τους άνδρες και τις γυναίκες (καθώς μιλάμε για δυαδικό σύστημα) και ως εκ τούτου, έχουν διαφορετικές 'πορείες ζωής' καθώς προσπαθούν συνεχώς να συμμορφώνονται στους ρόλους που τους έχουν ανατεθεί (Johnson & Repta, 2011, σ. 23). Όπως είναι κατανοητό, αυτοί οι δυαδικοί έμφυλοι ρόλοι είναι προβληματικοί και, σε τελικό βαθμό, δεν αντικατοπτρίζουν την κοινωνική ποικιλομορφία αλλά περισσότερο περιορίζουν τα άτομα (Johnson & Repta, 2011, σ. 23).

Μία άλλη έννοια είναι η ταυτότητα φύλου (gender identity), η οποία συζητήθηκε εκτενώς και από τις de Beauvoir και Butler, όπως επισημάνθηκε και προηγουμένως. Η έννοια της ταυτότητας φύλου είναι σχετική με άλλες κοινωνικές ταυτότητες αναφορικά με το πως γίνεται το άτομο αντιληπτό μέσα στην κοινωνία, αλλά, κυρίως επικεντρώνεται στο πως το άτομο

αντιλαμβάνεται τον ίδιο του τον εαυτό, σε εσωτερικό επίπεδο (Johnson & Repta, 2011, σ. 24). Όπως παρουσιάζεται και στην επίσημη ιστοσελίδα του Κέντρου Διοτίμα: «η ταυτότητα φύλου αναφέρεται στον ατομικό και εσωτερικό τρόπο που βιώνεται το κοινωνικό φύλο (gender) από κάθε άτομο που μπορεί να συμπίπτει ή όχι με το αποδοθέν κατά τη γέννηση του φύλο», δηλαδή το βιολογικό φύλο. Δύο ταυτότητες φύλου που κυριαρχούν και αποτελούν τα δύο άκρα του δυαδικού δίπολου είναι η αρρενωπότητα (masculinity) και η θηλυκότητα (femininity).

Ως αρρενωπότητα (masculinity) ορίζεται το κοινωνικό κατασκεύασμα το οποίο συνδέει το κοινωνικό φύλο με τους άνδρες και τα χαρακτηριστικά των ανδρών· αυτή η συσχέτιση βασίζεται κυρίως σε μία σειρά συμπεριφορών και πρακτικών οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από οποιοδήποτε άτομο (Johnson & Repta, 2011, σ. 25). Μερικά (παραδοσιακά) παραδείγματα αρρενωπότητας είναι η ισχύς, η ανεξαρτησία, η σιγουριά και η ηγεσία. Παράλληλα, υπάρχει ο όρος της ‘ηγεμονικής αρρενωπότητας’ (hegemonic masculinity), ο οποίος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τον ετεροφυλόφιλο, λευκό άνδρα της μεσαίας τάξης (Noble, 2004 και Schippers, 2007, στο Johnson & Repta, 2011, σ. 26). Η ηγεμονική αρρενωπότητα επηρεάζει αρνητικά και την υγεία των ατόμων (όπως συζητήθηκε και προηγουμένως) καθώς τα άτομα τα οποία την υιοθετούν, δηλαδή κυρίως οι άνδρες, δεν αποδέχονται οποιαδήποτε βοήθεια σχετικά με προβλήματα υγείας, τόσο σωματικής όσο και ψυχικής, καθώς αυτό δεν συνάδει με την έννοια της αρρενωπότητας αυτής καθ’ αυτής (Johnson & Repta, 2011, σ. 26).

Αντίθετα, η θηλυκότητα (femininity) είναι το κοινωνικό κατασκεύασμα το οποίο είναι συνυφασμένο με τις γυναίκες και γενικότερα τις θηλυκότητες. Όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά οι Johnson και Repta (2011), η θηλυκότητα δεν είναι εγγενώς συνδεδεμένη σε οποιοδήποτε ανθρώπινο σώμα αλλά περισσότερο είναι κατασκευασμένη από τις συνήθειες, τις πρακτικές και τις συμπεριφορές των ατόμων στην καθημερινή τους ζωή, όπως συμβαίνει και με την αρρενωπότητα (σ. 26). Άρα, αυτό το οποίο γίνεται κατανοητό είναι ότι οι έννοιες της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας είναι πρακτικές οι οποίες μπορούν να υιοθετηθούν από οποιοδήποτε άτομο καθώς δεν είναι κάτι με το οποίο γεννιέται ένα άτομο αλλά περισσότερο μία πρακτική που χρησιμοποιεί

για να είναι αποδεκτό από την κοινωνία στην οποία ζει. Μερικά (παραδοσιακά) παραδείγματα θηλυκότητας είναι η ευγένεια, η ευαισθησία, η ενσυναίσθηση και η σεμνότητα. Η έννοια της θηλυκότητας έχει κατασκευαστεί για να είναι δευτερεύουσα σε σχέση με αυτή της αρρενωπότητας (το δίπολο του Υποκειμένου και του Άλλου)· μέσω της συνέχισης αυτής της κατασκευής διατηρείται η ηγεμονία του ενός φύλου σε βάρος του άλλου (Johnson & Repta, 2011, σ. 26). Παρόλο που η αρρενωπότητα θεωρείται ως ο 'χρυσός κανόνας' και οι δύο ταυτότητες κατασκευάζονται σε συνδυασμό και για να υπάρχουν 'η μία απέναντι στην άλλη' ως αντίθετα. Επιπρόσθετα και σε αντιδιαστολή με την αρρενωπότητα, η θηλυκότητα ενθαρρύνει την προσοχή στη υγεία αλλά, ταυτόχρονα, προτρέπει να δίνεται προτεραιότητα στην υγεία των άλλων, κυρίως των παιδιών και άλλων μελών της οικογένειας σε βάρος του ίδιου του ατόμου (Johnson & Repta, 2011, σ. 27).

Στη συνέχεια, μία ακόμα παράμετρος σχετικά με το κοινωνικό φύλο, η οποία συζητείται από τις Johnson και Repta (2011) είναι οι σχέσεις μεταξύ των φύλων ή έμφυλες σχέσεις (gender relations). Οι έμφυλες σχέσεις περιγράφουν τους τρόπους με τους οποίους αλληλεπιδρούν τα δύο φύλα (επικεντρωνόμαστε για μία ακόμα φορά στο προαναφερθέν εγκαθιδρυμένο δίπολο), το πώς αντιλαμβάνονται το άλλο φύλο και ποιες προσδοκίες έχουν από αυτό, όλα μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο (Johnson & Repta, 2011, σ. 27). Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, το οποίο αναφέρεται και από τις Johnson και Repta (2011) είναι το ζήτημα του ποιο άτομο κάνει την πρώτη κίνηση σε μία σχέση, ποιο άτομο πληρώνει στο ραντεβού ή ακόμα και ποιο άτομο οδηγεί· και στις τρεις περιπτώσεις θεωρείται ότι οι άνδρες (τα μέλη της κοινωνίας των οποίων το κοινωνικό φύλο είναι αυτό του άνδρα) πρέπει να κάνουν τις προαναφερθείσες κινήσεις. Συνεπώς, είναι εμφανής η σχέση με τις προηγούμενες παραμέτρους του κοινωνικού φύλου, καθώς επίσης, και με την γενικότερη άποψη ότι πρόκειται για κοινωνικά κατασκευάσματα τα οποία δημιουργήθηκαν και υπάρχουν σε συνάρτηση το ένα με το άλλο.

Τέλος, μία ακόμη παράμετρος η οποία συζητείται από τις Johnson και Repta (2011) είναι αυτή του κοινωνικού φύλου ως ερμηνεία ή αλλιώς η θεωρία της επιτελεστικότητας της Butler (1988) ή επίσης το ενσαρκωμένο κοινωνικό φύλο (embodied gender). Σύμφωνα με την Butler (1988, 2004), και όπως

προαναφέρθηκε, το κοινωνικό φύλο είναι ένα κατασκεύασμα το οποίο εκδηλώνεται και εκφράζεται μέσα από το σώμα του κάθε ατόμου, τις κινήσεις, τον τρόπο που μιλάει και το πως συμπεριφέρεται σε γενικότερο πλαίσιο (θεωρία της επιτελεστικότητας και του ενσαρκωμένου κοινωνικού φύλου). Μέσω της επανάληψης αυτών των πράξεων εκτελείται το κοινωνικό φύλο, το οποίο, παράλληλα, εξετάζεται και αξιολογείται από άλλα μέλη της κοινωνίας και, τελικά, γίνεται αποδεκτό, δηλαδή, ενσαρκώνεται από το άτομο καθώς κάθε άτομο γίνεται «συνένοχο στη διατήρηση της τάξης του κοινωνικού φύλου» (Johnson και Repta, 2011, σ. 28-29). Άλλωστε, όπως επισημαίνει και η Butler (1988), το κοινωνικό φύλο δεν είναι μία σταθερή ταυτότητα από την οποία 'εκπορεύονται' διάφορες ανθρώπινες πράξεις αλλά πρόκειται για μία ταυτότητα η οποία κατασκευάζεται με τον καιρό και βασίζεται στην επανάληψη συγκεκριμένων (έμφυλων) πράξεων (σ. 519).

Για την Butler «οι πράξεις από τις οποίες αποτελείται το κοινωνικό φύλο έχουν ομοιότητες με την παραστατική τέχνη (performative art) σε θεατρικό πλαίσιο (Butler, 1988, σ. 521). Σε μία ενδιαφέρουσα αναλογία, στην προσπάθεια καλύτερης κατανόησης της έννοιας του 'Φύλου', η Butler (1999) αναφέρει πως το drag επωφελείται του διαχωρισμού μεταξύ του σώματος του καλλιτέχνη (βιολογικό φύλο, δηλαδή sex) και του φύλου το οποίο παρουσιάζεται (κοινωνικό φύλο, δηλαδή gender) (1999, σ. 175). Βέβαια, στο σημείο αυτό τονίζει πως το συγκεκριμένο παράδειγμα μας οδηγεί και σε μία άλλη, τρισυπόστατη εξέλιξη: η ανατομία του βιολογικού φύλου (anatomical sex), η ταυτότητα του κοινωνικού φύλου (gender identity) και η επιτελεστικότητα του κοινωνικού φύλου (gender performativity) (Butler, 1999, σ. 175).

Συνεπώς, όπως αναφέρει η Butler (1999), η διάκριση μεταξύ του βιολογικού και του κοινωνικού φύλου δημιουργήθηκε για να καταρρίψει την άποψη ότι το πεπρωμένο και ο προορισμός ενός ατόμου βασίζεται στη βιολογία και στο να επιβεβαιώσει τον διαχωρισμό του κοινωνικού (gender) από το βιολογικό φύλο (sex) (σ. 9). Οπότε, το κοινωνικό φύλο δεν είναι το αιτιολογικό αποτέλεσμα του βιολογικού φύλου, ούτε είναι τόσο σταθερό (Butler, 1999, σ.10). Όπως αναφέρουν και οι Johnson και Repta (2011), «το κοινωνικό φύλο είναι μία άμορφη έννοια» (σ. 21). Επομένως, η ενότητα των φύλων του υποκειμένου (το κοινωνικό «εκπορεύεται» από το βιολογικό), που θεωρούνταν δεδομένη

όλα αυτά τα χρόνια, τίθεται υπό αμφισβήτηση· και αυτό διότι το κοινωνικό φύλο αποτελεί μόνο μία από τις πολλές ερμηνείες του βιολογικού φύλου (Butler, 1990, σ. 10).

Μέσα από την ενασχόληση με την περίπλοκη έννοια του 'Φύλου' και τις διαστάσεις που αυτή έχει, διαφαίνονται διάφορα ζητήματα σχετικά με το φαινόμενο των γυναικοκτονιών, το οποίο έχει απασχολήσει ιδιαίτερα την ελληνική κοινωνία τα τελευταία χρόνια και, ειδικά, μετά την έξαρση της πανδημίας Covid-19.

Συμπερασματικά και σχετικά με το ζήτημα των φύλων και τις γυναικοκτονίες, γίνονται οι εξής παρατηρήσεις. Αρχικά, η έννοια του Φύλου χωρίζεται σε βιολογικό και κοινωνικό. Το κοινωνικό φύλο δεν εκπορεύεται από το βιολογικό φύλο παρόλο που ιστορικά και κοινωνικά έχουν ταυτιστεί με το πέρασμα των χρόνων. Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί τα δύο φύλα να σχετίζονται, όμως, αυτή η σχέση δεν είναι νομοτελειακή. Το κοινωνικό φύλο είναι ένα κοινωνικό κατασκεύασμα· για να είναι πετυχημένο, δηλαδή για να είναι αποδεκτό το άτομο που φέρει ένα κοινωνικό φύλο από την κοινωνία, πρέπει αυτό (το άτομο) να προβεί σε συγκεκριμένες πράξεις, κινήσεις, αντιδράσεις, τρόπο ομιλίας και συμπεριφοράς. Όλα αυτά τα προαναφερθέντα στοιχεία, τα οποία βασίζονται σε στερεοτυπικές αντιλήψεις των φύλων και τα οποία έχουν καθιερωθεί από διάφορες κοινωνικές δομές, αποτελούν συστατικά του κοινωνικού φύλου και πρέπει να γίνονται κατ' επανάληψη. Μόνο έτσι εκτελείται η επιτελεστικότητα του κοινωνικού φύλου (genderperformativity). Μέσω του σώματος, το οποίο είναι το μέσο έκφρασης, και υιοθετώντας αυτά τα έμφυλα στερεότυπα, τα άτομα πορεύονται στην κοινωνία.

Υπάρχουν πολλά έμφυλα στερεότυπα· ένα από αυτά υποστηρίζει πως τα άτομα που έχουν υιοθετήσει την ταυτότητα της αρρενωπότητας (η οποία αποτελεί το ένα άκρο του δυαδικού, έμφυλου δίπολου) είναι πιο δυνατά από αυτά που έχουν υιοθετήσει την ταυτότητα της θηλυκότητας (το Άλλο) και γι' αυτό είναι φυσικό να επιδεικνύουν σημάδια κτητικότητας. Η πιο ακραία επίδειξη της δύναμης αυτής, είναι η γυναικοκτονία, η οποία εκτελείται πάνω στο σώμα, δηλαδή, στο ίδιο το μέσο έκφρασης της επιτελεστικότητας του κοινωνικού φύλου.

Το Έγκλημα της Γυναικοκτονίας: Ορισμοί

Εξετάζοντας ετυμολογικά τον όρο ‘γυναικοκτονία’ μπορούμε να φτάσουμε σε μία ορισμένη κατανόηση του τι είναι τελικά αυτό το φαινόμενο. Ο συγκεκριμένος όρος αποτελεί επέκταση του όρου ‘ανθρωποκτονία’, η οποία είναι σύνθετη λέξη: άνθρωπος + κτείνω (δηλαδή σκοτώνω). Έτσι, ο όρος ‘γυναικοκτονία’ είναι σύνθετη λέξη: γυνή + κτείνω. Το ζήτημα της κατανόησης του συγκεκριμένου εγκλήματος, ωστόσο, δεν έγκειται τόσο στο ετυμολογικό κομμάτι όσο στο σημασιολογικό, δηλαδή, στο πως ορίζεται η γυναικοκτονία.

Όπως αναφέρουν και οι Grzyb, Marcuello-Servós και Naudi (2018), ορίζοντας ένα κοινωνικό πρόβλημα μας δίνεται η ευκαιρία να οδηγηθούμε σε μία συγκεκριμένη (πιθανή) λύση του, η οποία βέβαια είναι συνδεδεμένη με το πως το έχουμε ορίσει εξ αρχής (σ. 17). Συγκρίνοντας τους διάφορους ορισμούς που έχουν εντοπιστεί ανά περιόδους και αντιπαραβάλλοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές τους μπορούμε να έχουμε μία πιο σαφή εικόνα του τι είναι η γυναικοκτονία, πως την αντιλαμβανόμασταν στο παρελθόν και πως την καταλαβαίνουμε στις μέρες μας. Όπως αναφέρουν και οι Boira, Corradi, Marcuello-Servós και Weil (2016), μέσω της συστημικής προσέγγισης, η οποία βασίζεται σε συνεπείς θεωρητικές βάσεις, θα καταφέρουμε να αποτρέψουμε τη διαιώνιση του προβλήματος των γυναικοκτονιών (σ. 3).

Η πρώτη καταγεγραμμένη αναφορά του όρου ‘γυναικοκτονία’ (*femicide* στα αγγλικά) εντοπίζεται στο βιβλίο «A Satirical View of London at the Commencement of the Nineteenth Century» του John Corry, το 1801. Είναι πολύ ενδιαφέρον το πόσο παλιά εντοπίζεται η πρώτη καταγεγραμμένη εμφάνιση του όρου ‘γυναικοκτονία’. Σύμφωνα, λοιπόν, με τον Corry, η γυναικοκτονία είναι ένα είδος παραβατικότητας κατά την οποία ο δολοφόνος προδίδει την εμπιστοσύνη μίας γυναίκας ή όταν πρόκειται για την εγκατάλειψη μίας νέας γυναίκας, συνήθως εγκυμονούσας. (Corry, 1801, σ. 60). Πρόκειται, δηλαδή, για μία μεταφορική γυναικοκτονία. Ο Corry δίνει μία αρκετά απλουστευμένη ερμηνεία της γυναικοκτονίας παράγοντας έναν απλοϊκό ορισμό, ο οποίος, ωστόσο, αποτέλεσε μία σημαντική πρωτοπορία για την εποχή του, όταν τα ίδια τα δικαιώματα της γυναίκας ήταν ελάχιστα. Ο συγγραφέας ορίζει την γυναικοκτονία ως το έγκλημα το οποίο διαπράχθηκε

από έναν αδυσώπητο δολοφόνο σε βάρος μίας εύπιστης γυναίκας (ο Corry χρησιμοποιεί τη λέξη ‘παρθένα’ για να χαρακτηρίσει την γυναίκα) (Corry, 1801, σ. 60).

Έναν αντίστοιχο ορισμό του όρου γυναικοκτονία εντοπίζουμε το 1848 στο λεξικό «The Law Lexicon» του Wharton. Σύμφωνα με τον συγγραφέα (1848), γυναικοκτονία είναι «η θανάτωση των γυναικών» (“the killing of a woman”, Wharton, 1848, σ. 251). Μέσα σε λιγότερο από 50 χρόνια ανάμεσα στις εκδόσεις των δύο ορισμών, αντιλαμβανόμαστε ότι η ερμηνεία της γυναικοκτονίας παρέμενε απλοϊκή και δίχως οι συγγραφείς να έχουν εμβαθύνει στους λόγους για τους οποίους συμβαίνει. Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι ο δεύτερος αυτός ορισμός προέρχεται από λεξικό οπότε είναι αναμενόμενο να μην είναι εκτενής.

Η επόμενη καταγεγραμμένη διατύπωση του όρου ‘γυναικοκτονία’ γίνεται το 1976 από την Diana Russell, πρωτοπόρο ακτιβίστρια που ασχολήθηκε εκτενώς και για πολλά χρόνια με το συγκεκριμένο ζήτημα και γενικότερα με τα δικαιώματα των γυναικών. Όπως αναφέρει και η ίδια η Russell σε άρθρο της (2008), ενημερώθηκε για τον όρο ‘γυναικοκτονία’ το 1975 όταν η Carol Orlock προετοίμαζε μία ανθολογία για τις γυναικοκτονίες, η οποία, όμως, παρέμεινε αδημοσίευτη (Russell, 2008, σ. 26). Επομένως, όπως προαναφέρθηκε, η Russell, μαζί με την Nicole Van de Ven, εισάγει επίσημα τον όρο ‘γυναικοκτονία’ το 1976 στα πρακτικά του Διεθνούς Δικαστηρίου για τα εγκλήματα κατά των Γυναικών στις Βρυξέλλες (International Tribunal on Crimes Against Women, Brussels).

Το Διεθνές Δικαστήριο για τα εγκλήματα κατά των Γυναικών ήταν ένα ανοιχτό για το κοινό δικαστήριο το οποίο πραγματοποιήθηκε μεταξύ 4 και 8 Μαρτίου 1976 στις Βρυξέλλες. Σύμφωνα με τα πρακτικά του δικαστηρίου που δημοσιεύτηκαν για πρώτη φορά τον Νοέμβριο του 1976 από τις Diana Russell και Nicole Van de Ven, η ιδέα ενός λαϊκού, ανοιχτού δικαστηρίου, σχετικού με τα εγκλήματα κατά των γυναικών, είχε συζητηθεί σε διάφορες άλλες περιστάσεις όπως για παράδειγμα στην ‘Κατασκήνωση Γυναικών’ στο νησί Femø της Δανίας, το 1974, και στο Διεθνές Συνέδριο Γυναικών (International

Women Conference) στη Φρανκφούρτη, την ίδια χρονιά (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 7).

Πιο συγκεκριμένα, το Διεθνές Δικαστήριο για τα Εγκλήματα κατά των Γυναικών δεν διέθετε δικαστικό σώμα αλλά τα παρευρισκόμενα, συμμετέχοντα άτομα είχαν αυτούς τους ρόλους (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 7). Όσα άτομα συμμετείχαν στο δικαστήριο προσέφεραν τους δικούς τους ορισμούς για τα έμφυλα εγκλήματα, απορρίπτοντας τα πατριαρχικά δομημένα ερμηνεύματα, εξ ου και προέκυψε ο πρώτος καταγεγραμμένος ορισμός της γυναικοκτονίας (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 7). Το δικαστήριο βασίστηκε σε προσωπικές μαρτυρίες και καταθέσεις των συμμετεχουσών καθώς θεωρήθηκε πως οι προσωπικές εμπειρίες έμφυλης διάκρισης και βίας δίνουν την ευκαιρία στα θύματα να αγωνιστούν ουσιαστικά ενάντια στην καταπίεση παρά να εμπλακούν σε αφηρημένες θεωρητικές συζητήσεις επί των θεμάτων αυτών (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 7).

Στο Διεθνές Δικαστήριο για τα Εγκλήματα Κατά των Γυναικών συμμετείχαν άτομα από τουλάχιστον 40 χώρες, μεταξύ άλλων από Αυστραλία, Χιλή, Καναδάς, Αμερική, Ινδία, Μοζαμβίκη, Γερμανία, Μεξικό, Συρία, Υεμένη και Ελλάδα (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 9). Ο αριθμός των ατόμων που συμμετείχαν από κάθε χώρα και ο τρόπος με τον οποίο συμμετείχαν, διέφερε. Για παράδειγμα, στο δικαστήριο παρευρέθηκαν περίπου 300 γυναίκες από τη Γερμανία, περισσότερες από 100 από το Βέλγιο και 60 από την Ισπανία ενώ η Ελλάδα έστειλε μία κασέτα και μία γραπτή μαρτυρία, η οποία διαβάστηκε από μία συμμετέχουσα από άλλη χώρα όπως συνέβη και στην περίπτωση της Μοζαμβίκης και της Κορέας (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 9). Συμμετέχουσες από χώρες όπως η Αίγυπτος, η Σουηδία, οι Φιλιππίνες και η Ταιβάν μεταξύ άλλων, δεν παρουσίασαν μαρτυρίες (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 9). Τέλος, όπως επισημαίνει και η Russell (1990), είναι δύσκολο να γνωρίζουμε τον ακριβή αριθμό των ατόμων που συμμετείχαν, όμως, είναι γνωστό πως οι περισσότερες δεν ήταν γνωστές στους κύκλους των φεμινιστριών, δηλαδή επρόκειτο για γυναίκες που πιθανόν δεν είχαν μελετήσει σε βάθος έμφυλα ζητήματα αλλά βασίζονταν στις προσωπικές τους εμπειρίες, γεγονός το οποίο αποτελούσε και ζητούμενο από το δικαστήριο (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 9).

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον ορίστηκε επίσημα για πρώτη φορά ο όρος 'γυναικοκτονία'. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα πρακτικά του Διεθνούς Δικαστηρίου για τα Εγκλήματα Κατά των Γυναικών (1976):

«Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι πολλές περιπτώσεις ανθρωποκτονίας είναι στην πραγματικότητα, γυναικοκτονίες. Πρέπει να αναγνωρίσουμε την σεξουαλική πολιτική (sexual politics) του φόνου. Από το κυνήγι των μαγισσών στο παρελθόν, μέχρι το πρόσφατα διαδεδομένο φαινόμενο της εκ προθέσεως δολοφονίας των θηλυκών βρεφών ή παιδιών και τη θανάτωση γυναικών ως έγκλημα τιμής, συνειδητοποιούμε ότι οι γυναικοκτονίες πραγματοποιούνται εδώ και πολύ καιρό. Ωστόσο, μιας και αφορά γυναίκες, δεν υπήρχε όνομα για αυτό το φαινόμενο μέχρι που η Carol Orlock εφηύρε τη λέξη 'γυναικοκτονία'» (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 104).

Στη συνέχεια, παραθέτονται μαρτυρίες γυναικοκτονιών από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και τον Λίβανο. Στην πρώτη μαρτυρία από τις ΗΠΑ, αναφέρεται πως κάποιοι ξυλοδαρμοί γυναικών κλιμακώνονται σε γυναικοκτονίες και πως βάσει μίας έρευνας (η οποία, όμως, δεν γνωστοποιείται) στο 85% των περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας, η αστυνομία έχει κληθεί τουλάχιστον μία φορά ενώ στο 50% των περιπτώσεων έχει κληθεί από 5 φορές και πάνω πριν διαπραχθεί το έγκλημα (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 104). Έπειτα, καταθέτονται ονόματα θυμάτων γυναικοκτονίας. Στη δεύτερη μαρτυρία πρόκειται για το αδημοσίευτο (τότε) ποίημα της Αφροαμερικανής ποιήτριας Pat Parker με τίτλο "Womanslaughter" (1974) με θέμα τη γυναικοκτονία της αδερφής της από τον άνδρα της. Ετυμολογικά, η συγκεκριμένη λέξη αποτελεί διαφοροποίηση της λέξης manslaughter η οποία σημαίνει ανθρωποκτονία. Άρα, ουσιαστικά, ο τίτλος του ποιήματος της Pat Parker αναφέρεται στη γυναικοκτονία.

Τέλος, οι μαρτυρίες από τον Λίβανο αφορούν περιπτώσεις γυναικοκτονιών ως εγκλήματα τιμής και αναγνώστηκαν στο δικαστήριο μέσα από ένα γράμμα. Στο πρώτο περιστατικό που έλαβε χώρα έναν χρόνο πριν το δικαστήριο, δηλαδή το 1973, ο γυναικοκτόνος σκότωσε την αδερφή του επειδή η ίδια παντρεύτηκε τον άνδρα που αγαπούσε (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 108).

Στο δεύτερο περιστατικό, ο γυναικοκτόνος σκότωσε την αδερφή του καθώς θεωρούσε πως εκείνη ήταν άπιστη στον πλούσιο άνδρα με τον οποίον την είχαν υποχρεώσει να παντρευτεί και μετά από την νεκροψία, αποδείχθηκε πως το θύμα ήταν παρθένα (Russell, Van de Ven, 1990, σ. 108).

Η πρώτη επίσημη εμφάνιση του όρου 'γυναικοκτονία' έδωσε το έναυσμα για περισσότερη συζήτηση, έρευνα και ανάλυση επί του ζητήματος και ως αποτέλεσμα, πολλοί περισσότεροι και πιο συμπεριληπτικοί ορισμοί εμφανίστηκαν ανά τα χρόνια. Έναν ακόμα ορισμό της γυναικοκτονίας συναντάμε το 1992 στο βιβλίο 'Femicide: The Politics of Woman Killing' από τις Jill Radford και Diana Russell.

Σύμφωνα με την Radford (1992): «η γυναικοκτονία, δηλαδή η μισογυνιστική δολοφονία γυναικών από άνδρες, είναι μία μορφή ακραίας σεξουαλικής βίας» (σ. 3). Στο ίδιο βιβλίο, η Russell (1992) δίνει μία αναλυτικότερη ερμηνεία της γυναικοκτονίας, παρόμοια με αυτή που έγραψε μαζί με την JaneCaputi το 1990. Σύμφωνα, λοιπόν, με την Russell (1992), οι δολοφονίες των γυναικών δεν είναι απλά μία ανεξήγητη αποκλίνουσα συμπεριφορά αλλά είναι «γυναικοκτονίες δηλαδή η πιο ακραία μορφή σεξιστικής τρομοκρατίας η οποία προκύπτει από το μίσος, την απέχθεια, την ευχαρίστηση ή και την αίσθηση ιδιοκτησίας απέναντι στις γυναίκες» (σ. 15). Επιπλέον η Russell υποστηρίζει πως, όπως και στο έγκλημα του βιασμού των γυναικών, οι δράστες μπορεί να είναι είτε γνωστά πρόσωπα όπως πατεράδες, σύζυγοι, σύντροφοι, συγγενείς, είτε εντελώς ξένοι (Radford, Russell, 1992, σ. 15). Τέλος, αφού παραθέσει διάφορα είδη γυναικοκτονιών, τα οποία θα αναλυθούν παρακάτω, η Russell (1992) διευκρινίζει πως, χάρη στον όρο αυτόν, είμαστε σε θέση να ξεχωρίσουμε τις μισογυνιστικές δολοφονίες από άλλους όρους οι οποίοι δεν δίνουν έμφαση στο φύλο, όπως για παράδειγμα η ανθρωποκτονία (σ. 15). Συμπληρωματικά, τη σημασία του να χαρακτηριστεί επίσημα η γυναικοκτονία ως μία μορφή της σεξουαλικής βίας επεσήμανε και η Liz Kelly το 1988.

Το 1998, η Jacquelyn Campbell και η Carol Runyan, στο άρθρο τους σχετικά με τις γυναικοκτονίες αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν τον ευρύ ορισμό: «στη γυναικοκτονία πρόκειται για όλες τις δολοφονίες γυναικών ανεξάρτητα από το κίνητρο ή το προφίλ του δράστη» (σ.348). Σε αυτό τον ορισμό

παρατηρούνται κάποια κοινά σημεία με αυτόν της Russell του 1992. Και στους δύο ορισμούς γίνεται σαφές πως το αν ο δράστης είχε συγγενική σχέση με το θύμα ή όχι, δεν διαφοροποιεί το γεγονός πως το έγκλημα πρέπει να χαρακτηρίζεται ως γυναικοκτονία. Το ίδιο ισχύει και για το φύλο του δράστη, είτε είναι άνδρας ο οποίος διαπράττει γυναικοκτονία, είτε γυναίκα. Επιπρόσθετα, και στους δύο ορισμούς επισημαίνεται πως δεν υπάρχει μόνο ένα κίνητρο για να θεωρηθεί ένα έγκλημα γυναικοκτονία. Στο ίδιο άρθρο, οι Campbell και Runyan (1998), αναφέρουν πως είναι κρίσιμο να χρησιμοποιούνται αξιόπιστες μέθοδοι και μέσα από την καταγραφή των συγκεκριμένων αδικημάτων. Αυτό είναι απαραίτητο για να αποφευχθεί η σύγχυση των γυναικοκτονιών με εγκλήματα στα οποία τα θύματα ήταν γυναίκες, καθώς η γυναικοκτονία αποτελεί ένα πολύπλευρο έγκλημα (Campbell & Runyan, 1998). Ενώ ο ορισμός των Campbell και Runyan ήταν πρωτοποριακός για την εποχή του, το ερώτημα σχετικά με το κίνητρο του δράστη/θύτη παραμένει, όπως αναφέρουν και οι ίδιες αργότερα μέσα στο άρθρο τους. Για να παραφράσουμε λίγο τον ορισμό τους, ο όρος γυναικοκτονία δεν περιλαμβάνει κάθε δολοφονία με θύματα γυναίκες αλλά αφορά συγκεκριμένα εγκλήματα με συγκεκριμένα και πολλαπλά κίνητρα.

Στην ομιλία της στο Συμπόσιο των Ηνωμένων Εθνών για τη Γυναικοκτονία, στις 26 Νοεμβρίου 2012, η Russell όρισε για μία ακόμα φορά το έγκλημα της γυναικοκτονίας ως «τη δολοφονία μίας ή περισσότερων γυναικών (ή θηλυκοτήτων) από έναν ή περισσότερους άνδρες επειδή είναι γυναίκες (ή θηλυκότητες)». Τέσσερα χρόνια αργότερα, οι Boira, Corradi, Marcuello- Servós και Weil (2016) αναφέρουν πως η γυναικοκτονία είναι το θανατηφόρο έγκλημα εναντίον γυναικών και κοριτσιών το οποίο αποτελεί έκφραση ακραίας βίας (σ. 1). Επιπλέον, προσθέτουν πως ο όρος 'γυναικοκτονία' μπορεί να θεωρείται νεολογισμός που αφορά μία εγκληματική συμπεριφορά, ωστόσο, έχει κοινωνικό, πολιτικό και νομικό υπόβαθρο (σ. 3).

Πιο πρόσφατα, το περιοδικό Legal Medicine το οποίο αποτελεί ένα διεθνές φόρουμ δημοσίευσης άρθρων σχετικά με την ιατρική νομική, συμπερίλαβε στον 59^ο τόμο του το άρθρο με τίτλο «A medico-legal definition of femicide» (2022). Στο συγκεκριμένο άρθρο, οι συγγραφείς ορίζουν τη γυναικοκτονία ως: «την πιο ακραία μορφή βίας εναντίον ενός ατόμου το οποίο ανήκει στο

γυναικείο φύλο, για παράδειγμα, η δολοφονία μίας γυναίκας» (2022, σ. 1). Και σε αυτό το σημείο, ο ορισμός είναι κάπως ελλιπής διότι το ζήτημα των κινήτρων παραμένει απροσδιόριστο.

Ορισμοί για τη γυναικοκτονία έχουν δοθεί και από πολλούς διεθνείς οργανισμούς. Σύμφωνα με την επίσημη επισκόπηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (2012): «η γυναικοκτονία είναι γενικά αντιληπτή ως η εκ προθέσεως δολοφονία των γυναικών επειδή είναι γυναίκες, αλλά ευρύτεροι ορισμοί περιλαμβάνουν οποιαδήποτε θανάτωση γυναικών ή κοριτσιών» (σ. 1). Παρακάτω στο ορισμό αναφέρεται πως οι γυναικοκτονίες συνήθως διαπράττονται από άνδρες και δη συγγενικά στα θύματα πρόσωπα, υπογραμμίζοντας, όπως και στον ορισμό του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (ο οποίος αναλύεται παρακάτω) πως πρόκειται για εγκλήματα που συμβαίνουν εντός της οικίας (σ. 1). Βεβαίως, λαμβάνοντας υπόψη την ημερομηνία της επισκόπησης, που είναι το 2012, αντιλαμβανόμαστε ότι η προσέγγιση στον όρο της γυναικοκτονίας δεν είναι τόσο σύνθετη όπως στους όρους που προέκυψαν τα επόμενα χρόνια και ως αποτέλεσμα, ο συγκεκριμένος ορισμός του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (2012) παραμένει μονοδιάστατος, εστιάζοντας κυρίως στις γυναικοκτονίες σε ιδιωτικούς χώρους ή στις γυναικοκτονίες από άνδρες και συγγενικά πρόσωπα ή στις γυναικοκτονίες από πρόθεση.

Στις 26 Νοεμβρίου 2012, καθώς τα ποσοστά των γυναικοκτονιών αυξάνονταν, πραγματοποιήθηκε συμπόσιο στο παράρτημα των Ηνωμένων Εθνών στη Βιέννη με σκοπό τη δημιουργία διακήρυξης κατά του συγκεκριμένου εγκλήματος. Στο συμπόσιο συμμετείχαν εκπρόσωποι από διάφορες χώρες μεταξύ άλλων το Περού, η Γερμανία και οι Φιλιππίνες, μη κυβερνητικές οργανώσεις, εξειδικευμένοι επιστήμονες όπως εγκληματολόγοι, κοινωνιολόγοι αλλά και εισαγγελείς, αστυνομικοί και φεμινίστριες ακτιβίστριες. Σύμφωνα, λοιπόν, με τη διακήρυξη της Βιέννης (2013), η γυναικοκτονία αναγνωρίζεται ως: «ο φόνος γυναικών και κοριτσιών εξαιτίας του φύλου τους» (σ. 2). Στη διακήρυξη της Βιέννης παραθέτονται και οι διάφορες μορφές της γυναικοκτονίας.

Έναν χρόνο αργότερα, το 2014, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (United Nations Office on Drugs and Crimes–UNODC), ζήτησε από μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών να παρουσιάσουν στοιχεία σχετικά με τις γυναικοκτονίες ώστε να διαμορφωθεί ένα καλύτερο πλάνο πρόληψης και αντιμετώπισης του συγκεκριμένου φαινομένου. Παρόλο που μέσα στο κείμενο συχνά γίνεται η χρήση του όρου ‘gender-related killing of women and girls’ που θα μπορούσε να μεταφραστεί ως ‘δολοφονία γυναικών και κοριτσιών η οποία σχετίζεται με το φύλο’, δίνεται συγκεκριμένος ορισμός για τη γυναικοκτονία. Σύμφωνα, λοιπόν, με την έκθεση (2014) η γυναικοκτονία είναι «η ακραία εκδήλωση από τις υπάρχουσες μορφές βίας κατά των γυναικών» (σ. 3). Στο ορισμό προστίθενται και επιπλέον πληροφορίες, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι οι δολοφονίες οι οποίες είναι σχετικές με το φύλο, δηλαδή οι γυναικοκτονίες, δεν είναι μεμονωμένα περιστατικά όπως αναφέρουν και άλλοι ορισμοί, αλλά η τελική και πιο βίαιη πράξη μίας σειράς βίαιων περιστατικών και συμπεριφορών (2014, σ. 3). Στην συγκεκριμένη έκθεση κατονομάζονται και τα διάφορα είδη γυναικοκτονίας.

Το 2015, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC) όρισε ξανά τη γυναικοκτονία στην επίσημη ταξινόμηση των εγκλημάτων την οποία εξέδωσε (International Classification of Crime for Statistical Purposes — ICCS). Σύμφωνα, λοιπόν, με πίνακα της συγκεκριμένης ταξινόμησης, η γυναικοκτονία κατατάσσεται ως ανθρωποκτονία από πρόθεση και ορίζεται ως η εκ προθέσεως δολοφονία μίας γυναίκας για μισογυνιστικούς λόγους ή λόγους οι οποίοι βασίζονται στο φύλο (gender-based) (σ. 33).

Το 2021, το ίδιο γραφείο των Ηνωμένων Εθνών (UNODC) δημοσίευσε άρθρο σχετικό με τις γυναικοκτονίες δημοσιεύοντας νέα δεδομένα ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού. Στο συγκεκριμένο άρθρο προτιμάται ο όρος ‘gender-related killings of women and girls’ δηλαδή η ‘δολοφονία γυναικών και κοριτσιών η οποία σχετίζεται με το φύλο’, υποδηλώνοντας τις γυναικοκτονίες. Στο άρθρο (2021) συναντάμε τον εξής ορισμό: «Οι δολοφονίες γυναικών και κοριτσιών οι οποίες σχετίζονται με το φύλο, γνωστές και ως γυναικοκτονίες, αντιπροσωπεύουν το θανατηφόρο

τέλος μίας σειράς πολλαπλών, αλληλοεπικαλυπτόμενων και αλληλένδετων μορφών έμφυλης βίας» (σ. 11). Στη συνέχεια, αναφέρεται πως πρόκειται για εκ προθέσεως δολοφονίες με κίνητρο το οποίο έχει σχέση και βασίζεται στο φύλο και μπορεί να πραγματοποιηθεί τόσο σε ιδιωτικό όσο και σε δημόσιο χώρο (2021, σ. 11).

Σύμφωνα με ενημέρωση (briefing), όπως αυτή ζητήθηκε από την Υποεπιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (DROI Sub-Committee) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ως γυναικοκτονία ορίζεται το ιδιόμορφο έγκλημα της εκ προθέσεως δολοφονίας ενός γυναικείου ατόμου (female person), γυναίκας ή κοριτσιού, λόγω του φύλου του (2021, σ. 1). Ξανά, γίνεται αντιληπτό πως η αναφορά της δολοφονίας με πρόθεση είναι σημαντική και σε αυτό τον ορισμό. Στην ίδια ενημέρωση αναφέρεται πως η γυναικοκτονία είναι η πιο ακραία μορφή βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών και πως η πιο συνήθης μορφή της είναι η συντροφική γυναικοκτονία (intimate partner femicide), η οποία συχνά θεωρείται και η αποκλειστική μορφή της (σ. 1-3). Επιπρόσθετα, αναφέρεται πως η γυναικοκτονία παρουσιάζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που την ξεχωρίζουν από την απλή ανθρωποκτονία (σ. 1). Πιο συγκεκριμένα, οι γυναίκες δολοφονούνται από τους άνδρες σε μεγαλύτερο βαθμό (2.3 ανά 100.000 γυναίκες δολοφονήθηκαν από άνδρες, 2017), οι γυναίκες δολοφονούνται πρωτίστως από συντρόφους ή μέλη οικογένειας (δύο κατηγορίες ατόμων οι οποίες συχνά εμπίπτουν στην ίδια μορφή γυναικοκτονίας, όπως θα αναλυθεί παρακάτω) και οι γυναίκες είναι θύματα μη-θανάσιμης ενδοοικογενειακής βίας πριν δολοφονηθούν (DROI, σ. 2). Ταυτόχρονα, η ευάλωτη θέση των γυναικών στην κοινωνία σε συνδυασμό με τη νομική ανισότητα και την έλλειψη εκπαίδευσης (σε ορισμένες περιπτώσεις) έχουν ως αποτέλεσμα ο ρυθμός των γυναικοκτονιών να παραμένει σταθερός και ανά περιόδους να αυξάνεται (DROI, σ. 2).

Παράλληλα, σύμφωνα με το Γλωσσάριο των Ορισμών για τον Βιασμό, τη Γυναικοκτονία και την Ενδοοικογενειακή Βία (Glossary of Definitions of Rape, Femicide and Intimate Partner Violence) του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (European Institute for Gender Equality–EIGE) (2017), γυναικοκτονία ορίζεται «η δολοφονία μίας γυναίκας από έναν στενό σύντροφο και ο θάνατος μίας γυναίκας ως αποτέλεσμα μίας επαναλαμβανόμενης

πράξης η οποία είναι επιβλαβής για τις γυναίκες» (σ. 28). Ταυτόχρονα, στο ίδιο γλωσσάριο ορίζεται και η έννοια του στενού συντρόφου ως: «ο πρώην ή νυν σύζυγος ή σύντροφος [...]» (σ. 28).

Όπως γίνεται αντιληπτό, ο ορισμός της γυναικοκτονίας από το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων δεν συνάδει εξ ολοκλήρου με τους προηγούμενους καθώς επικεντρώνεται μόνο στα εγκλήματα που έχουν διαπραχθεί από (πρώην και νυν) συντρόφους ή συζύγους. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, η μαζική γυναικοκτονία φοιτητριών στο Μόντρεαλ το 1989 δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως γυναικοκτονία. Στο συγκεκριμένο περιστατικό πρόκειται για τη μαζική γυναικοκτονία 14 γυναικών, τον τραυματισμό 10 γυναικών και την αυτοκτονία του θύτη η οποία έγινε στην Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου του Μόντρεαλ (École Polytechnique, Université de Montréal). Το γεγονός το οποίο επιβεβαιώνει πως πρόκειται για γυναικοκτονία (και μάλιστα από άγνωστο άτομο) είναι πως ο δράστης ξεχώρισε τους σπουδαστές και τις σπουδάστριες της σχολής και έπειτα, τις δολοφόνησε φωνάζοντας «Είστε όλες ένα μάτσο φεμινίστριες, και μισώ τις φεμινίστριες». Ωστόσο, παρακάτω στο ίδιο γλωσσάριο αναφέρεται πως η γυναικοκτονία ως έγκλημα περιλαμβάνει και άλλες μορφές όπως η δολοφονία ως έγκλημα τιμής και οι δολοφονίες ως έγκλημα που σχετίζεται με τον θεσμό της προίκας (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, 2017, σ. 28). Το Ινστιτούτο παραθέτει έναν πιο συμπεριληπτικό ορισμό της γυναικοκτονίας στην επίσημη ιστοσελίδα του, όπου την ορίζει ως «την θανάτωση των γυναικών και των κοριτσιών λόγω του φύλου τους». (European Institute for Gender Equality, 2023)

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί η συνεισφορά της Σύμβασης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας στον διάλογο για τη γυναικοκτονία. Πρόκειται για μία πολύ σημαντική συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα με στόχο να εξασφαλίσει το δικαίωμα των γυναικών ενάντια στη βία μέσα από μία σειρά νομικών ενεργειών. Τον Μάιο του 2011 η συνθήκη άνοιξε για υπογραφή από τις χώρες που συμμετείχαν και από τον Αύγουστο του 2014 τέθηκε σε ισχύ. Η Ελλάδα υπέγραψε τη σύμβαση το 2011 και την επικύρωσε το 2018. Έκτοτε, δημοσιεύει δελτία και αναφορές σχετικά με

περιστατικά έμφυλης βίας στη χώρα όπως και το πιο πρόσφατο, αυτό του Φεβρουαρίου 2023 το οποίο θα αναλυθεί παρακάτω.

Στο επεξηγηματικό δελτίο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης απαντάται ο όρος της γυναικοκτονίας ως μία από τις μορφές έμφυλης βίας για την οποία η Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Ευρώπης έχει λάβει ξεκάθαρη θέση στο Ψήφισμα 1654 (Resolution 1654) του 2009 (σ. 3). Σύμφωνα, λοιπόν, με το Ψήφισμα 1654 (2009) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Ευρώπης η γυναικοκτονία ορίζεται ως «η δολοφονία μίας γυναίκας επειδή είναι γυναίκα» (σ. 1). Ωστόσο, είναι απαραίτητο να αναφερθεί πως στο αρχικό κείμενο, η αγγλική λέξη για την γυναικοκτονία δεν είναι ‘femicide’ αλλά ‘feminicide’ ενώ, παράλληλα, χρησιμοποιείται και ο όρος ‘gynocide’. Ποια είναι, όμως, η διαφορά μεταξύ των ξένων όρων και γιατί δεν έχει αποτυπωθεί στην ελληνική μετάφραση;

Με μία πρώτη ματιά, θα μπορούσαμε να πούμε πως πρόκειται για διαφορετικές μεταφράσεις του ίδιου όρου, femicide στα αγγλικά και feminicidio (feminicide) στα ισπανικά όπως αυτός πρωτοεμφανίστηκε και χρησιμοποιείται στις ισπανόφωνες χώρες, για παράδειγμα σε αυτές της Λατινικής Αμερικής. Σύμφωνα με την Castañeda Salgado (2016), οι δύο αυτοί όροι:

«χρησιμοποιούνται σε διαφορετικά πολιτικά και πολιτισμικά πλαίσια για να ορίσουν ένα παρόμοιο πρόβλημα, και το καθένα περιλαμβάνει ή αποκλείει ιδιαιτερότητες» (σ. 1055). Όπως αναφέρει η Castañeda Salgado και παρακάτω (2016), στην περίπτωση του όρου feminicidio (feminicide) δεν πρόκειται απλά για μία μετάφραση του όρου femicide· είναι ένας όρος συνδεδεμένος με νομικά πλαίσια αλλά και συστημικές συνθήκες οι οποίες επιτρέπουν και συγκαλύπτουν αυτά τα εγκλήματα (Castañeda Salgado, σ. 1055). Ο συγκεκριμένος όρος βασίστηκε σε ήδη υπάρχουσες έννοιες όπως femicide, sexual murders και serial murders of women μέχρι να καθιερωθεί στα τέλη του 20^{ου} αιώνα (Castañeda Salgado, σ. 1056).

Είναι γεγονός πως ο όρος feminicidio (feminicide) άρχισε να χρησιμοποιείται πιο συστηματικά σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, όπως για παράδειγμα το Μεξικό το οποίο σημείωνε υψηλούς αριθμούς γυναικοκτονιών από τη δεκαετία του 1990 και έπειτα όπως προαναφέρθηκε. Τον όρο feminicidio (feminicide)

εισήγαγε επίσημα η Marcela Lagarde η οποία όπως αναφέρει (2006) δεν ήθελε απλά να μεταφράσει τον όρο femicide της Diana Russell αλλά προσπάθησε να του προσδώσει μία διαφορετική διάσταση (Lagarde, σ. 221). Αυτό το γεγονός επιβεβαιώνεται και από την ίδια τη Russell (2012), η οποία αναφέρει πως ενώ στην αρχή ήταν σύμφωνη με τη μετάφραση του όρου, πλέον θεωρεί πως ο όρος της Lagarde πρέπει να απορριφθεί.

Επιστρέφοντας ξανά στον όρο feminicidio (feminicide), η Lagarde αναφέρει πως το 2005 ξεκίνησε προσπάθεια για να αναγνωριστεί νομικά ο όρος: «ο νόμος περιέχει τη σημασία του φύλου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της γυναίκας, αναπτύσσοντας τους διαφορετικούς τύπους βίας και εδώ πρόκειται για μία εξαιρετικά σημαντική εξέλιξη καθώς είχαμε μόνο την ενδοοικογενειακή βία» (σ. 223). Σε αυτό το σημείο, η Lagarde επισημαίνει χαρακτηριστικά πως υπήρχε νομική κάλυψη μόνο για το συγκεκριμένο έγκλημα, δηλαδή την ενδοοικογενειακή βία, ως τη στιγμή όταν εκδόθηκε το έργο της.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την Lagarde (2006), ο όρος feminicidio (femicide) έτσι όπως απαντάται σε χώρες της Λατινικής Αμερικής αναφέρεται στη συστηματική και συνεχόμενη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών, η οποία μπορεί να οδηγήσει και στη δολοφονία αυτών, αλλά και στη θεσμική βία μέσω της συγκάλυψης και της ατιμωρησίας τέτοιων εγκλημάτων (Lagarde, 2006, σ. 223). Τέλος, η Lagarde (2006) προσθέτει πως τα θύματα των γυναικοκτονιών είναι θύματα γνωστών τους προσώπων, συγγενών και συντρόφων, αναφέροντας χαρακτηριστικά πως «αυτός είναι ο βαθμός ιδιοκτησίας των ανδρών στις γυναίκες» (Lagarde, 2006, σ. 224).

Σύμφωνα με την Barbara Spinelli (2011) σε άρθρο για την συνάντηση της ομάδας ειδικών για τα έμφυλα ζητήματα των Ηνωμένων Εθνών η οποία διοργανώνεται από την ειδική εισηγήτρια Rashida Manjoo, ο όρος feminicidio (femicide) χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα ευρύ φάσμα διάκρισης και βίας κατά της γυναίκας για τον μόνο λόγο του ότι είναι γυναίκα (Spinelli, 2011, σ. 7). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πολλές μορφές, όπως για παράδειγμα τη σωματική και σεξουαλική βία καθώς και την οικονομική και κοινωνική διάκριση η οποία παραβλέπεται από τα θεσμικά όργανα (Spinelli, 2011, σ. 8).

Μέσα από τη χρήση του όρου *feminicidio* (*feminicide*) τονίζεται πως τα συγκεκριμένα εγκλήματα δεν είναι μόνο μισογυνιστικά εγκλήματα κατά των γυναικών αλλά πρόκειται παράλληλα και για εγκλήματα του Κράτους, το οποίο, από τη μία πλευρά, αδυνατεί να αποτρέψει και να τιμωρήσει τους υπεύθυνους και από την άλλη, αδυνατεί να προστατέψει τα θύματα (Toledo, 2017, σ. 45). Έτσι, σύμφωνα με τους ορισμούς για τον όρο *feminicidio* (*feminicide*), το Κράτος και τα θεσμικά όργανα φέρουν ευθύνη. Ο όρος *feminicidio* (*feminicide*) προσδίδει γλωσσική έμφαση στην καθημερινή εμπειρία των γυναικών όπως αυτή υπάρχει μέσα σε κάθε κοινωνική οικοδόμηση (*social construction*) στην οποία οι γυναίκες θεωρούνται κατώτερες από τους άνδρες σε κοινωνικό, πολιτιστικό, πολιτικό και οικονομικό επίπεδο (Castañeda Salgado, 2016, σ. 1055 και 1057-1058).

Εν κατακλείδι, οι όροι *femicide* και *feminicidio* (*feminicide*) αναφέρονται στο ίδιο πολυσύνθετο κοινωνικό φαινόμενο και πρόβλημα, με παραμέτρους όπως η σεξουαλική και ενδοοικογενειακή βία, δίχως όμως να έχουν το ίδιο νομικό υπόβαθρο (Castañeda Salgado, 2016, σ. 1056). Ο όρος *femicide* επικεντρώνεται κυρίως στο έγκλημα το οποίο διαπράττεται ενώ ο όρος *feminicidio* (*feminicide*) περιλαμβάνει και τις υπόλοιπες μορφές έμφυλης βίας και διάκρισης οι οποίες οδήγησαν σε αυτό. Στην ελληνική γλώσσα, όμως, υπάρχει μία επίσημη μετάφραση, όπως προαναφέρθηκε, αυτή της γυναικοκτονίας, η οποία εξ αρχής ήταν δύσκολο να γίνει αποδεκτή από την ελληνική κοινωνία και ακόμα δεν έχει ενταχθεί σε νομικά κείμενα.

Γενικότερα, η ύπαρξη διάφορων όρων για ένα τόσο σύνθετο ζήτημα, όπως το έγκλημα της γυναικοκτονίας, ώθησε τους Boira κ. α. (2016) να κατηγοριοποιήσουν τις διαφορετικές προσεγγίσεις τις οποίες έχουν ακολουθήσει οι ερευνητικές ομάδες, σε μία προσπάθεια να αναλύσουν το φαινόμενο των γυναικοκτονιών. Πιο συγκεκριμένα:

1. Φεμινιστική προσέγγιση η οποία αντιπαράθεται στην επικράτηση της πατριαρχίας ενώ παράλληλα, διερευνά τις δολοφονίες γυναικών,
2. Κοινωνιολογική προσέγγιση, η οποία επικεντρώνεται στην εξέταση των χαρακτηριστικών τα οποία είναι ξεχωριστά στις δολοφονίες γυναικών και τα οποία τις μετατρέπουν σε ένα ξεχωριστό και ιδιάζον φαινόμενο,

3. Εγκληματολογική προσέγγιση, η οποία διαχωρίζει τη γυναικοκτονία ως έναν ξεχωριστό κλάδο στο φάσμα της ανθρωποκτονίας,
4. Προσέγγιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία επεκτείνει τη γυναικοκτονία πέρα της θανατηφόρας σε ακραία μορφή βίας κατά των γυναικών και
5. Αποαποικιακή (decolonial) προσέγγιση, η οποία εξετάζει παραδείγματα γυναικοκτονιών μέσα στο πλαίσιο της αποικιοκρατίας, συμπεριλαμβανομένων και των «εγκλημάτων μίσους» (Boira κ. α., 2016, σ. 979).

Η κατηγοριοποίηση των Corradi κ. α (2016) αποδεικνύει πως δεν υπάρχει μία συγκεκριμένη προσέγγιση για το φαινόμενο των γυναικοκτονιών και ακόμα περισσότερο αποδεικνύει πως δεν υπάρχει μόνο μία οπτική, μία κατανόηση του φαινομένου αυτού. Κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες μοιράζεται κοινά στοιχεία με τις άλλες. Για παράδειγμα, η θεωρία του φεμινισμού είναι σχετική και επιδραστική με όλες τις κατηγορίες αλλά μόνο η φεμινιστική προσέγγιση του εγκλήματος των γυναικοκτονιών επικεντρώνεται σε αυτή την οπτική. Παράλληλα και όπως αναφέρουν οι Boira κ. α. (2016): «η κουλτούρα είναι το βασικό δόγμα τόσο της αποαποικιακής όσο και της κοινωνιολογικής θεωρίας· και μία πτυχή της δομικής ανισότητας της κοινωνίας πάντα διέπει την θεωρία του φύλου, του εγκλήματος και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» (σ. 979). Τέλος, προτείνουν η γυναικοκτονία να θεωρείται ως μία ιδιάζουσα περίπτωση στο ευρύ φάσμα των βίαιων περιστατικών ώστε να μπορεί να ερμηνεύεται από ένα κατανοητό και «συμπαγές» θεωρητικό πλαίσιο (Boira κ. α., 2016, σ. 985).

Συμπερασματικά, ο όρος γυναικοκτονία αφορά ένα πολυσύνθετο φαινόμενο το οποίο απαιτεί βαθιά κατανόηση διάφορων άλλων παραμέτρων όπως για παράδειγμα τον διαχωρισμό του βιολογικού φύλου από το κοινωνικό φύλο, την έννοια της ταυτότητας, τον ρόλο των φύλων στην κοινωνία, το νομικό πλαίσιο και τον Ποινικό Κώδικα της εκάστοτε χώρας (στη συγκεκριμένη περίπτωση, της Ελλάδας) και τον ρόλο της κοινωνίας στην αναγνώριση του φαινομένου αυτού και στο πώς μπορεί να προληφθεί και να αντιμετωπιστεί. Όπως έγινε αντιληπτό και από την παραπάνω καταγραφή των διάφορων ορισμών, δεν υπάρχει κάποιος ορισμός ο οποίος να είναι καθολικά αποδεκτός

αλλά η κατανόηση του όρου της γυναικοκτονίας έχει εξελιχθεί ανά τα χρόνια και θα συνεχίσει να εξελίσσεται και στο μέλλον με στόχο να είναι πιο συμπεριληπτικός αλλά και, ταυτόχρονα, πιο ακριβής, περιορίζοντας τα περιθώρια για παρανοήσεις.

Κάποια ζητήματα τα οποία προκύπτουν από τους διάφορους ορισμούς είναι πως συχνά γίνεται αναφορά για δολοφονία από πρόθεση σχετικά με τις γυναικοκτονίες καθώς επίσης, επισημαίνεται και ο δράστης ως στενός σύντροφος ή σύζυγος ή συγγενικό πρόσωπο. Τα εξής ζητήματα επιδέχονται συζήτησης. Αναφορικά με την πρώτη περίπτωση, η γυναικοκτονία μπορεί να είναι και από αμέλεια, για παράδειγμα σε περίπτωση ξυλοδαρμού ο οποίος οδήγησε σε θάνατο, ειδικά σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας κατ' επανάληψιν. Σχετικά με την δεύτερη περίπτωση, ο θύτης της γυναικοκτονίας δεν είναι μόνο γνωστό στο θύμα πρόσωπο όπως συμβαίνει στις περισσότερες περιπτώσεις, αλλά και άγνωστο πρόσωπο, όπως στην περίπτωση του Μόντρεαλ 1989.

Το Έγκλημα της Γυναικοκτονίας: Είδη

Όσο περισσότερο διερευνάται η συζήτηση γύρω από τις γυναικοκτονίες, άλλο τόσο είναι σημαντικό να οριστεί το συγκεκριμένο φαινόμενο με περισσότερη ακρίβεια, περιλαμβάνοντας κάθε πτυχή. Έτσι, έγιναν προσπάθειες να διευκρινιστούν και οι διάφορες μορφές των γυναικοκτονιών. Η Radford, στο βιβλίο της (μαζί με την Russell) «Femicide: The Politics of Woman Killing» αναφέρει διάφορες μορφές γυναικοκτονίας (1992, σ. 7). Πιο συγκεκριμένα κατονομάζει τις εξής μορφές: ρατσιστική γυναικοκτονία, ομοφοβική γυναικοκτονία ή αλλιώς λεσβιοκτονία, συζυγική γυναικοκτονία, γυναικοκτονία η οποία διαπράττεται έξω από το σπίτι από άγνωστο, γυναικοκτονία κατά συρροή, μαζική γυναικοκτονία, γυναικοκτονίες σχετικές με επικίνδυνες ιατρικές πρακτικές όπως για παράδειγμα παράνομες αμβλώσεις και χειρουργεία ή σχετικές με τον ιό του AIDS και γυναικοκτονία ενός μωρού ή αλλιώς βρεφοκτονία, είτε άμεση είτε έμμεση, δηλαδή όταν τα βρέφη των οποίων το βιολογικό φύλο είναι το θηλυκό παραμελούνται ή υποσιτίζονται με αποτέλεσμα να πεθαίνουν επειδή δίνεται προτεραιότητα στα βρέφη των οποίων το βιολογικό φύλο είναι αρσενικό (Radford & Russell, 1992, σ.7).

Σύμφωνα με την επίσημη επισκόπηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (2012), η γυναικοκτονία χωρίζεται σε τέσσερα είδη:

«1) γυναικοκτονία η οποία διαπράχθηκε από κάποιο άτομο από το κοντινό περιβάλλον του θύματος (intimate femicide), 2) δολοφονίες για λόγους «τιμής» (murders in the name of honor), 3) γυναικοκτονία σχετική με τον θεσμό της προίκας (dowry-related femicide) και 4) γυναικοκτονία η οποία διαπράχθηκε από κάποιο άτομο που δεν ανήκε στο κοντινό περιβάλλον του θύματος (non-intimate femicide)». (σ. 1-3)

Το 2008, η Russell παρείχε πολλά παραδείγματα σχετικά με τις μορφές της γυναικοκτονίας (σ. 28-29). Σύμφωνα, λοιπόν, με αυτή την έρευνα τα τέσσερα βασικά είδη / μορφές γυναικοκτονίας χωρίζονται βάσει του θύτη:

«1) γυναικοκτονίες από σύντροφο (για παράδειγμα, νυν και πρώην συζύγους, νυν και πρώην εραστές και νυν και πρώην συντρόφους), 2) γυναικοκτονίες από συγγενικό πρόσωπο (για παράδειγμα, πατεράδες ή πατριοί, αδερφοί, αδερφοί εξ αγχιστείας ή ετεροθαλείς αδερφοί, θείοι

ή εξ αγχιστείας θείοι, παππούδες ή παππούδες εξ αγχιστείας, πεθεροί, κουνιάδοι), 3) γυναικοκτονίες από άλλους γνωστούς θύτες (για παράδειγμα, φίλοι της οικογένειας, άνδρες σε θέσεις εξουσίας όπως δάσκαλοι, ιερείς, εργοδότες και συνάδελφοι) και 4) γυναικοκτονίες από αγνώστους (άνδρες)». (σ. 28)

Επιπρόσθετα, η Russell (2008) αναφέρει και μερικές ακόμα κατηγορίες γυναικοκτονιών όπως «μαζικές γυναικοκτονίες (όπως και στην περίπτωση του Μόντρεαλ 1989), κατά συρροή γυναικοκτονίες, γυναικοκτονίες-βιασμοί, ρατσιστικές γυναικοκτονίες, γυναικοκτονίες συζύγων, γυναικοκτονίες γνωστών ατόμων, γυναικοκτονίες εραστών, γυναικοκτονίες σε ραντεβού (date femicides), γυναικοκτονίες σεξεργατριών, γυναικοκτονίες σχετικές με ναρκωτικά, γυναικοκτονίες σχετικές με την «τιμή», λεσβιοφοβικές γυναικοκτονίες, γυναικοκτονίες σχετικές με αιμομιξία και γυναικοκτονίες κοριτσιών οι οποίες είναι σχετικές με συγγενικά τους πρόσωπα και σεξουαλική κακοποίηση» (σ. 28-29). Όπως αναφέρει και η ίδια, οι συγκεκριμένες κατηγορίες γυναικοκτονιών δεν είναι ξεχωριστές αλλά μπορεί να εμπίπτουν σε άλλες, μεγαλύτερες κατηγορίες (Russell, 2008, σ. 29). Ανάλογες αναφορές σε αυτές τις μορφές γυναικοκτονίες παραθέτονται και στην επίσημη ιστοσελίδα του Καναδικό Παρατηρητήριο για τη Γυναικοκτονία με στόχο τη Δικαιοσύνη και την Ανάλυση Ευθύνης (Canadian Femicide Observatory for Justice and Accountability).

Τέλος, στο ίδιο κείμενο, η Russell (2008) περιγράφει και μία ακόμα μορφή γυναικοκτονίας, η οποία μπορεί να χαρακτηριστεί ως έμμεση, και ονομάζεται συγκαλυμμένη γυναικοκτονία (covert femicide) (σ. 29). Σε αυτό το είδος περιλαμβάνονται οι περιπτώσεις στις οποίες οι γυναίκες πεθαίνουν λόγω μισογυνιστικών πεποιθήσεων και κοινωνικών θεσμών (Russell, 2008, σ. 29). Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για περιπτώσεις υποχρεωτικών (και μη) αμβλώσεων κατά τις οποίες οι γυναίκες υποβλήθηκαν σε αποτυχημένες επεμβάσεις με αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους ή, ακόμα, και για περιπτώσεις στις οποίες γυναίκες και κορίτσια υποβλήθηκαν σε υστερεκτομές και ακρωτηριασμούς γενετικών οργάνων. Επιπλέον, επικίνδυνος πειραματισμοί και επικίνδυνες πρακτικές γάμου ή ακόμα και η παραμέληση των κοριτσιών σε νεαρή ηλικία καθώς δίνεται περισσότερη προσοχή στην

ανατροφή των μικρών αγοριών στην εκάστοτε κουλτούρα, εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία (Russell, 2008, σ. 29).

Σύμφωνα με τη διακήρυξη της Βιέννης (2013), υπάρχουν 11 μορφές γυναικοκτονιών:

«1) η δολοφονία μίας γυναίκας ως αποτέλεσμα συντροφικής κακοποίησης, 2) ο βασανισμός και η μισογυνιστική σφαγή των γυναικών, 3) η θανάτωση γυναικών και κοριτσιών για λόγους «τιμής», 4) η στοχευμένη θανάτωση γυναικών και κοριτσιών στα πλαίσια ένοπλης σύγκρουσης, 5) η θανάτωση γυναικών σχετική με τον θεσμό της προίκας, 6) η θανάτωση γυναικών και κοριτσιών λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, 7) η θανάτωση Αβορίγινων και Ιθαγενών γυναικών και κοριτσιών εξαιτίας του φύλου τους, 8) παιδοκτονία κοριτσιών και βρεφοκτονία που βασίζεται στην επιλογή βιολογικού φύλου, 9) θάνατοι που σχετίζονται με ακρωτηριασμούς γενετικών οργάνων, 10) κατηγορίες για μαγεία και 11) άλλες γυναικοκτονίες σχετικές με συμμορίες, οργανωμένο έγκλημα, εμπόρους ναρκωτικών, εμπορία ανθρώπων και εμπόριο φορητών όπλων [...]».
(σ. 2)

Οι ίδιες μορφές γυναικοκτονιών αναφέρονται και από τους Grzyb, Marcuello-Servós και Naudi (2018).

Παράλληλα, το 2017, στο Γλωσσάριο των Ορισμών για τον Βιασμό, τη Γυναικοκτονία και την Ενδοοικογενειακή Βία, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων περιέλαβε τις διάφορες μορφές της γυναικοκτονίας. Πιο συγκεκριμένα, «η γυναικοκτονία συνίσταται από ένα μεγάλο εύρος βίαιων πράξεων όπως η δολοφονία ως αποτέλεσμα ενδοοικογενειακής βίας, η σεξουαλική δολοφονία, η θανάτωση των σεξεργατριών, η θανάτωση για λόγους «τιμής», παιδοκτονία κοριτσιών (female infanticide), και θάνατοι σχετικοί με τον θεσμό της προίκας» (σ. 28).

Η επίσημη ιστοσελίδα του Καναδικό Παρατηρητήριο για τη Γυναικοκτονία με στόχο τη Δικαιοσύνη και την Ανάληψη Ευθύνης (Canadian Femicide Observatory for Justice and Accountability) αναφέρει 14 μορφές

γυναικοκτονίας. Συγκεκριμένα, γυναικοκτονία η οποία διαπράχθηκε από κάποιο άτομο από το στενό περιβάλλον του θύματος, γυναικοκτονία από άτομο του μη στενού περιβάλλοντος του θύματος, γυναικοκτονία κατά τη διάρκεια ένοπλης σύγκρουσης, γυναικοκτονία συσχέτισης (όπου το θύμα δεν ήταν ο πρωτεύον στόχος αλλά μία παράπλευρη απώλεια). Στη συνέχεια, γυναικοκτονία σχετική με πολιτιστικές πρακτικές (κατηγορία που περιλαμβάνει γυναικοκτονία για λόγους «τιμής» και γυναικοκτονία σχετική με τον θεσμό της προίκας), γυναικοκτονία ως αποτέλεσμα εμπορίας ανθρώπων, γυναικοκτονία σεξεργατριών, γυναικοκτονία σχετική με ακρωτηριασμό γενετικών οργάνων, λεσβιοφοβική γυναικοκτονία, τρανσφοβική γυναικοκτονία, σεξουαλική γυναικοκτονία, ρατσιστική γυναικοκτονία και γυναικοκτονία σχετική με το οργανωμένο έγκλημα (2020). Τέλος, γίνεται ειδική αναφορά στις γυναικοκτονίες οι οποίες έχουν διαπραχθεί από γυναίκες ως ξεχωριστή κατηγορία.

Σε αναφορά με τίτλο «Defining and identifying a femicide: a literature review», το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων αναφέρει τις ακόλουθες μορφές των γυναικοκτονιών (σ. 14-16): η συντροφική γυναικοκτονία ή γυναικοκτονία από στενό σύντροφο, η σεξουαλική δολοφονία/ γυναικοκτονία, η γυναικοκτονία γυναικών άνω των 65, η γυναικοκτονία-αυτοκτονία και η εφηβική γυναικοκτονία. Επιπλέον, συμπεριλαμβάνονται και άλλες μορφές όπως η ρατσιστική γυναικοκτονία, η ομοφοβική γυναικοκτονία, η λεσβιοφονία, η συζυγική γυναικοκτονία, η γυναικοκτονία κατά συρροή, η μαζική γυναικοκτονία, οι θάνατοι γυναικών ως αποτέλεσμα μισογυνιστικών συμπεριφορών ή κοινωνικών πρακτικών, η παιδοκτονία κοριτσιών και οι περιπτές θανατηφόρες χειρουργικές επεμβάσεις (Baldry και Magalhães, 2018, σ. 80-81, όπως αναφέρονται στην αναφορά της EIGE, 2021). Παράλληλα, η αναφορά περιλαμβάνει τις εξής μορφές τις οποίες μπορεί να πάρει η γυναικοκτονία, όπως αναφέρονται από το Global Center of Excellence on Gender Statistics (CEGS): η συντροφική δολοφονία, ο βασανισμός και η μισογυνιστική δολοφονία των γυναικών, η δολοφονία για λόγους τιμής και άλλες επιβλαβείς πρακτικές, ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων των γυναικών, η στοχευμένη δολοφονία κοριτσιών και γυναικών, οι γυναικοκτονίες σχετικές με το οργανωμένο έγκλημα, η εμπορία γυναικών και κοριτσιών και

τέλος, τα εγκλήματα μίσους σε βάρος των λεσβιών και των διεμφυλικών (τρανς) ατόμων (σ. 16). Αναφορικά, οι παραπάνω συμπληρωματικές μορφές γυναικοκτονίας παρουσιάζονται και στη διακήρυξη της Βιέννης (2013).

Η ΥποΥποεπιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε ενημέρωσή της (2021), αναφέρει 6 μορφές της γυναικοκτονίας. Ως πρώτη μορφή καταγράφεται η γυναικοκτονία από σύντροφο (intimate partner femicide), που, όπως αναφέρεται, πρόκειται για την πιο καταγεγραμμένη μορφή. Έπειτα, αναφέρεται η γυναικοκτονία από μέλη της οικογένειας ή family (non-intimate) femicide, στην οποία συγκαταλέγονται η γυναικοκτονία για λόγους «τιμής» και η γυναικοκτονία σχετική με τον θεσμό της προίκας. Μετά, αναφέρονται η γυναικοκτονία σε πόλεμο ή εμπόλεμες συγκρούσεις, η γυναικοκτονία βασισμένη στην επιλογή φύλου (όπως για παράδειγμα η παιδοκτονία και βρεφοκτονία κοριτσιών λόγω του φύλου τους), η γυναικοκτονία ως κυνήγι μαγισσών και άλλες μορφές βασισμένες σε καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων (2021). Στην δεύτερη κατηγορία γυναικοκτονιών, γίνεται ειδική αναφορά σε μία υποκατηγορία η οποία ονομάζεται 'femicide-suicide', δηλαδή γυναικοκτονία-αυτοκτονία, η οποία συμπεριλήφθηκε και στην αναφορά του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE). Πρόκειται για τη δολοφονία του θύματος και στη συνέχεια, την αυτοκτονία του θύτη (2021). Στη συγκεκριμένη βιβλιογραφία, αναφέρεται μόνο ως υποκατηγορία της γυναικοκτονίας από μέλη της οικογένειας αλλά οι θύτες μπορεί να είναι και σύντροφοι, άρα να εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία, όπως συνέβη σε πολλές περιπτώσεις στην Ελλάδα.

Τέλος, οι Dawson και Carrigan (2020) χωρίζουν τη γυναικοκτονία σε 3 κατηγορίες οι οποίες περιλαμβάνουν τις μορφές οι οποίες προαναφέρθηκαν και κατονομάστηκαν σε άλλα επιστημονικά δοκίμια. Επομένως, η γυναικοκτονία χωρίζεται σε γυναικοκτονία από το στενό περιβάλλον (intimate femicide) η οποία περιλαμβάνει γυναικοκτονίες που διαπράχθηκαν από πρώην και νυν συντρόφους και μέλη οικογένειας, γυναικοκτονία από το μη στενό περιβάλλον (non-intimate femicide) η οποία περιλαμβάνει γυναικοκτονίες που προκλήθηκαν ως αποτέλεσμα εμπορίας ανθρώπων ή

σεξουαλικής βίας και τέλος, η τρίτη κατηγορία γυναικοκτονίας είναι ο όρος *feminicide*, ο οποίος σχολιάστηκε προηγουμένως με λεπτομέρεια.

Όπως γίνεται αντιληπτό, ειδικά από τις τελευταίες πηγές, σε πολλές περιπτώσεις η γυναικοκτονία χωρίζεται ανάλογα με το πρόσωπο το οποίο διέπραξε το έγκλημα, δηλαδή το άτομο το οποίο είναι θύτης. Για πολλά χρόνια, γυναικοκτονία θεωρούνταν μόνο το έγκλημα το οποίο διαπράττεται μέσα σε ιδιωτικό χώρο και από άτομο του στενού κύκλου του θύματος. Όπως αναφέρει το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων στο Γλωσσάριο των Ορισμών για τον Βιασμό, τη Γυναικοκτονία και την Ενδοοικογενειακή Βία, το 2017, τα δύο τρίτα των θυμάτων ανθρωποκτονίας από συντρόφους ή οικογένεια, σε παγκόσμιο επίπεδο, ήταν γυναίκες ενώ μόνο το ένα τρίτο ήταν άνδρες (2017, σ. 28). Έτσι, ο ορισμός ο οποίος δίνεται στο Γλωσσάριο επικεντρώνεται κυρίως στις γυναικοκτονίες οι οποίες διαπράχθηκαν από άτομα του στενού κύκλου του θύματος ή αλλιώς *intimate femicide* ή *intimate partner femicide* (2017, σ.28).

Επιπρόσθετα, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο αναφέρει στο ίδιο Γλωσσάριο πως η καταμέτρηση περιπτώσεων γυναικοκτονιών οι οποίες δεν διαπράχθηκαν εντός ιδιωτικού χώρου από άτομα του στενού κύκλου είναι δύσκολη λόγω δύσκολης προσβασιμότητας σε δεδομένα της αστυνομίας (2017, σ. 28). Το συγκεκριμένο επιχείρημα ενδυναμώνει περισσότερο τον ορισμό της έννοιας *feminicidio* (*feminicide*) σύμφωνα με την οποία η γυναικοκτονία αφορά και την αμέλεια της κοινωνίας και των διοικητικών οργάνων (όπως για παράδειγμα, η αστυνομία) να προστατέψουν τα θύματα. Ωστόσο, ο όρος *feminicidio* (*feminicide*) δεν αποκλείει την περίπτωση αυτό το έγκλημα να διαπραχθεί σε δημόσιο χώρο ή από άτομο άγνωστο στον θύτη.

Γενικότερα, κάθε κουλτούρα αντιλαμβάνεται το έγκλημα της γυναικοκτονίας με διαφορετικό τρόπο και υπό το πρίσμα των δικών της πολιτισμικών πρακτικών. Η κουλτούρα είναι μία παράμετρος η οποία επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τη διαμόρφωση του χαρακτήρα ενός ατόμου και, κατ' επέκταση, την αντίληψη την οποία αυτό (το άτομο) διαμορφώνει για διάφορα ζητήματα, όπως για παράδειγμα τη βία (Κουτα κ. α., σ. 2, 2018). Για το συγκεκριμένο ζήτημα, δηλαδή τη βία και την αντίληψη αυτής από διαφορετικές κουλτούρες έχουν

γίνει διάφορες αναλύσεις. Ειδικότερα, οι Kalra και Bhugra (2013) επισημαίνουν πως περιστατικά βίας είναι πιο εύκολο να εμφανιστούν σε κουλτούρες οι οποίες βασίζονται στην ανωτερότητα του ανδρικού φύλου σε βάρος του γυναικείου. Επιπρόσθετα, αυτό το φαινόμενο εξηγεί διάφορες μορφές βίας, όπως για παράδειγμα τη σεξουαλική βία ή στην περίπτωση της παρούσας εργασίας, τη γυναικοκτονία. Οι Kalra και Bhugra (2013) αναφέρουν ότι «η κοινωνικοπολιτισμική θεωρία [...] εξηγεί την σεξουαλική βία σε σχέση με την κοινωνική έκφραση της ανδρικής δύναμης ή της πατριαρχίας». Σε διάφορες κουλτούρες αναπτύσσεται ένα δίπολο μεταξύ της ανατροφής των αγοριών και των κοριτσιών (συζητώντας μόνο για τα δύο αυτά κοινωνικά φύλα) το οποίο τα «προετοιμάζει» ώστε να δέχονται διάφορα ζητήματα, όπως για παράδειγμα τους ρόλους των φύλων και τη βία, με διαφορετικό τρόπο (Kouta κ. α., σ. 2, 2018). Τέλος, όπως αναφέρουν και οι Gokal και Dughman Manzur στις Kouta κ. α. (2018), σε κάθε κουλτούρα υπάρχουν διαφορετικές ερμηνείες, νοήσεις και αντιλήψεις για κάθε θέμα ενώ παράλληλα, η δυνατότητα αλλαγής αυτών είναι επίσης διαφορετική (σ. 2).

Πιο συγκεκριμένα, σε Ευρωπαϊκό πλαίσιο, η γυναικοκτονία εκλαμβάνεται ως ένα έγκλημα τόσο σε ιδιωτικό όσο και σε δημόσιο χώρο το οποίο όμως συχνά χαρακτηρίζεται με την έκφραση «έγκλημα πάθους» (crimeofpassion) (Manjoo, 2012, σ. 6). Το ίδιο φαινόμενο παρατηρήθηκε και στα Ελληνικά μέσα ενημέρωσης κατά την περίοδο της πανδημίας όταν δόθηκε περισσότερη δημοσιότητα στα εγκλήματα των γυναικοκτονιών. Ο συγκεκριμένος χαρακτηρισμός, όμως, αποκρύπτει σημαντικές εκφάνσεις του εγκλήματος, όπως για παράδειγμα, τις αιτίες οι οποίες διαφέρουν από περίπτωση σε περίπτωση. Ταυτόχρονα, δίχως να κατονομάζεται ακριβώς το έγκλημα, δεν μπορούμε να το ορίσουμε και να θέσουμε συγκεκριμένες θεωρητικές βάσεις ώστε, εν τέλει, να το αντιμετωπίσουμε στοχευμένα και αποτελεσματικά. Αντίστοιχα, σύμφωνα με την ΥποΥποεπιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2021), η γυναικοκτονία συχνά ταυτίζεται μόνο (ή ως επί το πλείστον) με την έννοια της συντροφικής γυναικοκτονίας (intimate partner femicide) (σ. 3). Αυτό συμβαίνει διότι τα ποσοστά των γυναικών οι οποίες έχουν δολοφονηθεί από συντρόφους τους καλύπτουν το 30% με 58% των συνολικών περιπτώσεων ανθρωποκτονιών με θύματα γυναίκες

(σύμφωνα με την παραπάνω έρευνα) όπου είναι αναμενόμενο να υπάρχει μονομερής αντίληψη ή συσχετισμός μόνο της μίας μορφής της γυναικοκτονίας με το ίδιο το φαινόμενο. Ωστόσο, το είδος της συντροφικής γυναικοκτονίας (intimate partner femicide) δεν καλύπτει το ευρύ φάσμα των διαφορετικών κατηγοριών (όπως αυτές προαναφέρθηκαν) της γυναικοκτονίας και, κατ' επέκταση, δεν βοηθούν στην πλήρη κατανόηση και αντιμετώπισή του.

Παράλληλα, σε περιοχές της Νότιας Ασίας, ο όρος femicide χρησιμοποιείται πρωτίστως για να περιγράψει εγκλήματα τα οποία σχετίζονται με πρακτικές κουλτούρας όπως για παράδειγμα η παιδοκτονία κοριτσιών, η θνησιμότητα κοριτσιών στις προεφηβικές ηλικίες και οι θάνατοι κοριτσιών οι οποίοι είναι σχετικοί με τον θεσμό της προίκας (Manjoo, 2012, σ.6). Ταυτόχρονα, σε περιοχές της Μέσης Ανατολής οι δολοφονίες γυναικών και κοριτσιών για λόγους «τιμής» είναι συνήθεις αλλά σπανίως χαρακτηρίζονται ως γυναικοκτονίες παρά τις προσπάθειες των επιστημονικών κύκλων για να αναγνωριστούν ως τέτοια εγκλήματα (Manjoo, 2012, σ. 6).

Στην Λατινική Αμερική, όπου και έγιναν οι πρώτες σοβαρές και συγκροτημένες προσπάθειες αναγνώρισης και διαχείρισης του ζητήματος, η έννοια της γυναικοκτονίας ως feminicidio (feminicide) περιλαμβάνει όχι μόνο το έγκλημα σε κάθε περίπτωση αλλά και το διάτρητο σύστημα το οποίο του επιτρέπει να διατηρείται και να διαιωνίζεται δίχως να προστατεύει τα θύματα. Όπως βλέπουμε, σε αυτή την περίπτωση γίνεται ευθεία αναφορά και σε συστημικές πρακτικές και αστοχίες. Ωστόσο, με τον συγκεκριμένο ορισμό και τη διαφοροποίηση (της μετάφρασης) του όρου της γυναικοκτονίας, διχοτομείται η συνομιλία γύρω από το ζήτημα στους φεμινιστικούς κύκλους καθώς πρόκειται για δύο πλευρές οι οποίες περιγράφουν το ίδιο πρόβλημα προτείνοντας διαφορετικές προσεγγίσεις και αντιλήψεις.

Οπότε, και σε αυτές τις περιπτώσεις όπως και στην περίπτωση της Ευρώπης, γίνεται μία μονοδιάστατη προσέγγιση της γυναικοκτονίας. Σε κάθε περιοχή 'φωτίζεται' μόνο μία κατηγορία γυναικοκτονιών, μέσα από το πρίσμα της κουλτούρας της περιοχής, και έτσι δεν καλύπτεται το φαινόμενο σε όλο του το εύρος ούτε και συζητείται εξ ολοκλήρου και σε βάθος. Σε χώρες της Δύσης, κυρίως στην Ευρώπη, δίνεται έμφαση στη γυναικοκτονία ως ένα έγκλημα το

οποίο διαπράττεται από έναν θύτη στο περιβάλλον του θύματος, και, πρωτίστως, χαρακτηρίζεται ως 'έγκλημα πάθους'. Σε χώρες της Ανατολής δίνεται έμφαση στη γυναικοκτονία ως έγκλημα το οποίο απορρέει από πολιτιστικές και θρησκευτικές πρακτικές και πεποιθήσεις οι οποίες είναι αποδεκτές από το σύνολο της κοινωνίας και έτσι το έγκλημα χαρακτηρίζεται ως 'έγκλημα για λόγους τιμής'. Στις χώρες της Λατινικής Αμερικής δίνεται έμφαση στη γυναικοκτονία ως ένα έγκλημα το οποίο ουσιαστικά 'καλύπτεται' και διαιωνίζεται από το Σύστημα και μάλιστα χρησιμοποιείται ένας εντελώς ξεχωριστός ορισμός, ο οποίος δεν έχει ακόμα αποτυπωθεί με ελληνική μετάφραση καθώς ήδη δυσκολευόμασταν να αποδεχτούμε και να χρησιμοποιήσουμε τον όρο (σε οποιαδήποτε μορφή του).

Το γεγονός ότι οι νοήσεις της γυναικοκτονίας διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή (ή τουλάχιστον, διέφεραν) αποδεικνύει πως έχουν βασιστεί σε στερεοτυπικές και απλοϊκές ερμηνείες του όρου και όχι σε ένα ενιαίο, παγκόσμιο φαινόμενο το οποίο έχει διερευνηθεί διεξοδικά. Με τη διχοτόμηση (ή μάλλον τριχοτόμηση, εν τέλει) της γυναικοκτονίας σε 'έγκλημα πάθους' σε χώρες της Δύσης και σε 'έγκλημα για λόγους τιμής' σε χώρες της Ανατολής, αποκρύπτονται διάφορα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, πολιτιστικά και έμφυλα στοιχεία των εμπειριών των θηλυκοτήτων τα οποία είναι αλληλένδετα και αλληλοεπηρεαζόμενα (Manjoo, 2012, σ. 6). Όπως αναφέρουν και οι Kouta κ. α. η κατανόηση της βίας κατά των γυναικών και των διάφορων μορφών τις οποίες μπορεί να πάρει βασίζεται κυρίως στην υιοθέτηση μίας πιο ολιστικής και ολοκληρωτικής άποψης η οποία δεν προσεγγίζει ξεχωριστά τον ατομικισμό, την κουλτούρα και τη σχετικότητα των περιστάσεων αλλά αποδέχεται και αναγνωρίζει την αλληλεπίδρασή τους. Πολλές φωνές του επιστημονικού κύκλου υποστηρίζουν τη σημασία τού να υπάρχει μία κοινή βάση αναφοράς για τις γυναικοκτονίες ώστε να υπάρξει, κατ' επέκταση, και μία κοινή και συναφής προσπάθεια αντιμετώπισης (Manjoo, 2012, σ. 7).

Όπως γίνεται αντιληπτό στην υπάρχουσα βιβλιογραφία παρουσιάζεται μία πληθώρα ειδών και μορφών γυναικοκτονίας. Παρόλο που δεν είναι εξ ολοκλήρου όμοιες οι λίστες και εμφανίζουν κάποιες μικρές διαφοροποιήσεις, είναι κοινές στην πλειονότητα των κατηγοριών και περιγράφουν το ίδιο ζήτημα. Για να διατηρηθεί μία συνοχή στην παρούσα εργασία,

χρησιμοποιήθηκε η ακόλουθη κατηγοριοποίηση των ειδών γυναικοκτονίας. Στην διαδικασία κατάταξης, δόθηκε προτεραιότητα, ή μάλλον, ο βασικός παράγοντας ήταν αν γνώριζε το θύμα τον θύτη. Ξεκινώντας από αυτή την ερώτηση, ακολούθησε η υπόλοιπη κατανομή των γυναικοκτονιών ανά είδος. Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη κατηγορία είναι η ακόλουθη.

Γυναικοκτονία από οικείο άτομο.

Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει γυναικοκτονία από άτομο το οποίο είναι γνωστό στο θύμα, ανεξαρτήτου φύλου ή σχέσης. Πιο συγκεκριμένα:

- Συντροφική γυναικοκτονία (intimate partner femicide):
 - Νυν και πρώην σύζυγοι,
 - Νυν και πρώην σύντροφοι,
 - Νυν και πρώην εραστές.
- Οικογενειακή γυναικοκτονία:
 - Γονείς και άλλα συγγενικά πρόσωπα (ανεξαρτήτως φύλου, βαθμού συγγένειας ή είδους συγγένειας),
 - Περιλαμβάνει την ειδική κατηγορία της γυναικοκτονίας για λόγους τιμής,
 - Περιλαμβάνει την ειδική κατηγορία της γυναικοκτονίας που είναι σχετική με τον θεσμό της προίκας,
 - Περιλαμβάνει την ειδική κατηγορία της θανάτωσης μωρών ή μικρών κοριτσιών (infanticide, feticide) είτε από πρόθεση είτε από αμέλεια. Ειδικότερα, πρόκειται για τις ειδικές περιπτώσεις στις οποίες τα βρέφη ή τα μικρά κορίτσια δολοφονούνται λόγω του φύλου τους ή στις οποίες παραμελούνται με αποτέλεσμα να πεθάνουν καθώς δίνεται προτεραιότητα στα βρέφη ή τα μικρά αγόρια.
- Γυναικοκτονία από (άλλο) γνωστό άτομο:
 - Συνάδελφοι,
 - Γνωστοί και φίλοι κτλ.

Στη συνέχεια είναι η εξής κατηγορία:

Γυναικοκτονία από άγνωστο άτομο.

Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει περιπτώσεις όπως γυναικοκτονίες που προκλήθηκαν ως αποτέλεσμα εμπορίας ανθρώπων ή σεξουαλικής βίας ή γυναικοκτονίες σχετικές με συμμορίες και το οργανωμένο έγκλημα. Έπειτα, συμπεριλαμβάνονται οι γυναικοκτονίες στα πλαίσια πολεμικής σύρραξης, οι μαζικές γυναικοκτονίες (όπως και στην περίπτωση του Μόντρεαλ 1989), οι κατά συρροή γυναικοκτονίες, οι γυναικοκτονίες-βιασμοί (στις οποίες το θύμα δεν γνώριζε τον θύτη), οι ρατσιστικές γυναικοκτονίες, οι γυναικοκτονίες σχετικές με μαγεία, οι γυναικοκτονίες σεξεργατριών στις οποίες το θύμα δεν γνώριζε τον θύτη), οι γυναικοκτονίες σχετικές με ναρκωτικά, οι ομοφοβικές, λεσβιοφοβικές γυναικοκτονίες ή λεσβιοκτονίες και οι τρανσφοβικές γυναικοκτονίες, οι γυναικοκτονίες σχετικές με αιμομιξία. Τέλος, υπάρχει η περίπτωση της συγκαλυμμένης γυναικοκτονίας, δηλαδή όσες γυναικοκτονίες είναι σχετικές με θέματα υγείας, όπως για παράδειγμα τις αμβλώσεις ή χειρουργεία στα οποία δεν τηρήθηκαν οι κατάλληλοι υγειονομικοί κανόνες ως αποτέλεσμα της υποδεέστερης ιατρικής περίθαλψης των γυναικών. Πιο συγκεκριμένα, η περίπτωση της συγκαλυμμένης γυναικοκτονίας και η περίπτωση της θανάτωσης βρεφών ή μικρών κοριτσιών ως γυναικοκτονία είναι σχετικές καθώς βασίζονται σε μισογυνιστικές πεποιθήσεις και την κοινωνική παραμέληση των γυναικών (και των θηλυκοτήτων), σε γενικότερο πλαίσιο.

Η συγκεκριμένη κατηγοριοποίηση των ειδών γυναικοκτονίας έγινε με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία και σε μία προσπάθεια να κατανοηθεί περισσότερο το συγκεκριμένο φαινόμενο.

Συμπερασματικά, θα μπορούσε να επισημανθεί ότι σε οποιαδήποτε μορφή γυναικοκτονίας, αυτό το οποίο τίθεται στο στόχαστρο δεν είναι απλά η γυναίκα, το κοινωνικό και βιολογικό της φύλο αλλά ολόκληρη η ταυτότητά της και όλα τα άλλα στοιχεία τα οποία αυτή συμπεριλαμβάνει.

Το Έγκλημα της Γυναικοκτονίας: Συντροφική Γυναικοκτονία

Ως συντροφική γυναικοκτονία (intimate partner femicide) ορίζεται η γυναικοκτονία η οποία έχει διαπραχθεί από πρώην και νυν συντρόφους των θυμάτων. Με την έννοια «σύντροφος» θεωρούνται οι πρώην και νυν σύζυγοι, πρώην και νυν σύντροφοι και πρώην και νυν εραστές (Dawson, Gartner, 1998). Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (2012), η γυναικοκτονία η οποία διαπράττεται από νυν ή πρώην σύντροφο ή σύζυγο θεωρείται συντροφική γυναικοκτονία ή συντροφική ανθρωποκτονία (intimate partner homicide) (σ. 1). Συνήθως, πρόκειται για την πιο ακραία και τελική μορφή της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών.

Σύμφωνα με τις Zara και Gino (2018), «η βία είναι η αφαίρεση της αξιοπρέπειας, της ελευθερίας και των δικαιωμάτων του ατόμου, με τη δολοφονία να αποτελεί την πιο ακραία μορφή της» (σ. 1). Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η γυναικοκτονία είναι η πιο ακραία μορφή της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών. Η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών και η έμφυλη βία είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο το οποίο επηρεάζει γυναίκες, κορίτσια και μέλη της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας σε καθημερινή βάση, είτε σε ιδιωτικό είτε σε δημόσιο χώρο (Διοτίμα, 2023).

Στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (2011), η οποία αποτελεί μία σημαντική πρωτοπορία για την προάσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών και την αναγνώρισή τους ως ανθρώπινα δικαιώματα, η βία κατά των γυναικών (violence against women), η ενδοοικογενειακή βία (domestic violence) και η έμφυλη βία (gender-based violence against women) έχουν ξεχωριστούς ορισμούς. Πιο συγκεκριμένα, η βία κατά των γυναικών είναι η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η διάκριση κατά των γυναικών (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, 2011, σ. 3). Πλέον, ο επίσημος όρος είναι Βία κατά των Γυναικών και των Κοριτσιών (Violence Against Women and Girls, VAWG). Περιλαμβάνει όλες τις μορφές βίας όπως σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, ή οικονομική, και τις αντίστοιχες απειλές, είτε αυτά λαμβάνουν χώρα σε ιδιωτικό είτε σε δημόσιο χώρο (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, 2011, σ. 3).

Η ενδοοικογενειακή βία ορίζεται ως η σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βία η οποία μπορεί να εμφανιστεί σε μία οικογένεια ή μεταξύ νυν και πρώην συζύγων και συντρόφων, είτε διαμένουν στην ίδια κατοικία είτε όχι (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, 2011, σ. 3). Σε αυτό το σημείο, στο συμπληρωματικό κείμενο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης διευκρινίζεται πως η ενδοοικογενειακή βία περιλαμβάνει κυρίως τη διαγενεαλογική βία (βία συνήθως μεταξύ παιδιών και γονέων) και τη συντροφική βία (intimate partner violence) ενώ, επίσης, τονίζεται πως η αυτή η μορφή βίας είναι ουδέτερη ως προς το φύλο του θύτη και του θύματος αντίστοιχα (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, συμπληρωματικό έγγραφο, 2011, σ. 3).

Τέλος, η έμφυλη βία ορίζεται ως η βία κατά των γυναικών επειδή είναι γυναίκες (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, 2011, σ. 3). Σύμφωνα με τις Heise, Ellsberg και Gottmoeller (2002), η έμφυλη βία είναι η βία σε διάφορες μορφές η οποία κατευθύνεται προς τις γυναίκες και τα κορίτσια εξαιτίας του φύλου τους (σ. 6). Ταυτόχρονα, σημειώνουν ότι η έμφυλη βία είναι «[...] η πιο διαπεραστική και παράλληλα η λιγότερο αναγνωρισμένη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο.» (Heise et al., 2002, σ.1). Αναφορικά με τη χρήση του όρου γυναίκες, στο όρο περιλαμβάνονται και τα κορίτσια κάτω των 18 ετών, δίχως να γίνεται κάποια ειδική επισήμανση σχετικά με τα διεμφυλικά άτομα ή την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα γενικότερα. Επιπρόσθετα, ενώ το συγκεκριμένο άρθρο εξετάζει το φαινόμενο της έμφυλης βίας σε παγκόσμιο επίπεδο, δεν γίνεται καμία αναφορά στους όρους femicide ή feminicide, δηλαδή στη γυναικοκτονία η οποία αποτελεί ακραία μορφή έμφυλης βίας.

Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον πως στα κείμενα της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, δεν γίνεται κάποια εκτενής αναφορά στον όρο γυναικοκτονία παρά μόνο στο Ψήφισμα 1654 και στη Σύσταση 1861 (και τα δύο το 2009) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Ευρώπης. Να επισημανθεί πως και στις δύο περιπτώσεις, στα αγγλικά χρησιμοποιείται ο όρος feminicide, ο οποίος φέρει κάποιες διαφορές από τον όρο femicide, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως και δεν έχει κάποια μεταφραστική διαφορά στην ελληνική γλώσσα. Επομένως, ενώ η γυναικοκτονία είναι αναγνωρισμένη ως ακραία μορφή (έμφυλης) βίας κατά των γυναικών, δεν αναφέρεται στο αρχικό και στο συμπληρωματικό κείμενο της Συνθήκης της

Κωνσταντινούπολης. Ωστόσο, όπως γίνεται κατανοητό και από την προαναφερθείσα έρευνα, παρόλο που δεν επισημαίνεται ρητά στη Σύμβαση, η συντροφική γυναικοκτονία αποτελεί το τελευταίο στάδιο της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών.

Για την συγκεκριμένη μορφή γυναικοκτονίας δεν υπάρχει επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα η οποία έχει γίνει αποδεκτή από το σύνολο της κοινωνίας. Οπότε, μέχρι να υιοθετηθεί ένας ευρύς, επίσημος και κατοχυρωμένος όρος για την περίπτωση της intimate partner femicide, όπως συνέβη και με την περίπτωση της γυναικοκτονίας, χρησιμοποιούνται (στην παρούσα εργασία) οι εξής όροι: συντροφική γυναικοκτονία, γυναικοκτονία από σύντροφο, γυναικοκτονία από συντροφικό πρόσωπο, γυναικοκτονία από στενό σύντροφο.

Η συντροφική γυναικοκτονία είναι η πιο συχνή μορφή γυναικοκτονίας (Dawson, Carrigan, 2020). Όπως επισημαίνεται και σε άρθρο της Federica Gregoratto (2017), η πιο συχνή μορφή της γυναικοκτονίας, είναι αυτή η οποία διαπράττεται από συντρόφους ή μέλη του οικογενειακού κύκλου και αποτελεί το ακραίο τέλος της ενδοοικογενειακής βίας (σ. 3). Σύμφωνα με τις Dawson και Gartner (1998), στις περισσότερες περιπτώσεις όπου δολοφονούνται γυναίκες, ο θύτης είναι ο σύντροφός τους (σ. 379) γεγονός το οποίο επισημαίνουν και οι McFarlane κ.α (2002) οι οποίες υποστηρίζουν πως οι γυναίκες, και όχι τόσο οι άνδρες, είναι πιθανότερο να δολοφονηθούν από άτομα τα οποία γνωρίζουν (σ. 53- 54). Σύμφωνα με έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (το 2012), το 35% των περιπτώσεων δολοφονημένων γυναικών έχουν διαπραχθεί από σύντροφο ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους άνδρες (με τους θύτες να είναι γυναίκες) είναι στο 5% (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, 2012, σ. 1-2). Επιπλέον, επισημαίνεται πως στις περιπτώσεις όπου η γυναίκα δολοφονεί τον σύντρόφό της, πρόκειται για πράξη αυτοάμυνας μετά από ένα συνεχές (continuum) βίας και εκφοβισμού ενώ στις περιπτώσεις όπου ο άνδρας δολοφονεί την σύντρόφό του, τα κίνητρα βασίζονται στη ζήλια (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, 2012, σ. 2). Βεβαίως, στην ίδια έρευνα τονίζεται ότι τα συγκεκριμένα δεδομένα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη με επιφύλαξη καθώς πολλά από αυτά χάνονται κατά την διάρκεια των ερευνών, ειδικά σε μη αποκεντρωμένα μέρη (Παγκόσμιος

Οργανισμός Υγείας, 2012, σ. 2). Και όπως είναι κατανοητό, η συγκεκριμένη έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας είναι από το 2012 οπότε πολλές συνθήκες έχουν αλλάξει και η έρευνα για το συγκεκριμένο ζήτημα έχει εντατικοποιηθεί.

Παράλληλα, το 2017, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) όρισε τη γυναικοκτονία ως τη δολοφονία γυναικών από σύντροφο (intimate partner), αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις γυναικοκτονίας, όπως για παράδειγμα, η γυναικοκτονία σεξεργατριών ή η παιδική γυναικοκτονία μεταξύ άλλων (σ. 28). Παράλληλα, στο συγκεκριμένο γλωσσάριο αναφέρεται πως η γυναικοκτονία δεν 'καλύπτεται' (δηλαδή δεν αναφέρεται συγκεκριμένα) από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, παρόλο που αποτελεί την ακραία μορφή βίας κατά των γυναικών (σ. 28). Στο ίδιο γλωσσάριο παραθέτονται στατιστικά ερευνών (ξανά από το 2012) σύμφωνα με τα οποία, το 47% των θυμάτων ανθρωποκτονιών που είναι γυναίκες, δολοφονήθηκαν από τους συντρόφους τους, ενώ, μόλις το 6% των θυμάτων ανθρωποκτονιών που είναι άνδρες δολοφονήθηκαν από τις συντρόφους τους (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, 2017, σ. 28). Συμπερασματικά, στο γλωσσάριο αναφέρεται πως, καθώς τα ποσοστά γυναικών τα οποία είναι θύματα των συντρόφων τους καλύπτουν σχεδόν το 50% των περιπτώσεων, η συντροφική γυναικοκτονία είναι βασικό κομμάτι του ορισμού της γυναικοκτονίας (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, 2017, σ. 28). Παρόλο που είναι γεγονός ότι η συντροφική γυναικοκτονία είναι η πιο αναγνωρισμένη μορφή γυναικοκτονίας, αυτό έχει οδηγήσει στο να ταυτιστεί με τον ορισμό της γυναικοκτονίας γενικότερα, όπως βλέπουμε και στο παράδειγμα του ορισμού του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου του 2017.

Αντίστοιχα ευρήματα παραθέτονται και σε έρευνα του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (United Nations Office on Drugs and Crime) το 2018. Σύμφωνα με την συγκεκριμένη έρευνα, το 2017 (έτος όπου δημοσιεύτηκε το προαναφερθέν γλωσσάριο του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου) δολοφονήθηκαν εκ προθέσεως 87.000 γυναίκες (2018, σ. 10). Από τα συγκεκριμένα εγκλήματα, το 58% (δηλαδή, 50.000) είναι περιπτώσεις γυναικών οι οποίες

δολοφονήθηκαν από συντρόφους ή μέλη της οικογένειάς τους (United Nations Office on Drugs and Crime, 2018, σ. 10). Ειδικότερα, περισσότερο από το ένα τρίτο των γυναικών οι οποίες υπήρξαν θύματα εκ προθέσεως ανθρωποκτονίας, δολοφονήθηκαν από νυν ή πρώην συντρόφους τους (United Nations Office on Drugs and Crime, 2018, σ. 10). Σε συμφωνία και με άλλες έρευνες, υποστηρίζεται και εδώ πως παρόλο που μόλις «1 στις 5 δολοφονίες, σε παγκόσμιο επίπεδο, διαπράττεται από σύντροφο ή μέλος οικογένειας, οι γυναίκες και τα κορίτσια καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών των θανάτων» (United Nations Office on Drugs and Crime, 2018, σ. 11). Αντίστοιχα, το ποσοστό των γυναικών οι οποίες είναι θύματα δολοφονιών από σύντροφο είναι δυσανάλογο συγκριτικά με το ποσοστό των ανδρών οι οποίοι είναι θύματα στο αντίστοιχο έγκλημα (United Nations Office on Drugs and Crime, 2018, σ. 11). Τέλος, αναφορικά με το συγκεκριμένο άρθρο των Ηνωμένων Εθνών, η συντροφική γυναικοκτονία και η γυναικοκτονία από μέλος οικογένειας (ή αλλιώς, οικογενειακή γυναικοκτονία, για οικονομία λόγου) βρίσκονται στα ίδια ποσοστά. Οι θάνατοι αυτών των γυναικών δεν αποτελούν τυχαίες ενέργειες αλλά συχνά πρόκειται για το αποκορύφωμα μίας σειράς βίαιων περιστατικών, βασισμένες σε κίνητρα όπως η ζήλια και ο φόβος της εγκατάλειψης, όπως αναφέρεται στην έρευνα (United Nations Office on Drugs and Crime, 2018, σ. 11)

Σε έναν πιο πρόσφατο ορισμό, το 2021, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος χρησιμοποίησε τους ορισμούς από 3 έρευνες οι οποίες διεξήχθησαν στην Αφρική σε διάστημα 18 ετών για να ορίσει την συντροφική γυναικοκτονία (σ. 23). Σύμφωνα με το συγκεκριμένο έγγραφο, ως συντροφική γυναικοκτονία ορίζεται «η δολοφονία μίας γυναίκας από έναν σύντροφο (για παράδειγμα, νυν και πρώην σύζυγος/ σύντροφος, σύντροφος του ίδιου φύλου και σύντροφος ο οποίος απορρίφθηκε ή όπως αναφέρεται στο πρωτότυπο, *rejected would-be lover*)» (σ. 23). Στην ίδια έρευνα παραθέτονται στοιχεία σχετικά με τις γυναικοκτονίες. Το 2021, συνολικά 45.000 γυναίκες δολοφονήθηκαν από συντρόφους ή μέλη των οικογενειών τους (United Nations Office on Drugs and Crime, 2021, σ. 5). Ενώ το 81% των ανθρωποκτονιών (γενικά) έχει ως θύματα άνδρες και αγόρια, οι γυναίκες και

τα κορίτσια είναι θύματα αδικημάτων στον ιδιωτικό χώρο με το 56% των περιπτώσεων ανθρωποκτονιών με θύματα γυναίκες να έχουν διαπραχθεί από τους συντρόφους τους (United Nations Office on Drugs and Crime, 2021, σ. 5). Σύμφωνα με την ίδια έρευνα του 2021, από τα 45.000 θύματα συντροφικής γυναικοκτονίας και οικογενειακής γυναικοκτονίας, τα 17.800 ήταν στην Ασία, τα 17.200 ήταν στην Αφρική, τα 7.500 ήταν στην ήπειρο της Αμερικής, τα 2.500 ήταν στην Ευρώπη και τα 300 στην Ωκεανία (United Nations Office on Drugs and Crime, 2021, σ. 6). Αντίστοιχα, το πρώτο διάστημα της πανδημίας, δηλαδή 2019-2020, στην Νότια Ευρώπη (όπου ανήκει και η Ελλάδα), παρατηρήθηκε αύξηση κατά 5% στις συντροφικές και οικογενειακές γυναικοκτονίες ενώ το επόμενο διάστημα 2020-2021, αυξήθηκαν ξανά κατά 5,3% (United Nations Office on Drugs and Crime, 2021, σ. 10).

Σε αυτό το σημείο γίνεται αντιληπτό ότι σε αρκετές έρευνες, η συντροφική γυναικοκτονία προσμετρείται μαζί με την οικογενειακή γυναικοκτονία δηλαδή την γυναικοκτονία η οποία διαπράχθηκε από ένα μέλος της οικογένειας. Γενικότερα, το ζήτημα του ποια άτομα μπορούν να θεωρηθούν ότι ανήκουν στην κατηγορία του intimate partner δηλαδή του συντρόφου, τίθεται ακόμα προς συζήτηση. Για παράδειγμα, οι Dobash και Dobash (2015) αναγνωρίζουν ως συντροφική γυναικοκτονία μόνο όσα εγκλήματα έχουν διαπραχθεί από άνδρες θύτες, αποκλείοντας έτσι τα μέλη της οικογένειας αλλά και όσους συντρόφους δεν έχουν υπάρξει σύζυγοι. Από την άλλη πλευρά, οι Dawson και Gartner (2020) θεωρούν ως συντροφικές γυναικοκτονίες και αυτές οι οποίες διαπράττονται από μέλη της οικογένειας του θύματος. Η σχέση του θύματος με τον θύτη αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς και καθοριστικούς παράγοντες για να γίνουν κατανοητές οι συνθήκες του εγκλήματος (Dawson, Gartner, 1998). Και έτσι, το προφίλ του θύτη πρέπει να είναι συγκεκριμένο και να εμπίπτει σε μία μόνο κατηγορία (δηλαδή ξεκάθαρος διαχωρισμός μεταξύ συντρόφων και οικογένειας) ώστε να μην υπάρχει περίπτωση σημασιολογικής σύγχυσης ως προς το τι είδους γυναικοκτονία είναι.

Επιστρέφοντας, όμως, στο παραπάνω ζήτημα του γιατί η γυναικοκτονία έχει γίνει αλληλένδετη ή, σε πολλές περιπτώσεις, ταυτίσιμη με την συντροφική γυναικοκτονία. Όπως έγινε κατανοητό και από τα παραπάνω δεδομένα, η μεγάλη πλειονότητα των περιπτώσεων, στις οποίες οι γυναίκες είναι θύματα

ανθρωποκτονιών, αφορούν φαινόμενα ενδοοικογενειακής βίας και την κατάληξη αυτών. Σύμφωνα και με την έρευνα των Zara και Gino (2018) για τις γυναικοκτονίες οι οποίες διαπράχθηκαν στο Τορίνο από το 1970 έως και το 2016, τα περισσότερα περιστατικά βίας κατά των γυναικών δεν εκτυλίχθηκαν στους δρόμους, από άγνωστα άτομα, τη νύχτα, αλλά στο σπίτι ή γενικότερα σε ιδιωτικούς χώρους (σ. 7). Αυτό, ίσως, ενισχύει την αντίληψη ότι ως γυναικοκτονία ορίζεται μόνο η συντροφική γυναικοκτονία καθώς οι γυναίκες έχουν υψηλότερα ποσοστά κινδύνου εντός ιδιωτικών χώρων ή κατοικιών από ότι σε δημόσιους χώρους, στους οποίους μπορούν να διαπραχθούν οι γυναικοκτονίες από μη συντροφικό πρόσωπο, όπως για παράδειγμα, σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών οι οποίες σχετίζονται με το οργανωμένο έγκλημα.

Επιπρόσθετα, οι θύτες είναι οι σύντροφοι των θυμάτων (στο μεγαλύτερο ποσοστό των εγκλημάτων) αλλά και μέλη της οικογένειας των θυμάτων. Ως αποτέλεσμα, υπάρχει σύγχυση στο ποιοι θύτες εμπίπτουν στην κατηγορία του «συντρόφου» (intimate partner), έτσι ώστε και το αντίστοιχο έγκλημα να χαρακτηριστεί ως συντροφική γυναικοκτονία ή ως οικογενειακή γυναικοκτονία, ή ακόμα και ως γυναικοκτονία στο όνομα της 'Τιμής'.

Παράλληλα, τα υψηλά ποσοστά της συντροφικής γυναικοκτονίας (η οποία συχνά αναφέρεται ως 'έγκλημα πάθους' από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης) την έχουν οδηγήσει στο να θεωρείται συνώνυμη με το ευρύ φάσμα του εγκλήματος της γυναικοκτονίας από το κοινωνικό σύνολο. Έτσι, άλλες μορφές γυναικοκτονίας δεν λαμβάνονται υπόψη ή χαρακτηρίζονται απλά ως ανθρωποκτονίες μιας και 'δεν συμβαίνουν τόσο συχνά'.

Το Έγκλημα της Γυναικοκτονίας: η θεωρία της Ρομαντικής Γυναικοκτονίας.

Romantic Femicide : μία ενδιαφέρουσα προσέγγιση με παραπλανητικό όνομα.

Η Federica Gregoratto παραθέτει και μία ακόμα εξήγηση αναφορικά με τις συντροφικές γυναικοκτονίες, εισάγοντας μάλιστα στη συζήτηση γύρω από το φαινόμενο των γυναικοκτονιών τον όρο «Romantic Femicide», ο οποίος θα μπορούσε να μεταφραστεί στα ελληνικά ως Ρομαντική Γυναικοκτονία. Ωστόσο, τέτοια μετάφραση, όπως και γενικότερα ο αρχικός όρος, αποτελεί θέμα προς συζήτηση καθώς η χρήση μίας τέτοιας έκφρασης, δηλαδή της λέξης «ρομαντική» συγκεκριμένα, μπορεί να οδηγήσει σε παρανόηση της γυναικοκτονίας και να αποδώσει χαρακτηριστικά τα οποία ωραιοποιούν το συγκεκριμένο έγκλημα και, εμμέσως, παραχωρούν ελαφρυντικά στον δράστη. Παρόλα αυτά, η ίδια η θεωρία της Gregoratto (2017) παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον.

Όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα, η γυναικοκτονία (ορίζοντας την γενικά) είναι δολοφονία των γυναικών (και γενικότερα των θηλυκοτήτων) που έχει ως κίνητρο το κοινωνικό φύλο. Στην πιο συχνή της μορφή, η γυναικοκτονία είναι το ακραίο τελικό στάδιο της ενδοοικογενειακής βίας και συχνότεροι δράστες είναι οι άνδρες σύντροφοι και τα κοντινά οικογενειακά μέλη των θυμάτων (Chawla, 2012, σ. 10, όπως αναφέρεται σε Gregoratto, 2017, σ. 3). Στη συνέχεια, η Gregoratto παρουσιάζει και άλλες μορφές της γυναικοκτονίας τις οποίες έχει ονοματίσει η Radford (1992) και άλλοι ερευνητές και ερευνήτριες και οι οποίες έχουν παρουσιαστεί νωρίτερα στην παρούσα εργασία. Ειδικότερα, αναφέρονται η ρατσιστική γυναικοκτονία, η ομοφοβική γυναικοκτονία, η γυναικοκτονία η οποία διαπράττεται έξω από το σπίτι από άγνωστο, η κατά συρροή γυναικοκτονία, η μαζική γυναικοκτονία, η γυναικοκτονία σχετική με το οργανωμένο έγκλημα, οι στοχευμένες δολοφονίες γυναικών κατά τη διάρκεια πολέμου, γυναικοκτονίες σχετικές με αποτυχημένες ιατρικές πρακτικές και η βρεφοκτονία μωρών των οποίων το βιολογικό φύλο είναι θηλυκό ή όπως αναφέρεται, «gender- based sex- related foeticide» (σ. 3). Το τελευταίο είδος γυναικοκτονίας είναι απαιτητικό στο να μεταφραστεί στα ελληνικά. Παράλληλα, περιγράφει σωστά το φαινόμενο της ταύτισης του βιολογικού φύλου με το κοινωνικό και πως αυτό το φαινόμενο

έχει συμβάλλει στην χρόνια καταπίεση των γυναικών (και των θηλυκοτήτων γενικότερα). Μία πιθανή μετάφραση θα μπορούσε να είναι η βρεφοκτονία βασισμένη στο κοινωνικό φύλο και σχετική με το βιολογικό.

Ωστόσο, το βάρος της έρευνας της Gregoratto επικεντρώνεται στο είδος της γυναικοκτονίας το οποίο ονομάζει ως *romantic femicide* (ρομαντική γυναικοκτονία). Σύμφωνα με την Gregoratto, λοιπόν, η ρομαντική γυναικοκτονία δεν αφορά τόσο το γεγονός ότι οι γυναίκες δολοφονούνται επειδή είναι γυναίκες όσο με το ότι τα θύματα των γυναικοκτονιών δολοφονούνται επειδή « [...] αρνούνται (ή δεν μπορούν) να συμμορφωθούν με την ταυτότητα μίας παραδοσιακής γυναίκας και [οι εραστές τους] δεν μπορούν να διαχειριστούν την αμφισβήτηση αυτής της ταυτότητας» (2017, σ.4). Αυτό το είδος της γυναικοκτονίας, λοιπόν, είναι αποτέλεσμα της μη βιωσιμότητας των έμφυλων ρόλων και των έμφυλων ταυτοτήτων (Gregoratto, 2017, σ. 5).

Για να καταφέρει να αναπτύξει την ενδιαφέρουσα θεωρία της, η Gregoratto καθορίζει και δίνει τις δικές της ερμηνείες για συγκεκριμένα ζητήματα. Ειδικότερα, αναλύει την αγάπη ως έναν δεσμό αλληλοεξάρτησης (*love as interdependence bond*), ορίζει την έννοια της Ισχύος (*power*) μέσα από το πρίσμα της ερωτικής σχέσης και τέλος, παρουσιάζει τα αποτελέσματα των προηγούμενων εννοιών σε σχέση με την κυριαρχία και τη βία, της οποίας ακραία κατάληξη είναι η γυναικοκτονία (Gregoratto, 2017). Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να επισημανθεί πως η έννοια της Ισχύος μπορεί να μεταφραστεί και ως δύναμη, επιρροή ή κυριαρχία.

Σχετικά με την έννοια της αγάπης ως δεσμός αλληλοεξάρτησης, η εξάρτηση και η ανεξαρτησία, δύο έννοιες εκ διαμέτρου αντίθετες, είναι τα συστατικά τα οποία δημιουργούν τον συγκεκριμένο δεσμό. Όπως αναφέρει και η Gregoratto (2017), το κάθε άτομο σε μία σχέση (έστω ότι αναφερόμαστε σε μία στερεοτυπική σχέση), βασίζεται στις επιβεβαιώσεις τις οποίες λαμβάνει από το άλλο άτομο κατά τη διάρκεια της σχέσης (σ. 6). Αυτή η συνεχής αναζήτηση και ανάγκη είναι αυτή η οποία κάνει το άτομο να εξαρτάται από το άλλο άτομο αλλά, ταυτόχρονα, να ψάχνει και να αποζητά την ανεξαρτησία του (Gregoratto, 2017, σ. 6). Η ίδια χρησιμοποιεί τη λέξη «agent», την οποία θα

μπορούσαμε να μεταφράσουμε ως υποκείμενο για να δείξουμε τόσο την ανάγκη αυτού για αυτοπροσδιορισμό (independence/ ανεξαρτησία) όσο και την ανάγκη για αποδοχή (dependence/ εξάρτηση). Σε αυτό το σημείο, η Gregoratto (2017) τονίζει πως «η έννοια της αγάπης ως δεσμός αλληλεξάρτησης δεν μπορεί παρά να παραμείνει ένα παραπλανητικό ιδεώδες το οποίο επιτυγχάνεται μόνο από λίγα άτομα, μέχρι η παραδοσιακή διχοτόμηση μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας να ξεπεραστεί» (σ. 6).

Έπειτα, η Gregoratto (2017) ερμηνεύει την ισχύ (power) ως την άσκηση της εξατομίκευσης (individualizing exercise). Η άσκηση της ισχύος είναι η κινητήρια ενέργεια η οποία επιτρέπει στα άτομα τα οποία βρίσκονται σε μία σχέση να διαφοροποιηθούν και να εκφράσουν τον εαυτό τους ως αυτόνομα υποκείμενα και να δηλώσουν άφοβα και ανεξάρτητα τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους · ωστόσο, μία τέτοια πρακτική είναι απαραίτητο να είναι αποδεκτή και από το άλλο άτομο το οποίο είναι στη σχέση (Gregoratto, 2017, σ. 7).

Παράλληλα, μέσα στο άρθρο της χωρίζει την έννοια της ισχύος σε δύο υποκατηγορίες: «δύναμη να» (PowerTo/ PT) και «δύναμη πάνω σε» (PowerOver/ PO) · η πρώτη υποκατηγορία αφορά τη δύναμη του ατόμου που είναι σε σχέση να μπορεί να χαρακτηρίζεται ως υποκείμενο με προσωπικές ανάγκες και επιθυμίες και η δεύτερη υποκατηγορία αφορά τη δυνατότητα του ενός ατόμου να έχει δύναμη πάνω στο άλλο άτομο σε μία σχέση (Gregoratto, 2017, σ. 7). Μέσα σε μία σχέση, τουλάχιστον την ετεροφυλόφυλη σχέση την οποία χρησιμοποιεί ως παράδειγμα η Gregoratto, και οι δύο πλευρές προσπαθούν να νιώσουν την αναγνώριση και την επιβεβαίωση αλλά, ταυτόχρονα, να εγκαθιδρύσουν τον εαυτό τους ως υποκείμενο μέσα από τη διαδικασία της αυτογνωσίας και της προσωπικής ολοκλήρωσης (2017, σ. 8). Για να είναι πετυχημένη μία τέτοια σχέση, πρέπει η διαδικασία της αυτοπραγμάτωσης να είναι αμοιβαία και να ενδυναμώνει και τις δύο πλευρές (Gregoratto, 2017, σ. 8). Με άλλα λόγια, δεν είναι δυνατό να υπάρξει υγιής σχέση όταν μία από τις δύο πλευρές ασκεί υπέρμετρη δύναμη και έλεγχο, βάζοντας προτεραιότητα τις ανάγκες και τις επιθυμίες, «καπακώνοντας» την άλλη πλευρά.

Στη συνέχεια, αναλύονται οι έννοιες της ταυτότητας, των έμφυλων στερεοτύπων και της βίας σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα ανάλυση της αγάπης ως δεσμό αλληλεξάρτησης και της δύναμης. Σύμφωνα με την Benjamin, όπως αναφέρεται στην Gregoratto (2017, σ. 9) η διαφορά μεταξύ των δύο έμφυλων ταυτοτήτων (δηλαδή των δύο κοινωνικών φύλων, ανδρικού και γυναικείου) είναι αυτή η οποία διασπά τις έννοιες της εξάρτησης και της ανεξαρτησίας και, κατ' επέκταση, διασπά τον δεσμό αλληλεξάρτησης (όπως αυτός αναλύθηκε προηγουμένως), χωρίζοντας τις δύο πλευρές της σχέσης σε αυτή η οποία είναι εξαρτημένη (συνήθως το άτομο το οποίο ανήκει στο κοινωνικό φύλο της γυναίκας) και σε αυτή η οποία είναι ανεξάρτητη (συνήθως το άτομο το οποίο ανήκει στο κοινωνικό φύλο του άνδρα). Με άλλα λόγια, γίνεται ένας άνισος καταμερισμός της δύναμης μεταξύ του ζευγαριού και στημία πλευρά είναι η γυναίκα (εξαρτημένο κομμάτι) και στην άλλη ο άνδρας (ανεξάρτητο κομμάτι).

Ωστόσο, όπως επισημαίνει η Gregoratto (2017), θεωρητικά και οι δύο πλευρές μίας ετεροφυλόφιλης σχέσης μπορούν να ασκήσουν δύναμη πάνω στην άλλη πλευρά καθώς και τα δύο άτομα σε μία σχέση, τα υποκείμενα, έχουν ανάγκη το ένα το άλλο ώστε να μπορούν να αναγνωριστούν, εν τέλει, ως αυτόνομα και ανεξάρτητα (σ. 9). Το χαρακτηριστικό, όμως, το οποίο κάνει τη διαφορά είναι πως ο άνδρας έχει διαφορετικούς τρόπους, καλύτερες ευκαιρίες και περισσότερες δυνατότητες από τη γυναίκα να αναπτύξει το αίσθημα της ανεξαρτησίας του, μέσα στα πλαίσια της κοινωνίας (Gregoratto, 2017, σ. 9). Ως αποτέλεσμα, καταλήγει να βρίσκεται στην πλεονεκτική πλευρά του δίπολου της δύναμης, δηλαδή είναι αυτός ο οποίος «παραδοσιακά» ασκεί δύναμη πάνω στη γυναίκα. Εντούτοις, «αυτή η ασυμμετρία ενδυναμώνει τον άνδρα και αποδυναμώνει την γυναίκα» (Gregoratto, 2017, σ. 9).

Στη σύγχρονη εποχή και χάρη στις διάφορες (μικρές και μεγάλες) επιτυχίες του γυναικείου κινήματος, η γυναίκα, δηλαδή το παραδοσιακά «καταπιεσμένο» μέλος της ετεροφυλόφιλης σχέσης, απέκτησε τη δυνατότητα να αμφισβητεί τη θέση εξάρτησης στην οποία βρίσκεται. Με ποιον τρόπο, λοιπόν, προσπαθεί να διατηρήσει τη θέση του ο άνδρας ο οποίος «πληττείται» από τέτοιες πρακτικές, άλλες φορές συνειδητά και άλλες υποσυνείδητα; Σύμφωνα με την Gregoratto (2017), «η βία η οποία διαπράττεται από τον

άνδρα σε βάρος της συντρόφου του έχει τρεις «λειτουργίες»: πρώτον, για να περιορίσει, καταπιέσει και σταματήσει την ισχύ της γυναίκας (συγκεκριμένα τη «δύναμη να»/ PT), δεύτερον να αποτρέψει τη γυναίκα από το να αντιστέκεται και να επαναστατεί κατά της ανδρικής ισχύος (συγκεκριμένα τη «δύναμη πάνω σε»/ PO) και τρίτον να κάνει την εξάρτηση του άνδρα στη γυναίκα λιγότερο δυνατή και με αυτόν τον τρόπο να περιορίσει και να μετριάσει την ισχύ της γυναίκας (συγκεκριμένα τη «δύναμη πάνω σε»/ PO) (σ. 10).

Επομένως, η βία είναι μία μορφή καταπίεσης και φυσικά μπορεί να έχει πολλές μορφές: λεκτική, οικονομική, ψυχολογική και σωματική, μεταξύ άλλων. Βεβαίως, σε αυτό το σημείο αξίζει να θυμηθούμε τη θεωρία της Crenshaw περί Intersectionality και πως οι διάφορες ταυτότητες ενός ατόμου, στην προκειμένη περίπτωση της γυναίκας, έχουν ως αποτέλεσμα και τη διαφορετική καταπίεσή της. Για παράδειγμα, η καταπίεση μίας γυναίκας η οποία δεν εργάζεται και δεν έχει οικονομική ευχέρεια είναι διαφορετική από αυτή μίας γυναίκας με δουλειά, η οποία μπορεί να αντιμετωπίζει προβλήματα στον εργασιακό της χώρο.

Βεβαίως, όπως αναλύθηκε και πρωτίτερα, η ακραία μορφή και κλιμάκωση της έμφυλης και της ενδοοικογενειακής βίας είναι η γυναικοκτονία. Η Gregoratto (2017) κάνει μία πολύ ενδιαφέρουσα παρατήρηση πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα. Μέσα από την άσκηση βίας μέσα σε μία σχέση δημιουργείται ένα παράδοξο: στην προσπάθεια του να ασκήσει δύναμη και να περιορίσει την αυτονομία της γυναίκας, ο άνδρας καταφέρνει να αποδυναμώσει τη δικιά του θέση καθώς, όπως εξηγήθηκε παραπάνω, υπάρχει ο δεσμός αλληλεξάρτησης ο οποίος τροφοδοτεί και τροφοδοτείται από την εξάρτηση και την ανεξαρτησία και των δύο ατόμων που βρίσκονται σε σχέση (Gregoratto, 2017, σ. 11). Η κορύφωση του συγκεκριμένου παράδοξου, το οποίο είναι απόρροια της βίας, είναι το έγκλημα της γυναικοκτονίας. Όπως τονίζει και η Gregoratto: «Η δολοφονία είναι η τελική, απεγνωσμένη προσπάθεια για ανάκτηση της κυριαρχίας · αυτό αποτελεί την κορύφωση του παράδοξου καθώς το κυρίαρχο μέλος της σχέσης χρειάζεται το άλλο, το ζωντανό άλλο, ούτω ώστε να είναι ο κυρίαρχος» (2017, σ. 12).

Στο αρχικό κείμενο, χρησιμοποιείται ο όρος «perform» ο οποίος είναι συνδεδεμένος με τις θεωρίες της Butler περί επιτελεστικότητας του φύλου (gender performativity) δηλαδή το πως τα άτομα μαθαίνουν να λειτουργούν μέσα στην κοινωνία, εκτελώντας έναν συγκεκριμένο ρόλο ο οποίος εκπορεύεται μέσα από τις προσδοκίες για το κοινωνικό φύλο το οποίο με τη σειρά του είναι συνδεδεμένο με το βιολογικό και τα λανθασμένα έμφυλα στερεότυπα τα οποία έχουν σχηματιστεί και διατηρηθεί ανά τα χρόνια (Butler, 1988 & 2004).

Παρόλο που η συγκεκριμένη θεωρία δεν επικεντρώνεται αποκλειστικά στο φαινόμενο των γυναικοκτονιών αλλά προσεγγίζει το ζήτημα της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών σε γενικότερο πλαίσιο, συμπεριλαμβάνοντας ορθά και τη γυναικοκτονία, παρουσιάζει μία ενδιαφέρουσα οπτική για μία μορφή του συγκεκριμένου ιδιάζοντος εγκλήματος. Πέραν του όρου, ο οποίος όπως επισημάνθηκε και νωρίτερα, μπορεί να παραπλανήσει και να δώσει μία ωραιοποιημένη και ρομαντικά διαστρεβλωμένη άποψη για το συγκεκριμένο έγκλημα, η θεωρία της Gregoratto εξηγεί επαρκώς συγκεκριμένες πτυχές της γυναικοκτονίας και συγκεκριμένα της συντροφικής γυναικοκτονίας.

Παράγοντες Κινδύνου που οδηγούν στις Γυναικοκτονίες.

Παράγοντες Κινδύνου: αξιολογώντας ένα ιδιόμορφο έγκλημα.

Η γυναικοκτονία είναι ένα σύνθετο έγκλημα. Όπως και κάθε άλλο έγκλημα, έχει διάφορες πλευρές οι οποίες χρειάζεται να εξεταστούν. Καθώς τα τελευταία χρόνια ο όρος «γυναικοκτονία» έχει αρχίσει να εδραιώνεται και να γίνεται περισσότερο αποδεκτός, έχουν ξεκινήσει προσπάθειες για την πρόληψη του εγκλήματος αυτού.

Η συγκεκριμένη διαδικασία βασίζεται στο γεγονός ότι στις γυναικοκτονίες οι οποίες έχουν καταγραφεί, και κυρίως στις συντροφικές γυναικοκτονίες, έχουν παρατηρηθεί κάποιες συμπεριφορές. Ειδικότερα, η κλιμάκωση της βίας και της κακοποιητικής συμπεριφοράς, οι απειλές και άλλοι παράγοντες αποτελούν συχνά τον «πρόλογο» του εγκλήματος αυτού (Baldry και Magalhães, 2018, σ. 76). Όπως αναφέρουν και οι Baldry και Magalhães (2018): «η αξιολόγηση κινδύνου μας επιτρέπει να αναγνωρίσουμε την παρουσία του κινδύνου και τους παράγοντες ευαλωτότητας, και να εξακριβώσουμε την φύση και την σχέση τους με τη βία» (σ. 76).

Η Gregoratto (2017) παρουσιάζει τρεις λόγους για τους οποίους δολοφονούνται οι γυναίκες στα πλαίσια του εγκλήματος της γυναικοκτονίας, όπως αναφέρεται στη βιβλιογραφία. Πιο συγκεκριμένα,

- a) Πρώτος λόγος ο οποίος αναφέρεται και ο οποίος είναι αυτός ο οποίος θεωρείται ο πιο συχνός πηγάζει από την αντίληψη πως η γυναίκα αποτελεί ιδιοκτησία του άνδρα ο οποίος θεωρεί πως είναι δικαίωμά του να κάνει ό, τι θέλει με το μυαλό και το σώμα της γυναίκας «του». Η πραγμάτωση του στερεοτύπου της γυναικείας υποταγής στον άνδρα (Wilson & Daly, 1992 και Douglas, 2001).
- b) Δεύτερος λόγος ο οποίος αναφέρεται είναι η ισχύς του άνδρα πάνω στη γυναίκα. Ο παραπάνω λόγος είναι αντιληπτός σε διάφορα σημεία, όπως και στον πρώτο λόγο κατά των οποίων η γυναίκα είναι, ουσιαστικά, «ιδιοκτησία» του άνδρα. Ωστόσο, ο συγκεκριμένος λόγος αφορά πτυχές της ανθρώπινης ύπαρξης στις οποίες η γυναίκα συναντά ανυπέρβλητα εμπόδια και συχνά, η αναζήτησή της για την ανάκτηση ισχύος και την ανάληψη ευθυνών ανακόπτεται από

«πολιτικούς, οικονομικούς και πολιτιστικούς θεσμούς και πρακτικές» (Yodanis, 2004, σ. 670 και Chawla, 2012, σ. 11 όπως αναφέρονται στην Gregoratto, 2017, σ.4).

- c) Ο τελευταίος λόγος είναι η στέρηση της γυναίκας από την αυτονομία της. Ο συγκεκριμένος λόγος πραγματώνεται συχνά μέσα στα πλαίσια μίας συντροφικής σχέσης στην οποία ο άνδρας δεν μπορεί να αποδεχθεί την ταυτότητα της γυναίκας ως ανεξάρτητου υποκειμένου. Ειδικότερα:

«ο άνδρας διαπράττει γυναικοκτονία ως αποτέλεσμα της ανικανότητάς του να αποδεχτεί τη γυναίκα ως ανεξάρτητο και αυτόνομο υποκείμενο, η οποία είναι ικανή και έχει το δικαίωμα να πάρει αποφάσεις μόνη της και να ανακτήσει την ανεξαρτησία της αφήνοντας τον και τερματίζοντας τη σχέση» (Lipperini & Murgia, 2013 και Howe, 2014 όπως αναφέρονται στην Gregoratto, 2017, σ.4).

Σύμφωνα με την επίσημη επισκόπηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (2012), πορίσματα της οποίας συμπεριλαμβάνονται και στην 2^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, παρατηρούνται διάφοροι παράγοντες οι οποίοι μπορεί να αυξήσουν ή να μειώσουν τον κίνδυνο μίας πιθανής γυναικοκτονίας (σ. 4). Η συγκεκριμένη έρευνα χωρίζει τους παράγοντες σε κατηγορίες ώστε να είναι πιο εύκολη στην κατανόηση · ειδικότερα, υπάρχουν οι παράγοντες κινδύνου οι οποίοι αφορούν τους δράστες των γυναικοκτονιών και άλλοι παράγοντες κινδύνου οι οποίοι αφορούν τα θύματα. Επιπρόσθετα, οι παράγοντες κινδύνου χωρίζονται σε ατομικό, οικογενειακό/ σχεσιακό και κοινωνικό- θεσμικό επίπεδο ανάλογα για τον δράστη και το θύμα. Τέλος, παρουσιάζονται, επίσης, προστατευτικοί παράγοντες οι οποίοι χωρίζονται στις προαναφερθείσες κατηγορίες. Τα πορίσματα αυτά θα αναλυθούν ξεχωριστά παρακάτω ώστε να μην υπάρξει σύγχυση, ενώ θα αφιερωθεί ένα κομμάτι αποκλειστικά για προτεινόμενες ενέργειες για την πρόβλεψη των γυναικοκτονιών. Κλείνοντας, είναι σημαντικόν τονιστεί πως η συγκεκριμένη επισκόπηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, η οποία παρουσιάζεται και στην 2^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά

των Γυναικών, είναι δημοσιευμένη το 2012 οπότε τα πορίσματα και οι πιθανές προτάσεις έχουν αλλάξει από τότε καθώς η έρευνα για το φαινόμενο των γυναικοκτονιών έχει διευρυνθεί και εμπλουτιστεί.

Σχετικά με τους δράστες και τους ατομικούς παράγοντες κινδύνου, οι οποίοι επισημαίνονται στην επίσημη επισκόπηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και στην 2^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών, αναφέρονται τα εξής:

1. Ανεργία
2. Οπλοκατοχή (αυτό, συνήθως, ισχύει για χώρες οι οποίες δεν έχουν αυστηρή νομοθεσία γύρω από την κατοχή όπλων. Στην περίπτωση της Ελλάδας, όπως θα γίνει αντιληπτό και παρακάτω, σε πολλές περιπτώσεις γυναικοκτονιών, στον δράστη απαγγέθηκαν κατηγορίες παράνομης οπλοκατοχής)
3. Απειλές για δολοφονία με όπλο
4. Εξαναγκαστική σεξουαλική επαφή με σύντροφο
5. Προβληματική χρήση ή κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών
6. Προβλήματα ψυχικής υγείας (σ. 4 και σ. 40).

Έπειτα, αναφορικά με το οικογενειακό/ σχεσιακό επίπεδο των παραγόντων κινδύνου των δραστών σημειώνεται το ιστορικό κακοποιητική συμπεριφοράς σε προηγούμενες σχέσεις.

Όσον αφορά το κοινωνικό- θεσμικό επίπεδο των παραγόντων κινδύνου παρατηρείται ότι μοιράζεται στους δράστες και στα θύματα των γυναικοκτονιών. Ειδικότερα, σημειώνονται τα εξής:

1. Έμφυλη ανισότητα, ένα φαινόμενο το οποίο είναι αισθητό σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινότητας ενώ επισημαίνεται ο χαμηλός αριθμός εκλεγμένων γυναικών στις κυβερνήσεις, ένα φαινόμενο το οποίο παρατηρείται και στην Ελλάδα,
2. Μείωση στις κυβερνητικές δαπάνες οι οποίες αφορούν τους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης οι οποίοι επηρεάζουν άμεσα τα μέλη της κοινωνίας (σ. 4 και σ. 41).

Ταυτόχρονα και σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου για τα θύματα των γυναικοκτονιών, στα πορίσματα της επισκόπησης του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας τα οποία συμπεριλαμβάνονται και στην 2^η Ετήσια Έκθεση, αναφέρεται μόνο η εγκυμοσύνη και η κακοποίηση κατά την περίοδο της κυοφορίας. Στην Ελλάδα και μέσα στο χρονικό πλαίσιο της παρούσας εργασίας δεν παρατηρήθηκε τέτοιο περιστατικό.

Παράλληλα, στο οικογενειακό/ σχεσιακό επίπεδο των παραγόντων κινδύνου για τα θύματα γυναικοκτονίας παρατηρούνται τα εξής:

1. Ιστορικό κακοποιητικής συμπεριφοράς από τον δράστη προς το θύμα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εμφανίζεται σε περιπτώσεις όπου τέτοια συμπεριφορά εμφανίζεται το τελευταίο διάστημα πριν διαπραχθεί η γυναικοκτονία, όταν η συχνότητα τέτοιων επεισοδίων γίνεται εντονότερη.
2. Παρουσία παιδιού το οποίο δεν είναι το βιολογικό παιδί του δράστη. Αυτά τα είναι τα 'αόρατα θύματα' μίας γυναικοκτονίας τα οποία μπορεί να είναι και θύματα, αν τύχει και βρίσκονται στον τόπο του εγκλήματος.
3. Αποξένωση από τον σύντροφο, η οποία, με τη σειρά της, μπορεί να οδηγήσει και σε
4. Εγκατάλειψη της κακοποιητικής σχέσης (σ. 4 και σ. 41).

Τους συγκεκριμένους παράγοντες κινδύνου των θυμάτων γυναικοκτονιών τους παρατηρούμε στην πλειονότητα των περιπτώσεων γυναικοκτονιών και ειδικά των συντροφικών γυναικοκτονιών οι οποίες βρίσκονται εντός χρονικού πλαισίου για τη συγκεκριμένη εργασία. Πιο ειδικά, οι παράγοντες 1, 3 και 4 αναφέρονται συχνά και από τα ειδησεογραφικά μέσα ως λόγοι για τους οποίους ο δράστης προέβη σε γυναικοκτονία σε βάρος του θύματος και συνάδουν απόλυτα με τους λόγους τους οποίους περιλαμβάνει η Gregoratto (2017) στο δικό της άρθρο.

Σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου των θυμάτων γυναικοκτονιών σε κοινωνικό- θεσμικό επίπεδο, είναι οι ίδιοι με των δραστών.

Τέλος, οι προστατευτικοί παράγοντες οι οποίοι επισημαίνονται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και συμπεριλαμβάνονται στην 2^η Ετήσια

Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών είναι οι ακόλουθοι. Ο προστατευτικός παράγοντας ο οποίος αφορά τον δράστη είναι η εξέλιξη από την δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην πανεπιστημιακή (σ. 4 και σ. 41). Βεβαίως, όπως αυτό είναι κατανοητό, μία τέτοια πρόταση είναι βραχύβια και χρειάζονται και άλλες συμπληρωματικές προτάσεις ώστε να υπάρξει καλύτερη πρόληψη και καταπολέμηση του φαινομένου. Σχετικά με το θύμα σημειώνονται δύο προστατευτικοί παράγοντες:

1. Διαμονή σε άλλες κατοικίες,
2. Αναζήτηση εργασίας όταν η γυναίκα είναι σε ανεργία (σ. και σ. 41).

Αναφορικά με τον δεύτερο προστατευτικό παράγοντα για τα θύματα, περιλαμβάνεται μόνο στην 2^η Ετήσια Έκθεση και όχι στην επισκόπηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Γενικότερα, οι προστατευτικοί παράγοντες σε ατομικό επίπεδο τόσο για τους δράστες όσο και για τα θύματα των γυναικοκτονιών είναι απλοϊκοί ενώ το συγκεκριμένο φαινόμενο είναι πιο σύνθετο οπότε απαιτεί και μία πιο πολυπρισματική προσέγγιση προκειμένου να αντιμετωπιστεί.

Τέλος, η επισκόπηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, η οποία παρουσιάζεται και στην 2^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών, αναφέρει τρεις προστατευτικούς παράγοντες σε κοινωνικό- θεσμικό επίπεδο οι οποίοι είναι κοινοί για τους δράστες και τα θύματα των γυναικοκτονιών.

1. Αυξημένος αριθμός της αστυνομικής δύναμης,
2. Νομοθεσία η οποία να περιορίζει την οπλοκατοχή, ειδικά σε περιπτώσεις συντροφικής βίας, δηλαδή μέσα στα πλαίσια της ενδοοικογενειακής βίας και
3. Εντολή σύλληψης όταν παραβιάζονται εντολές περιοριστικών μέτρων οι οποίες είναι σχετικές με συντροφική κακοποιητική συμπεριφορά ή γενικότερα με ενδοοικογενειακή βία (σ. 4 και σ. 41).

Σύμφωνα με ενημέρωση (briefing), όπως αυτή ζητήθηκε από την Υποεπιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (DROI Sub-Committee) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, παρουσιάζονται παράγοντες κινδύνου οι οποίοι χωρίζονται με παρόμοιο τρόπο όπως και οι παράγοντες κινδύνου οι οποίοι

αναφέρθηκαν προηγουμένως. Πιο συγκεκριμένα, στην ενημέρωση της Υποεπιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου οι παράγοντες κινδύνου χωρίζονται σε αυτούς οι οποίοι αφορούν τον δράστη και σε αυτούς οι οποίοι αφορούν το θύμα της γυναικοκτονίας ενώ, παράλληλα, υπάρχει το ατομικό, το διαπροσωπικό, το κοινοτικό και το κοινωνικό επίπεδο.

Ειδικότερα, για τους δράστες των γυναικοκτονιών σε ατομικό επίπεδο, οι παράγοντες κινδύνου, δηλαδή οι λόγοι οι οποίοι μπορούν να ωθήσουν στο έγκλημα είναι οι εξής:

1. Κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών,
2. Παραβίαση εντολής προστασίας,
3. Ψυχιατρικά προβλήματα
4. Ανεργία και
5. Το να είναι μάρτυρας ενδοοικογενειακής βίας από την οικογένειά του (DROI, 2021, σ. 9).

Έπειτα, αναφορικά με τους παράγοντες κινδύνου των δραστών σε διαπροσωπικό επίπεδο σημειώνονται τα εξής:

1. Προηγούμενη κακοποιητική συμπεριφορά στη σύντροφο,
2. Εμμονική ζήλεια και
3. Καταναγκαστικός έλεγχος σε βάρος της συντρόφου (DROI, 2021, σ. 9).

Οι προαναφερθέντες παράγοντες εμφανίζονται συχνά στις περιπτώσεις γυναικοκτονιών οι οποίες έχουν συμπεριληφθεί στην παρούσα εργασία. Ούτως ή άλλως, όπως είχε επισημανθεί και νωρίτερα, η γυναικοκτονία, τουλάχιστον η συντροφική (και η οικογενειακή), είναι η τελική πράξη σε ένα συνεχές βίας, οπότε προγενέστερη βία σε βάρος του θύματος, είτε ψυχολογική, είτε οικονομική, είτε σωματική, είναι σύνηθες φαινόμενο.

Σε κοινοτικό επίπεδο, δηλαδή η γειτονιά ή η κοινότητα στην οποία ζουν οι δράστες και τα θύματα, υπάρχουν δύο παράγοντες κινδύνου για τους δράστες οι οποίοι συζητήθηκαν και νωρίτερα. Αυτοί οι παράγοντες αποτελούν σημαντική τροχοπέδη για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών γενικότερα και του φαινομένου των γυναικοκτονιών ειδικότερα. Πρόκειται για την αποδοχή και τον εκθιασμό της επιθετικής αρρενωπότητας και, επίσης,

για τους χαλαρούς δεσμούς μεταξύ των μελών της κοινότητας, δηλαδή, την έλλειψη στενότερων δεσμών και σχέσεων. Αναφορικά με τον πρώτο παράγοντα, είναι κατανοητό ότι σε κοινότητες οι οποίες βασίζονται και αποδέχονται την επιθετική αρρενωπότητα και όσα αυτή συνεπάγεται, τα ποσοστά βίας και συγκεκριμένα, βίας κατά των γυναικών, σε οποιαδήποτε μορφή της, θα είναι υψηλότερα από κοινότητες στις οποίες έχει δοθεί σημασία στην σωστή και ίση ανατροφή των παιδιών, χωρίς να ευνοείται η αρρενωπότητα έναντι της θηλυκότητας.

Τέλος, σε κοινωνικό επίπεδο, παρουσιάζονται οι εξής παράγοντες κινδύνου για τους δράστες:

1. Αντίληψη της ατιμωρησίας,
2. Έλλειψη επανορθωτικών μέτρων κατά της ανισότητας των φύλων και
3. Πόλεμοι και συνθήκες πολεμικών συρράξεων (DROI, 2021, σ. 9).

Όπως είναι κατανοητό, ο τελευταίος παράγοντας αφορά κυρίως περιοχές οι οποίες πλήττονται από τις συνέπειες του πολέμου οπότε πρόκειται για ειδικές περιπτώσεις. Επιπλέον, το πρόβλημα της ατιμωρησίας και γενικότερα της αποδοτικότερης απόδοσης δικαιοσύνης είναι εμφανές σε πολλές περιπτώσεις. Στην Ελλάδα, η γυναικοκτονία δεν είναι ένα νομικά αποδεκτό έγκλημα αλλά οι περιπτώσεις εκδικάζονται στα πλαίσια της ανθρωποκτονίας (άρθρο 299ΠΚ) ή σε άλλα αντίστοιχα εγκλήματα.

Στη συνέχεια, σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου για τα θύματα γυναικοκτονιών, σε ατομικό επίπεδο σημειώνονται οι εξής:

1. Εγκυμοσύνη (κυρίως σε σχέσεις με κακοποιητική συμπεριφορά). Αυτός είναι ένας παράγοντας κινδύνου ο οποίος αναφέρθηκε και στην επισκόπηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.
2. Απόπειρα στραγγαλισμού,
3. Χαμηλά επίπεδα εκπαίδευσης,
4. Το να είναι θύμα βιασμού και
5. Το να είναι μάρτυρας ενδοοικογενειακής βίας από την οικογένειά της (DROI, 2021, σ. 9).

Παράλληλα, σε διαπροσωπικό επίπεδο, οι παράγοντες κινδύνου οι οποίοι σημειώνονται για τα θύματα γυναικοκτονιών είναι οι εξής:

1. Βία από σύντροφο,
2. Εν διαστάσει ή διαζευγμένη,
3. Παρουσία παιδιού από προηγούμενη σχέση και
4. Συγκρούσεις με τους γονείς του συντρόφου (για προίκα, ιδιοκτησία ακινήτων ή συμπεριφορά) (DROI, 2021, σ. 9).

Σε κοινοτικό επίπεδο, οι παράγοντες κινδύνου για τα θύματα γυναικοκτονιών είναι οι εξής:

1. Υποτίμηση των ρόλων των γυναικών,
2. Απομόνωση,
3. Έλλειψη συντονισμού των κατάλληλων δομών για την προστασία των θυμάτων και
4. Μοτίβα συμπεριφοράς τα οποία παραβιάζουν τα έμφυλα στερεότυπα, κυρίως σε κοινότητες με έντονο πατριαρχικό στοιχείο (DROI, 2021, σ. 9).

Τέλος, σχετικά με το κοινωνικό επίπεδο και τους παράγοντες κινδύνου για τα θύματα των γυναικοκτονιών, σημειώνονται οι εξής:

1. Ελλιπής πρόσβαση στη δικαιοσύνη,
2. Περιορισμένη αναγνώριση των δικαιωμάτων των γυναικών, τα οποία είναι ανθρώπινα δικαιώματα και
3. Πόλεμοι και συνθήκες πολεμικών συρράξεων (DROI, 2021, σ. 9).

Η Campbell (2009), σε άρθρο της το οποίο συμπεριλαμβάνεται στη δημοσίευση με τίτλο «Strengthening Understanding of Femicide; Using research to galvanize action and accountability» παρουσιάζει μία έρευνα η οποία περιλαμβάνει 12 πόλεις των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και 220 θύματα γυναικοκτονιών. Στόχος αυτής της έρευνας, και του συγκεκριμένου άρθρου γενικότερα, είναι να εντοπίσει και να κατονομάσει τους Παράγοντες Κινδύνου που οδηγούν στις Γυναικοκτονίες και, ειδικότερα, του είδους της συντροφικής γυναικοκτονίας. Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να αναφερθεί πως η Campbell δεν έκανε τον διαχωρισμό των παραγόντων κινδύνου όπως γίνεται

στις παραπάνω έρευνες αλλά είχε μία λίστα ενιαία για τους δράστες και τα θύματα του συγκεκριμένου εγκλήματος.

Σύμφωνα με την έρευνα της Campbell (2009), το 70% των θυμάτων των περιπτώσεων γυναικοκτονιών οι οποίες συμπεριλήφθηκαν στα πορίσματα είχαν κακοποιηθεί σωματικά πριν από τον θάνατό τους (σ. 58) · το ποσοστό ενισχύει την αντίληψη πως ένας από τους πιο σημαντικούς (αν όχι ο σημαντικότερος) παράγοντες ρίσκου για να διαπραχθεί μία γυναικοκτονία, και συγκεκριμένα η συντροφική γυναικοκτονία, είναι το θύμα να έχει κακοποιηθεί από τον θύτη κατά τη διάρκεια της σχέσης τους. Βεβαίως, όταν γίνεται αναφορά στην κακοποίηση, δεν εννοείται μόνο η σωματική. Όπως αναφέρουν και οι Miller και McCaw (2019), η ψυχολογική επίθεση και κάθε μορφή αυτής, όπως για παράδειγμα υποτιμητικά σχόλια και έλεγχος της ζωής μίας συντρόφου, εμφανίζονται συχνά σε περιπτώσεις συντροφικής κακοποίησης και έχουν, βεβαίως, επιπτώσεις στην ψυχική υγεία του θύματος (σ. 851).

Στα στοιχεία της, λοιπόν, παρατηρούνται οι εξής παράγοντες κινδύνου (χωρίς να βρίσκονται σε σειρά συχνότητας):

1. Ανεργία δράστη
2. Πρόσβαση σε όπλο
3. Ο θύτης είναι πατριός του παιδιού του θύματος
4. Το ζευγάρι δεν συγκατοίκησε ποτέ
5. Ο δράστης είναι πολύ χειριστικός (σχέση ισχύος)
6. Εν διαστάσει και χαμηλός έλεγχος (εξηγείται παρακάτω)
7. Εν διαστάσει και έλεγχος (εξηγείται παρακάτω)
8. Απειλή για δολοφονία
9. Απειλή με όπλο
10. Καταναγκαστική σεξουαλική πράξη
11. Σύλληψη για ενδοοικογενειακή βία (Campbell, 2009, σ. 59).

Αναφορικά με τους αριθμούς 6 και 7, πρόκειται για περιπτώσεις στις οποίες το θύμα και ο θύτης είχαν χωρίσει μετά από συγκατοίκηση και το θύμα είχε βιώσει κακοποιητική συμπεριφορά (Campbell, 2009, σ. 60). Σύμφωνα με το συγκεκριμένο άρθρο οι γυναίκες οι οποίες χώρισαν με τους συντρόφους τους λόγω κακοποιητικής συμπεριφοράς διατρέχουν υψηλό κίνδυνο να είναι

θύματα γυναικοκτονιών (Campbell, 2009, σ. 60). Το συγκεκριμένο σημείο αποδεικνύει αυτό το οποίο ήδη αναφέρεται και σε διάφορους ορισμούς της γυναικοκτονίας, οι οποίοι συζητήθηκαν πρωτύτερα, δηλαδή ότι η γυναικοκτονία και ειδικά η συντροφική γυναικοκτονία είναι η τελευταία πράξη μίας σειράς κακοποιητικών συμπεριφορών. Επιπρόσθετα, στο ίδιο άρθρο επισημαίνεται πως, με βάση τα πορίσματα, δεν υπάρχει λόγος για σύγκριση των θυτών γυναικοκτονιών και των θυτών συντροφικής βίας καθώς παρουσιάζουν τους ίδιους παράγοντες κινδύνου, άρα και την ίδια παραβατική συμπεριφορά (Campbell, 2009, σ. 59). Αυτό το γεγονός ενισχύει την προηγούμενη άποψη για τη σύνδεση της συντροφικής γυναικοκτονίας με την ενδοοικογενειακή βία.

Τέλος, η Campbell (2009) παρουσιάζει τα στοιχεία τα οποία συγκέντρωσε αναφορικά με γυναικοκτονίες και απόπειρες γυναικοκτονιών σε σύγκριση με κατάχρηση ισχύος (εξουσίας) σε μία σχέση (σ. 60). Για ακόμα μία φορά, επισημαίνεται πως η Campbell δεν διαχωρίζει τους παράγοντες κινδύνου σε αυτούς οι οποίοι αφορούν τον θύτη και σε άλλους οι οποίοι αφορούν το θύμα, αλλά έχει μία γενική λίστα. Οι κατηγορίες οι οποίες συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά κινδύνου είναι οι εξής (με σειρά):

1. Όπλο στο σπίτι (64%)
 2. Σωματική βία αυξήθηκε σε σοβαρότητα (62%)
 3. Ο σύντροφος απείλησε ότι θα σκοτώσει το θύμα (57%)
 4. Σωματική βία αυξήθηκε σε συχνότητα (56%)
 5. Ο σύντροφος ήταν χρήστης ναρκωτικών (55%)
 6. Το θύμα πίστευε ότι ο σύντροφος ήταν ικανός να την σκοτώσει (54%)
- (Campbell, 2009, σ.60).

Τέλος, στον συγκεκριμένο πίνακα αναφέρεται πως η βαθμολογία για παρακολούθηση (stalking score) είναι 4,6 (Campbell, 2009, σ.60).

Συμπερασματικά και όπως αναφέρει και η ίδια η Campbell (2009), η ανάλυση των πορισμάτων απέδειξε πως οι παράγοντες κινδύνου οι οποίοι εντοπίζονται σε περιπτώσεις ανθρωποκτονιών σε συνδυασμό χαρακτηριστικά τα οποία συναντώνται σε κακοποιητικές σχέσεις, μπορούν να προβλέψουν σε μεγάλο βαθμό τους παράγοντες κινδύνου για τις γυναικοκτονίες και συγκεκριμένα, τις

συντροφικές γυναικοκτονίες (σ. 61). Γενικότερα, όπως αναφέρουν και οι Vives-Cases κ. α. (2016) είναι απαραίτητο να τονίζεται το ιστορικό ενδοοικογενειακής βίας όταν καταγράφονται οι περιπτώσεις γυναικοκτονιών ενώ παράλληλα, οι Korra και Messing (2019) επισημαίνουν πως πρέπει να καταγράφονται οι περιπτώσεις στις οποίες το θύμα είχε επικοινωνήσει και ζητήσει βοήθεια από τις αρμόδιες αρχές αλλά δεν είχαν επιτυχία (σ. 23).

Παράλληλα, επισημαίνει πως, με βάση τη συγκεκριμένη έρευνα, οι συντροφικές γυναικοκτονίες είναι πιθανότερο να συμβούν όταν οι θύτες κακοποιητικής και βίαιης συμπεριφοράς έχουν πρόσβαση σε όπλα, υποστηρίζοντας την άποψη ότι η γυναικοκτονία είναι η τελική πράξη ενός συνεχούς βίας (Campbell, 2009, σ. 62).

Τα συγκεκριμένα πορίσματα σχετικά με την οπλοκατοχή συνάδουν και με τα ποσοστά των γυναικοκτονιών στην Ελλάδα για το χρονικό διάστημα 2020-2023. Ειδικότερα, από τις 11 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες για το 2020 οι 3 διαπράχθηκαν με κυνηγετική καραμπίνα και οι 2 με πιστόλι, ένα ποσοστό κοντά στο 50%. Το 2021, από τις 21 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες, οι 3 διαπράχθηκαν με κυνηγετική καραμπίνα και οι 2 με πιστόλι, ένα ποσοστό κοντά στο 25%. Το 2022 από τις 18 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες, οι 3 διαπράχθηκαν με κυνηγετική καραμπίνα ενώ η 1 με πιστόλι. Τέλος, το 2023 1 από τις 3 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες διαπράχθηκε με κυνηγετική καραμπίνα. Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να αναφερθεί ότι τα παραπάνω στοιχεία αναλύονται περαιτέρω σε άλλο σημείο της παρούσας εργασίας. Επιπρόσθετα, οι συγκεκριμένες γυναικοκτονίες αναφέρονται ως επιβεβαιωμένες καθώς ταιριάζουν απόλυτα με τους ορισμούς οι οποίοι παρατέθηκαν ήδη και όλες (πλην δύο) είναι συντροφικές γυναικοκτονίες.

Οι Baldry και Magalhães (2018), σε άρθρο τους το οποίο περιλαμβάνεται στο βιβλίο «Femicide Across Europe», επισημαίνουν τους παράγοντες κινδύνου για τη συντροφική γυναικοκτονία και γενικότερα την συντροφική βία, προσαρμόζοντας τα στοιχεία των Dawson (2017) και Watt (2008). Όπως και η Campbell (2009) έτσι και οι Baldry και Magalhães (2018) χωρίζουν τους παράγοντες κινδύνου για τη συντροφική γυναικοκτονία σε τέσσερις: παράγοντες κινδύνου οι οποίοι αφορούν τον δράστη, παράγοντες κινδύνου οι

οποίοι αφορούν το θύμα, η σχέση μεταξύ του δράστη και του θύματος και οι κοινωνικοί παράγοντες κινδύνου (σ. 78). Τέλος, παρουσιάζονται οι παράγοντες κινδύνου οι οποίοι είναι σχετικοί με θανατηφόρα βία (σ. 78).

Ειδικότερα και αναφορικά με τους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι αφορούν τον δράστη:

1. Προβλήματα με κατάχρηση ουσιών,
2. Ποινικό ιστορικό,
3. Παλαιότερο ιστορικό συντροφικής βίας,
4. Κατοχή όπλων
5. Θύμα παιδικής κακοποίησης/ έκθεση σε συντροφική βία,
6. Ψυχιατρικά προβλήματα και
7. Κοινωνικά σε μειονεκτική θέση (Baldry και Magalhães, 2018, σ. 78).

Σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι αφορούν το θύμα επισημαίνονται οι εξής:

1. Σε μειονεκτική κοινωνική θέση ή/ και σε απομόνωση,
2. Θύμα συντροφικής βίας (από τον ίδιο ή πρώην σύντροφο),
3. Ψυχιατρικά προβλήματα και
4. Χρήση ουσιών (Baldry και Magalhães, 2018, σ. 78).

Αναφορικά με τη σχέση μεταξύ δράστη και θύματος, οι παράγοντες κινδύνου οι οποίοι εντοπίζονται είναι:

1. Η κατάσταση της σχέσης, δηλαδή αν είναι χωρισμένοι ή αν διαμένουν στο ίδιο σπίτι,
2. Συντροφική βία (στην ίδια ή προηγούμενη σχέση),
3. Παρακολούθηση (stalking) και
4. Παιδιά από άλλη σχέση (Baldry και Magalhães, 2018, σ. 78).

Παράλληλα, οι παράγοντες κινδύνου των συντροφικών γυναικοκτονιών σε κοινωνικό επίπεδο είναι οι εξής:

1. Ελλιπές δίκτυο υποστήριξης,
2. Ελλιπείς κοινωνικοί πόροι,
3. Απουσία συντονισμού μεταξύ των κοινωνικών δικτύων,

4. Αποδοχή της βίας κατά των γυναικών σε κοινωνικό επίπεδο και
5. Επιεικής νομοθεσία (Baldry και Magalhães, 2018, σ. 78).

Τέλος, παρουσιάζονται οι παράγοντες κινδύνου οι οποίοι είναι σχετικοί με θανατηφόρα βία:

1. Απόπειρα στραγγαλισμού,
2. Απειλή για δολοφονία με όπλο και
3. Φόβος ότι θα δολοφονηθεί, δηλαδή το θύμα φοβάται ότι θα δολοφονηθεί (Baldry και Magalhães, 2018, σ. 78).

Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να διευκρινιστεί η κατηγορία των παραγόντων κινδύνου οι οποίοι είναι σχετική με την θανατηφόρα βία. Στην παραπάνω κατηγορία παρουσιάζονται παράγοντες κινδύνου κατά τη διάρκεια της σχέσης και αφορούν τόσο τον δράστη όσο και το θύμα. Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, σε πολλούς ορισμούς της γυναικοκτονίας αναφέρεται ξεκάθαρα η έκφραση «εκ προθέσεως», δηλαδή ότι η γυναικοκτονία είναι μία δολοφονία από πρόθεση. Ωστόσο, αν λάβουμε υπόψη ότι η γυναικοκτονία είναι η τελική πράξη ενός συνεχούς βίας (τουλάχιστον όταν γίνεται μέσα στα πλαίσια ενδοοικογενειακής βίας, δηλαδή πρόκειται για συντροφική ή οικογενειακή βία) μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι πρόκειται για ένα έγκλημα το οποίο έγινε σίγουρα από πρόθεση; Επιπλέον, αν λάβουμε υπόψη την θεωρία της Gregoratto (2017) τότε γίνεται κατανοητό πως ο θύτης χρειάζεται το θύμα για να εξασκήσει την ισχύ πάνω του, δηλαδή στη συγκεκριμένη περίπτωση γίνεται λόγος για την κακοποιητική συμπεριφορά, οπότε δεν είναι απαραίτητο η γυναικοκτονία να είναι πάντα από πρόθεση. Όπως γίνεται αντιληπτό και από την τελευταία κατηγορία των Baldry και Magalhães (2018) σε πολλές περιπτώσεις μπορεί ο δράστης να φτάσει σε ακραίες πρακτικές (όπως με την απόπειρα στραγγαλισμού) αλλά να μην διαπράξει γυναικοκτονία · όμως, είναι αν το κάνει μία φορά, τότε σίγουρα θα το επαναλάβει.

Οι τελευταίοι παράγοντες κινδύνου οι οποίοι θα αναλυθούν είναι αυτοί οι οποίοι αναφέρονται από τις Dawson και Carrigan (2020). Τα πορίσματα τα οποία παρουσιάζουν στο άρθρο τους είναι διαφορετικά από όσα προαναφέρθηκαν. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζουν χαρακτηριστικά των

δραστρών, χαρακτηριστικά των θυμάτων, χαρακτηριστικά πριν από το έγκλημα (δηλαδή, οι παράγοντες κινδύνου, κοινοί για δράστη και θύμα) και χαρακτηριστικά του εγκλήματος, για παράδειγμα τα κίνητρα και το μέσο με το οποίο διαπράχθηκε το έγκλημα (σ. 7).

Αναφορικά με τα χαρακτηριστικά πριν από το έγκλημα, δηλαδή τους παράγοντες κινδύνου, επισημαίνονται οι ακόλουθοι:

1. Επικοινωνία με κοινωνικές υπηρεσίες,
2. Επικοινωνία με την αστυνομία,
3. Πρόσφατος χωρισμός,
4. Απειλές κατά του θύματος, πριν από το έγκλημα,
5. Σχέση σε αποξένωση ή σε διάσταση,
6. Συντροφική/ Οικογενειακή,
7. Προσχεδιασμός,
8. Εκμετάλλευση,
9. Ένδειξη για ενέργεια συμμορίας,
10. Ένδειξη για τραύματα και
11. Βία σε βάρος άλλων θυμάτων ή προσώπων (Dawson & Carrigan, 2020, σ. 689).

Σε αναφορά με τίτλο «Defining and identifying a femicide: a literature review», το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων παρουσιάζει κάποιους παράγοντες κινδύνου. Όπως επισημαίνεται και στο αρχικό κείμενο, οι συγκεκριμένοι παράγοντες διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή καθώς οι έρευνες από τις οποίες αντλήθηκαν τα στοιχεία ήταν σε παγκόσμιο επίπεδο (EIGE, 2021, σ.20).

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρονται οι εξής παράγοντες κινδύνου, οι οποίοι δεν διαχωρίζονται σε επίπεδα ή πρόσωπα:

1. Ηλικία θύματος και θύτη (η γυναίκα είναι αρκετά νεαρότερη του άνδρα),
2. Ανεργία θύτη,
3. Ψυχιατρικά προβλήματα (θύματος ή/ και θύτη),
4. Αλκοόλ ή/ και χρήση ναρκωτικών ουσιών (θύματος ή/ και θύτη),
5. Είδος της σχέσης (υψηλότερο ρίσκο αν το ζευγάρι απλά συγκατοικεί),

6. Εγκυμοσύνη,
7. Αποξένωση ζευγαριού,
8. Το θύμα αφήνει τον θύτη ενώ ζούσαν μαζί,
9. Πιεστική και χειριστική συμπεριφορά του θύτη,
10. Βίαιη συμπεριφορά ή/ και παρακολούθηση από τον θύτη (σωματική, ψυχολογική ή και σεξουαλική βία),
11. Επιθετικότητα σε βάρος παιδιών,
12. Απειλή κατά της ζωής του θύματος,
13. Επιθετικότητα του θύτη και εκτός ιδιωτικού χώρου, δηλαδή του σπιτιού,
14. Παιδί το οποίο δεν είναι το βιολογικό παιδί του θύτη,
15. Όπλο στο σπίτι και
16. Το θύμα και ο θύτης να είναι μετανάστες (EIGE, 2021, σ. 20).

Η Gregoratto (2017) παρουσιάζει μία πιο ειδική, κοινωνιολογική προσέγγιση για τους λόγους για τους οποίους γίνεται μία γυναικοκτονία οι οποίοι αντανakλώνται στις λίστες των παραγόντων κινδύνου, ειδικά σε όσες διαχωρίζουν τους παράγοντες σε κατηγορίες και πιο συγκεκριμένα στο κοινωνικό επίπεδο. Γενικότερα, οι λόγοι τους οποίους παρουσιάζει η Gregoratto (2017) αφορούν τόσο το επίπεδο της κοινωνίας όσο και το ατομικό και διαπροσωπικό επίπεδο, καθώς εκεί είναι αισθητή η επιρροή της κοινωνίας.

Συγκρίνοντας τους παράγοντες κινδύνου, οι οποίοι παρουσιάστηκαν προηγουμένως, μπορούμε να καταλήξουμε σε κάποιους οι οποίοι εμφανίζονται σε κάθε λίστα. Να αναφερθεί πως η ακόλουθη λίστα δεν διαχωρίζει τους παράγοντες κινδύνου σε επίπεδα (για παράδειγμα, κοινωνικά, ατομικά ή διαπροσωπικά) όπως στις λίστες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας ή στην ενημέρωση της Υποεπιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (DROI Sub-Committee) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σε όσες λίστες οι παράγοντες κινδύνου χωρίζονται σε κατηγορίες, τότε καλύπτουν ένα ευρύτερο πλαίσιο και περιλαμβάνουν μία πολύπλευρη προσπάθεια να δοθεί εξήγηση στους λόγους για τους οποίους διαπράττονται οι γυναικοκτονίες, για παράδειγμα η έλλειψη συνεννόησης μεταξύ των δομών για την προστασία των κακοποιημένων γυναικών. Παράλληλα, οι άλλες λίστες των παραγόντων κινδύνου, οι οποίες επικεντρώνονται περισσότερο στους ατομικούς και

διαπροσωπικούς παράγοντες, καταφέρνουν να δώσουν μία πιο εσωτερική εξήγηση η οποία, με την σειρά της, φέρνει στο προσκήνιο διάφορες παθογένειες της κοινωνίας, όπως για παράδειγμα η κακοποιητική συμπεριφορά κάποιων μελών της κοινωνίας.

Πιο συγκεκριμένα, σημειώνονται οι εξής παράγοντες κινδύνου σε συχνότητα, χωρίς, όμως, να βρίσκονται στην αντίστοιχη σειρά:

1. Εγκυμοσύνη θύματος,
2. Οπλοκατοχή/ ύπαρξη όπλου στο σπίτι,
3. Ανεργία (θύτης ή/ και θύματος),
4. Προβλήματα με αλκοόλ και κατάχρηση ναρκωτικών ουσιών,
5. Ψυχιατρικά προβλήματα (θύματος ή/ και θύτη),
6. Κακοποιητική συμπεριφορά μέσα στην σχέση ή και σε παλαιότερη σχέση, δηλαδή ο θύτης είχε κακοποιητική συμπεριφορά και σε προηγούμενη σχέση ή το θύμα είχε δεχτεί κακοποιητική συμπεριφορά από προηγούμενη σχέση. Στην κακοποιητική συμπεριφορά συμπεριλαμβάνονται οι απειλές, οι απόπειρες δολοφονίας και οποιαδήποτε μορφή κακοποίησης, όπως για παράδειγμα σεξουαλική, σωματική και ψυχολογική.
7. Ο θύτης ήταν θύμα ή/ και μάρτυρας ενδοοικογενειακής βίας από το σπίτι του.
8. Κοινωνικά μειονεκτική θέση του θύματος ή/ και του θύτη και
9. Πρόσφατος χωρισμός/ σχέση σε αποξένωση.

Παράγοντες Κινδύνου που οδηγούν στις Γυναικοκτονίες: τα χαρακτηριστικά των δραστών.

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα πορίσματα των Dawson και Carrigan (2020) αναφορικά με τα χαρακτηριστικά των θυμάτων και τα χαρακτηριστικά των δραστών.

Ειδικότερα, τα χαρακτηριστικά των θυμάτων τα οποία αναφέρονται είναι τα εξής:

1. Παιδί/ ηλικιωμένη, δηλαδή ότι οι γυναικοκτονίες έχουν συνήθως θύματα τα οποία είναι σε νεαρή ή μεγάλη ηλικία,
2. Γυναίκες μέλη μειονοτήτων και μετανάστριες,
3. Γυναίκες οι οποίες είναι γεννημένες εκτός της χώρας στην οποία δολοφονήθηκαν,
4. Ιστορικό χρήσης ουσιών και αλκοόλ,
5. Απόπειρα αυτοκτονίας,
6. Ψυχιατρικά προβλήματα,
7. Παράνομη εργασία,
8. Το θύμα είναι άτομο με αναπηρία και
9. Το θύμα είναι μέλος της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας (Dawson & Carrigan, 2020, σ. 689).

Κάποια από τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά παρουσιάζονται και στις περιπτώσεις των γυναικοκτονιών μεταξύ 2020 και 2023 οι οποίες συμπεριλήφθηκαν στην παρούσα εργασία.

Αναφορικά με την ηλικία των θυμάτων, ο μέσος όρος των θυμάτων για κάθε χρονιά ήταν μεταξύ 40 και 50 ετών οπότε δεν συνάδει με το πρώτο χαρακτηριστικό. Επιπλέον, μέσα στην εργασία συμπεριλαμβάνεται μία υπόθεση όπου το θύμα ήταν πρόσφυγας και δολοφονήθηκε σε προσφυγική δομή, ενώ γίνεται ειδική αναφορά για την υπόθεση της Άννας, μίας μετανάστριας η οποία δολοφονήθηκε τον Ιούλιο του 2023 και γι' αυτό τον λόγο η περίπτωση αυτή δεν είναι στα τελικά πορίσματα αλλά έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν πολλές περιπτώσεις γυναικοκτονιών στις οποίες τα θύματα ήταν γεννημένα σε άλλη χώρα αλλά διέμεναν στην Ελλάδα, με χαρακτηριστικότερη την γυναικοκτονία της Κάρολαιν, η οποία έκανε ευρέως γνωστό τον όρο «γυναικοκτονία» αλλά και η γυναικοκτονία της Eve- Suzanne, η γυναικοκτονία της Μόνικα και η γυναικοκτονία της Άννας στην Λεκάνη Καβάλας.

Παράλληλα, σε κάποιες περιπτώσεις αναφέρεται χρήση ουσιών ή αλκοόλ από το θύμα αλλά σε περισσότερες περιπτώσεις οι οποίες καταγράφηκαν στην

παρούσα εργασία ο δράστης είναι αυτός ο οποίος έκανε χρήση ή βρισκόταν υπό την επήρεια κατά τη διάρκεια του εγκλήματος. Τέλος, από όλες τις περιπτώσεις γυναικοκτονιών κατά το διάστημα 2020- 2023 σημειώνεται μία γυναικοκτονία στην οποία το θύμα ήταν μέλος της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, η γυναικοκτονία της Μάγιας.

Παράλληλα, τα χαρακτηριστικά των δραστών, τα οποία αναφέρονται στο συγκεκριμένο άρθρο, είναι τα εξής:

1. Ο δράστης είναι άνδρας,
2. Ιστορικό χρήσης ουσιών και αλκοόλ,
3. Ψυχιατρικά προβλήματα,
4. Απόπειρα αυτοκτονίας,
5. Παράνομη εργασία,
6. Ο δράστης είναι θύμα παιδικής κακοποίησης (Dawson & Carrigan, 2020, σ. 689).

Σχετικά με το πρώτο χαρακτηριστικό των δραστών, ότι είναι άνδρες, ενώ στην πλειονότητα των περιπτώσεων για το χρονικό διάστημα 2020- 2023 ισχύει, σε πέντε γυναικοκτονίες οι δράστες ήταν γυναίκες. Ειδικότερα, σε μία υπόθεση το 2020 και σε δύο περιπτώσεις το 2022 και σε άλλες δύο το 2023. Σε αυτό το σημείο επισημαίνεται οι προαναφερθείσες περιπτώσεις αφορούν τόσο τις επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες όσο και τις πιθανές, όπως αυτές διαχωρίστηκαν για την παρούσα εργασία.

Συστάσεις για Πρόληψη της Γυναικοκτονίας.

Σε πολλά σημεία στην υπάρχουσα βιβλιογραφία αναφέρονται διάφορα μέτρα πρόληψης των γυναικοκτονιών.

Πιο συγκεκριμένα, στην διακήρυξη της Βιέννης για την Γυναικοκτονία (2013) αναφέρονται οι ακόλουθες συστάσεις για την πρόληψη των γυναικοκτονιών:

1. Παρότρυνση προς τα κράτη- μέλη να ξεκινήσουν θεσμικές πρωτοβουλίες ώστε να βελτιώσουν τις μεθόδους πρόληψης των γυναικοκτονιών σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες και να υιοθετήσουν αντίστοιχη νομοθεσία η οποία να διερευνά, να διώκει και να τιμωρεί τέτοια εγκλήματα.
2. Κάλεσμα προς τα κράτη- μέλη να σχεδιάσουν, να εφαρμόσουν και να αξιολογήσουν στρατηγικές και προγράμματα τα οποία θα έχουν ως στόχο να εντοπίσουν και να αφαιρέσουν εμπόδια τα οποία αποτρέπουν τις γυναίκες και τα κορίτσια από το να έχουν πλήρη δικαιώματα.
3. Παρότρυνση προς τα κράτη- μέλη να στηρίζουν τον στόχο να μειωθούν κατά το ήμισυ οι γυναικοκτονίες έως το 2025.
4. Πρόσκληση σε διάφορους φορείς και γραφεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως για παράδειγμα το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (United Nations Office on Drugs and Crimes - UNODC), η UNICEF, η μονάδα των Ηνωμένων Εθνών για την Ισότητα των Φύλων (UN Women) και το Γραφείο του Υπατού Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (μεταξύ άλλων), για να βοηθήσουν και να στηρίζουν τα κράτη- μέλη στον σχεδιασμό μέτρων πρόληψης των γυναικοκτονιών ως σημαντική καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
5. Παρότρυνση διαφόρων φορέων και γραφείων την Ευρωπαϊκής Ένωσης να διεξάγουν σχετικές έρευνες για τις γυναικοκτονίες, οι οποίες θα συμπεριλαμβάνουν και τα σχετικά στοιχεία και δεδομένα βασισμένα σε στατιστικά στοιχεία.

Η συγκεκριμένη σύσταση συνεχίζει να πραγματοποιείται ενεργά καθώς πολλά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνεργασία με τα κράτη-

μέλη, παρουσιάζουν έρευνες και ενημερώσεις σχετικά με τις εξελίξεις για τις γυναικοκτονίες.

6. Αναγνώριση της συνεισφοράς των κοινωνικών οργανώσεων στην καταπολέμηση των γυναικοκτονιών και ενθάρρυνση προς τα κράτη-μέλη ώστε να συνεχίζουν να στηρίζουν τέτοιες δράσεις.
7. Πρόσκληση στο Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (United Nations Office on Drugs and Crimes - UNODC) να αναγνωρίσει σχετικές κοινωνικές οργανώσεις και να βοηθήσει την συνεργασία μεταξύ κρατών- μελών.
8. Ενθάρρυνση συνεργασίας μεταξύ του Συμβουλίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της Υποεπιτροπής για την Πρόληψη Εγκλήματος και την Ποινική Δικαιοσύνη (the Commission on Crime Prevention and Criminal Justice), της Υποεπιτροπής για την Θέση των Γυναικών (the Commission on the Status of Women) και την Υποεπιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών (the Committee on the Elimination of Discrimination against Women) καθώς και των τοπικών μηχανισμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
9. Κάλεσμα για την δημιουργία πλατφόρμας στην οποία δικηγорικοί σύλλογοι, εισαγγελείς, δικαστικά σώματα, νομικοί, ακαδημαϊκοί, φεμινιστικές ομάδες, μη κυβερνητικοί οργανισμοί, όργανα των Ηνωμένων Εθνών, κυβερνητικοί και διακυβερνητικοί οργανισμοί και άλλοι σχετικοί φορείς θα μπορούν να μοιράζονται πρακτικές και μελέτες ώστε να υπάρχει ένα δίκτυο γνώσης και ενημέρωσης.

Το 2014, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC) εξέδωσε έκθεση με τίτλο «Information on gender-related killing of women and girls provided by civil society organizations and academia» στην οποία παρουσιάζονται εισηγήσεις σχετικά με την πρόληψη των γυναικοκτονιών (2014, σ. 12- 13). Πιο συγκεκριμένα:

1. Προώθηση νομικής μεταρρύθμισης.
2. Ενθάρρυνση της δημιουργίας ειδικής αστυνομίας και μονάδων δίωξης ώστε να ερευνούν και να ασκούν διώξεις σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών ή απόπειρας αντίστοιχων εγκλημάτων.

3. Εξασφάλιση επαρκούς προστασίας για ευάλωτες ομάδες.
4. Συζήτηση του θέματος της βίας σε κοινότητες γηγενών και άλλων μειονοτικών ομάδων.
5. Αίτημα για πρόσβαση στην δικαιοσύνη για τα θύματα τόσο σε περιόδους ειρήνης όσο και πολέμου.
6. Παρότρυνση για συνεργασία μεταξύ δικηγορικών συλλόγων, επαγγελματιών υγείας και μη κυβερνητών οργανισμών για την στήριξη σε θύματα σχετικά με τα δικαιώματά τους, τις παροχές τις οποίες μπορούν αν έχουν και την νομική διαδικασία την οποία πρέπει να ακολουθήσουν.
7. Παρακολούθηση των κρατών- μελών ώστε να διασφαλιστεί η εκπλήρωση των δράσεών τους σχετικά με την πρόληψη των γυναικοκτονιών και την καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και των Κοριτσιών.
8. Ίδρυση στήριξης και λειτουργία υπηρεσιών, δικτύων και θεσμών για την πρόληψη των γυναικοκτονιών.
9. Τοποθέτηση του συγκεκριμένου ζητήματος των γυναικοκτονιών στον δημόσιο διάλογο σχετικά με την προστασία των πολιτών.
10. Διεξαγωγή ασκήσεων πρόληψης, με ειδική προσοχή στις ομάδες υψηλού κινδύνου.
11. Ενθάρρυνση για Ελέγχους για την Ασφάλεια των Γυναικών (WomenSafetyAudits) στο αστικό περιβάλλον.
12. Δημιουργία εκστρατειών για την ευαισθητοποίηση και την διάδοση πληροφοριών.
13. Ευαισθητοποίηση των μέσων και εκπαίδευση των δημοσιογραφικών ομάδων ώστε να μεταδίδουν τις συγκεκριμένες ειδήσεις με σεβασμό και αντικειμενικότητα.
14. Αξιολογήσεις των νόμων και των πρακτικών της αστυνομίας, δηλαδή της συνολικής διαδικασίας της απόδοσης δικαιοσύνης.
15. Πίεση για αξιόπιστα στατιστικά και στοιχεία τα οποία αφορούν τις γυναικοκτονίες.
16. Διασφάλιση της ομαλής και αποτελεσματικής ροής της απόδοσης δικαιοσύνης, από την έρευνα του τόπου του εγκλήματος έως και τις δικαστικές διαδικασίες.

17. Παρότρυνση για αποζημίωση και βοήθεια προς τα θύματα και τις οικογένειές τους καθώς επίσης και παροχή ψυχολογικής υποστήριξης, μεταξύ άλλων.
18. Πίεση για πειθαρχικά μέτρα σε όσους αρμόδιους αποτυγχάνουν να εκτελέσουν σωστά τα καθήκοντά τους ή εμπλέκονται σε πράξεις οι οποίες έχουν σχέση με γυναικοκτονίες ή Βία κατά των Γυναικών και των Κοριτσιών.
19. Πίεση στα κράτη- μέλη να προσαρμόσουν τους εθνικούς τους νόμους σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τις προδιαγραφές για την καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και των Κοριτσιών.
20. Πίεση των κρατών- μελών να μεριμνήσουν μέσω αποζημιώσεων στα μέλη των οικογενειών των θυμάτων των γυναικοκτονιών.

Το 2021, σε σχετικό άρθρο, το ίδιο γραφείο παρουσίασε ένα γενικό πλαίσιο σχετικά με την έμφυλη βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών το οποίο είναι βασισμένο σε σχετική έρευνα εθνικών στρατηγικών για την πρόληψη των γυναικοκτονιών (UNODC, 2021, σ. 38). Οι συστάσεις οι οποίες συμπεριλαμβάνονται είναι 7 και τα αρχικά τους γράμματα σχηματίζουν την λέξη **σεβασμός** (στα αγγλικά). Ειδικότερα:

1. Ενίσχυση των δεξιοτήτων οι οποίες αφορούν τις σχέσεις,
2. Ενδυνάμωση των γυναικών,
3. Εξασφάλιση υπηρεσιών,
4. Μείωση της φτώχειας,
5. Προστασία περιβαλλόντων,
6. Πρόληψη της παιδικής και εφηβικής κακοποίησης,
7. Αλλαγή συμπεριφορών, πεποιθήσεων και προτύπων.

Επισημαίνεται πως για την επιτυχημένη εφαρμογή του παραπάνω πλαισίου, πρέπει να υλοποιηθούν τουλάχιστον μία από τις επτά στρατηγικές (UNODC, 2021, σ, 38). Επιπλέον, αναφέρεται πως η πρόληψη των γυναικοκτονιών βασίζεται στην δέσμευση των πολιτικών, στην υλοποίηση νόμων οι οποίες προωθούν την έμφυλη ισότητα και στην κατανομή πόρων για την πρόληψη (UNODC, 2021, σ.38).

Ταυτόχρονα, στην ενημέρωση (briefing) της Υποεπιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (DROI Sub-Committee) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναφέρονται διάφορες συστάσεις, οι οποίες, όμως, είναι σχετικές κυρίως με την πρωτοβουλία Spotlight (The Spotlight Initiative, 2019). Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία αφορά την δράση ενάντια στην Βία κατά των Γυναικών και των Κοριτσιών, κυρίως σε τρίτες χώρες, και κυρίως στην στήριξη των δράσεων κατά της γυναικοκτονίας (DROI, 2021, σ. 11). Ως Τρίτη Χώρα, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Υποεπιτροπή, είναι «η χώρα η οποία δεν είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η χώρα ή περιοχή της οποίας οι υπήκοοι δεν απολαμβάνουν το δικαίωμα της ελεύθερης κινητικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση [...]» (European Commission, 2023). Επομένως, οι ακόλουθες συστάσεις αφορούν κυρίως Τρίτες Χώρες.

1. Κάλεσμα προς τις Τρίτες Χώρες να καθιερώσουν την γυναικοκτονία ως προτεραιότητα στην πολιτική τους ατζέντα και στον κοινωνικό διάλογο, χωρίς, όμως, να περιορίζεται σε πολιτικές πρόληψης της Βίας κατά των Γυναικών και των Κοριτσιών,
2. Κάλεσμα προς την Υποεπιτροπή να συμπεριλάβει την πρόληψη της γυναικοκτονίας ως έναν από τους στόχους της Πρωτοβουλίας Spotlight,
3. Διεξαγωγή δημόσιων ακροάσεων και ανταλλαγών απόψεως με κοινωνικές οργανώσεις οι οποίες συμμετέχουν ενεργά στην πρόληψη των γυναικοκτονιών. Διοργάνωση επισκέψεων σε επιλεγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, αλλά και στην Αφρική και την Ασία.
4. Συμπερίληψη των συλλόγων ανδρών ως ενδιαφερόμενο μέρος στην πρόληψη των γυναικοκτονιών,
5. Υποστήριξη της ίδρυσης τοπικών «Παρατηρητηρίων» για τις γυναικοκτονίες σε Τρίτες Χώρες,
6. Προώθηση της συγκέντρωσης των στοιχείων για τις γυναικοκτονίες σε μία διεθνή αποθήκη πληροφοριών (σ. 11- 13).

Παράλληλα, στην έκθεση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων σχετικά με τις νομικές προσεγγίσεις πέντε ευρωπαϊκών χωρών, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας, της Γαλλίας, της Ρουμανίας και της Γερμανίας

(EIGE, 2022), παρουσιάζονται συστάσεις σχετικά με την πρόληψη των γυναικοκτονιών. Στην συγκεκριμένη έκθεση, οι προτάσεις οι οποίες παρουσιάζονται, χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, ανάλογα με το που αναφέρονται: συστάσεις για τους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συστάσεις για τα κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ανεξαρτήτως θεσμών και κρατών- μελών, αναφέρονται οι παρακάτω συστάσεις (EIGE, 2022, σ. 71- 75):

1. *Πρωταγωνιστικός ρόλος στην θέσπιση νομικών προτύπων τα οποία προστατεύουν τις γυναίκες από την βία.*

Βεβαίως, η παραπάνω σύσταση αποτελεί ίσως το πιο σημαντικό βήμα προς την αναγνώριση της γυναικοκτονίας ως ιδιάζον και ιδιώνυμο έγκλημα.

2. *Διασφάλιση της συγκροτημένης δράσης κατά της γυναικοκτονίας.*

Σε αυτό το σημείο, επισημαίνεται πως οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει αν συνεχίσουν να υποστηρίζουν ενεργά της κράτη- μέλη σχετικά με την αντιμετώπιση των γυναικοκτονιών. Παράλληλα, τα κράτη- μέλη είναι απαραίτητο να εντάξουν την γυναικοκτονία στο εθνικό πλάνο και να παρέχουν κατάλληλη εκπαίδευση τόσο στην αστυνομία όσο και στους εισαγγελείς και τους δικαστές οι οποίοι ασχολούνται με περιπτώσεις γυναικοκτονιών και άλλων έμφυλων εγκλημάτων.

3. *Ενδυνάμωση της προάσπισης των δικαιωμάτων των θυμάτων.*

4. *Βελτίωση της πρόληψης της βίας κατά των γυναικών.*

5. *Ενδυνάμωση της νομικής αντίδρασης στην γυναικοκτονία.*

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε αυτό το σημείο παρουσιάζει το κομμάτι των κρατών- μελών. Όπως αναφέρεται στην έκθεση, τα κράτη- μέλη πρέπει να αναγνωρίζουν τη γυναικοκτονία ως ειδικό και ιδιώνυμο ποινικό αδίκημα, να παρουσιάσουν συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές προς τους εισαγγελείς, τους δικαστές και τους νομικούς ώστε να δικαιώνονται τα θύματα και να δίνονται ανάλογες ποινές στους δράστες και να δημιουργήσουν εθνικούς θεσμούς οι οποίοι να ειδικεύονται σε τέτοιες περιπτώσεις (EIGE, 2022, σ. 73).

6. *Βελτίωση της συλλογής δεδομένων σχετικά με την γυναικοκτονία.*

Όπως έγινε αντιληπτό και από την παρούσα εργασία, μιας και δεν υπάρχει συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο το οποίο να καθορίζει συγκεκριμένα το έγκλημα της γυναικοκτονίας, είναι δύσκολο να κριθεί ποιο έγκλημα μπορεί να φέρει αυτόν τον «τίτλο». Ακόμα δυσκολότερο είναι να καταγράφονται αυτά τα περιστατικά καθώς άλλα έρχονται στο φως, άλλα αποσιωπούνται και κάποια δεν είναι καν γυναικοκτονίες. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να υπάρχει ένας συγκεκριμένος φορέας (ή ένα παράρτημα σε έναν ήδη υπάρχων φορέα) ο οποίος να είναι υπεύθυνος και για την επίσημη και έγκριτη καταγραφή των περιπτώσεων γυναικοκτονιών.

7. *Εξασφάλιση της πρόσβασης στην Δικαιοσύνη.*

8. *Βελτίωση της πρόσβασης στην αποκατάσταση και την αποζημίωση.*

Η συγκεκριμένη σύσταση έρχεται σε συνδυασμό με την ενδυνάμωση των δικαιωμάτων των θυμάτων. Αφορά κυρίως, τις περιπτώσεις των συγγενών των θυμάτων των γυναικοκτονιών, με ειδική μνεία στα παιδιά, τα «αόρατα» θύματα.

9. *Αντιμετώπιση των κινδύνων κορύφωση της έμφυλης βίας σε περιόδους κρίσης.*

Η παραπάνω σύσταση αφορά κυρίως τις περιπτώσεις όπου σημειώνονται περιστατικά έμφυλης βίας σε περιόδους κρίσης, όπως για παράδειγμα αυτή της πανδημίας Covid-19. Σχετικά με τις συστάσεις προς τα κράτη- μέλη, επισημαίνει ότι είναι σημαντικό να υπάρχει γρήγορη ανταπόκριση σε περιπτώσεις έμφυλης βίας.

Νομικό Πλαίσιο Ελλάδας: που εμπίπτει η Γυναικοκτονία;

Ο όρος ‘γυναικοκτονία’ δεν υπάρχει στον ελληνικό Ποινικό Κώδικα. Μέχρι πρόσφατα δεν ήταν αναγνωρισμένος ούτε σε κοινωνικό επίπεδο και σε πολλές περιπτώσεις χρησιμοποιούνται διάφοροι άλλοι τρόποι χαρακτηρισμού των συγκεκριμένων περιστατικών, όπως για παράδειγμα η έκφραση «έγκλημα πάθους», υποβαθμίζοντας έτσι την σοβαρότητα το φαινομένου και την επιτακτική ανάγκη για την αντιμετώπισή του. Ακόμα και σήμερα, μετά από όλες τις περιπτώσεις που έχουν καταγραφεί στη χώρα, κάποιοι εξακολουθούν να αμφισβητούν τον όρο. Μάλιστα, συχνά τονίζουν πως δεν είναι απαραίτητο ή σωστό να χρησιμοποιείται ο όρος «γυναικοκτονία» καθώς ο όρος «ανθρωποκτονία» περιλαμβάνει όλα τα φύλα ή αναφέρουν πως, μιας και χρησιμοποιείται ο όρος «γυναικοκτονία» για τις δολοφονίες στις οποίες τα θύματα είναι γυναίκες, τότε πρέπει να χρησιμοποιείται και ο όρος «ανδροκτονία» για τις δολοφονίες στις οποίες τα θύματα είναι άνδρες.

Αποδεικνύεται, λοιπόν, από την προαναφερθείσα αντίδραση και τη δημιουργία ενός εσφαλμένου όρου, πως η γυναικοκτονία δεν έχει γίνει πλήρως αντιληπτή σαν έννοια, και κατ’ επέκταση ούτε απολύτως αποδεκτή από την ελληνική κοινωνία. Σημαντικό ρόλο στην κατανόηση και αποδοχή του όρου και της έννοιας της γυναικοκτονίας δύναται να έχει το ελληνικό νομοθετικό σύστημα. Μέχρι στιγμής, το ελληνικό Ποινικό Δίκαιο, αντικατοπτρίζοντας την κοινωνική σύγχυση, δεν περιλαμβάνει τον όρο

«γυναικοκτονία» ούτε τον αναγνωρίζει νομικά ως ξεχωριστό έγκλημα. Τέτοια κακουργήματα δικάζονται με βάσει άλλους νόμους και διατάξεις, όπως θα παρουσιαστούν αναλυτικότερα παρακάτω. Ωστόσο, το ζήτημα της νομικής αναγνώρισης παραμένει.

Αρχικά, Ελλάδα υπέγραψε τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης το 2011 και την επικύρωσε και την έθεσε σε ισχύ το 2018. Με αυτή την κίνηση, η χώρα συμφώνησε να επικυρώσει σε νομικό επίπεδο όλα τα άρθρα τα οποία περιλαμβάνονται στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και τα οποία αφορούν διάφορα έμφυλα ζητήματα όπως η ενδοοικογενειακή βία.

Ειδικότερα, με τον Νόμο Ν. 4531/2018 (ΦΕΚ Α’ 62/5.4.2018), το ελληνικό κοινοβούλιο επικύρωσε επίσημα τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης

για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης). Η επικύρωση του συγκεκριμένου νόμου αποτέλεσε πρωτοπορία για το ελληνικό ποινικό σύστημα, όσον αφορά την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και της βίας κατά των γυναικών.

Με την επικύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης έπρεπε να γίνουν τροποποιήσεις στον Ποινικό Κώδικα, για την ακρίβεια, στον ήδη υπάρχοντα νόμο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, Ν. 3500/2006. Οι τροποποιήσεις αναφέρονται με λεπτομέρεια στην Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων η οποία πλέον έχει μετονομαστεί σε Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. Επομένως, σύμφωνα με την 1^η Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών, οι ρυθμίσεις οι οποίες έπρεπε να εισαχθούν ώστε να εφαρμόζεται επίσημα η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης ήταν οι εξής:

1. «Ενίσχυση της ποινικής νομοθεσίας για την αντιμετώπιση εγκλημάτων που διαπράττονται σε βάρος των γυναικών (ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων άρθρο 315B ΠΚ, παραμονευτική καταδίωξη παρ. 1 του άρθρου 333 ΠΚ).
2. Καταργείται η άκρως αναχρονιστική διάταξη του άρθρου 339 παρ. 3 ΠΚ.
3. Τροποποιείται ο Ν. 3500/2006 για την ενδοοικογενειακή βία, με στόχο την ευρύτερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή του.
4. Τροποποιείται ο Ν. 3811/2009 για την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης, με στόχο την ευχερέστερη πρόσβαση των θυμάτων στην αποζημίωση που προβλέπει ο εν λόγω νόμος.
5. Τροποποιείται ο Ν. 2168/1993 περί όπλων, ώστε να μην χορηγούνται άδειες σε όσους διώκονται ποινικά ή έχουν καταδικασθεί για αδικήματα ενδοοικογενειακής βίας.
6. Προστατεύονται από την επιστροφή οι αλλοδαποί που είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας και προσέρχονται στις αρμόδιες αρχές για να υποβάλουν τη σχετική καταγγελία.

7. Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων ορίζεται ως αρχή παρακολούθησης της Σύμβασης.» (σ. 15)

Επισημαίνεται ότι η προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 339 παρ. 3 ΠΚ αφορά την αποπλάνηση παιδών. Γίνεται αντιληπτό πως οι γυναικοκτονίες δεν αναφέρονται ρητά στις τροποποιήσεις, ενώ υπάρχει πρόληψη για άλλα εγκλήματα σε βάρος των γυναικών. Είναι θετικό το γεγονός ότι υπάρχει νομική αναγνώριση, προστασία και μέριμνα, όπως βλέπουμε στην περίπτωση των αποζημιώσεων, απαγόρευσης της οπλοκατοχής ή προστασίας αλλοδαπών που είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε και νωρίτερα, η γυναικοκτονία είναι η πιο ακραία μορφή έμφυλης βίας και οπότε πρέπει να αναγνωρίζεται νομικά, όπως συμβαίνει για άλλες μορφές έμφυλης ενδοοικογενειακής βίας.

Σύμφωνα με τον Ν. 3500/ 2006 για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις:

«Άρθρο 1. ενδοοικογενειακή βία, η τέλεση αξιόποινης πράξης, σε βάρος μέλους της οικογένειας, σύμφωνα με τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος και τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 2.

α. οικογένεια ή κοινότητα που αποτελείται από συζύγους ή πρόσωπα που συνδέονται με σύμφωνο συμβίωσης ή γονείς και συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους.

β. στην οικογένεια περιλαμβάνονται, εφόσον συνοικούν, συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός παραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει ορισθεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια.

γ. οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στους μόνιμους συντρόφους και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών,

στους τέως συζύγους, στα μέρη συμφώνου συμβίωσης που έχει λυθεί, καθώς και στους τέως μόνιμους συντρόφους.

Άρθρο 3. Θύμα ενδοοικογενειακής βίας κάθε πρόσωπο της προηγούμενης παραγράφου σε βάρος του οποίου τελείται αξιόποινη πράξη κατά τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος. Θύμα είναι και το μέλος, στην οικογένεια του οποίου τελέσθηκε αξιόποινη πράξη, κατά τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα, καθώς και ο ανήλικος κατά την παράγραφο 2, ενώπιον του οποίου τελείται μία από τις αξιόποινες πράξεις της παρούσας.»

Στην 1^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών διαβάζουμε και τις τροποποιήσεις που έγιναν στον Ν. 3500/2006:

1. «Στην περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 3500/2006, μετά τη λέξη «συζύγους» προστίθεται η φράση «ή πρόσωπα που συνδέονται με σύμφωνο συμβίωσης».
2. Η περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 3500/2006 αντικαθίσταται ως εξής: «γ. οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στους μόνιμους συντρόφους και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, στους τέως συζύγους, στα μέρη συμφώνου συμβίωσης που έχει λυθεί, καθώς και στους τέως μόνιμους συντρόφους.».
3. Στην περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 3500/2006 προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής: «Σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης της παρακολούθησης του προγράμματος εφαρμόζεται η παράγραφος 3 του άρθρου 13».
4. Το άρθρο 16 του Ν. 3500/2006 αντικαθίσταται ως εξής:
 - a. «Αν οι πράξεις των άρθρων 6, 7 και 9 του παρόντος στρέφονται κατά ανηλίκου, η έναρξη της προθεσμίας παραγραφής αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του θύματος και για ένα έτος μετά, εφόσον πρόκειται για πλημμέλημα, και για τρία έτη μετά, εφόσον πρόκειται για κακούργημα».

5. Η παρ. 1 του άρθρου 18 του Ν. 3500/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

- a. «1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας είναι δυνατόν, αν υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες κρίνεται απαραίτητο για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος, να επιβληθούν στον κατηγορούμενο από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται να δικασθεί ή από τον αρμόδιο ανακριτή ή από το δικαστικό συμβούλιο ή από τον εισαγγελέα που έχει επιληφθεί της υπόθεσης με αιτιολογημένη διάταξή του, κατά της οποίας επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών, και για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, περιοριστικοί όροι, όπως ιδίως η απομάκρυνσή του από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκησή του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας. Όποιος παραβιάζει τον περιοριστικό όρο που του έχει επιβληθεί τιμωρείται με φυλάκιση».

6. Η παρ. 2 του άρθρου 18 του Ν. 3500/2006 αντικαθίσταται ως εξής:

- a. «2. Ο περιοριστικός όρος που έχει επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν να ανακληθεί, αντικατασταθεί ή τροποποιηθεί από το αρμόδιο δικαστικό όργανο που τον επέβαλε, με αίτηση αυτού στον οποίο επιβλήθηκε ή του θύματος, στην οποία αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους επιβάλλεται η ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίησή του ή και αυτεπαγγέλτως αν εκλείψουν οι λόγοι επιβολής ή προκύψει λόγος αντικατάστασης του όρου. Το δικαστικό όργανο αποφαινεται αφού ακούσει το θύμα και αυτόν στον οποίο επιβλήθηκε ο περιοριστικός όρος». » (σ. 16)

Και στις τροποποιήσεις του Ν. 3500/2006, όπως καταγράφονται στην 1^η Ετήσια Έκθεση για την Βία κατά των Γυναικών (2020), γίνεται αντιληπτό πως υπάρχει μέριμνα για τις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας και τους τρόπους αντιμετώπισής της, όμως, δεν αναφέρεται σε κάποιο σημείο ξεκάθαρα η περίπτωση της γυναικοκτονίας.

Άλλοι νόμοι σχετικοί με τον αγώνα ενάντια στη βία κατά των γυναικών και ενάντια στην ενδοοικογενειακή βία είναι ο Ν. 4604/2019 (ΦΕΚ Α' 50/26.03.2019) και ο Ν. 4855/2021⁶. Αναφορικά με τον πρώτο, πρόκειται για τον νόμο για την «Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας» ο οποίος αφορά τη δημιουργία ενός νομοθετικού πλαισίου το οποίο είναι αυτοτελές και έχει ως στόχο την ισότητα μεταξύ των φύλων και την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών, χωρίς, όμως, να τις αντιμετωπίζουν ως «ειδική κατηγορία». Πιο συγκεκριμένα και σχετικά με τη βία κατά των γυναικών, ο νόμος προβλέπει:

1. «Η Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων είναι αρμόδια για τον συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης κάθε μορφής βίας που καλύπτεται από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (άρθρο 3).
2. Οι Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας, συνεργάζονται με τις δομές του Δικτύου της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών (άρθρο 6).
3. Οι Περιφερειακές Επιτροπές Ισότητας των Φύλων, συνεργάζονται με τις δομές του Δικτύου της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, στην περιφέρεια, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών (άρθρο 7).
4. Η Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων επιβραβεύει τις επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που διακρίνονται, μεταξύ άλλων, για την εφαρμογή πολιτικών για την προώθηση των προϊόντων ή υπηρεσιών της οικείας

επιχείρησης κατά τρόπο που συμβάλει στην πρόληψη της έμφυλης βίας και αποθαρρύνει τη βία κατά των γυναικών και τον σεξισμό με τη χορήγηση «Σήματος Ισότητας» (άρθρο 21).

5. Στα άρθρα 25 έως 30 προβλέπεται η λειτουργία του Δικτύου Δομών για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και των πολλαπλών διακρίσεων κατά των γυναικών.» (σ. 15)

Αναφορικά με τον Ν. 4604/2019, όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, υπάρχει σχέδιο προστασίας και επισημαίνονται δομές για τα θύματα, όμως, δεν αναφέρεται η γυναικοκτονία ούτε κάποιο σχέδιο δράσης.

Τέλος, σχετικά με τον Ν. 4855/2021⁶ (περί των Τροποποιήσεων του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλων επείγουσών διατάξεων), πρόκειται για νόμο ο οποίος εισήχθη στο πλαίσιο της εφαρμογής του Ν. 4531/2018 (κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης). Πιο αναλυτικά για τον Ν. 4855/2021, και όσον αφορά το ζήτημα των γυναικοκτονιών:

1. «Αυστηροποιείται η ποινή για το αδίκημα της πρόκλησης βαριάς σωματικής βλάβης σε περίπτωση που ο δράστης επεδίωκε την πρόκλησή της, με την σκοπούμενη βαριά σωματική βλάβη να τιμωρείται πλέον από πρόσκαιρη κάθειρξη έως δέκα έτη με πρόσκαιρη κάθειρξη έως δεκαπέντε έτη. Ακόμη στην έννοια της βαριάς σωματικής βλάβης προστίθενται η αναπηρία και η μόνιμη παραμόρφωση (ΠΚ 310 «Βαριά σωματική βλάβη»).
2. Για το αδίκημα της ανθρωποκτονίας με δόλο (ΠΚ 299 «Ανθρωποκτονία με δόλο») προβλέπεται πλέον ως μοναδική ποινή ισόβια κάθειρξη, με απαλοιφή της διάζευξης ανάμεσα στην «πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών» και την «ισόβια κάθειρξη».
3. Επανέρχεται η γενική διάταξη του άρθρου 340 ΠΚ που είχε καταργηθεί, σύμφωνα με την οποία αν κάποια από τις πράξεις των άρθρων 338 και 339 είχε ως συνέπεια τον θάνατο του παθόντος/της παθούσας, επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη (ΠΚ 340 «Γενική Διάταξη»).
4. Αυστηροποιούνται οι προϋποθέσεις για την απόλυση υπό όρο του κρατουμένου. Ειδικότερα, όπως αναλυτικά αναφέρει η αιτιολογική

έκθεση του Ν. 4855/2021, σε περίπτωση κάθειρξης για ανθρωποκτονία, βιασμό ανηλίκου, εμπορία ανθρώπων και όλα τα κατά της γενετήσιας ελευθερίας εγκλήματα, δίνεται η δυνατότητα για απόλυση υπό όρο μόνο αν έχουν εκτιθεί με ευεργετικό υπολογισμό τα 4/5 της ποινής. Άρα, από τα 3/5 που ισχύει σήμερα, αυξάνεται η έκτιση στα 4/5. Επιπλέον, για τα παραπάνω εγκλήματα, θα απαιτείται πραγματική παραμονή σε σωφρονιστικό κατάστημα, ίση με τα 3/5 της ποινής (πραγματική έκτιση της ποινής). Άρα, από τα 2/5 που ισχύει σήμερα αυξάνεται στα 3/5. Ακόμη, προβλέπεται ότι σε περίπτωση καταδίκης για τα παραπάνω εγκλήματα σε ποινή ισοβίου καθειρξεως, το κατώτατο όριο παραμονής στο σωφρονιστικό κατάστημα του καταδίκου αυξάνεται από 16 έτη σε 18 έτη (πραγματική έκτιση). Επίσης προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις των ανωτέρω κακουργημάτων δεν επιτρέπεται απόλυση υπό τον όρο της κατ' οίκον έκτισης της ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση (ΠΚ 105B «Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης» και ΠΚ 110Α «Απόλυση υπό τον όρο της κατ' οίκον έκτισης της ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση».)» (σ. 20-22)

Σχετικά με την τελευταία τροποποίηση, πρόκειται για τις περιπτώσεις ο θύτης μπορεί να απολυθεί από το σωφρονιστικό κατάστημα αφού έχει εκτίσει ποινή μεγαλύτερη από αυτή που ίσχυε τα προηγούμενα χρόνια. Σε αυτή την τροποποίηση επισημαίνονται και οι περιπτώσεις όπου το θύμα δολοφονείται, δηλαδή οι γυναικοκτονίες. Παρατηρείται πως δεν υπάρχει ξεκάθαρα ο όρος που είναι αντίστοιχος με το έγκλημα αλλά χρησιμοποιείται οι όροι 'ανθρωποκτονία', 'ανθρωποκτονία με δόλο' και 'πρόκληση βαριάς σωματικής βλάβης'. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να τονιστεί ότι θα ήταν σωστό ως γυναικοκτονία να μπορεί να θεωρηθεί και το έγκλημα από αμέλεια και όχι μόνο εκ προμελέτης, δηλαδή με δόλο.

Όπως προαναφέρθηκε, ο όρος 'γυναικοκτονία' δεν αναφέρεται στον ελληνικό Ποινικό Κώδικα. Συνεπώς, για να εκδικάζονται αυτές οι περιπτώσεις, εμπίπτουν σε άλλα άρθρα του ποινικού δικαίου της Ελλάδας, όπως έγινε αντιληπτό και από τις τροποποιήσεις του Ν. 4855/2021⁶. Πιο συγκεκριμένα, τα

άρθρα του Ποινικού Κώδικα στα οποία βασίζονται οι περιπτώσεις γυναικοκτονιών όταν εκδικάζονται είναι τα άρθρα 299, 302, 310 και 311.

1. Άρθρο 299 – Ανθρωποκτονία με πρόθεση.
 - a. «Όποιος με πρόθεση σκότωσε άλλον, τιμωρείται με την ποινή του θανάτου ή με ισόβια κάθειρξη.
 - b. Αν η πράξη αποφασίστηκε και εκτελέστηκε σε βρασμό ψυχικής ορμής, επιβάλλεται η ποινή της πρόσκαιρης κάθειρξης.»
2. Άρθρο 302 – Ανθρωποκτονία από αμέλεια.
 - a. «Όποιος επιφέρει από αμέλεια το θάνατο άλλου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
 - b. Αν το θύμα της πράξης η οποία αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο είναι οικείος του υπαιτίου, το δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει τον υπαίτιο από κάθε ποινή, αν πεισθεί ότι λόγω της ψυχικής οδύνης που υπέστη από τις συνέπειες της πράξης του δε χρειάζεται να υποβληθεί σε ποινή.»
3. Άρθρο 310 – Βαριά σωματική βλάβη.
 - a. «Αν η πράξη του άρθρου 308 είχε ως επακόλουθο τη βαριά σωματική βλάβη επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους.
 - b. Όποιος προκαλεί σε άλλον βαριά σωματική βλάβη τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών. Αν επιδίωκε την πρόκληση της βαριάς σωματικής βλάβης, τιμωρείται με κάθειρξη.
 - c. Βαριά σωματική βλάβη υπάρχει ιδίως αν η πράξη προξένησε στον παθόντα κίνδυνο ζωής ή βαριά και μακροχρόνια αρρώστια ή σοβαρό ακρωτηριασμό ή αναπηρία ή μόνιμη παραμόρφωση ή αν τον εμπόδισε σημαντικά και για πολύ χρόνο να χρησιμοποιεί το σώμα ή τη διάνοιά του.»
4. Άρθρο 311 – Θανατηφόρα σωματική βλάβη.

«Αν η σωματική βλάβη είχε επακόλουθο το θάνατο του παθόντος, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Αν ο υπαίτιος επιδίωκε τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος επιβάλλεται κάθειρξη.»

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 312, το οποίο λειτουργεί συμπληρωματικά με τα παραπάνω άρθρα, αν οι παραπάνω περιπτώσεις

προκλήθηκαν σε βάρος συζύγου κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε βάρος συντρόφου κατά τη διάρκεια συμβίωσης, τότε επιβάλλονται αυστηρότερες ποινές. Ένα ακόμα άρθρο το οποίο είναι σχετικό με τις γυναικοκτονίες (όπως θα συζητηθεί και παρακάτω) είναι το άρθρο 333 του Ποινικού Κώδικα σχετικά με την Απειλή. Σύμφωνα, λοιπόν, με το συγκεκριμένο άρθρο:

«1. Όποιος προκαλεί σε άλλον τρόμο ή ανησυχία απειλώντας αυτόν με βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα έτος ή χρηματική ποινή. Με την ποινή του προηγούμενου εδαφίου τιμωρείται και όποιος, χωρίς απειλή βίας ή άλλης παράνομης πράξης, προκαλεί σε άλλον τρόμο ή ανησυχία με την επίμονη καταδίωξη ή παρακολούθησή του, όπως ιδίως με την επιδίωξη διαρκούς επαφής με τη χρήση τηλεπικοινωνιακού ή ηλεκτρονικού μέσου ή με επανειλημμένες επισκέψεις στο οικογενειακό, κοινωνικό ή εργασιακό περιβάλλον αυτού, παρά την εκφρασμένη αντίθετη βούλησή του.

2. Επιβάλλεται φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή αν η πράξη τελείται σε βάρος ανηλίκου ή προσώπου που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, εφόσον τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται υπό την επιμέλεια ή την προστασία του δράστη βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης ή πραγματικής κατάστασης, συνοικούν με αυτόν ή έχουν με αυτόν σχέση εργασίας ή υπηρεσίας. Η ίδια ποινή επιβάλλεται όταν η πράξη τελείται σε βάρος συζύγου κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε βάρος συντρόφου κατά τη διάρκεια της συμβίωσης.»

Παράλληλα, σε κάθε άρθρο αναφέρεται πως από την 1^η Ιουλίου 2019 έχει τεθεί σε ισχύ ο Ν. 4619/ 2019, αναφορικά με ποινές για διάφορα εγκλήματα, με αποτέλεσμα να γίνουν κάποιες διορθώσεις. Για παράδειγμα, με τις νέες τροποποιήσεις έγιναν πιο συμπεριληπτικά τα άρθρα όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ θυμάτων και θυτών.

Έτσι, όπως επισημάνθηκε και για τις τροποποιήσεις του Ν. 3500/2006, υπάρχει μέριμνα για τις περιπτώσεις πρώην συζύγων και παιδιών, οι οποίες, όπως θα αναλυθεί και παρακάτω, είναι σημαντικές καθώς υπάρχουν πολλές περιπτώσεις γυναικοκτονιών στις οποίες θύτης και θύμα ήταν πρώην σύζυγοι. Παράλληλα, αναφέρονται και οι περιπτώσεις συντρόφων που έχουν σύμφωνο

συμβίωσης ή είναι «τέως μόνιμοι σύντροφοι», το οποίο περιλαμβάνει τις προαναφερθείσες περιπτώσεις αλλά δεν είναι απολύτως ξεκάθαρο αν εννοεί γενικότερα τις περιπτώσεις νυν και πρώην συντρόφων.

Το ίδιο ζήτημα, δηλαδή η νομική προσέγγιση των ευρωπαϊκών χωρών, επισημαίνεται και στην αναφορά της EIGE (European Institute for Gender Equality) · ωστόσο, εκεί αναφέρονται οι δράσεις κατά της ενδοοικογενειακής βίας και όχι κατά των γυναικοκτονιών (σ. 34). Βεβαίως, είναι απαραίτητο να τονιστεί πως η συγκεκριμένη αναφορά του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων εκδόθηκε το 2017 και αναφέρει τον Ν. 3500/2006 για την Αντιμετώπιση της Οικογενειακής Βίας, ο οποίος, όπως συζητήθηκε και παραπάνω, τροποποιήθηκε με τον Ν. 4531/2018 για την επικύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

Πράγματι, ενώ η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης αναφέρει επιγραμματικά διάφορες μορφές έμφυλης βίας και παρουσιάζει τρόπους αντιμετώπισης αυτών των φαινομένων, δεν ονοματίζει ξεκάθαρα τις γυναικοκτονίες και κατ' επέκταση, ούτε προτείνει τρόπους αντιμετώπισης. Αυτό επισημαίνεται και στην έκθεση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων σχετικά με τις νομικές προσεγγίσεις πέντε ευρωπαϊκών χωρών, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας, της Γαλλίας, της Ρουμανίας και της Γερμανίας (EIGE, 2022). Όπως αναφέρεται και στην έρευνα, η πρόληψη της έμφυλης βίας και σε νομικό επίπεδο αναγνωρίζεται ως έργο υψίστης σημασίας σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όμως, η γυναικοκτονία δεν παρουσιάζεται τόσο συχνά στα επίσημα έγγραφα των κρατών μελών (σ. 20). Σύμφωνα με την έρευνα:

«[...] ενώ τα περισσότερα Κράτη Μέλη τα οποία επιλέχθηκαν για την έρευνα έχουν εθνικές στρατηγικές ή σχέδια δράσης για την ενδοοικογενειακή βία, τη βία κατά των γυναικών ή την έμφυλη βία, σπάνια λαμβάνουν υπόψη τη γυναικοκτονία ως την ακραία τελική φάση ενός συνεχόμενου βίας κατά των γυναικών ή ότι ο φόνος είναι συχνά το αποκορύφωμα άλλων μορφών βίας που βιώνουν τα θύματα.» (σ. 20).

Από τις πέντε ευρωπαϊκές χώρες που αναφέρθηκαν προηγουμένως, η Ισπανία είναι αυτή που διαθέτει μία πιο ολιστική προσέγγιση στην

αντιμετώπιση των γυναικοκτονιών, σύμφωνα με την έρευνα του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων. Σε γενικότερο ευρωπαϊκό πλαίσιο, οι νόμοι για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας είναι ακόμα σε αρχικά στάδια και χρειάζεται περισσότερη και συνεχόμενη προσπάθεια ώστε να εμπλουτιστούν και να περιλαμβάνουν κάθε μορφή έμφυλης βίας. Για παράδειγμα, μόλις το 2014 εισήχθη νόμος (Νόμος n. 38, 4-23-2009) σχετικός με τις παρακολουθήσεις και τις παρενοχλήσεις ως ποινικά αδικήματα στο δικαστικό σύστημα της Ιταλίας, παρόλο που το πολιτισμικό και πολιτικό γίνεσθαι της χώρας είχε αρχίσει να αναγνωρίζει αυτά τα ζητήματα από προηγούμενες δεκαετίες (Gius & Lalli, 2014, σ. 54-55).

Αδιαμφισβήτητα, η ελλιπής νομική αναγνώριση των γυναικοκτονιών έχει επιπτώσεις και σε άλλες φάσεις της απόδοσης δικαιοσύνης, κυρίως σε αυτές οι οποίες προηγούνται, αλλά και στις μεθόδους αποτροπής τέτοιων εγκλημάτων. Για παράδειγμα, η άμεση αντίδραση της Αστυνομίας σε περιπτώσεις καταγγελιών ενδοοικογενειακής βίας, η αποτελεσματική έρευνα και τέλος, η δημιουργία ξενώνων φιλοξενίας για θύματα περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας είναι μόνο μερικές μέθοδοι αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας και, κατ' επέκταση, πρόληψης των γυναικοκτονιών (EIGE, 2022).

Γενικότερα, η συγκεκριμένη έρευνα του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE, 2022) παρουσιάζει κάποια συμπεράσματα βάσει των στοιχείων που συλλέχθηκαν. Ειδικότερα:

1. «Η γυναικοκτονία, ως ακραία μορφή της βίας κατά των γυναικών, συνεχίζει να είναι διαδεδομένη, φέρνοντας πόνο και ταλαιπωρία στα 'αόρατα θύματα' (π.χ. τα μέλη της οικογένειας των δολοφονημένων γυναικών)
2. Τα Κράτη Μέλη είναι υποχρεωμένα να αναγνωρίζουν τα μέλη της οικογένειας ως άμεσα θύματα των γυναικοκτονιών και να προσφέρουν περισσότερη προστασία ενάντια στην επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση κατά τη διάρκεια των ποινικών διαδικασιών.

3. Σε όλα τα Κράτη Μέλη, η πρόσβαση των θυμάτων σε αποζημίωση και αποκατάσταση παρεμποδίζεται σοβαρά λόγω περίπλοκων, μακροχρόνιων διαδικασιών και ανεπαρκούς ευαισθητοποίησης.
4. Η διασφάλιση της ευημερίας των παιδιών τα οποία έχουν επηρεαστεί από τις γυναικοκτονίες πρέπει να γίνει προτεραιότητα των Κρατών Μελών.
5. Τα μέτρα κατά της COVID-19 δημιούργησαν προκλήσεις στο σύστημα δικαιοσύνης.» (σ. 67-70)

Παράλληλα και αναφορικά με το ζήτημα της ποινικής αναγνώρισης της γυναικοκτονίας ως ξεχωριστό έγκλημα, τα συμπεράσματα της έρευνας είναι τα εξής:

1. Τα Κράτη Μέλη δυσκολεύονται να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για την αποτελεσματική πρόληψη, διερεύνηση και δίωξη της γυναικοκτονίας.
2. Τα Κράτη Μέλη δεν θεωρούν τη γυναικοκτονία ως το ακραίο τέλος ενός συνεχούς βίας κατά των γυναικών και σπάνια την αναγνωρίζουν στις εθνικές στρατηγικές και στα σχέδια δράσεις κατά της έμφυλης βίας.
3. Οι γυναικοκτονίες ερευνούνται και διώκονται από ουδέτερες ως προς το (κοινωνικό) φύλο αρχές επιβολής του νόμου ή από εισαγγελικές μονάδες οι οποίες είναι μέλη γενικότερων δράσεων κατά της έμφυλης βίας ή της ενδοοικογενειακής βίας.
4. Η αναγνώριση της γυναικοκτονίας ως ξεχωριστή εγκληματική πράξη θα μπορούσε να προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα όσον αφορά την αύξηση της ορατότητας, της πρόληψη και την εφαρμογή του νόμου.

Ανακεφαλαιώνοντας, η Ελλάδα έχει κάνει πολλά βήματα για μία πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση αναφορικά με την πρόληψη και την αντιμετώπιση των περιπτώσεων έμφυλης βίας και ενδοοικογενειακής βίας. Ένα πολύ σημαντικό βήμα ήταν η υπογραφή και επικύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Μέσω αυτής της Σύμβασης, η Ελλάδα υποχρεώθηκε να τροποποιήσει διάφορα άρθρα και διατάγματα του Ποινικού της Κώδικα τα

οποία ήταν σχετικά με την έμφυλη και την ενδοοικογενειακή βία, προστατεύοντας έτσι πολλά μέλη της κοινωνίας της και αναγνωρίζοντας ένα πραγματικό πρόβλημα.

Ωστόσο, καθώς στην αρχική Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης δεν γίνεται κάποια ξεκάθαρη αναφορά στο έγκλημα της γυναικοκτονίας, δίχως αυτό να ορίζεται ή να προτείνονται μέθοδοι πρόληψης, έτσι και η Ελλάδα δεν ήταν υποχρεωμένη να το συμπεριλάβει στον Ποινικό της Κώδικα. Ως αποτέλεσμα, οι γυναικοκτονίες δεν εκδικάζονται ως γυναικοκτονίες αλλά ως ανθρωποκτονίες ή άλλα εγκλήματα.

Από το 2020, όταν η ορατότητα του συγκεκριμένου φαινομένου άρχισε να αυξάνεται, ξεκίνησε και ο διάλογος για τη σημασία της αναγνώρισης του συγκεκριμένου όρου τόσο σε κοινωνικό επίπεδο όσο και σε πολιτικό και νομικό. Η νομική αναγνώριση των γυναικοκτονιών μπορεί να παρέχει έναν 'συμπαγή' και σαφή ορισμό της εγκληματικής ενέργειας, τόσο για τις περιπτώσεις γυναικοκτονίας από στενό σύντροφο, όσο και για την οικογενειακή γυναικοκτονία και τη γυναικοκτονία από άγνωστο. Έτσι, θα είναι ευκολότερο να ταυτοποιούνται και να εκδικάζονται οι γυναικοκτονίες ως ξεχωριστά εγκλήματα καθώς θα είναι, πλέον, και επίσημα αναγνωρισμένα τα αίτια και τα είδη τα οποία κάνουν αυτό το έγκλημα να ξεχωρίζει από την ανθρωποκτονία.

Νομικό Πλαίσιο: η περίπτωση της Κύπρου και η αναγνώριση της Γυναικοκτονίας ως «ιδιώνυμο αδίκημα».

Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να γίνει ειδική αναφορά για την περίπτωση της Κύπρου. Στις 09/ 07/ 2023, ημέρα Πέμπτη, η Ολομέλεια της Κυπριακής Βουλής, με 38 ψήφους υπέρ και 4 κατά, ψήφισε νόμο ο οποίος αναγνωρίζει την γυναικοκτονία ως ιδιώνυμο αδίκημα. Με τον όρο «ιδιώνυμο» εννοείται το έγκλημα για το οποίο εφαρμόζονται ιδιαίτερες ποινές. Μεταξύ άλλων, μέσα στην Βουλή, αναφέρθηκαν από την Πρόεδρο των Αντιπροσώπων της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κύπρου τα στοιχεία των γυναικοκτονιών: 9 γυναικοκτονίες το 2019, 5 το 2020, 5 το 2021 και 1 το 2022 (μέχρι την ημερομηνία ψήφισης του νόμου, δηλαδή τον μήνα Ιούλιο). Πρόκειται για μία πρωτοποριακή κίνηση της Κύπρου, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Ειδικότερα και αναφορικά με τον νόμο, έγινε τροποποίηση του βασικού νόμο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων με την προσθήκη του άρθρου 10 Α το οποίο εισάγεται μετά την παράγραφο (στ). Πιο συγκεκριμένα, στον Ποινικό Κώδικα της Κύπρου έχουν συμπεριληφθεί τα εξής:

10Α.-(1) Πρόσωπο το οποίο επιφέρει το θάνατο γυναίκας με παράνομη πράξη ή παράλειψη είναι ένοχο του αδικήματος της γυναικοκτονίας και υπόκειται σε ποινή φυλάκισης διά βίου:

Νοείται ότι, παράνομη παράλειψη συνιστά η υπαίτια αμέλεια παράλειψης εκτέλεσης καθήκοντος, αν και δεν υφίσταται πρόθεση πρόκλησης θανάτου.

(2) Επιπροσθέτως των προβλεπόμενων από τις διατάξεις του άρθρου 11 επιβαρυντικών περιστάσεων, το δικαστήριο κατά την επιμέτρηση και επιβολή της ποινής για το αδίκημα της γυναικοκτονίας λαμβάνει υπόψη, ως επιβαρυντικό παράγοντα, ότι ο θάνατος επήλθε ως αποτέλεσμα-

(α) άσκησης βίας από ερωτικό σύντροφο ·

(β) βασανισμού ή άσκησης βίας λόγω μισογυνισμού ·

(γ) άσκησης ενδοοικογενειακής βίας ·

- (δ) άσκησης βίας για λόγους τιμής ·
- (ε) άσκησης βίας για λόγους θρησκευτικών πεποιθήσεων ·
- (στ) άσκησης βίας λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου·
- (ζ) διάπραξης του αδικήματος του ακρωτηριασμού γυναικείων γεννητικών οργάνων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 233Α του Ποινικού Κώδικα [...]
- (η) άσκησης βίας με σκοπό ή στο πλαίσιο σεξουαλικής εκμετάλλευσης και/ή εμπορίας προσώπων και/ή διακίνησης ναρκωτικών και/ή οργανωμένου εγκλήματος·
- (θ) άσκησης βίας προς επίτευξη παράνομης συνουσίας·
- (ι) στοχευμένης άσκησης βίας εναντίον γυναικών, στο πλαίσιο ένοπλων συγκρούσεων.

(3) Για σκοπούς του παρόντος άρθρου-

“πρόκληση θανάτου” έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από τις διατάξεις του άρθρου 211 του Ποινικού Κώδικα, οι οποίες εφαρμόζονται κατ’ αναλογία για το αδίκημα της γυναικοκτονίας · 60(Ι) του 2014 117(Ι) του 2019.

“εκμετάλλευση” και “εμπορία προσώπων” έχουν την έννοια που αποδίδεται στους όρους αυτούς από τις διατάξεις του άρθρου 2 του περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Εμπορίας και Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμου.

“ερωτικός σύντροφος” σημαίνει πρώην ή νυν σύζυγο και/ή σύντροφο, ανεξαρτήτως εάν αυτός έχει μοιραστεί ή μοιράζεται την ίδια κατοικία με το θύμα:

Νοείται ότι, αναφορικά με τη διαπίστωση του χρόνου επέλευσης του θανάτου για σκοπούς διάπραξης του αδικήματος της γυναικοκτονίας, ισχύουν κατ’ αναλογία οι περιορισμοί που τίθενται από τις διατάξεις του άρθρου 213 του Ποινικού Κώδικα.»

Συνεπώς, το νομοθετικό πλαίσιο της Κύπρου προέβλεψε και συμπεριέλαβε διάφορες μορφές της γυναικοκτονίας, όπως για παράδειγμα όταν το συγκεκριμένο αδίκημα διαπράττεται για λόγους Τιμής ή αφορά αποτυχημένες ιατρικές επεμβάσεις και ιατρικές πρακτικές οι οποίες είναι επικίνδυνες για τις γυναίκες, χωρίς να επικεντρωθεί μόνο στη συντροφική γυναικοκτονία. Παράλληλα, σκιαγραφεί ξεκάθαρα το προφίλ του στενού συντρόφου ενώ δεν αναφέρει αν το έγκλημα χαρακτηρίζεται ως γυναικοκτονία μόνο αν είναι από πρόθεση, γεγονός το οποίο καταδεικνύει πως και στις περιπτώσεις αμέλειας, πρόκειται για γυναικοκτονία.

Γενικότερα, η προαναφερθείσα τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα της Κύπρου παραμένει ένα θετικό και πρωτοποριακό παράδειγμα του πως θα μπορούσε να ενσωματωθεί στο ήδη υπάρχον Ποινικό σύστημα το έγκλημα της γυναικοκτονίας ως ένα ιδιώνυμο αδίκημα.

Βεβαίως, πρόκειται για την οπτική ενός ατόμου χωρίς να έχει κάνει σπουδές στη νομική επιστήμη, ωστόσο, είναι εμφανές πως μέσα από την προαναφερθείσα τροποποίηση έχει οριστεί και διευκρινιστεί ένα ευρύ φάσμα των παραγόντων οι οποίοι καθιστούν μία ανθρωποκτονία, γυναικοκτονία.

Η διαδικασία συλλογής στοιχείων.

Η εργασία αυτή ξεκίνησε από το 2022 και, όπως θα γίνει κατανοητό και στην ανάλυση των στοιχείων, ήταν εξαιρετικά σημαντικό να οριστεί ένα χρονικό πλαίσιο για τις γυναικοκτονίες οι οποίες θα συμπεριλαμβάνονταν στα τελικά πορίσματά της. Η τελευταία καταγεγραμμένη γυναικοκτονία, λοιπόν, η οποία περιλαμβάνεται στην παρούσα εργασία είναι αυτή της Χρυσής (60) στην Βαρβάκειο Αγορά στην Αθήνα στις 23/ 05/ 2023. Αναφορικά με το ποια γυναικοκτονία είναι η πρώτη, η διαδικασία επιλογής ήταν πιο σύνθετη και εξηγείται παρακάτω. Ως πρώτη γυναικοκτονία, λοιπόν, η οποία προσμετρείται στα στατιστικά της εργασίας, είναι η γυναικοκτονία της Μαρίας (50) στην Μακρακώμη Φθιώτιδας στις 23/ 01/ 2020.

Παράλληλα, είναι απαραίτητο να αναφερθεί πως η αναζήτηση και η καταμέτρηση των γυναικοκτονιών είχε τέσσερις φάσεις:

1) Αρχικά, αναζητήθηκαν ιστοσελίδες στις οποίες υπήρχαν συγκεντρωμένες οι γυναικοκτονίες ανά χρονιά, και κυρίως από το 2020 έως και σήμερα. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκαν άρθρα από την ertnews.gr, avg1.gr, ampra.lifo.gr, athensvoice.gr και tomon.gr. Ειδικότερα για το tomon.gr ισχύει διαφορετικό χρονικό πλαίσιο καταμέτρησης των γυναικοκτονιών, από 25^η Νοεμβρίου του κάθε έτους, δηλαδή μία συμβολική ημερομηνία καθώς αυτή είναι η διεθνής ημέρα για την εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών και των Κοριτσιών. Αυτό αποτέλεσε προϊόν σκέψης καθώς αρχικά επιλέχθηκε η συγκεκριμένη (και συμβολική) μέθοδος, ωστόσο, αργότερα προτιμήθηκε το τυπικό, ετήσιο χρονολογικό πλαίσιο, δηλαδή από 1^η Ιανουαρίου έως και 31^η Δεκεμβρίου, καθώς με αυτό τον τρόπο ήταν πιο εύκολο να ελεγχθούν τα στοιχεία και με άλλες ιστοσελίδες αλλά και με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας.

2) Έπειτα, οι συγκεκριμένες ειδησεογραφικές ιστοσελίδες διασταυρώθηκαν με την ιστοσελίδα femicide.gr, η οποία είναι η επίσημη σελίδα του Ελληνικού Τμήματος του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τη Γυναικοκτονία (European Observatory on Femicide) με στόχο την καταγραφή των γυναικοκτονιών στην Ελλάδα. Σχετικά με το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τη Γυναικοκτονία, πρόκειται για το πρώτο παρατηρητήριο στην Ευρώπη με στόχο την πρόληψη

του φαινομένου των γυναικοκτονιών και την καταγραφή περιπτώσεων γυναικοκτονιών σε ευρωπαϊκές χώρες. Ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2018 από το Πανεπιστήμιο της Μάλτας (Department of Gender Studies at the Faculty of Social Wellbeing) και αρχικά τα στοιχεία του βασίστηκαν στην πρωτοβουλία Femicide Across Europe 2013-2016 του COST (European Cooperation in Science and Technology) δηλαδή ενός ευρωπαϊκού οργανισμού για τη συνεργασία στην επιστήμη και την τεχνολογία.

3) Κάθε περίπτωση διασταυρωνόταν και με άλλες διαδικτυακές πηγές ειδησεογραφικών ιστοσελίδων.

4) Τέλος, οι παραπάνω περιπτώσεις ελέγχθηκαν και εξακριβώθηκαν και με στοιχεία όπως αυτά καταγράφονται στις Ετήσιες Εκθέσεις για τη Βία κατά των Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. Μέσα στις Εκθέσεις περιλαμβάνονται τα επίσημα στατιστικά από την Ελληνική Αστυνομία.

Ωστόσο, εγείρεται ένα εμφανές ερώτημα · γιατί η καταμέτρηση των γυναικοκτονιών ξεκινάει από το 2020 σε αυτή την εργασία;

Οι γυναικοκτονίες είναι ένα έγκλημα το οποίο διαπράττεται από πολύ παλιά, όπως αποδεικνύεται και από την πρώτη εμφάνιση του όρου σε έγγραφο του 1801. Δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη χρονιά από την οποία μπορούμε να θεωρήσουμε ότι ξεκίνησαν να διαπράττονται γυναικοκτονίες, όπως και κανένα άλλο έγκλημα. Γυναικοκτονίες γίνονταν από πάντα.

Στις προαναφερθείσες Εκθέσεις της Γενικής Γραμματείας, οι οποίες περιλαμβάνουν στοιχεία από επίσημες αναφορές της Ελληνικής Αστυνομίας, συμπεριλαμβάνονται και άλλες χρονιές, όπως για παράδειγμα το 2016 με 13 επίσημα καταγεγραμμένες γυναικοκτονίες και το 2011 με 12 επίσημα καταγεγραμμένες γυναικοκτονίες. Βεβαίως, είναι απαραίτητο να επισημανθεί πως τα συγκεκριμένα στοιχεία μπορούν να αμφισβητηθούν καθώς κάποιες γυναικοκτονίες ενδέχεται να μην έχουν καταγραφεί ως γυναικοκτονίες διότι το συγκεκριμένο έγκλημα δεν περιλαμβάνεται στον ελληνικό Ποινικό Κώδικα, αλλά αυτές οι περιπτώσεις καταγράφονται και εκδικάζονται στα πλαίσια του Νόμου για την Ενδοοικογενειακή Βία. Το παραπάνω φαινόμενο παρατηρείται

και σε χρονιές οι οποίες αναλύονται στην παρούσα εργασία όπως, για παράδειγμα, το 2021 όπου στην εργασία προσμετρούνται 30 περιπτώσεις γυναικοκτονιών ενώ στην 3^η Ετήσια Έκθεση, από την οποία αντλήθηκαν στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας, αναφέρονται 23 γυναικοκτονίες (στο πλαίσιο του νόμου για την Ενδοοικογενειακή Βία). Ταυτόχρονα, στα πορίσματα της Αστυνομίας τα οποία βρίσκονται στις Ετήσιες Εκθέσεις, δίνονται δύο ξεχωριστοί αριθμοί οι οποίοι λήφθηκαν υπόψη για την εξακρίβωση των στοιχείων, ο ένας αναφέρεται στις γυναικοκτονίες και ο άλλος στις ανθρωποκτονίες με θύματα γυναίκες. Σε κάποιες χρονιές, ο δεύτερος αριθμός ήταν πιο κοντά στις γυναικοκτονίες οι οποίες καταγράφηκαν από άλλα μέσα, δηλαδή τις ιστοσελίδες. Αυτό το γεγονός συμβαίνει καθώς δεν υπάρχει συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο για τις γυναικοκτονίες και έτσι πολλά εγκλήματα τα οποία είναι γυναικοκτονίες, δεν λαμβάνονται υπόψη ως τέτοια, κυρίως σε περιπτώσεις οικογενειακών γυναικοκτονιών ή γυναικοκτονιών από άγνωστο. Αυτό γίνεται καθώς στη χώρα μας, όπως και σε μεγάλο ποσοστό των δυτικών χωρών, η γυναικοκτονία είναι συνυφασμένη με έγκλημα το οποίο διαπράττεται μέσα στο σπίτι και από στενό σύντροφο ή σύζυγο, νυν ή πρώην, παραβλέποντας έτσι άλλα είδη γυναικοκτονιών. Βέβαια, αυτό είναι ένα ζήτημα το οποίο θα αναλυθεί περαιτέρω σε μεταγενέστερο στάδιο.

Παρόλα αυτά και για να είναι πιο ακριβής και ελεγχόμενη η διαδικασία εκπόνησης αυτής της εργασίας, ήταν απαραίτητο να οριστεί ένα χρονικό πλαίσιο καταμέτρησης των γυναικοκτονιών, το οποίο, όπως εξηγήθηκε και νωρίτερα ξεκινάει από τις 23/ 01/ 2020 και τελειώνει στις 23/ 05/ 2023. Ωστόσο, ήδη μετά το πέρας της συγκεκριμένης καταληκτικής ημερομηνίας σημειώθηκαν ακόμα τρεις περιπτώσεις οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και για τις οποίες θα γίνει ειδική αναφορά παρακάτω.

Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο η προσμέτρηση των γυναικοκτονιών για την παρούσα εργασία ξεκινάει από το 2020 είναι η πανδημία Covid-19 και ο εγκλεισμός. Όπως προαναφέρθηκε, οι γυναικοκτονίες γίνονταν από πάντα · το συγκεκριμένο έγκλημα δεν εμφανίστηκε λόγω της πανδημίας και του εγκλεισμού ο οποίος την ακολούθησε. Αυτό είναι εμφανές και στις περιπτώσεις οι οποίες έχουν καταγραφεί και χρονολογούνται πριν από το 2020.

Ωστόσο, η κατάσταση του εγκλεισμού μέσα στο σπίτι με σκοπό να περιοριστεί η πανδημία Covid-19 αποτέλεσε μία τρομακτική συνθήκη για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, τα οποία παρέμεναν κλεισμένα μέσα στα σπίτια δίχως να μπορούν εύκολα να ζητήσουν βοήθεια. Ως αποτέλεσμα, παρατηρήθηκε αύξηση των γυναικοκτονιών από το 2020 (8 γυναικοκτονίες) στο 2021 (23 γυναικοκτονίες), σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας όπως αυτά αναφέρονται στην 2^η και 3^η Ετήσια Έκθεση της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. Βεβαίως, είναι απαραίτητο να επισημανθεί για μία ακόμα φορά πως τα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας μπορούν να αμφισβητηθούν καθώς δεν υπάρχει επίσημο πλαίσιο για το συγκεκριμένο έγκλημα, υπογραμμίζοντας για μία ακόμα φορά τη σημασία της νομικής αναγνώρισης της γυναικοκτονίας ως ξεχωριστό έγκλημα.

Τέλος, σημαντικό ρόλο για την προβολή και την αναγνώριση των γυναικοκτονιών είχαν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Αντικειμενικά, δίχως αυτά δεν θα γνώριζα για την ύπαρξη του συγκεκριμένου όρου ούτε και θα έψαχνα περισσότερο για αυτόν αν δεν είχε ξεκινήσει ο διάλογος για το αν πρέπει να χρησιμοποιείται η λέξη ‘γυναικοκτονία’ για τέτοια εγκλήματα. Στην αρχή, ήταν προτιμότερος από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (κυρίως την τηλεόραση) ο όρος ‘ανθρωποκτονία’ ή ‘δολοφονία’, ωστόσο, τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης τάχθηκαν κατευθείαν υπέρ της χρήσης του όρου ‘γυναικοκτονία’, κάτι που εν τέλει, πέρασε και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Η υπόθεση η οποία διεύρυνε τον διάλογο για τις γυναικοκτονίες και έκανε ευρέως γνωστό τον όρο αλλά και τη σημασία της χρήσης του ήταν η γυναικοκτονία της Καρολάιν (20) ή αλλιώς η ‘υπόθεση στα Γλυκά Νερά’ ή και απλά, ‘Γλυκά Νερά’. Η συγκεκριμένη περίπτωση πήρε πάρα πολύ μεγάλη έκταση και δημοσιότητα, τόσο για το ίδιο το έγκλημα όσο και για τον θύτη και ενώ η λέξη ‘γυναικοκτονία’ χρησιμοποιούνταν και σε προηγούμενες περιπτώσεις, μετά την υπόθεση στα Γλυκά Νερά, οι διαστάσεις το ζητήματος έγιναν ακόμα μεγαλύτερες και πιο προφανείς στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Είναι σημαντικό να επισημανθεί σε αυτό το σημείο πως η υπόθεση της Κάρολαιν (20) είναι η έβδομη υπόθεση για το 2021 (στις 11

Μαΐου), γεγονός το οποίο αποδεικνύει τη δυσκολία αποδοχής του όρου ‘γυναικοκτονία’ από την κοινωνία και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης καθώς για τον προηγούμενο χρόνο, δηλαδή το 2020, ο όρος χρησιμοποιούνταν σποραδικά.

Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2020.

Αρχικά, είναι αναγκαίο να επισημανθεί πως οι περιπτώσεις των γυναικοκτονιών οι οποίες αναλύονται παρακάτω είναι χωρισμένες σε δύο μεγάλες κατηγορίες: στις γυναικοκτονίες και στις πιθανές γυναικοκτονίες. Ενώ τα αρχικά πορίσματα αφορούσαν όλες τις γυναικοκτονίες, μετά τη συμπλήρωση κάθε χρονιάς και την επανεξέταση κάθε υπόθεσης, έγινε σαφές ότι δεν υπήρχαν αρκετά στοιχεία για να δικαιολογήσουν το γεγονός ότι κάθε περίπτωση ήταν και μία γυναικοκτονία. Σε πολλές περιστάσεις, το έγκλημα το οποίο χαρακτηρίζονταν ως γυναικοκτονία δεν είχε επαρκείς προϋποθέσεις για να χαρακτηρίζεται έτσι · είτε ο δράστης δεν ήταν γνωστός, είτε τα κίνητρα δεν ήταν ξεκάθαρα ή, πολλές φορές, δεν αφορούσαν καν αυτό το έγκλημα είτε δεν είχαν δημοσιευτεί αρκετά στοιχεία σε γενικότερο πλαίσιο. Ωστόσο, μιας και η γυναικοκτονία δεν είναι επίσημα ορισμένη και αναγνωρισμένη από τον ελληνικό Ποινικό Κώδικα, οι γυναικοκτονίες για τις οποίες δεν ήμουν απολύτως σίγουρη αν θα τις χαρακτήριζα γυναικοκτονίες, δεν παραμερίστηκαν αλλά εντάχθηκαν σε μία ξεχωριστή κατηγορία. Η πλειονότητα των γυναικοκτονιών οι οποίες ήταν ασαφείς (αν έπρεπε να της χαρακτηρίσω με αυτόν τον όρο) αφορούσαν οικογενειακές γυναικοκτονίες, δηλαδή γυναικοκτονίες στις οποίες τα θύματα δολοφονούνται από μέλη της οικογένειάς τους. Αυτό το φαινόμενο συνάδει με το ότι στην Ελλάδα, όπως και στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες όπως αναλύθηκε και νωρίτερα, η γυναικοκτονία είναι συνυφασμένη (αν όχι ταυτισμένη) με την συντροφική γυναικοκτονία.

Οι περιπτώσεις οι οποίες περιλήφθηκαν στην καταμέτρηση και εξαγωγή στοιχείων είναι οι εξής:

Γυναικοκτονίες

1. Η Μαίρη Φασιάνη (50) δολοφονήθηκε από τον σύζυγό της Νίκο Μπίτο (48) με καραμπίνα, μέσα στο σπίτι τους στην Μακρακώμη Φθιώτιδας. Έπειτα, ο θύτης αυτοκτόνησε. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 23/01/2020.
2. Η Evin Ekrem Ali (35) δολοφονήθηκε από τον σύζυγό της, του οποίου το όνομα παραμένει άγνωστο (45) με μαχαίρι μέσα στον προσφυγικό

καταυλισμό του Λαυρίου. Η γυναικοκτονία έγινε μπροστά στα τρία τους παιδιά, τα οποία είναι πλέον 'αόρατα' θύματα του εγκλήματος. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 29/ 01/ 2020.

3. Γυναίκα (44) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία) από δύο άνδρες των οποίων το όνομα παραμένει άγνωστο (47 και 50) στη Βέροια. Το θύμα βρέθηκε ημίγυμνο στην άκρη του δρόμου γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι βιάστηκε. Το έγκλημα έγινε υπό την επήρεια ναρκωτικών. Οι δράστες συνελήφθηκαν. Πρόκειται για την πρώτη γυναικοκτονία από δύο θύτες στο χρονικό πλαίσιο της συγκεκριμένης εργασίας. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 03/ 03/ 2020.
4. Η Πολυξένη Μπέρδου (35) δολοφονήθηκε από τον πρώην σύζυγό της (35) με πιστόλι στον χώρο στάθμευσης του σουπερμάρκετ στο οποίο δούλευε, στην Κηφισιά Αττικής. Ο θύτης, ο οποίος είναι αστυνομικός, φέρεται ότι παρενοχλούσε το θύμα και πιθανόν να την είχε παρακολουθήσει. Ο δράστης συνελήφθη και φυλακίστηκε. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 18/ 03/ 2020.
5. Η Σοφία Σαββίδου δολοφονήθηκε από τον πρώην σύζυγο (35) της φίλης της Πολυξένης Μπέρδου (35) με πιστόλι στον χώρο στάθμευσης του σουπερμάρκετ στο οποίο δούλευε, στην Κηφισιά Αττικής. Πρόκειται για την πρώτη καταγεγραμμένη διπλή γυναικοκτονία στο χρονικό πλαίσιο της παρούσας εργασίας. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 18/ 03/ 2020.
6. Γυναίκα (50) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από άγνωστο άτομο με τραύματα στον λαιμό, στο σπίτι της στην Βούλα Αττικής. Η γυναίκα βρέθηκε γυμνή. Δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία. Η γυναίκα βρέθηκε στις 12/ 06/ 2020.
7. Γυναίκα (83) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο βρέθηκε αναίσθητη, αιμόφυρτη και γυμνή από τη μέση και κάτω στο δωμάτιό της στην Πρέβεζα. Λίγες μέρες αργότερα κατέληξε λόγω των βαριών κρανιοεγκεφαλικών κακώσεων και της σεξουαλικής κακοποίησης που υπέστη. Ο θύτης (40) είχε κατηγορηθεί ξανά για απόπειρα βιασμού. Η γυναίκα βρέθηκε στις 27/ 07/ 2020.

8. Γυναίκα (54) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον σύζυγό της (60) με κυνηγετική καραμπίνα στο σπίτι της στην Παναγία Καλαμπάκας. Η αστυνομία ειδοποιήθηκε από τους γείτονες και έφτασε εγκαίρως, προλαβαίνοντας να εντοπίσει τον δράστη τη στιγμή που επιχειρούσε να αυτοκτονήσει. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 18/ 08/ 2020.
9. Η Σβετλάνα (ή αλλιώς Φωτεινή) (45) δολοφονήθηκε από τον πρώην σύντροφό της με μαχαιριές εργαλείο στην εξοχική της κατοικία στο Λουτράκι. Υπήρξε και ένα ακόμα θύμα της γυναικοκτονίας, ο σύντροφος (42) της Σβετλάνα. Ο πρώην σύντροφος και θύτης φέρεται ότι ασκούσε βία σε βάρος του θύματος κατά τη διάρκεια της σχέσης τους. Ο δράστης συνελήφθη. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 10/ 10/ 2020.
10. Γυναίκα (37) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον σύζυγό της (53) με στραγγαλισμό μέσα στο σπίτι τους στην Καλλιθέα Αττικής. Φέρεται ότι το ζευγάρι είχε συχνούς τσακωμούς. Η γυναικοκτονία αφήνει πίσω της δύο 'αόρατα' θύματα, τα παιδιά τους. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 26/ 10/ 2020.
11. Η Χρυσοβαλάντω (44) δολοφονήθηκε από τον σύζυγό της (44) με κυνηγετική καραμπίνα μέσα στο σπίτι τους στον Πύργο Διρού Μάνης, παρουσία μίας από τις δύο κόρες τους. Σύμφωνα με πηγές είχε προηγηθεί καβγάς και αναφέρεται ότι η γυναίκα ήταν θύμα ενδοοικογενειακής βίας. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 22/ 11/ 2020.

Είναι απαραίτητο να επισημανθεί πως, παρόλο το γεγονός ότι δεν είναι γνωστός ο δράστης της υπόθεσης στη Βούλα Αττικής, το συγκεκριμένο έγκλημα είναι γυναικοκτονία διότι τα κίνητρα ήταν σεξουαλικά (φέρεται ότι ο δράστης βίασε το θύμα) άρα έχουν άμεση σχέση με το φύλο του θύματος.

Ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων γυναικοκτονίας είναι 43,3 ενώ ο μέσος όρος ηλικίας των θυτών είναι 52,7. Το νεαρότερο θύμα ήταν 32 ενώ το γηραιότερο ήταν 83. Παράλληλα, ο νεαρότερος θύτης ήταν 35 και ο γηραιότερος ήταν 60. Όλοι οι (γνωστοί) θύτες, καθώς σε δύο περιπτώσεις δεν έχουν βρεθεί δράστες, ήταν άνδρες. Σε δύο περιπτώσεις γυναικοκτονιών,

στην 50χρονη γυναίκα στη Βούλα Αττικής και στην περίπτωση της Σβετλάνα, δεν είναι γνωστές οι ηλικίες των δραστών. Επιπλέον, στην διπλή γυναικοκτονία της Πολυξένης και της Σοφίας, η ηλικία του θύτη συμπεριλήφθηκε στην καταμέτρηση μία φορά.

Αναφορικά με τις περιοχές των γυναικοκτονιών, οι περισσότερες έλαβαν μέρος στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής, 4 στον αριθμό, 2 περιπτώσεις σημειώθηκαν στην Πελοπόννησο, 1 υπόθεση έλαβε χώρα στην Στερεά Ελλάδα, 1 στην ευρύτερη περιοχή των Τρικάλων, 1 στην Ήπειρο και 1 στην Κεντρική Μακεδονία. Για μία ακόμα φορά, η διπλή γυναικοκτονία της Πολυξένης και της Σοφίας μετρήθηκε ως μία.

Από τις 11 περιπτώσεις επίσημων γυναικοκτονιών για το 2020, οι 7 έγιναν σε ιδιωτικό χώρο (σπίτι ή εξοχική κατοικία) ενώ οι υπόλοιπες 4 διαπράχθηκαν σε δημόσιο ή εξωτερικό χώρο (2 σε χώρο στάθμευσης σουπερμάρκετ, 1 σε δρόμο και 1 σε προσφυγικό καταυλισμό). Να αναφερθεί πως για όλες τις περιπτώσεις ισχύει πως είτε έγινε η γυναικοκτονία στο συγκεκριμένο μέρος, δημόσιο ή ιδιωτικό, είτε βρέθηκε η σορός εκεί.

Σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διαπράχθηκε το έγκλημα, σε 3 περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε κυνηγετική караμπίνα, σε άλλες 3 περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε μαχαίρι ενώ υπήρξαν 2 περιπτώσεις ασφυξίας ή στραγγαλισμού, 2 περιπτώσεις στις οποίες τα θύματα δολοφονήθηκαν με πιστόλι και 1 περίπτωση ξυλοδαρμού. Να επισημανθεί πως η διπλή γυναικοκτονία της Πολυξένης και της Σοφίας προσμετρήθηκαν ξεχωριστά.

Αναφορικά με τον τύπο, ή αλλιώς το είδος, της γυναικοκτονίας παρατηρούνται ότι από τις 11 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες, οι 2 είναι γυναικοκτονίες από άγνωστο άτομο, οι 2 είναι γυναικοκτονίες από γνωστό άτομο και οι υπόλοιπες 7 περιπτώσεις είναι συντροφικές γυναικοκτονίες. Πιο συγκεκριμένα και αναφορικά με τις σχέσεις μεταξύ των θυμάτων και των θυτών παρατηρούνται τα εξής:

1. Στις 5 από τις 9 περιπτώσεις των συντροφικών γυναικοκτονιών (η Μαρία, η Evīn, η Χρυσοβαλάντω και οι γυναίκες στην Παναγία Καλαμπάκας και στην Καλλιθέα Αττικής) οι γυναίκες δολοφονήθηκαν

- από τους συζύγους τους, σε 1 περίπτωση η γυναίκα δολοφονήθηκε από πρώην σύζυγο (η Πολυξένη), σε 1 περίπτωση η γυναίκα δολοφονήθηκε από πρώην σύντροφο (η Σβετλάνα).
2. Στην πρώτη από τις 2 γυναικοκτονίες από γνωστό άτομο η γυναίκα δολοφονήθηκε από γνωστά της πρόσωπα (η γυναίκα στη Βέροια) ενώ στην άλλη, η γυναίκα δολοφονήθηκε από τον άνδρα της φίλης της (η Σοφία).
 3. Στην πρώτη από τις 2 περιπτώσεις όπου η γυναικοκτονία είναι από άγνωστο άτομο (η γυναίκα στη Βούλα Αττικής), η γυναίκα δεν γνώριζε τον θύτη ενώ στην άλλη δεν γνωρίζουμε ποιος είναι ο θύτης (η γυναίκα στην Πρέβεζα).

Σε άλλες κατηγορίες παρατηρούνται τα ακόλουθα πορίσματα. Από τις 11 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες υπήρξε μία περίπτωση (αυτή της Μαρίας) στην οποία ακολούθησε αυτοκτονία, μετατρέποντας έτσι το έγκλημα σε «γυναικοκτονία- αυτοκτονία» (femicide- suicide). Επιπλέον, στην περίπτωση στην Παναγία Καλαμπάκας έγινε απόπειρα αυτοκτονίας, την οποία πρόλαβαν οι αστυνομικές αρχές. Οι υπόλοιπες 9 περιπτώσεις δεν είχαν κάποιο περιστατικό αυτοκτονίας. Παράλληλα, από τις 11 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες καταγράφηκε μία υπόθεση, αυτή της Σβετλάνα, στην οποία υπήρξε ένα ακόμα θύμα, ο σύντροφος της γυναίκας. Στις υπόλοιπες 10 περιπτώσεις δεν υπήρξε άλλο επιβεβαιωμένο θύμα. Ωστόσο, όπως συζητήθηκε και στο σημείο της νομικής αναγνώρισης της γυναικοκτονίας ως ξεχωριστό έγκλημα, σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν τα 'αόρατα' θύματα, δηλαδή τα παιδιά των γυναικών.

Στη συνέχεια, από τις 11 επιβεβαιωμένες περιπτώσεις γυναικοκτονίας, στις 2 (γυναικοκτονία στη Βέροια και γυναικοκτονία στην Πρέβεζα) τα θύματα βιάστηκαν ενώ σε 1 (γυναικοκτονία στη Βούλα Αττικής) υπάρχει ενδεχόμενο βιασμού. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις δεν καταγράφηκε κάτι αντίστοιχο. Ταυτόχρονα, από τις 11 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες, μόνο σε 1 περίπτωση (γυναικοκτονία στη Βέροια) γίνεται επίσημη αναφορά ότι το έγκλημα διαπράχθηκε υπό την επήρεια ναρκωτικών και σε άλλη 1 περίπτωση (γυναικοκτονία της Χρυσοβαλάντως) γίνεται αναφορά για χρήση ψυχοφαρμάκων από τον θύτη.

Επιπλέον, από τις 11 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες, σε καμία δεν έγινε επίσημη καταγγελία σε βάρος του θύτη πριν διαπραχθεί η γυναικοκτονία, παρόλο που στην περίπτωση της γυναικοκτονίας της Σβετλάνα και της Χρυσοβαλάντως οι γυναίκες φέρεται ότι ήταν θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Μόνο στην περίπτωση της γυναικοκτονίας στην Πρέβεζα ο θύτης είχε κατηγορηθεί ξανά για βιασμό. Επίσης, παρόλο που δεν είχε γίνει επίσημη καταγγελία, στην περίπτωση της διπλής γυναικοκτονίας της Πολυξένης και της Σοφίας, ο θύτης φέρεται ότι παρακολουθούσε την πρώην σύζυγό του.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως για όλες τις περιπτώσεις γυναικοκτονιών οι οποίες διαπράχθηκαν το 2020 δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση σχετικά με τις δικαστικές εξελίξεις. Αυτό είναι κατανοητό για τους εξής λόγους: αφενός η ροή των ειδήσεων είναι μεγάλη οπότε συχνά κάποιες περιπτώσεις δεν καλύπτονται από τα ειδησεογραφικά μέσα και αφετέρου, το 2020 και εν καιρώ πανδημίας, τα δικαστήρια δεν διεκπεραίωναν τις διάφορες περιπτώσεις με τον ίδιο ρυθμό όπως θα έκαναν κάτω από άλλες συνθήκες. Εντούτοις, σε πολλές περιπτώσεις, τόσο στις επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες όσο και στις περιπτώσεις των πιθανών γυναικοκτονιών οι οποίες αναλύονται παρακάτω, δεν υπήρξε ενημέρωση σχετικά με την εξέλιξη των δικαστικών διαδικασιών.

Στη συνέχεια και σχετικά με τις πιθανές γυναικοκτονίες για το 2020 καταγράφονται τα παρακάτω εγκλήματα.

Πιθανές Γυναικοκτονίες

1. Γυναίκα της (55) οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον γιο της στο σπίτι της στο Κιλελέρ Λάρισας. Σύμφωνα με στοιχεία, ο δράστης περιγράφεται ως άτομο με ψυχικά προβλήματα ή με προβλήματα αλκοολισμού. Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία καθώς δεν είναι γνωστά και ξεκάθαρα τα κίνητρα του δράστη. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 30/03/2020.
2. Γυναίκα (54) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον γιο της (34) με μαχαίρι στο σπίτι της στο Μενίδι Αττικής, όσο έλειπε ο σύζυγός της. Σύμφωνα με πηγές, ο θύτης ήταν άτομο με

ψυχική διαταραχή και είχε νοσηλευτεί στο παρελθόν. Πριν το έγκλημα, προηγήθηκε διαπληκτισμός μεταξύ πατέρα και γιου. Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία καθώς δεν είναι γνωστό αν το κίνητρο του θύτη ήταν σεξιστικό. (16/ 06/ 2020)

3. Η Μαρία (16) βρέθηκε νεκρή στον προαύλιο χώρο εκκλησίας στα Τρίκαλα. Το έγκλημα καταχωρήθηκε ως αυτοκτονία, όμως, η οικογένεια του θύματος είναι πεπεισμένη ότι πρόκειται για δολοφονία. Μιας και ούτε τα κίνητρα του εγκλήματος ούτε και ο θύτης είναι γνωστά, δεν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε αυτό το έγκλημα ως γυναικοκτονία με βεβαιότητα. Το θύμα βρέθηκε στις 20/ 07/ 2020.
4. Η Qui Yun Lin (38) δολοφονήθηκε με ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία) από άνδρα (47) και βρέθηκε μέσα σε μία βαλίτσα στα Βίλια Αττικής. Σύμφωνα με την αστυνομική έρευνα, υπάρχουν υποψίες για οικονομικά κίνητρα πίσω από το έγκλημα διότι είχε δοθεί άρση του οικονομικού απορρήτου του θύματος καθώς είχε δανείσει στον θύτη ένα χρηματικό ποσό. Παράλληλα, δεν έχει αποκλειστεί και το προσωπικό κίνητρο καθώς ο θύτης είχε προσεγγίσει το θύμα ερωτικά. Μιας και τα κίνητρα δεν είναι ξεκάθαρα, δηλαδή δεν είναι σίγουρο αν το έγκλημα έγινε για οικονομικούς ή προσωπικούς λόγους, η συγκεκριμένη υπόθεση κατατάσσεται ως πιθανή γυναικοκτονία στην παρούσα εργασία. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 18/ 10/ 2020.
5. Γυναίκα (79) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε (πιθανώς) με στραγγαλισμό από τον ενοικιαστή της (22) μέσα στο σπίτι της στα Χανιά Κρήτης. Από το θύμα κλάπηκε μεγάλο χρηματικό ποσό. Το συγκεκριμένο έγκλημα δεν μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε με σιγουριά ως γυναικοκτονία καθώς δεν είναι επιβεβαιωμένος ο θύτης ούτε και τα κίνητρά του (εκτός από το οικονομικό). Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 25/ 10/ 2020.
6. Γυναίκα (86) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον γιο της (51) μέσα στο σπίτι της στο προάστιο Μασταμπά Ηρακλείου Κρήτης. Ο θύτης επιτέθηκε και στην δίδυμη αδερφή του τραυματίζοντάς της. Φέρεται ότι είχε καταναλώσει ποσότητα ναρκωτικών χαπιών. Δεν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε με

- σιγουριά το έγκλημα ως γυναικοκτονία καθώς δεν είναι γνωστά τα κίνητρα του δράστη. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 26/ 10/ 2020.
7. Γυναίκα (80) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με στραγγαλισμό από τον γιο της (51) μέσα στο σπίτι τους στην Δράμα. Αναφέρεται ότι προηγήθηκε διαπληκτισμός και ότι ο θύτης είχε «ψυχιατρικά προβλήματα». Το συγκεκριμένο έγκλημα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία καθώς το κίνητρο του δράστη δεν είναι γνωστό ή ξεκάθαρο. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 28/ 10/ 2020.
 8. Γυναίκα (50) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον σύντροφο της κόρης της (17) και έναν κοινό γνωστό τους (16) στο σπίτι της στην Αγία Βαρβάρα, Αθήνα. Το έγκλημα προσχεδιάστηκε από την κόρη της (15) και τον σύντροφό της κόρης. Οι δράστες προσπάθησαν να διαφύγουν από τη χώρα. Σύμφωνα με πηγές, υπήρχαν συχνοί διαπληκτισμοί το τελευταίο διάστημα πριν το έγκλημα. Καθώς τα κίνητρα των δραστών δεν είναι ξεκάθαρα και σαφή, η υπόθεση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 06/ 11/ 2020.
 9. Γυναίκα (41) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με πιστόλι από τον σύζυγό της (43) μέσα στο σπίτι τους στου Ρέντη Αττικής. Ο θύτης είναι αστυνομικός και φέρεται ότι καθάριζε το υπηρεσιακό όπλο του το οποίο εκπυρσοκρότησε. Η περίπτωση καταχωρήθηκε ως ατύχημα. Τα κίνητρα του δράστη δεν είναι γνωστά και καθώς οι συνθήκες τους εγκλήματος παραμένουν ασαφείς, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 14/ 11/ 2020.

Ταυτόχρονα και αναφορικά με τις περιπτώσεις των πιθανών γυναικοκτονιών παρατηρούνται τα εξής:

Ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων των πιθανών γυναικοκτονιών είναι 55,4 ενώ ο μέσος όρος ηλικίας των θυτών είναι 32,8. Στην περίπτωση της Μαρίας στα Τρίκαλα δεν είναι γνωστός ο δράστης οπότε ούτε και η ηλικία του.

Αναφορικά με τις τοποθεσίες των πιθανών γυναικοκτονιών, όπως και στην περίπτωση των επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών, οι περισσότερες, 4 στον αριθμό, διαπράχθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής. Στη συνέχεια, 2 πιθανές γυναικοκτονίες έγιναν στην Κρήτη, 1 στην ευρύτερη περιοχή των Τρικάλων, 1 περίπτωση πιθανής γυναικοκτονίας στην ευρύτερη περιοχή της Λάρισας και 1 περίπτωση πιθανής γυναικοκτονίας καταγράφηκε στην Ανατολική Μακεδονία. Παράλληλα, από τις 9 πιθανές γυναικοκτονίες, οι 7 έγιναν σε ιδιωτικό χώρο (σπίτι) και οι 2 σε δημόσιο χώρο (1 σε προαύλιο εκκλησίας και 1 σε δασική περιοχή). Είναι απαραίτητο να επισημανθεί σε αυτό το σημείο πως, αντίστοιχα με την περίπτωση των επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών του 2020 οι οποίες αναλύθηκαν παραπάνω, έτσι και εδώ ισχύει πως είτε έγινε η γυναικοκτονία στο συγκεκριμένο μέρος, δημόσιο ή ιδιωτικό, είτε βρέθηκε η σορός εκεί.

Σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διαπράχθηκε το έγκλημα, σε 2 από τις 8 περιπτώσεις το θύμα μαχαιρώθηκε, σε 2 περιπτώσεις υπήρξε στραγγαλισμός, σε 1 περίπτωση το θύμα πυροβολήθηκε με πιστόλι, σε 1 περίπτωση υπήρξε ασφυξία, σε 1 περίπτωση υπήρξε συνδυασμός ασφυξίας και μαχαιρώματος ενώ στην τελευταία περίπτωση (αυτή της Μαρίας) σημειώνεται αυτοκτονία, ένα πόρισμα το οποίο η οικογένεια του θύματος έχει αμφισβητήσει καθώς θεωρεί πως το θύμα δεν αυτοκτόνησε αλλά δολοφονήθηκε.

Αναφορικά με τον τύπο ή αλλιώς το είδος γυναικοκτονίας παρατηρούνται ότι από τις 9 πιθανές γυναικοκτονίες οι 5 είναι οικογενειακές γυναικοκτονίες, οι 2 είναι γυναικοκτονίες από άγνωστο άτομο, η 1 είναι συντροφική γυναικοκτονία και η τελευταία (η υπόθεση της Qui Yui Lin) μπορεί να χαρακτηριστεί είτε ως συντροφική γυναικοκτονία (αν θεωρήσουμε πως ο θύτης αποζητούσε να δώσει ερωτική διάσταση στη σχέση) είτε ως γυναικοκτονία από γνωστό πρόσωπο (αν ήταν απλά γνωστοί). Επομένως, γίνεται κατανοητό πως η πλειονότητα των περιπτώσεων των πιθανών γυναικοκτονιών είναι οικογενειακές. Αυτό συμβαίνει διότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει το κατάλληλο νομικό πλαίσιο το οποίο να ορίζει τις γυναικοκτονίες και αυτό αποτελεί πρόβλημα για κάθε είδος γυναικοκτονίας. Ωστόσο, καθώς οι συντροφικές γυναικοκτονίες έχουν γίνει πιο εύκολα αποδεκτές από την ελληνική κοινωνία καθώς είναι το επικρατέστερο είδος γυναικοκτονίας, τουλάχιστον στην

Ευρώπη, άλλα είδη γυναικοκτονίας όπως για παράδειγμα η οικογενειακή ή η γυναικοκτονία από άγνωστο, παραμένουν παραγκωνισμένα. Παρόλα αυτά, αξίζει να επισημανθεί πως στις παραπάνω περιπτώσεις το σημαντικότερο πρόβλημα για την επισημοποίησή τους ως γυναικοκτονίες δεν είναι το είδος αλλά η έλλειψη στοιχείων.

Σε άλλες κατηγορίες παρατηρούνται τα ακόλουθα πορίσματα. Από τις 9 πιθανές γυναικοκτονίες υπήρξε 1 απόπειρα αυτοκτονίας ενώ από τις 9 περιπτώσεις, σε 2 καταγράφηκαν και άλλα θύματα (ένα, ο σύζυγος του θύματος, στην υπόθεση της πιθανής γυναικοκτονίας στα Χανιά και ένα, η κόρη του θύματος, στην υπόθεση της πιθανής γυναικοκτονίας στο Ηράκλειο). Παράλληλα, σε καμία από τις 9 περιπτώσεις πιθανής γυναικοκτονίας δεν καταγράφηκε βιασμός ενώ μόνο σε 1 υπήρξε επήρεια ναρκωτικών (υπόθεση πιθανής γυναικοκτονίας στο Ηράκλειο). Τέλος, σε καμία από τις 9 περιπτώσεις δεν είχε γίνει επίσημη καταγγελία ενώ σε 1 σημειώνονται διαπληκτισμοί πριν το έγκλημα.

Στην καταγραφή των περιπτώσεων γυναικοκτονιών για το 2020 χρησιμοποιήθηκαν οι εξής ιστοσελίδες:

1. <https://femicide.gr/poiotika-dedomena/>
2. <https://www.in.gr/2020/12/02/stories/gynaikoktonies-o-thliveros-arithmos-ton-gynaikoktonion-apo-tin-arxi-tou-etous/>
3. <https://www.in.gr/2020/11/25/life/woman/gynaikoktonia-oi-12-gynaikes-pou-dolofonithikan-mesa-se-ena-xrono-stin-ellada/>
4. <https://tomov.gr/2020/11/21/gynaikoktonies-25-11-2020/>

Στην πρώτη ιστοσελίδα αναφέρονται 19 γυναικοκτονίες, στην δεύτερη σημειώνονται 8 (η διπλή γυναικοκτονία της Πολυξένης και της Σοφίας προσμετρείται ως μία), στην τρίτη αναφέρονται 12 (με την διπλή γυναικοκτονία να προσμετρείται ως μία) και στην τέταρτη αναφέρονται 16 γυναικοκτονίες. Είναι απαραίτητο να γίνει η υπενθύμιση σχετικά με τα χρονικά πλαίσια τα οποία έχει θέσει η ιστοσελίδα «Το Μωβ» για την καταμέτρηση των γυναικοκτονιών ανά χρονιά. Σύμφωνα με την εξής ιστοσελίδα, λοιπόν, η καταμέτρηση ξεκινάει από 25 Νοεμβρίου κάθε χρόνο και, ως εκ τούτου, δύο γυναικοκτονίες οι οποίες περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα αυτή έχουν

διαπραχθεί χρονολογικά το 2019. Το ίδιο γίνεται και στο δεύτερο άρθρο του «In», όπου η καταμέτρηση ξεκινάει από το 2019.

Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον όταν συγκριθούν με τα στοιχεία τα οποία υπάρχουν στην 2^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών από τη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση:

«Καθώς μέχρι σήμερα, κανένα κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει ενσωματώσει στη νομοθεσία του την έννοια της γυναικοκτονίας, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων προσπαθεί να προσεγγίσει το φαινόμενο μέσα από τη σχέση θύματος-δράστη. Η έννοια της γυναικοκτονίας αναδεικνύει το φαινόμενο και χρησιμοποιείται για να συγκεκριμενοποιήσει το ποσοστό των ανθρωποκτονιών με θύματα γυναίκες με κίνητρο το ίδιο το φύλο του θύματος. Στην Ελλάδα η εκτίμηση των θυμάτων γυναικοκτονιών γίνεται μέσα από τη χρήση του άρθρου για την ανθρωποκτονία με πρόθεση (άρθ. 299 ΠΚ) σε συνδυασμό με τον νόμο για την ενδοοικογενειακή βία (Ν. 3500/2006).» (σ. 76)

Βάσει αυτού, σε πίνακα της Έκθεσης καταγράφονται 8 γυναικοκτονίες στα πλαίσια της ενδοοικογενειακής βίας και 18 ανθρωποκτονίες με θύμα γυναίκα σε γενικό πλαίσιο μέσα στο 2020. Συγκριτικά με τα πορίσματα τα οποία αντλήθηκαν από τις πηγές, μετρήθηκαν 20 γυναικοκτονίες στο σύνολο εκ των οποίων οι 11 είναι επιβεβαιωμένα γυναικοκτονίες (σύμφωνα με την προαναφερθείσα βιβλιογραφία).

Από τις περιπτώσεις των επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών οι οποίες προαναφέρθηκαν υπάρχουν 3 οι οποίες δεν ταιριάζουν απόλυτα στις συνθήκες τις οποίες παρουσιάζει η Έκθεση ως μέτρο διαχωρισμού των γυναικοκτονιών από τις ανθρωποκτονίες με θύμα γυναίκα. Πιο συγκεκριμένα, η γυναικοκτονία της Σοφίας, η γυναικοκτονία στη Βούλα Αττικής και η γυναικοκτονία στην Πρέβεζα δεν είναι συντροφικές γυναικοκτονίες οπότε δεν θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στα συγκεκριμένα στοιχεία. Οπότε, οι υπόλοιπες 8 συνάδουν με τις 8 περιπτώσεις που προσμετρούνται στην Έκθεση. Επιπρόσθετα, η γυναικοκτονία της Πολυξένης και η γυναικοκτονία

της Σοφίας μετρήθηκαν ξεχωριστά. Αντίστοιχα, νωρίτερα στην παρούσα εργασία αναφέρθηκαν 20 περιπτώσεις γυναικοκτονιών (επιβεβαιωμένων και πιθανών) ενώ στην Έκθεση καταγράφονται 18 ανθρωποκτονίες με θύμα γυναίκα, αριθμός που επιβεβαιώνει (πλην δυο περίπτωσης) τα στοιχεία.

Επιπρόσθετα, υπάρχουν κάποιες ενδιαφέρουσες σημειώσεις από την βιβλιογραφική έρευνα σχετικά με τη γυναικοκτονία της Πολυξένης και τη γυναικοκτονία της Σοφίας και το φαινόμενο *stalking*, δηλαδή την παρακολούθηση. Τα στοιχεία τα οποία αναφέρονται παρακάτω προέρχονται από έρευνα για την Εθνική Βία κατά των Γυναικών (National Violence Against Women –NVAW– Survey) στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, η οποία δημοσιεύτηκε το 1998. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη έρευνα, *stalking* ή παρακολούθηση (εν ελληνιστί) είναι η επαναλαμβανόμενη οπτική ή φυσική εγγύτητα, η μη συναινετική επικοινωνία ή οι προφορικές, γραπτές ή υποδηλούμενες απειλές τα οποία είναι περιστατικά που μπορούν να προκαλέσουν φόβο (McFarlane κ.α., 2002, σ.52). Σύμφωνα με τις Tjaden και Thoennes, όπως αναφέρονται στις McFarlane κ. α. (2002), 81% των περιπτώσεων παρακολουθήσεων αφορούν νυν ή πρώην συζύγους ή συντρόφους με τους οποίους το θύμα συγκατοικεί και μάλιστα σε αυτές τις περιπτώσεις καταγράφεται και σωματική κακοποίηση (σ. 52). Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την προαναφερθείσα έρευνα, υπάρχει σύνδεση μεταξύ της παρακολούθησης και της χειριστικής συμπεριφοράς (*controlling behavior*) · όπως επισημαίνεται και από την Hart (McFarlane, 2002, σ. 53): «οι πιο επικίνδυνοι δράστες μπορούν να εντοπιστούν από την τάση τους για παρακολούθηση». Η αρχική έκφραση η οποία χρησιμοποιείται εδώ είναι ‘*stalking behavior*’. Τέλος, οι ερευνητές τονίζουν πως η παρακολούθηση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως παράγοντας κινδύνου (*risk factor*) για περαιτέρω κακοποιητικές συμπεριφορές ή ακόμα και για θανάσιμα περιστατικά, υπονοώντας τις γυναικοκτονίες (Walker & Meloy όπως αναφέρονται σε McFarlane κ.α., 2002, s. 53). Αυτές οι θεωρίες, παρόλο που ανήκουν σε προηγούμενη δεκαετία, επιβεβαιώνονται στην περίπτωση της διπλής γυναικοκτονίας της Πολυξένης και της Σοφίας καθώς ο δράστης φέρεται ότι παρενοχλούσε το θύμα με αποτέλεσμα να δολοφονήσει όχι μόνο αυτό αλλά και τη φίλη της.

Το σημαντικότερο ζήτημα παραμένει: τι ορίζουμε ως γυναικοκτονία. Παρατηρούμε ότι πολλές περιπτώσεις του 2020 χαρακτηρίζονται ως γυναικοκτονίες χωρίς να υπάρχουν σαφή στοιχεία τα οποία να επιβεβαιώνουν έναν τέτοιο χαρακτηρισμό. Αυτό ισχύει κυρίως για τις οικογενειακές γυναικοκτονίες. Ωστόσο, αυτό το φαινόμενο (δηλαδή η οικογενειακή γυναικοκτονία) είναι υπαρκτό σε όλο τον κόσμο άρα γιατί να μην υπάρχει και την Ελλάδα; Επιστρέφοντας, όμως στο αρχικό ζήτημα, είναι εξαιρετικά σημαντικό να υπάρξει νομική αναγνώριση του όρου ώστε να θεσμοθετηθούν οι ποινικές παράμετροι και να αποφευχθεί η σύγχυση.

Χαρακτηριστικό πρόβλημα αποτελεί η αντίληψη της κοινής γνώμης αναφορικά με τη γυναικοκτονία. Με άλλα λόγια, μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας συγχέει τη γυναικοκτονία μόνο με ένα είδος της, αυτό της συντροφικής, αγνοώντας (ακούσια) άλλα είδη γυναικοκτονιών τα οποία δεν 'συμβαίνουν' τόσο συχνά στην Ελλάδα, όπως για παράδειγμα τις γυναικοκτονίες οι οποίες σχετίζονται με ζητήματα υγείας (συγκαλυμμένες γυναικοκτονίες όπως τις ονομάζει η Russell) (2008, σ. 28).

Καθώς, λοιπόν, η προσοχή του κοινού επικεντρώνεται στις συντροφικές γυναικοκτονίες, τις οποίες παλαιότερα χαρακτήριζε με όρους όπως «έγκλημα πάθους», τα υπόλοιπα είδη γυναικοκτονιών παραγκωνίζονται. Ούτως ή άλλως, όπως αναλύθηκε και προηγουμένως, ήταν δύσκολο εξ αρχής να γίνει αποδεκτός ο όρος 'γυναικοκτονία', πόσο μάλλον να γίνουν κατανοητά τα διάφορα είδη του.

Η δυσκολία αναγνώρισης κάθε είδους γυναικοκτονίας αντανakλάται και στο γεγονός ότι η πλειονότητα των περιπτώσεων οικογενειακής γυναικοκτονίας, γυναικοκτονίας από γνωστό άτομο και γυναικοκτονία από άγνωστο άτομο δεν φέρουν τον όρο 'γυναικοκτονία' αυτόν καθ' αυτόν αλλά χαρακτηρίζονται απλά δολοφονίες. Γενικά, όπως αναλύθηκε και παραπάνω, η γυναικοκτονία είναι ένα ιδιάζων και πολυσύνθετο έγκλημα το οποίο ακόμα αναλύεται από τον επιστημονικό κύκλο. Αυτό σημαίνει ότι η ερμηνεία του εγκλήματος αυτού θα συνεχίσει να εξελίσσεται και, έτσι θα εμπλουτίζεται ο ορισμός του. Σημαντική αρχή, όμως, σε εθνικό επίπεδο και για κάθε χώρα, είναι αφενός να το ορίσει και αφετέρου να το εισάγει στο Ποινικό της Δίκαιο.

Επιστρέφοντας στην ανάλυση των περιπτώσεων για το 2020, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι δύο περιπτώσεις (η γυναικοκτονία στη Βούλα Αττικής και η γυναικοκτονία της Μαρίας στα Τρίκαλα) οι οποίες παραμένουν ανεξιχνίαστες. Ειδικά, η περίπτωση της Μαρίας, η οποία κατέληξε ως αυτοκτονία αλλά η οικογένεια εξακολουθεί να αμφισβητεί το πόρισμα, παραμένει ιδιάζουσα. Η περίπτωση αυτή, όπως και όλες οι πιθανές γυναικοκτονίες στο σύνολό τους, ενώ είναι σημαντικές και κρίνεται απαραίτητο να λυθούν δίνοντας έναν επίλογο στις οικογένειες των θυμάτων, αποτελούν ερωτηματικό για την έρευνα καθώς δεν είναι δυνατό να εξαχθούν σίγουρα και απόλυτα αποτελέσματα.

Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό να οριστεί η έννοια της γυναικοκτονίας με έναν όρο ο οποίος να είναι καθολικά αποδεκτός διότι όλες οι δολοφονίες γυναικών δεν είναι αμέσως γυναικοκτονίες. Συγκεκριμένα, διάφορα παραδείγματα οικογενειακών γυναικοκτονιών κατά το 2020 μπορούν να χαρακτηριστούν και ως μητροκτονίες (όρος ο οποίος δεν είναι αναγνωρισμένος νομικά) αν δεν υπάρχουν τα κατάλληλα στοιχεία, δηλαδή αν δεν είναι ξεκάθαρα τα σεξιστικά κίνητρα. Ταυτόχρονα, μπορεί να χαρακτηριστεί και ως διπλό έγκλημα, δηλαδή μητροκτονία και γυναικοκτονία οι οποίες συγκαταλέγονται γενικότερα στην ανθρωποκτονία. Με το να χαρακτηρίζονται όλα τα εγκλήματα κατά των γυναικών απευθείας ως γυναικοκτονίες δεν επιτυγχάνεται ο γενικός και σημαντικός σκοπός της αναγνώρισης της γυναικοκτονίας αυτής καθ' αυτής. Όλες οι ανθρωποκτονίες με θύματα γυναίκες δεν είναι γυναικοκτονίες. Παράλληλα, οι γυναικοκτονίες χρειάζεται να αναγνωριστούν άμεσα καθώς αποτελούν φαινόμενο διάκρισης των φύλων (στην πιο ακραία μορφή του).

Συμπερασματικά, η συζήτηση είναι συνεχόμενη και δεν μπορεί να υπάρξει μία συνοχή αν δεν υπάρξει πρώτα κοινή βάση, δηλαδή μία νομοθεσία.

Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2021.

Το 2021 αποδείχθηκε σημαντική χρονιά για το ζήτημα των γυναικοκτονιών στην Ελλάδα. Όχι μόνο αυξήθηκε ο αριθμός των καταγεγραμμένων γυναικοκτονιών στην χώρα αλλά, πλέον, το συγκεκριμένο φαινόμενο είχε εισέλθει επίσημα στον δημόσιο διάλογο. Παρακάτω ακολουθούν οι γυναικοκτονίες οι οποίες σημειώθηκαν το 2021.

1. Γυναίκα (82) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον εγγονό της (23) με ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία) μέσα στο σπίτι της στον Βύρωνα Αττικής. Ο δράστης κακοποιούσε το θύμα το οποίο έπασχε από άνοια και είχε συλληφθεί από τις αστυνομικές αρχές για ενδοοικογενειακή βία. Ο πατέρας του δράστη ήταν επίσης θύμα της κακοποίησης. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 11/ 01/ 2021.
2. Η Βασιλική (54) δολοφονήθηκε από τον σύντροφό της (48) με μαχαίρι μέσα στο σπίτι της στα Μεσκλά Χανίων. Σύμφωνα με μαρτυρίες, η γυναίκα είχε ζητήσει βοήθεια από τον πρώην σύζυγό της καθώς φοβόταν ότι κινδύνευε η ζωή της. Ο δράστης συνελήφθη και καταδικάστηκε. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 17/ 01/ 2021.
3. Η Ζενέιντα Σελιμάι (12) δολοφονήθηκε με νέφτι από τον ΑνδριάνΖέκο (59) στο σπίτι της στον Πειραιά Αττικής. Ο δράστης φέρεται ότι είχε εισβάλλει στο σπίτι και επιχείρησε να βιάσει το θύμα το οποίο κατάφερε να ξεφύγει και να ζητήσει βοήθεια προτού ο δράστης επιστρέψει. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 23/ 09/ 2011 αλλά ο φάκελος άνοιξε ξανά όταν το όνομα του δράστη δημοσιεύτηκε για τον βιασμό ενός άλλου κοριτσιού. Ο δράστης συνελήφθη και καταδικάστηκε. (25/ 01/ 2021)
4. Η Κωνσταντίνα Τσάπα (28) δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον πρώην σύζυγό της (31) στο σπίτι των γονιών της στη Μακρινίτσα Πηλίου. Ο δράστης δολοφόνησε και τον αδερφό του θύματος (30). Από το έγκλημα επιβίωσε ο γιος του θύματος και οι γονείς της. Η Κωνσταντίνα είχε υποβάλλει αίτημα περιοριστικών μέτρων καθώς ήταν θύμα και της κακοποιητικής συμπεριφοράς του δράστη. Ο δράστης συνελήφθη και καταδικάστηκε σε δισ ισόβια και 6,5 χρόνια. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 05/ 04/ 2021.

5. Η Κάρολαιν Κράουτς (20) δολοφονήθηκε με στραγγαλισμό από τον σύζυγό της, Μπάμπη Αναγνωστόπουλο (33) στο σπίτι τους στα Γλυκά Νερά Αττικής. Ο δράστης στραγγάλισε και τον σκύλο του και σκηνοθέτησε τον χώρο του εγκλήματος ώστε να μοιάζει με εισβολή ληστών η οποία οδήγησε σε δολοφονία. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης ασκούσε πλήρη έλεγχο στη ζωή του θύματος. Μετά από 37 ημέρες, ο δράστης συνελήφθη και καταδικάστηκε. Από τη συγκεκριμένη γυναικοκτονία μένει πίσω ένα 'αόρατο' θύμα. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 11/ 05/ 2021.
6. Η Ελένη (64) δολοφονήθηκε με πιστόλι από τον εν διαστάσει σύζυγό της (75) στον δρόμο έξω από το σπίτι της στην Αγία Βαρβάρα Αττικής. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης ασκούσε βία στο θύμα το οποίο είχε καταθέσει μήνυση. Ο δράστης παραδόθηκε στις αρχές κάνοντας αναφορά για οικονομικές διαφορές. Ο δράστης φυλακίστηκε. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 03/ 06/ 2021.
7. Η Γαρυφαλλιά Ψαράκου (26) ξυλοκοπήθηκε και ρίχθηκε στη θάλασσα από τον σύντροφό της, Δημήτρη Βέργο (30), στη Φολέγανδρο. Φέρεται ότι το θύμα και ο δράστης είχαν προστριβές στη σχέση τους τον τελευταίο καιρό. Ο δράστης συνελήφθη και φυλακίστηκε. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 16/ 07/ 2021.
8. Η Αννίσα (31) δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον σύζυγό της (40) στο σπίτι τους στη Δάφνη Αττικής. Σύμφωνα με πηγές, η γυναίκα και το παιδί της ήταν θύματα κακοποιητικής συμπεριφοράς και είχε γίνει καταγγελία για ενδοοικογενειακή βία σε βάρος του δράστη από μία γειτόνισσα. Ο δράστης συνελήφθη και φυλακίστηκε. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 30/ 07/ 2021.
9. Η Μαρία (43) δολοφονήθηκε με πιστόλι από τον εν διαστάσει σύζυγό της (54) στην ταβέρνα του αδερφού της στην Σωτηρίτσα Λάρισας. Μετά το έγκλημα, ο δράστης τηλεφώνησε στην αστυνομία. Συνελήφθη και καταδικάστηκε σε ισόβια. Από τη συγκεκριμένη γυναικοκτονία μένουν πίσω τρία 'αόρατα' θύματα. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 03/ 08/ 2021.
10. Η Σταυρούλα (47) δολοφονήθηκε με κυνηγετική караμπίνα από άνδρα (49) στην είσοδο του καταστήματός της στον Πάνορμο Ρεθύμνου. Το

έγκλημα διαπράχθηκε μπροστά στην κόρη του θύματος. Το θύμα είχε καταγγείλει ότι δεχόταν απειλές από τον δράστη. Ο δράστης συνελήφθη ενώ προσπαθούσε να αυτοπυρποληθεί και αργότερα κατέληξε. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 08/ 08/ 2021.

11. Γυναίκα (55) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον σύντροφό της (48) με μαχαίρι στο σπίτι της στην Θεσσαλονίκη. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης είχε κακοποιητική συμπεριφορά σε βάρος του θύματος το οποίο ήθελε να χωρίσει. Σύμφωνα με άλλες πηγές, ο δράστης ήταν εθισμένος στο αλκοόλ. Συνελήφθη και αργότερα αυτοκτόνησε μέσα στη φυλακή. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 23/ 08/ 2021.
12. Η Μόνικα Γκιους (42) βρέθηκε τσιμεντωμένη στην αυλή του σπιτιού του συντρόφου της στην Κυπαρισσία Μεσσηνίας. Ο δράστης (39) είχε διαφύγει στο εξωτερικό. Η γυναίκα ήταν θύμα τόσο του συντρόφου της όσο και του πρώην συζύγου της. Ο δράστης συνελήφθη στην Ολλανδία και φυλακίστηκε. Η συγκεκριμένη γυναικοκτονία αφήνει πίσω της τρία 'αόρατα' θύματα, τα παιδιά της γυναίκας. Η σορός του θύματος βρέθηκε στη 01/ 09/ 2021.
13. Η Δώρα Ζαχαριά (32) δολοφονήθηκε με κυνηγετική καραμπίνα από τον πρώην σύντροφό της (40) στο αυτοκίνητό της στην Ρόδο. Ο δράστης αυτοκτόνησε. Η γυναίκα φέρεται ότι είχε καταθέσει μηνύσεις σε βάρος του δράστη για σωματική βία ενώ η πρώην σύζυγός του είχε κινηθεί νομικά εναντίον του, ζητώντας περιοριστικά μέτρα. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 22/ 09/ 2021.
14. Γυναίκα (75) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία) από τον σύζυγό της (78) στο σπίτι της στην Ερμιονίδα Αργολίδας. Έπειτα, ο δράστης τηλεφώνησε στις αρχές και, στη συνέχεια, αυτοκτόνησε. Η γυναίκα έπασχε από Αλτσχάιμερ. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στη 01/ 10/ 2021.
15. Η Νεκταρία (48) δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον πρώην σύζυγό της (54) στο ξενοδοχείο στο οποίο εργαζόταν στην Ιεράπετρα Λασιθίου. Έπειτα, προσπάθησε να αυτοκτονήσει αλλά τελικά παραδόθηκε και συνελήφθη. Σύμφωνα με πηγές, το θύμα είχε απευθυνθεί στην αστυνομία τουλάχιστον δύο φορές σχετικά με την κακοποιητική

συμπεριφορά του θύτη. Το γεγονός επιβεβαιώνει και μία από τις κόρες του θύματος το οποίο είχε καταγγείλει τον θύτη. Ο δράστης καταδικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 29/ 10/ 2021.

16. Γυναίκα (47) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον σύζυγό της (49) μέσα στο σπίτι της στην Πολίχνη Θεσσαλονίκης. Ο δράστης παραδόθηκε μόνος του στην αστυνομία. Φέρεται ότι έπασχε από σχιζοφρένεια σύμφωνα με τα λεγόμενα του γιου τους. Ο δράστης καταδικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 28/ 11/ 2021.
17. Γυναίκα (57) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον γιο της (33) στο σπίτι της στο Αγρίνιο. Ο δράστης τραυμάτισε και την γιαγιά του (81). Η γυναίκα είχε υποβάλει μηνύσεις για ενδοοικογενειακή βία με αποτέλεσμα να συλληφθεί ο δράστης ενώ παλαιότερα είχε συλληφθεί και για βιασμό, παράνομη κράτηση και επικίνδυνη σωματική βλάβη. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 30/ 11/ 2021.
18. Η Ελιόνα (36) δολοφονήθηκε από στραγγαλισμό από τον σύζυγό της (40) στο σπίτι της στον Βλαχιώτη Λακωνίας. Έπειτα, ο δράστης κάλεσε την αστυνομία, ομολόγησε και συνελήφθη. Φέρεται ότι υπήρξε έντονη λογομαχία καθώς ο ίδιος πίστευε ότι τον απατούσε και του είχε ζητήσει να χωρίσουν. Η γυναικοκτονία αυτή αφήνει πίσω της δύο 'αόρατα' θύματα, τα παιδιά της τα οποία κοιμόντουσαν στο διπλανό δωμάτιο την ώρα του εγκλήματος. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 05/ 12/ 2021.
19. Η Τζεβριέ Εδινερλί (29) ξυλοκοπήθηκε από τον σύζυγό της, Καδήρ (31) στο σπίτι τους στην Αλεξανδρούπολη. Έπειτα, εισήχθη στο νοσοκομείο όπου ο δράστης δήλωσε ότι είχε πέσει από τη σκάλα ενώ 4 μέρες αργότερα, το θύμα κατέληξε. Οι γονείς του θύματος κατήγγειλαν τον δράστη ο οποίος φέρεται ότι εκδήλωνε συχνά κακοποιητική συμπεριφορά. Η γυναικοκτονία αυτή αφήνει πίσω της τρία 'αόρατα' θύματα, τα παιδιά της. Ο δράστης συνελήφθη και καταδικάστηκε σε ισόβια. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 09/ 12/ 2021.
20. Η Αλεξάνδρα (55) δολοφονήθηκε με κυνηγετική καραμπίνα από τον εν διαστάσει σύζυγό της (56), σε ζαχαροπλαστείο στην Νέα Μάδυτο

Θεσσαλονίκης. Αρχικά, ως ένοχη φερόταν η μητέρα του δράστη, όμως, την επόμενη μέρα ο ίδιος συνελήφθη και καταδικάστηκε σε ισόβια. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 13/ 12/ 2021.

21. Γυναίκα (83) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία) από τον γιο της (59) στο σπίτι της στο Κοσμάτι Γρεβενών. Σύμφωνα με την ιατροδικαστική έκθεση, ο δράστης βίασε το θύμα προτού το δολοφονήσει. Το 1993, ο δράστης είχε δολοφονήσει τη γιαγιά του και είχε φυλακιστεί. Ο δράστης συνελήφθη. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 14/ 12/ 2021.

Ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων γυναικοκτονίας για το έτος 2021 είναι 42,9 ενώ ο μέσος όρος ηλικίας των θυτών γυναικοκτονίας είναι 40. Στην 3^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών, το μεγαλύτερο ποσοστό, 30,5%, θυμάτων έχει η ηλικιακή ομάδα των 45-60 ενώ η ηλικιακή ομάδα 35-45, στην οποία ανήκει και ο μέσος όρος των γυναικοκτονιών οι οποίες αναφέρονται στην παρούσα εργασία, είναι 13,0%. Το νεαρότερο θύμα ήταν 12 ετών ενώ το γηραιότερο 83. Παράλληλα, ο νεαρότερος θύτης ήταν 23 ενώ ο γηραιότερος 78. Σε αντίθεση με το 2020 όπου ο μέσος όρος ηλικίας των θυτών ήταν μεγαλύτερος κατά πολύ από αυτόν των θυμάτων, το 2021 παρατηρείται το αντίστροφο.

Αναφορικά με τις περιοχές των γυναικοκτονιών, από τις 21 επιβεβαιωμένες περιπτώσεις, οι 5 έλαβαν χώρα στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής, 3 στην Θεσσαλονίκη, 3 στην Κρήτη, 3 στην Πελοπόννησο, 1 στην Στερεά Ελλάδα, 1 στις Κυκλάδες, 1 στα Δωδεκάνησα, 1 στην Θεσσαλία, 1 στη Μαγνησία, 1 στη Δυτική Μακεδονία και 1 στη Θράκη.

Από τις 21 περιπτώσεις επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών οι οποίες μετρήθηκαν το 2021, οι 13 έγιναν σε ιδιωτικό χώρο (σπίτι), οι 7 γυναικοκτονίες διαπράχθηκαν σε δημόσιο χώρο (ταβέρνα, ζαχαροπλαστείο, μαγαζί, σταθμευμένο αυτοκίνητο, ξενοδοχείο, σε παραθαλάσσιο σημείο, στον δρόμο έξω από το σπίτι του θύματος) και 1 περίπτωση όπου το θύμα βρέθηκε τσιμεντωμένο σε αυλή σπιτιού. Να αναφερθεί πως για όλες τις περιπτώσεις ισχύει πως είτε έγινε η γυναικοκτονία στο συγκεκριμένο μέρος, δημόσιο ή ιδιωτικό, είτε βρέθηκε η σορός εκεί.

Σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διαπράχθηκε η γυναικοκτονία, από τις 21 περιπτώσεις στις 7 χρησιμοποιήθηκε μαχαίρι, στις 5 το θύμα στραγγαλίστηκε δολοφονήθηκε με ασφυκτικό τρόπο, στις 3 χρησιμοποιήθηκε κυνηγετική καραμπίνα, σε περιπτώσεις 2 χρησιμοποιήθηκε πιστόλι, σε 2 το θύμα ξυλοκοπήθηκε, σε 1 βρέθηκε τσιμεντωμένη και σε 1 το θύμα δολοφονήθηκε με νέφτι, δηλαδή πυρπολήθηκε.

Τέλος και αναφορικά με το είδος της γυναικοκτονίας, η πλειονότητα των περιπτώσεων, συγκεκριμένα οι 16 γυναικοκτονίες είναι συντροφικές, οι 3 είναι οικογενειακές ενώ σημειώθηκε 1 γυναικοκτονία από γνωστό άτομο και 1 από άγνωστο άτομο. Πιο συγκεκριμένα για τις σχέσεις μεταξύ των θυμάτων και των θυτών παρατηρούνται τα εξής:

1. Στις οικογενειακές γυναικοκτονίες, οι 2 από τις 3 αφορούν μητέρα (θύμα) και γιο (θύτη) ενώ η άλλη αφορά γιαγιά (θύμα) και εγγονό (θύτη).
2. Αναφορικά με την γυναικοκτονία από άγνωστο, πρόκειται για την περίπτωση της 12χρονης Ζενέιντα, την πρώτη επιβεβαιωμένη γυναικοκτονία στην οποία το θύμα είναι ανήλικο.
3. Αναφορικά με την γυναικοκτονία από γνωστό άτομο, η γυναικοκτονία της Σταυρούλας, σημειώθηκε ως τέτοιο είδος καθώς υπάρχουν διφορούμενες μαρτυρίες. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με κάποιες πηγές, θύμα και θύτης ήταν σε σχέση και το θύμα ήθελε να την τερματίσει. Σύμφωνα με άλλες πηγές, ο θύτης ήθελε να συνάψει ερωτική σχέση με το θύμα ενώ αυτό δεν ήθελε. Όπως και να έχει, καθώς τα κίνητρα είναι σεξιστικά, αλλά δεν είναι εξακριβωμένα, η συγκεκριμένη γυναικοκτονία χαρακτηρίστηκε ως γυναικοκτονία από γνωστό άτομο.
4. Για τις συντροφικές γυναικοκτονίες για το 2021 παρατηρούνται οι εξής σχέσεις:
 - a. 6 περιπτώσεις στις οποίες ο θύτης ήταν ο σύζυγος,
 - b. 4 περιπτώσεις στις οποίες ο θύτης ήταν ο σύντροφος,
 - c. 3 περιπτώσεις στις οποίες ο θύτης ήταν ο εν διαστάσει σύζυγος,
 - d. 2 περιπτώσεις στις οποίες ο θύτης ήταν ο πρώην σύζυγος και
 - e. 1 περίπτωση στην οποία ο θύτης ήταν ο πρώην σύντροφος.

Αντίστοιχα πορίσματα περιλαμβάνονται και στην 3^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, η οποία χρησιμοποιήθηκε για τη σύγκριση των αριθμών των περιπτώσεων. Στη συγκεκριμένη έκθεση καταγράφονται 23 γυναικοκτονίες στα πλαίσια ενδοοικογενειακής βίας, όπως εξηγείται και παρακάτω. Σύμφωνα με τα στατιστικά, λοιπόν, το 47,9% των δραστών των γυναικοκτονιών στα πλαίσια ενδοοικογενειακής βίας ήταν σύζυγοι των θυμάτων, στοιχεία τα οποία συνάδουν με την κατηγοριοποίηση η οποία αναφέρεται παραπάνω αλλά η οποία χωρίζει τους συζύγους σε νυν, πρώην και εν διαστάσει.

Σε άλλες κατηγορίες παρατηρούνται τα ακόλουθα πορίσματα. Από τις 21 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες για το 2021 στις 4 περιπτώσεις (γυναικοκτονία της Σταυρούλας, γυναικοκτονία στην Θεσσαλονίκη, γυναικοκτονία της Δώρας και γυναικοκτονία στην Ερμιονίδα Αργολίδας) ο θύτης αυτοκτόνησε, στη 1 (γυναικοκτονία της Νεκταρίας) έγινε απόπειρα ενώ στις άλλες δεν καταγράφηκε αντίστοιχο περιστατικό. Τα εγκλήματα αυτά, δηλαδή στα οποία αυτοκτόνησε ο δράστης, μπορούν να χαρακτηριστούν και ως γυναικοκτονίες-αυτοκτονίες (femicide-suicide). Από τις 21 γυναικοκτονίες, στις 4 (γυναικοκτονία της Κωνσταντίνας, γυναικοκτονία της Κάρολαιν, γυναικοκτονία της Σταυρούλας και γυναικοκτονία στο Αγρίνιο) υπήρξε και άλλο θύμα, πέραν του αρχικού και πέραν των περιπτώσεων γυναικοκτονιών-αυτοκτονιών.

Επιπρόσθετα, από τις 21 περιπτώσεις επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών για το 2021, σε 1 υπόθεση σημειώνεται ο βιασμός του θύματος (γυναικοκτονία στο Κοσμάτι Γρεβενών) και σε 1 υπόθεση σημειώνεται απόπειρα (γυναικοκτονία της Ζενέιντα) ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις δεν σημειώθηκε αντίστοιχο περιστατικό. Σχετικά με αναφορές σε επήρεια ή/και εθισμό στο αλκοόλ ή/ και τα ναρκωτικά, παρατηρείται μόνο σε 1 από τις 21, στη γυναικοκτονία στην Θεσσαλονίκη, ενώ σε 4 περιπτώσεις (γυναικοκτονία της Κωνσταντίνας, γυναικοκτονία στην Πολίχνη, γυναικοκτονία στο Αγρίνιο και γυναικοκτονία στο Κοσμάτι Γρεβενών) γίνεται αναφορά για ψυχιατρικά προβλήματα του δράστη.

Επιπλέον, από τις 21 γυναικοκτονίες, στις 15 γίνεται αναφορά για παρενόχληση ή κακοποιητική συμπεριφορά του θύματος ενώ μόλις σε 12

περιπτώσεις γυναικοκτονιών είχε γίνει επίσημη καταγγελία πριν από το έγκλημα.

Τέλος, αναφορικά με συλλήψεις και φυλάκιση σημειώνονται τα παρακάτω. Σε 19 περιπτώσεις γυναικοκτονιών οι δράστες συνελήφθησαν ενώ σε 2 όχι. Οι 2 περιπτώσεις στις οποίες οι δράστες δεν συνελήφθησαν αφορούν τις περιπτώσεις των γυναικοκτονιών- αυτοκτονιών. Καθώς, όμως, οι περιπτώσεις γυναικοκτονιών- αυτοκτονιών ήταν 4, περισσεύουν 2 περιπτώσεις. Στη μία από αυτές, ο δράστης συνελήφθη την ώρα που προσπαθούσε να αυτοκτονήσει και κατέληξε αργότερα, και στην άλλη, ο δράστης αυτοκτόνησε μέσα στη φυλακή, πριν το δικαστήριο. Από τις 21 γυναικοκτονίες, στις 4 οι δράστες δεν φυλακίστηκαν (περιπτώσεις γυναικοκτονιών- αυτοκτονιών), σε 1 είναι άγνωστη η έκβαση της δικαστικής διαδικασίας ενώ στις υπόλοιπες 15 περιπτώσεις οι δράστες φυλακίστηκαν (πρωτίστως με ποινές για ανθρωποκτονία).

Στη συνέχεια και σχετικά με τις πιθανές γυναικοκτονίες για το 2021 καταγράφονται τα παρακάτω εγκλήματα.

Πιθανές Γυναικοκτονίες:

1. Γυναίκα (90) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον εγγονό της με μαχαίρι στο σπίτι της στην Καλλιθέα Αττικής. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης επιτέθηκε τόσο στο θύμα όσο και στην μητέρα του η οποία διέφυγε. Ο δράστης συνελήφθη. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 22/ 01/ 2021.
2. Γυναίκα (84) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία) στην είσοδο του διαμερίσματος της στα Πατήσια Αττικής. Ο δράστης παραμένει άγνωστος. Το θύμα βρέθηκε από τον γιο της ο οποίος διέμενε στο ίδιο. Η σχέση μεταξύ γιου και μητέρας περιγράφεται ως ιδιόρρυθμη. Από το σπίτι είχαν κλαπεί χρήματα και κοσμήματα. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 08/ 03/ 2021.
3. Γυναίκα (74) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον γιο της (50) με καραμπίνα μέσα στο σπίτι στο οποίο έμεναν στην Πτολεμαΐδα. Ο δράστης αναφέρεται ότι αντιμετώπιζε ψυχιατρικά

προβλήματα · μετά το έγκλημα αυτοκτόνησε. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 10/ 05/ 2021.

4. Γυναίκα (69) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον ανιψιό της (55) στο σπίτι της στο Πωγώνι Ιωαννίνων. Το θύμα βρέθηκε σε μπαούλο. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης είχε συλληφθεί για κατοχή ναρκωτικών χαπιών. Συνελήφθη και φυλακίστηκε. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 31/ 07/ 2021.
5. Γυναίκα (86) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον γιο της (52) στο σπίτι της στη Μικρή Μαντίνεια Μεσσηνίας. Ο δράστης είχε ιστορικό κακοποιητικής συμπεριφοράς σε άλλα άτομα και φέρεται ότι είχε επιτεθεί σε αγνώστους το προηγούμενο βράδυ. Αφού διέπραξε το έγκλημα, επιχείρησε να αυτοκτονήσει. Ο δράστης συνελήφθη. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 03/ 08/ 2021.
6. Γυναίκα (88) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από ξυλοδαρμό από έναν άνδρα (20) στο σπίτι της στον Βαθύλακκο Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης είχε ληστέψει ξανά το θύμα. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 07/ 09/ 2021.
7. Η Μαρία (54) δολοφονήθηκε με μαχαίρι μέσα στο σπίτι της στο Αιγάλεω Αττικής. Δράστης φέρεται να είναι ο μικρότερος γιος της (20). Σύμφωνα με πηγές, υπήρχαν εντάσεις μεταξύ της οικογένειας. Ο δράστης παραδόθηκε στην αστυνομία. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 20/ 10/ 2021.
8. Γυναίκα (90) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από έναν άνδρα (24) μέσα στο σπίτι της στην Ιστιαία Εύβοιας. Σύμφωνα με πηγές, το έγκλημα έγινε σε συνθήκη ληστείας. Ο δράστης συνελήφθη και φυλακίστηκε. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 29/ 10/ 2021.
9. Η Ευθυμία Αβραμίδου-Αλεξούλη (75) δολοφονήθηκε από τον βαφτισιμίο της (39) στο σπίτι της στην Νέα Ιωνία Βόλου. Σύμφωνα με πηγές, η γυναίκα βοηθούσε οικονομικά τον δράστη. Αργότερα, αποκαλύφθηκε ότι ο δράστης είχε διαπράξει μία ακόμα γυναικοκτονία όταν λήστεψε και δολοφόνησε τη μητέρα του δικηγόρου του. Συνελήφθη και φυλακίστηκε. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 06/ 11/ 2021.

10. Γυναίκα (70) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο τραυματίστηκε θανάσιμα από τον γιο της (49) μέσα στο σπίτι της στα Πραιτώρια Ηρακλείου Κρήτης. Ο δράστης είχε συλληφθεί και παλαιότερα με κατηγορίες για ενδοοικογενειακή βία. Ο δράστης συνελήφθη. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 28/ 12/ 2021.

Ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων πιθανής γυναικοκτονίας για το έτος 2021 είναι 78 ενώ ο μέσος όρος ηλικίας των θυτών πιθανής γυναικοκτονίας είναι 38,6. Το νεαρότερο θύμα ήταν 54 ετών ενώ ταγηναιότερα 90 (σε δύο περιπτώσεις). Παράλληλα, οι νεαρότεροι θύτες ήταν 20 (σε δύο περιπτώσεις) ενώ ο γηναιότερος 55. Στην περίπτωση των πιθανών γυναικοκτονιών για το 2021 παρατηρείται ο μεγαλύτερος μέσος όρος σε ηλικίες θυμάτων, γενικότερα από όλες τις κατηγορίες κάθε χρονιάς. Επιπλέον, η απόκλιση μεταξύ των θυμάτων και των θυτών είναι σχεδόν 40 χρόνια.

Αναφορικά με τις περιοχές των πιθανών γυναικοκτονιών για το 2021, οι 3 από τις 10 έγιναν στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής ενώ από 1 διαπράχθηκε σε Πτολεμαΐδα, Ιωάννινα, Μεσσηνία, Θεσσαλονίκη, Εύβοια, Βόλο και Κρήτη. Παράλληλα, από τις 10 πιθανές γυναικοκτονίες, οι 8 διαπράχθηκαν σε ιδιωτικό χώρο (σπίτι) ενώ οι 2 έγιναν σε δημόσιο (μία στην είσοδο του διαμερίσματος του θύματος και μία στην αποθήκη της πολυκατοικίας στην οποία διέμενε το θύμα). Είναι απαραίτητο να επισημανθεί σε αυτό το σημείο πως, αντίστοιχα με την περίπτωση των επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών του 2021 οι οποίες αναλύθηκαν παραπάνω, έτσι και εδώ ισχύει πως είτε έγινε η γυναικοκτονία στο συγκεκριμένο μέρος, δημόσιο ή ιδιωτικό, είτε βρέθηκε η σορός εκεί (όπως για παράδειγμα στις περιπτώσεις όπου έγινε σε δημόσιο χώρο).

Σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διαπράχθηκε το έγκλημα, από τις 10 περιπτώσεις πιθανών γυναικοκτονιών, στις 3 χρησιμοποιήθηκε μαχαίρι, σε 1 το θύμα δολοφονήθηκε με ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία), σε 1 χρησιμοποιήθηκε κυνηγετική καραμπίνα, σε 1 το θύμα ξυλοκοπήθηκε, σε 1 ο θύτης έσπρωξε με δύναμη το θύμα, σε 1 το θύμα δολοφονήθηκε από δυνατό χτύπημα στο κεφάλι ενώ σε 2 περιπτώσεις δεν είναι γνωστός ο

τρόπος θανάτου (υπόθεση στην Ιστιαία Εύβοιας και υπόθεση στο Πωγώνι Ιωαννίνων).

Τέλος, αναφορικά με το είδος των πιθανών γυναικοκτονιών, οι 7 περιπτώσεις είναι περιπτώσεις οικογενειακής γυναικοκτονίας και οι εναπομείνουσες 3 ταιριάζουν στο προφίλ των γυναικοκτονιών από άγνωστο άτομο. Ειδικότερα:

1. Για τις πιθανές οικογενειακές γυναικοκτονίες σημειώνονται οι παρακάτω σχέσεις:
 - a. 4 περιπτώσεις στις οποίες το θύμα είναι η μητέρα και ο θύτης είναι ο γιος,
 - b. 1 υπόθεση στην οποία το θύμα είναι η γιαγιά και ο θύτης είναι ο εγγονός,
 - c. 1 υπόθεση στην οποία το θύμα είναι η θεία και ο θύτης είναι ο ανιψιός και
 - d. 1 υπόθεση στην οποία το θύμα είναι η νονά και ο θύτης είναι ο βαφτισιμιός.
2. Για τις πιθανές γυναικοκτονίες από άγνωστο άτομο σημειώνονται τα εξής:
 - a. 1 υπόθεση στην οποία ο δράστης παραμένει άγνωστος (υπόθεση στα Πατήσια Αττικής),
 - b. 1 υπόθεση στην οποία ο δράστης είχε ληστέψει το θύμα και παλαιότερα (υπόθεση στον Βαθύλακκο Θεσσαλονίκης) και
 - c. 1 υπόθεση η οποία έγινε υπό συνθήκη ληστείας οπότε ο θύτης ήταν άγνωστος στο θύμα (υπόθεση στην Ιστιαία Εύβοιας).

Σε άλλες κατηγορίες παρατηρούνται τα ακόλουθα πορίσματα. Από τις 10 περιπτώσεις πιθανών γυναικοκτονιών για το 2021, σε 1 υπόθεση (υπόθεση στην Πτολεμαΐδα) ο θύτης αυτοκτόνησε μετά το έγκλημα, σε 1 υπόθεση (υπόθεση στη Μικρή Μαντινεία Μεσσηνίας) έγινε απόπειρα ενώ στις υπόλοιπες δεν σημειώθηκε αντίστοιχο περιστατικό. Τα εγκλήματα αυτά, δηλαδή στα οποία αυτοκτόνησε ο δράστης, μπορούν να χαρακτηριστούν και ως γυναικοκτονίες- αυτοκτονίες (femicide-suicide) στην προκειμένη

περίπτωση, πιθανές γυναικοκτονίες- αυτοκτονίες. Επίσης, σε 1 υπόθεση (υπόθεση της Ευθυμίας στον Βόλο) υπήρξε ένα ακόμα θύμα, πέραν του αρχικού θύματος.

Σε καμία από τις 10 πιθανές γυναικοκτονίες για το 2021 δεν σημειώθηκε βιασμός ούτε υπήρξε αναφορά για επήρεια ή/και εθισμό στο αλκοόλ ή/και τα ναρκωτικά από θύμα ή/και θύτη.

Παράλληλα, σε 4 από τις 10 περιπτώσεις πιθανών γυναικοκτονιών (υπόθεση στην Καλλιθέα Αττικής, υπόθεση στην Πτολεμαΐδα, υπόθεση στη Μικρή Μαντινεία και υπόθεση της Μαρίας στο Αιγάλεω Αττικής) αναφέρονται ψυχιατρικά προβλήματα τα οποία αντιμετώπιζε ο θύτης, ενώ σε 4 από τις 10 περιπτώσεις (υπόθεση στη Μικρή Μαντινεία, υπόθεση της Μαρίας στο Αιγάλεω Αττικής, υπόθεση της Ευθυμίας στον Βόλο και υπόθεση στα Πραιτώρια Ηρακλείου) επισημαίνεται πως το θύμα αντιμετώπιζε παρενοχλητική ή κακοποιητική συμπεριφορά από τον θύτη. Ωστόσο, μόνο σε 2 περιπτώσεις έγινε επίσημη καταγγελία.

Τέλος, από τις 10 περιπτώσεις πιθανών γυναικοκτονιών, στις 8 έγινε σύλληψη ενώ στις 2 όχι. Η πρώτη περίπτωση στην οποία δεν έγινε σύλληψη είναι η υπόθεση στην Πτολεμαΐδα, όπου ο δράστης αυτοκτόνησε και η άλλη περίπτωση είναι η υπόθεση στα Πατήσια, για την οποία δεν έγινε κάποιο σχετικό δημοσίευμα. Αντίστοιχα, σε 5 περιπτώσεις πιθανών γυναικοκτονιών, ο δράστης φυλακίστηκε (με διώξεις για ανθρωποκτονία, κυρίως), σε 2 όχι (οι σχετικές περιπτώσεις οι οποίες προαναφέρθηκαν) ενώ για 3 περιπτώσεις δεν είναι γνωστή η έκβαση του εγκλήματος, σε δικαστικό επίπεδο.

Αναφορικά και συγκεκριμένα με τις περιπτώσεις οι οποίες καταγράφηκαν το έτος 2021, στην έρευνα έχουν συμπεριληφθεί 31 περιπτώσεις, χωρισμένες σε γυναικοκτονίες και πιθανές γυναικοκτονίες, όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα. Η καταγραφή για την χρονιά 2021 βασίστηκε κυρίως στις εξής ιστοσελίδες:

1. <https://www.ertnews.gr/eidiseis/mono-sto-ertgr/oi-gynaikoktonies-stin-ellada-to-2021-mia-mayri-lista-poy-teleiomo-den-echei/>
2. <https://www.avgi.gr/koinonia/435378-i-foniki-bia-kata-gynaikon-2022-stin-ellada>

3. <https://www.lifo.gr/now/greece/gynaikoktonia-ki-ohi-anthropoktonia-ta-17-egklimata-toy-2021-me-thymata-gynaikes>
4. <https://www.iefimerida.gr/ellada/15-gynaikoktonies-sygklonisan-panellinio-2021>
5. <https://femicide.gr/poiotika-dedomena/>

και στην 3^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. Στην πρώτη ιστοσελίδα αναφέρονται 16 περιπτώσεις γυναικοκτονιών, στην δεύτερη αναφέρονται 30, στην τρίτη 17, στην τέταρτη 15 και στην πέμπτη 31. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως στην Ετήσια Έκθεση δεν καταγράφονται ονομαστικά οι περιπτώσεις.

Στην επίσημη Έκθεση, η οποία αναφέρει τα ετήσια στατιστικά στοιχεία όπως αυτά ανακοινώνονται από την Ελληνική Αστυνομία, γίνεται πιο ξεκάθαρος διαχωρισμός παρόλο που δεν αναφέρονται ονομαστικά οι περιπτώσεις που περιλαμβάνονται. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται ξεχωριστή αναφορά για τις γυναικοκτονίες μέσα στα πλαίσια ενδοοικογενειακής βίας (όπως συνάδουν βάσει του νόμου για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας Ν. 3550/2006), οι οποίες σημειώνονται σε 23 και ξεχωριστή αναφορά στις ανθρωποκτονίες με θύματα γυναίκες, οι οποίες είναι 33 για το έτος 2021. Αναφορικά με το 2020 όπου ο αριθμός των θυμάτων γυναικοκτονιών ήταν 8, ο αριθμός αυτός τριπλασιάστηκε για το 2021, όπως τονίζεται και στην 3^η Ετήσια Έκθεση.

Το φαινόμενο του διαχωρισμού των εγκλημάτων αυτών (γυναικοκτονίες και ανθρωποκτονίες με θύματα γυναίκες) στα στατιστικά στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας, είναι κατανοητό για τον ακόλουθο λόγο. Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα εκδικάζονται ως ενδοοικογενειακή βία γιατί η χώρα έχει υπογράψει και επικυρώσει τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Και στις Ετήσιες Εκθέσεις, οι γυναικοκτονίες δεν αναφέρονται μόνο ως γυναικοκτονίες αλλά γυναικοκτονίες στα πλαίσια ενδοοικογενειακής βίας. Επομένως, γίνεται αντιληπτό, πως η γυναικοκτονία σχεδόν ταυτίζεται με ένα έγκλημα το οποίο διαπράττεται μόνο εντός των ορίων του σπιτιού και από άτομα οικεία στο θύμα. Σαφώς και είναι αναμενόμενο η γυναικοκτονία να συνδέεται άρρηκτα με

τη συγκεκριμένη θεώρηση καθώς, όπως αποδείχθηκε και από τα ποσοστά των γυναικοκτονιών για τα έτη που συζητήθηκαν έως τώρα αλλά και όπως θα φανεί από τα ποσοστά των επόμενων ετών, είναι ένα έγκλημα το οποίο διαπράττεται κάτω από αυτές τις συνθήκες. Παρόλα αυτά, απαραίτητο να τονιστεί πως δεν πρέπει να υπάρχει απλοϊκή θέαση ενός τέτοιου πολυσχιδούς φαινομένου, δηλαδή των γυναικοκτονιών. Όπως αποδεικνύεται δεν είναι μόνο οι νυν ή τέως σύζυγοι ή σύντροφοι οι οποίοι δολοφονούν ούτε μόνο εντός σπιτιών και σε διάφορες περιπτώσεις δεν υπήρχε (απαραιτήτως) επίσημη καταγγελία.

Γενικά, δεν γίνεται να υπάρχει σαν όρος στα επίσημα έγγραφα της Ελληνικής Αστυνομίας αλλά όχι στο Ποινικό Δίκαιο της χώρας · είναι σημαντικό να υπάρχει συνοχή στην απόδοση δικαιοσύνης και να εκδικάζονται τα εγκλήματα αυτά ως γυναικοκτονίες και όχι ως ανθρωποκτονίες στα πλαίσια ενδοοικογενειακής βίας. Εντούτοις, επαναφέρεται το ζήτημα της ανάγκης για τη δημιουργία ενός ενιαίου νομικού πλαισίου το οποίο να περιλαμβάνει κάθε έκφανση του συγκεκριμένου εγκλήματος.

Για ακόμα μία φορά εγείρεται το ίδιο ζήτημα: τι ορίζεται ως γυναικοκτονία. *Ένας ενδιαφέρων τρόπος για να σιγουρευτούμε ότι ένα έγκλημα είναι γυναικοκτονία είναι με το να αναρωτηθούμε αν θα δολοφονούνταν για τον ίδιο λόγο ένας άνδρας. Βεβαίως το συγκεκριμένο εγχείρημα ενέχει κινδύνους.*

Αποτελεί υψίστης σημασίας να υπάρξει ενιαίος και καθολικά (τουλάχιστον από την ελληνική κοινωνία και το ελληνικό ποινικό δίκαιο) αποδεκτός όρος της γυναικοκτονίας ώστε να μπορούν αυτά τα εγκλήματα να κατηγοριοποιούνται με τον σωστό τρόπο φέρνοντας στο φως προβλήματα τα οποία είναι ριζωμένα σε σεξιστικές προκαταλήψεις και ανισότητες ανάμεσα στα φύλα. Πιο συγκεκριμένα, ο ορισμός αυτό είναι θεμιτό να περιλαμβάνει κάθε μορφή γυναικοκτονίας (συντροφική, οικογενειακή, από γνωστό πρόσωπο, από άγνωστο) ενώ παράλληλα να διευκρινίζει τα κίνητρα εξ αιτίας των οποίων διαπράττεται το έγκλημα της γυναικοκτονίας. Με άλλα λόγια, είναι κρίσιμο να τονίζεται η σεξιστική φύση των κινήτρων του δράστη η οποία ωθεί το συγκεκριμένο άτομο να προβεί σε μία τέτοια πράξη.

Αν όλα τα εγκλήματα με θύματα γυναίκες χαρακτηρίζονται ως γυναικοκτονίες τότε χάνεται το νόημα της προσπάθειας να αναγνωριστεί και να θεσμοθετηθεί αυτός ο όρος. Αν όλα τα εγκλήματα με θύματα γυναίκες χαρακτηρίζονται ως γυναικοκτονίες τότε είναι σαν να μην είναι κανένα έγκλημα γυναικοκτονία.

Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2022.

Το 2022, ο διάλογος για τις γυναικοκτονίες είχε ήδη ξεκινήσει και ο όρος ήταν περισσότερο αποδεκτός. Παράλληλα, η καταγραφή των περιπτώσεων διεξαγόταν με μεγαλύτερη σιγουριά και η ευαισθητοποίηση της ελληνικής κοινωνίας ήταν (και εξακολουθεί να είναι) εμφανής. Ωστόσο, δεν αρκούν μόνο αυτά ώστε να αντιμετωπιστεί ένα τόσο πολυσύνθετο φαινόμενο, σαν αυτό της γυναικοκτονίας, με αποτελεσματικό τρόπο. Ακολουθούν οι γυναικοκτονίες οι οποίες καταγράφηκαν το 2022.

1. Η Όλγα (40) ξυλοκοπήθηκε από τον σύντροφό της (47) μέσα στο σπίτι της στην Αργυρούπολη. Σύμφωνα με άλλες πηγές, ο δράστης ήταν ο σύζυγος της Όλγας. Μετά από τον ξυλοδαρμό, το θύμα μεταφέρθηκε σε νοσοκομείο όπου παρέμεινε για 19 μήνες αλλά υπέκυψε στα τραύματά της. Ο δράστης συνελήφθη και θα του απαγγελθούν κατηγορίες. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 04/ 01/ 2022 ενώ το θύμα απεβίωσε στις 29/ 08/ 2023.
2. Η Eve- Suzanne (79) ξυλοκοπήθηκε από τον σύζυγό της, Σπύρο (69), μέσα στο σπίτι της στα Ιωάννινα. Ο δράστης ισχυρίστηκε ότι το θύμα είχε πέσει. Συνελήφθη και του ασκήθηκε δίωξη για ανθρωποκτονία. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 20 /02 /2022.
3. Η Βίκυ (40) δολοφονήθηκε με κυνηγετική καραμπίνα από τον πρώην σύντροφό της, Λεοντή (42), μέσα στο ουζερί της στην Τούμπα Θεσσαλονίκης. Στο συμβάν τραυματίστηκε και η κόρη του θύματος ενώ ο δράστης αυτοκτόνησε. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης παρενοχλούσε το θύμα το οποίο του είχε κάνει ασφαλιστικά μέτρα. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 03/ 03/ 2022.
4. Γυναίκα (83) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο ξυλοκοπήθηκε από τον εγγονό της (23) μέσα στο σπίτι της στο Χρυσόχωρι Καβάλας. Σύμφωνα με πηγές, η γυναίκα συντηρούσε τον εγγονό και τον γιο της ενώ ήταν θύμα ενδοοικογενειακής βίας και από τους δύο, γεγονός το οποίο φέρεται πως ήταν γνωστό. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 14/ 03/ 2022.
5. Η Αϊντα (43) δολοφονήθηκε με στραγγαλισμό από τον σύζυγό της, Μανώλη (55), μέσα στο φαρμακείο της στην Καβάλα. Σύμφωνα με

- πηγές, ο δράστης δήλωσε πως φοβόταν ότι θα του ζητήσει διαζύγιο. Η γυναικοκτονία αυτή αφήνει πίσω της δύο 'αόρατα' θύματα, τα παιδιά της. Ο δράστης συνελήφθη και φυλακίστηκε ισόβια. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 05/ 05/ 2022.
6. Η Μαρία (73) δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον γιο της (46) μέσα στο σπίτι της στην Αίγινα. Το θύμα ήταν ημίγυμνο. Σύμφωνα με πηγές, το θύμα είχε εκφράσει ότι φοβόταν τον θύτη και ότι ένιωθε ότι απειλούνταν. Ο δράστης συνελήφθη. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 04/ 06/ 2022.
 7. Γυναίκα (59) της οποία το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με κυνηγετική καραμπίνα από τον σύζυγό της (64) στο σπίτι της στην Προσοτσάνη Δράμας. Μετά τη γυναικοκτονία, ο δράστης αυτοκτόνησε. Σύμφωνα με πηγές, το έγκλημα ήταν προσχεδιασμένο. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 07/ 06/ 2022.
 8. Η Κατερίνα (46) δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον εν διαστάσει σύζυγό της (53) στο σπίτι της στο Κουκάκι Αθήνας. Αφού τηλεφώνησε τον γιο τους, ο δράστης τράπηκε σε φυγή και προσπάθησε να αυτοκτονήσει. Συνελήφθη και του ασκήθηκε δίωξη. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 24/ 06/ 2022.
 9. Γυναίκα (84) της οποία το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον γιο της (59) στο σπίτι της στο Ξηροχώρι Χαλκηδόνας. Σύμφωνα με την έρευνα, επιβεβαιώθηκε ο κατ' εξακολούθηση βιασμός του θύματος. Σύμφωνα με μαρτυρίες, ο δράστης αντιμετώπιζε ψυχιατρικά προβλήματα. Συνελήφθη και του απαγγέθηκαν κατηγορίες. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 26/ 07 /2022.
 10. Η Γεωργία (56) δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον σύζυγό της (60) στο σπίτι της στο Άνω Μαλάκι Ρεθύμνου. Μετά το έγκλημα, ο δράστης τηλεφώνησε τον γιο τους και ομολόγησε και έπειτα, παραδόθηκε και του ασκήθηκε ποινική δίωξη. Η γυναικοκτονία αυτή αφήνει πίσω της τρία 'αόρατα' θύματα, τα παιδιά τους. Διαπράχθηκε στις 31/ 07/ 2022.
 11. Η Ελεονώρα (41) δολοφονήθηκε από τον σύζυγό της (50) στο σπίτι της στην Τσιλιβή Ζακύνθου. Η γυναίκα ήταν θύμα ενδοοικογενειακής βίας και, μάλιστα, είχε μηνύσει δύο φορές τον δράστη από τον οποίο είχε ζητηθεί με εισαγγελική απόφαση να απομακρυνθεί από το σπίτι.

- Σύμφωνα με πηγές, όμως, η γυναίκα του επέτρεψε να επιστρέψει στο σπίτι. Ο δράστης συνελήφθη. Η γυναικοκτονία αυτή αφήνει πίσω της τρία 'αόρατα' θύματα, τα παιδιά τους. Διαπράχθηκε στη 01/ 08/ 2022.
12. Η Νικολέτα (17) δολοφονήθηκε με ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία) από τον σύντροφό της (20) στο σπίτι του στο Περιστέρι Αθηνών. Μετά τη δολοφονία, ο δράστης επιχείρησε να φύγει από τη χώρα αλλά συνελήφθη στη Βόρεια Μακεδονία και οδηγήθηκε στον εισαγγελέα. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 02/ 08/ 2022.
13. Η Ιωάννα (35) δολοφονήθηκε από τον σύντροφό της (27) μέσα στο σπίτι της στην Λάρισα. Σύμφωνα με πληροφορίες, θύμα και θύτης ήταν τοξικοεξαρτημένοι. Η γυναίκα είχε απευθυνθεί στην αστυνομία για να καταγγείλει τον σύντροφό της για ενδοοικογενειακή βία. Η γυναικοκτονία αυτή αφήνει πίσω της ένα 'αόρατο' θύμα, το παιδί της. Το θύμα βρέθηκε τυλιγμένη σε πάπλωμα στις 08/ 09/ 2020.
14. Γυναίκα (55) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από τον σύζυγό της (63) στο σπίτι της στην Κομοτηνή. Ο δράστης περιέλουσε με βενζίνη το θύμα και την έκαψε. Έπειτα, προσπάθησε να σβήσει τη φωτιά, κάλεσε το ΕΚΑΒ και η γυναίκα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο όπου, μετά από τέσσερις μέρες, κατέληξε. Σύμφωνα με πηγές, το θύμα είχε αναφέρει πως ήθελε να χωρίσει. Ο δράστης συνελήφθη και του απαγγέθηκαν κατηγορίες για ανθρωποκτονία. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 12/ 09/ 2022.
15. Η Άννα (31) δολοφονήθηκε με κυνηγετική καραμπίνα από τον σύζυγό της, Χαράλαμπο (56), σε ένα μαντρί στην Λεκάνη Καβάλας. Ο δράστης δολοφόνησε και το 11 μηνών παιδί τους και έπειτα αυτοκτόνησε. Σύμφωνα με πηγές, θύμα και θύτης είχαν χωρίσει και η γυναίκα είχε καταθέσει περιοριστικά μέτρα κατά του δράστη ενώ υπήρχε δικαστική διαμάχη για το παιδί. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 30/ 09/ 2022.
16. Γυναίκα (61) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με βαριοπούλα από τον σύζυγό της (81) στο σπίτι της στη Μπούκα Μεσσήνης. Έπειτα, ο δράστης αυτοκτόνησε. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης είχε προσπαθήσει ξανά να αυτοκτονήσει. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 08/ 11/ 2022.

17. Η Χρύσα (19) δολοφονήθηκε από πυροβολισμό από τον σύντροφό της (25) σε νυχτερινό κέντρο στα Καμίνια Πειραιά, όπου εργαζόταν. Σύμφωνα με τον δράστη, είχε προηγηθεί διαπληκτισμός ενώ ανέφερε ότι βρισκόταν υπό την επήρεια ναρκωτικών. Ο δράστης συνελήφθη και του ασκήθηκε δίωξη. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 03/ 12/ 2022.
18. Η Μάγια (22) δολοφονήθηκε με μαχαίρι από την σύντροφό της (17) στο σπίτι της στο Μαρούσι Αττικής. Σύμφωνα με πηγές, η γυναικοκτονία έγινε μετά από έντονο διαπληκτισμό καθώς το θύμα ήθελε να χωρίσει. Σύμφωνα με δηλώσεις της δράστιδας και της οικογένειά της, επάσχε από ψυχιατρικά προβλήματα. Η δράστιδα συνελήφθη. Πρόκειται για την πρώτη καταγεγραμμένη (για το διάστημα 2020- 2023) γυναικοκτονία μεταξύ ομόφυλου ζευγαριού. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 10/ 12/ 2022.

Ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων γυναικοκτονίας για το 2022 είναι 49,1 ενώ μέσος όρος ηλικίας θυτών γυναικοκτονίας είναι 47,6. Το νεαρότερο θύμα ήταν 17 ενώ το γηραιότερο θύμα ήταν 83. Η νεαρότερη θύτρια ήταν 17 ενώ ο γηραιότερος θύτης ήταν 81. Όπως και το 2021, όπου ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων ήταν μεγαλύτερος από αυτόν των θυτών, σχεδόν κατά 3 έτη, έτσι και το 2022 ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων είναι μεγαλύτερος, κατά 2 έτη ακριβώς, από των θυτών.

Αναφορικά με τις περιοχές των γυναικοκτονιών, από τις 18 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες οι 5 διαπράχθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής, 3 διαπράχθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Καβάλας, 2 στην περιοχή της Θεσσαλονίκης και έπειτα σημειώνεται από 1 υπόθεση στα Ιωάννινα, στην Αίγινα, στη Δράμα, στην Κρήτη (Ρέθυμνο), στη Ζάκυνθο, στην Λάρισα, στην Κομοτηνή και στην Μεσσηνία.

Από τις 18 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες οι οποίες μετρήθηκαν το 2022, οι 15 διαπράχθηκαν σε ιδιωτικό χώρο (σπίτι και μία σε μαντρί) και οι 3 διαπράχθηκαν σε δημόσιο χώρο (νυχτερινό κέντρο, φαρμακείο και ουζερί). Να αναφερθεί πως για όλες τις περιπτώσεις ισχύει πως είτε έγινε η γυναικοκτονία στο συγκεκριμένο μέρος, δημόσιο ή ιδιωτικό, είτε βρέθηκε η σορός εκεί.

Σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διαπράχθηκε η γυναικοκτονία, από τις 18 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες για το 2022, οι 4 διαπράχθηκαν με μαχαίρι, οι 3 από κυνηγετική καραμπίνα, σε 4 περιπτώσεις το θύμα ξυλοκοπήθηκε ενώ σε 2 στραγγαλίστηκε ή πέθανε από ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία). Επιπλέον, σημειώνεται 1 περίπτωση πυροβολισμού, 1 περίπτωση στην οποία χρησιμοποιήθηκε βαριοπούλα και σε 1 περίπτωση το θύμα πυρπολήθηκε. Τέλος, σημειώνονται 2 περιπτώσεις συνδυασμού τρόπων, στη μία περίπτωση παρατηρήθηκαν χτυπήματα, κακώσεις και πνιγμός και στην άλλη το θύμα ξυλοκοπήθηκε και μαχαιρώθηκε.

Τέλος και αναφορικά με το είδος, η πλειονότητα των περιπτώσεων γυναικοκτονίας για το 2022, όπως και το 2021 και το 2020, ήταν συντροφικές γυναικοκτονίες (15 περιπτώσεις). Οι υπόλοιπες 3 γυναικοκτονίες ήταν οικογενειακές. Πιο συγκεκριμένα για τις σχέσεις μεταξύ των θυμάτων και των θυτών παρατηρούνται τα εξής:

1. Από τις 3 οικογενειακές γυναικοκτονίες:
 - a. 2 περιπτώσεις στις οποίες το θύμα ήταν η μητέρα και ο θύτης ήταν ο γιος,
 - b. 1 υπόθεση στην οποία το θύμα ήταν η γιαγιά και ο θύτης ήταν ο εγγονός.
2. Από τις 14 συντροφικές γυναικοκτονίες:
 - a. 8 περιπτώσεις στις οποίες ο θύτης ήταν ο σύζυγος του θύματος
 - b. 4 περιπτώσεις στις οποίες ο θύτης ήταν σύντροφος του θύματος (σε μία από αυτές ο θύτης ήταν γυναίκα)
 - c. 1 υπόθεση στην οποία ο θύτης ήταν ο πρώην σύντροφος του θύματος,
 - d. 1 υπόθεση στην οποία ο θύτης ήταν ο εν διαστάσει σύζυγος του θύματος και
 - e. 1 υπόθεση στην οποία δεν έχει διευκρινιστεί αν ο θύτης ήταν ο σύντροφος, ο πρώην σύντροφος ή ο σύζυγος του θύματος.

Σε άλλες κατηγορίες παρατηρούνται τα ακόλουθα πορίσματα. Από τις 18 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες για το 2022, στις 4 ο θύτης αυτοκτόνησε (γυναικοκτονία της Βίκυς, γυναικοκτονία στην Προσοτσάνη Δράμας,

γυναικοκτονία της Άννας, γυναικοκτονία στη Μπούκα Μεσσηνίας), σε 2 έκανε απόπειρα αυτοκτονίας (γυναικοκτονία της Αϊντα και γυναικοκτονία στο Κουκάκι Αθηνών) ενώ στις υπόλοιπες δεν καταγράφηκε αυτοκτονία. Παράλληλα, από τις 18 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες, στις 2 υπήρξαν και άλλα θύματα (γυναικοκτονία της Βίκυς και γυναικοκτονία της Άννας) ενώ στις υπόλοιπες 16 δεν καταγράφηκε κανένα άλλο θύμα.

Παράλληλα, από τις 18 γυναικοκτονίες, σε 2 περιπτώσεις σημειώθηκε υπόνοια βιασμού (γυναικοκτονία της Μαρίας και γυναικοκτονία της Νικολέτας) ενώ στις άλλες 16 δεν σημειώθηκε βιασμός. Από τις 18 περιπτώσεις γυναικοκτονιών, στις 3 το έγκλημα έγινε υπό την επήρεια αλκοόλ ή ναρκωτικών είτε το θύμα αντιμετώπιζε προβλήματα εξάρτησης (γυναικοκτονία στο Ξηροχώρι Χαλκηδόνas, γυναικοκτονία της Ιωάννας και γυναικοκτονία της Χρύσας), σε άλλες 3 περιπτώσεις δεν έχουν δημοσιευτεί αντίστοιχα στοιχεία ενώ στις υπόλοιπες 12 δεν σημειώθηκε επήρεια η εξάρτηση από αλκοόλ ή ναρκωτικά. Ταυτόχρονα, σε 5 περιπτώσεις γυναικοκτονίας (γυναικοκτονία στο Χρυσόχωρι Καβάλας, γυναικοκτονία της Μαρίας, γυναικοκτονία στο Ξηροχώρι Χαλκηδόνas, γυναικοκτονία της Άννας και γυναικοκτονία της Μάγιας) σημειώθηκε ότι οι θύτες αντιμετώπιζαν ψυχιατρικά προβλήματα, ενώ στις υπόλοιπες 13 δεν καταγράφηκε κάτι τέτοιο.

Επιπλέον, από τις 18 περιπτώσεις γυναικοκτονιών, στις 8 έχει αναφερθεί ότι το θύμα παρενοχλούνταν από τον θύτη ενώ μόνο σε 5 περιπτώσεις (γυναικοκτονία της Βίκυς, γυναικοκτονία στο Χρυσόχωρι Καβάλας, γυναικοκτονία της Ελεονώρας, γυναικοκτονία της Ιωάννας και γυναικοκτονία της Άννας) έγινε επίσημη καταγγελία. Τέλος, από τις 18 περιπτώσεις επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών, σε 4 ο θύτης δεν συνελήφθη ούτε και φυλακίστηκε (όπως είναι κατανοητό αυτό συνέβη στις περιπτώσεις στις οποίες ο θύτης αυτοκτόνησε) ενώ, παράλληλα, σε 1 υπόθεση είναι άγνωστο αν συνελήφθη ενώ σε 6 περιπτώσεις είναι άγνωστο αν φυλακίστηκε ή, γενικότερα, πως εξελίχθηκε η δικαστική διαδικασία. Βεβαίως, είναι σημαντικό να επισημανθεί πως στις περιπτώσεις στις οποίες ασκήθηκαν κατηγορίες, όπως παρατηρήθηκε και στην ανάλυση του νομικού πλαισίου της Ελλάδας, οι κατηγορίες αυτές ανέφεραν το έγκλημα ως ανθρωποκτονία.

Στη συνέχεια και σχετικά με τις πιθανές γυναικοκτονίες για το 2022 καταγράφονται τα παρακάτω εγκλήματα.

Πιθανές Γυναικοκτονίες:

1. Γυναίκα (78) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον γιο της (48) μέσα στο σπίτι της στο Παλαιό Φάληρο Αττικής. Στη συνέχεια, ο δράστης προσπάθησε να αυτοκτονήσει και έβαλε φωτιά στο σπίτι. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης αντιμετώπιζε ψυχιατρικά προβλήματα. Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία διότι τα κίνητρα του δράστη δεν είναι ξεκάθαρα. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 14/ 05/ 2022.
2. Γυναίκα (77) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο ξυλοκοπήθηκε από τον γιο της (57) μέσα στο σπίτι της στην Σαλαμίνα. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης αντιμετώπιζε ψυχιατρικά προβλήματα. Το συγκεκριμένο έγκλημα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία διότι τα κίνητρα του δράστη δεν είναι ξεκάθαρα. Το θύμα βρέθηκε στις 28/ 05/ 2022.
3. Γυναίκα (79) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με αιχμηρό αντικείμενο από τον γιο της (50) στο σπίτι της στη Νεάπολη Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με μαρτυρίες, θύμα και θύτης είχαν συχνά έντονες διαφωνίες. Ο δράστης συνελήφθη και σε βάρος του σχηματίστηκε δικογραφία για ανθρωποκτονία. Δεν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε το συγκεκριμένο περιστατικό ως γυναικοκτονία καθώς δεν είναι σαφή τα κίνητρα του δράστη. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 06/ 07/ 2022.
4. Γυναίκα (67) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με ξύλινη επιφάνεια από τον γιο της (42) στο σπίτι της στο Ηράκλειο Κρήτης. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης δολοφόνησε τη μητέρα του μετά από διαπληκτισμό με τη γυναίκα του. Συνελήφθη και του ασκήθηκε δίωξη. Το συγκεκριμένο έγκλημα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία. Διαπράχθηκε στις 06/ 07/ 2022.

5. Γυναίκα (36) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μαχαίρι από έναν άνδρα (37) σε δρόμο στην Κυψέλη Αθηνών. Σύμφωνα με κάποιες πληροφορίες, θύμα και θύτης διατηρούσαν ερωτική σχέση ενώ, σύμφωνα με άλλες πληροφορίες, κάτι τέτοιο δεν ίσχυε. Κατά την ανάκρισή του, ο δράστης ομολόγησε πως είχε οικονομικό κίνητρο. Του απαγγέλθηκαν κατηγορίες. Μιας και τα κίνητρα δεν είναι ξεκάθαρα, το έγκλημα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία. Διαπράχθηκε στις 28/ 08/ 2022.
6. Γυναίκα (93) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε από στραγγαλισμό από τον γιο της (64) στο σπίτι της στην Κέρκυρα. Ο δράστης συνελήφθη 6 μήνες μετά το έγκλημα και μεταφέρθηκε σε ψυχιατρική δομή. Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία λόγω έλλειψης σαφών ξεκάθαρων στοιχείων. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 29/ 08/ 2022.
7. Η Φλώρα (75) δολοφονήθηκε δια πνιγμού με μαξιλάρι από τη γυναίκα (45) η οποία τη φρόντιζε, στο σπίτι της στις Καλυθιές Ρόδου. Σύμφωνα με πηγές, η δράστιδα είχε νοσηλευτεί σε ψυχιατρικό νοσοκομείο καθώς είχε προσπαθήσει να πνίξει τον γιο της. Επιπλέον, στην ομολογία της παραδέχτηκε ότι σκότωσε άλλες δύο γυναίκες, ομολογία την οποία διέψευσαν οι συγγενείς των προαναφερθέντων γυναικών. Συνελήφθη και προφυλακίστηκε. Δεν είναι βέβαιο αν το συγκεκριμένο έγκλημα είναι γυναικοκτονία καθώς δεν είναι ξεκάθαρα τα κίνητρα της δράστιδας. Επιπρόσθετα, πρόκειται για την πρώτη γυναίκα δράστιδα η οποία σχετίζεται με γυναικοκτονία για το 2022. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 22/ 11/ 2022.
8. Γυναίκα (60) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μαχαίρι από τον γιο της (29) στο σπίτι της στην Καλαμαριά Θεσσαλονίκης. Οι αστυνομικές αρχές έσπευσαν στο σημείο μετά από καταγγελία των γειτόνων για διαπληκτισμό. Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης αντιμετωπίζει ψυχιατρικά προβλήματα. Συνελήφθη και μεταφέρθηκε σε ψυχιατρική κλινική. Δεν είναι σίγουρο αν αυτό το έγκλημα είναι γυναικοκτονία καθώς

δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 22/12/ 2022.

Αναφορικά με τις περιπτώσεις των πιθανών γυναικοκτονιών παρατηρούνται τα εξής:

Ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων των πιθανών γυναικοκτονιών είναι 70,6 ενώ ο μέσος όρος ηλικίας των θυτών είναι 46,5. Το νεαρότερο θύμα πιθανής γυναικοκτονίας ήταν 36 ενώ το γηραιότερο ήταν 93. Ο νεαρότερος θύτης πιθανής γυναικοκτονίας ήταν 29 ενώ ο γηραιότερος ήταν 64. Στις πιθανές γυναικοκτονίες του 2022 παρατηρείται μεγάλη απόκλιση στις ηλικίες όπως και το 2021.

Αναφορικά με τις τοποθεσίες των πιθανών γυναικοκτονιών, από τις 8 περιπτώσεις, οι 2 διαπράχθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής, άλλες 2 έγιναν στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης και από 1 υπόθεση σημειώνεται σε Ρόδο, Κέρκυρα, Ηράκλειο και Σαλαμίνα. Σχετικά με το που έγινε το κάθε έγκλημα, από τις 8 περιπτώσεις οι 7 διαπράχθηκαν σε ιδιωτικό χώρο (σπίτι) ενώ 1 υπόθεση διαπράχθηκε σε δημόσιο χώρο (στον δρόμο).

Σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διαπράχθηκε το έγκλημα, σε 3 από τις 8 περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε μαχαίρι ενώ σε 2 περιπτώσεις το θύμα ξυλοκοπήθηκε, σε 1 περίπτωση στραγγαλίστηκε, σε 1 τραυματίστηκε με αιχμηρό αντικείμενο ενώ 1 πνίγηκε με μαξιλάρι.

Αναφορικά με τον τύπο ή αλλιώς το είδος γυναικοκτονίας παρατηρούνται ότι από τις 8 πιθανές γυναικοκτονίες για το 2022 οι 6 είναι οικογενειακές γυναικοκτονίες ενώ οι άλλες 2 είναι γυναικοκτονίες από γνωστό άτομο.

Ειδικότερα, για τη σχέση του θύματος και του θύτη σημειώνονται τα εξής:

1. Και στις 6 πιθανές γυναικοκτονίες το θύμα ήταν η μητέρα και ο θύτης ήταν ο γιος.
2. Στις 2 πιθανές γυναικοκτονίες:
 - a. Στη μία περίπτωση, η δράσιδα ήταν η γυναίκα η οποία φρόντιζε το θύμα. Δεν είναι σαφή τα κίνητρα και καθώς γίνεται αναφορά για ψυχιατρικά προβλήματα και υπάρχει πιθανότητα η δράσιδα

να έχει διαπράξει και άλλες δολοφονίες, το έγκλημα αυτό δεν είναι ξεκάθαρα γυναικοκτονία.

- b. Σε μία περίπτωση, ο θύτης γνώριζε το θύμα. Σύμφωνα με κάποιες πηγές, θύτης και θύμα είχαν συνάψει ερωτική σχέση. Ωστόσο, στην απολογία του, ο δράστης έκανε αναφορά σε οικονομικά κίνητρα τα οποία τον ώθησαν να διαπράξει το έγκλημα. Μιας και δεν υπάρχει ξεκάθαρη έκβαση για την συγκεκριμένη υπόθεση, δηλαδή δεν είναι σίγουρο αν είχαν συνάψει σχέση ή αν τα κίνητρα ήταν οικονομικά, για αυτούς τους λόγους, η συγκεκριμένη γυναικοκτονία δεν είναι επιβεβαιωμένη αλλά παραμένει πιθανή.

Σε άλλες κατηγορίες παρατηρούνται τα ακόλουθα πορίσματα. Από τις 8 πιθανές γυναικοκτονίες για το 2022, μόνο σε 1 υπόθεση ο θύτης προσπάθησε να αυτοκτονήσει (γυναικοκτονία στο Παλαιό Φάληρο). Παράλληλα, σε καμία υπόθεση πιθανής γυναικοκτονίας δεν υπήρξε άλλο θύμα ούτε και σημειώθηκε βιασμός, ενώ σε 2 περιπτώσεις είναι άγνωστο αν ο θύτης ήταν υπό επήρεια αλκοόλ ή ναρκωτικών και στις υπόλοιπες 6 δεν σημειώθηκε κάτι τέτοιο.

Ωστόσο, από τις 8 πιθανές γυναικοκτονίες για το 2022, στις 7 περιπτώσεις έγινε αναφορά σε ψυχιατρικά προβλήματα του θύτη (μόνο στην υπόθεση στην Κυψέλη δεν αναφέρθηκε κάτι τέτοιο). Παράλληλα, από τις 8 περιπτώσεις πιθανών γυναικοκτονιών, στις 2 (υπόθεση στο Ηράκλειο και υπόθεση της Φλώρας στις Καλυθιές Ρόδου) είχε καταγραφεί παρενόχληση ή βίαιη συμπεριφορά από τον θύτη αλλά σε καμία υπόθεση δεν είχε γίνει επίσημη καταγγελία. Πιο ειδικά, η υπόθεση στις Καλυθιές Ρόδου είναι ιδιάζουσα και εμπλέκει πολλές διαφορετικές πλευρές (την δράστιδα, την οικογένεια της δράστιδας, την οικογένεια του θύματος και τις οικογένειες παλαιότερων πιθανών θυμάτων).

Τέλος, από τις 8 περιπτώσεις πιθανών γυναικοκτονιών για το 2022, σε 1 υπόθεση (υπόθεση στο Παλαιό Φάληρο) δεν είναι γνωστό αν συνελήφθη και αν καταδικάστηκε ο θύτης. Από τις υπόλοιπες 7 περιπτώσεις, σε όλες συνελήφθησαν οι δράστες ενώ στις 6 καταδικάστηκαν (στην υπόθεση στις Καλυθιές Ρόδου δεν έχει δημοσιευτεί η εξέλιξη της υπόθεσης). Επιπλέον, σε

αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να επισημανθεί πως σε δύο περιπτώσεις (υπόθεση στην Κέρκυρα και υπόθεση Καλαμαριά Θεσσαλονίκης) αναφέρεται συγκεκριμένα πως οι δράστες μεταφέρθηκαν σε ψυχιατρικές δομές.

Αναφορικά με την καταμέτρηση των γυναικοκτονιών για το έτος 2022 χρησιμοποιήθηκαν 5 ιστοσελίδες.

1. <https://www.athensvoice.gr/epikairoiti/ellada/782682/anaskopisi-2022-gunaikoktonies-otan-to-fullo-isodunamei-me-katadiki/>
2. https://www.avgi.gr/koinonia/435378_i-foniki-bia-kata-gynaikon-2022-stin-ellada
3. <https://www.ethnos.gr/greece/article/218534/pestesmetoonomatoys12gynaikoktoniesmesase7mhnes>
4. <https://ampa.lifo.gr/gynaikes/21-gynaikoktonies-meta-gynaikes-poy-den-prepei-na-xechasoyme/>
5. <https://femicide.gr/poiotika-dedomena/>

Στην πρώτη ιστοσελίδα αναφέρονται 13 γυναικοκτονίες, στην δεύτερη αναφέρονται 25, στην τρίτη αναφέρονται 12, στην τέταρτη 20 και στην πέμπτη 25. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως στην τρίτη ιστοσελίδα, δηλαδή σε άρθρο του Έθνους, το χρονικό πλαίσιο των γυναικοκτονιών είναι οι πρώτοι 7 μήνες του έτους, ενώ σε όλες τις υπόλοιπες ιστοσελίδες συμπεριλαμβάνονται όλοι οι μήνες του έτους.

Στην έρευνα έχουν συμπεριληφθεί 25 περιπτώσεις γυναικοκτονιών για το 2022. Δυστυχώς, δεν έχει δημοσιευτεί ακόμα η 4^η Ετήσια Έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, η οποία περιλαμβάνει τα επίσημα στατιστικά στοιχεία όπως αυτά ανακοινώνονται από την Ελληνική Αστυνομία. Σε αυτά τα στοιχεία γίνεται διαχωρισμός μεταξύ των γυναικοκτονιών και των ανθρωποκτονιών με θύματα γυναίκες.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το 2022 υπήρξε η πρώτη καταγραφή γυναικοκτονίας σε ομόφυλο ζευγάρι.

Τέλος, για ακόμα μία φορά κρίνεται απαραίτητη η θέσπιση, η κατανόηση και η αναγνώριση του όρου 'γυναικοκτονία' ώστε να υπάρχει κοινή βάση και ομοφωνία σχετικά με το ποια εγκλήματα είναι γυναικοκτονίες και ποια ανθρωποκτονίες.

Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2023.

Το 2023 αποτελεί ιδιαίτερη χρονιά για την παρούσα εργασία. Αρχικά, το έτος δεν έχει συμπληρωθεί ακόμα οπότε είναι πιθανόν να διαπραχθούν και άλλες γυναικοκτονίες (αν και κάτι τέτοιο εύχομαι να μην συμβεί) οι οποίες δεν θα συμπεριληφθούν στην εργασία. Όπως αναφέρεται και παρακάτω, η καταμέτρηση των γυναικοκτονιών διακόπηκε στα τέλη Μαΐου καθώς με κάθε νέα υπόθεση θα έπρεπε να αλλάζουν τα δεδομένα και η εργασία δεν θα ολοκληρωνόταν.

Αναφορικά με το έτος 2023 (έως και τα τέλη Μαΐου), οι περιπτώσεις οι οποίες περιλήφθηκαν στην καταμέτρηση και εξαγωγή στοιχείων είναι οι εξής:

Γυναικοκτονίες:

1. Γυναίκα (54) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με στραγγαλισμό από τον σύζυγό της (50) μέσα στο σπίτι τους στη Νίκαια της Αθήνας. Ο δράστης είχε οδηγηθεί στο Αστυνομικό Τμήμα για ενδοοικογενειακή βία, ενώ παράλληλα, αναφέρεται ότι αντιμετώπιζε ψυχιατρικά προβλήματα. Σύμφωνα με πηγές, το θύμα δεν επιθυμούσε να ασκήσει ποινική δίωξη εναντίον του θύτη. Ο δράστης συνελήφθη και του απαγγέθηκαν κατηγορίες, συγκεκριμένα για ανθρωποκτονία με δόλο σε ήρεμη ψυχική κατάσταση. Η γυναικοκτονία αυτή αφήνει πίσω της ένα 'αόρατο' θύμα, την κόρη τους. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε 22/ 01/ 2023.
2. Γυναίκα (39) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με καραμπίνα από τον σύζυγό της (36) στο παιδικό δωμάτιο του σπιτιού τους στη Στρατονίκη Χαλκιδικής. Η γυναίκα κρατούσε τον γιο τους, ο οποίος έρπε να υποβληθεί σε πολλαπλά χειρουργεία για την αποκατάστασή του. Ο δράστης αυτοκτόνησε. Φέρεται πως το θύμα ήθελε να φύγει και να ζητήσει διαζύγιο από τον δράστη. Η γυναικοκτονία αυτή αφήνει πίσω της δύο 'αόρατα' θύματα, τον γιο και την κόρη τους. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 22/ 05/ 2023.
3. Η Χρυσή (60) δολοφονήθηκε με μαχαίρι από πρώην σύντροφο της (42) στη Βαρβάκειο αγορά στην Αθήνα. Θύμα και θύτης φέρεται ότι ήταν τοξικοεξαρτημένοι και, σύμφωνα με πηγές, είχαν διαπληκτιστεί πριν τη

γυναικοκτονία. Ο δράστης συνελήφθη. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 25/ 05/ 2023.

Ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων γυναικοκτονίας (για τις περιπτώσεις οι οποίες σημειώθηκαν μέχρι και τον Μάιο του έτους 2023) είναι 51 ενώ ο μέσος όρος ηλικίας των θυτών είναι 42,6. Το νεαρότερο θύμα ήταν 39 ενώ το γηραιότερο ήταν 60. Ο νεαρότερος θύτης ήταν 36 ενώ ο γηραιότερος 50. Όλοι οι θύτες ήταν άνδρες.

Αναφορικά με τις περιοχές των γυναικοκτονιών, 2 περιπτώσεις έλαβαν χώρα στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής (και πιο συγκεκριμένα στην Αθήνα) ενώ 1 περίπτωση διαπράχθηκε στην Χαλκιδική.

Από τις 3 επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες του 2023 (και συγκεκριμένα μέχρι τον Μάιο), οι 2 περιπτώσεις διαπράχθηκαν σε ιδιωτικό χώρο (στα σπίτια των θυμάτων) ενώ η άλλη γυναικοκτονία έγινε σε δημόσιο χώρο (Βαρβάκειος Αγορά). Είναι απαραίτητο να επισημανθεί πως για όλες τις περιπτώσεις ισχύει πως είτε έγινε η γυναικοκτονία στο συγκεκριμένο μέρος, δημόσιο ή ιδιωτικό, είτε βρέθηκε η σορός εκεί.

Σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διαπράχθηκε το έγκλημα, σε 1 περίπτωση το θύμα δολοφονήθηκε με στραγγαλισμό ή με ασφυκτικό τρόπο, ενώ παράλληλα, σε 1 περίπτωση χρησιμοποιήθηκε μαχαίρι και σε 1 χρησιμοποιήθηκε κυνηγετική καραμπίνα.

Αναφορικά με το είδος της γυναικοκτονίας παρατηρείται ότι και οι 3 περιπτώσεις είναι συντροφικές γυναικοκτονίες. Πιο συγκεκριμένα και αναφορικά με τις σχέσεις μεταξύ των θυμάτων και των θυτών επισημαίνεται ότι στις 2 από τις 3 περιπτώσεις των συντροφικών γυναικοκτονιών, ο θύτης ήταν σύζυγος του θύματος ενώ σε 1 ήταν πρώην σύντροφος.

Σε άλλες κατηγορίες παρατηρούνται τα εξής πορίσματα. Από τις 3 περιπτώσεις μόνο σε 1 ακολούθησε αυτοκτονία, στην περίπτωση της Χαλκιδικής, μετατρέποντας το συγκεκριμένο έγκλημα σε «γυναικοκτονία-αυτοκτονία» (femicide- suicide). Οι υπόλοιπες 2 περιπτώσεις δεν ακολουθήθηκαν από αυτοκτονία. Παράλληλα, από τις 3 περιπτώσεις, μόνο σε 1 υπήρξε ένα ακόμα θύμα, στη γυναικοκτονία στην Χαλκιδική όπου το άλλο

θύμα ήταν ο γιος του ζευγαριού. Ειδικότερα, η συγκεκριμένη γυναικοκτονία είχε δύο 'αόρατα' θύματα, τον γιο ο οποίος νοσηλεύτηκε και χειρουργήθηκε και την κόρη του ζευγαριού. Οι υπόλοιπες 2 περιπτώσεις δεν είχαν άλλα θύματα. Στη συνέχεια, σε καμία από τις 3 περιπτώσεις γυναικοκτονιών δεν υπήρξε βιασμός. Από τις 3 γυναικοκτονίες, σε 1 περίπτωση υπήρξε επήρεια ναρκωτικών (γυναικοκτονία της Χρύσας) ενώ σε 1 περίπτωση γίνεται αναφορά για ψυχιατρικά προβλήματα του θύτη (γυναικοκτονία στη Νίκαια).

Έπειτα, και στις 3 γυναικοκτονίες είχε γίνει αναφορά για βίαιη συμπεριφορά του δράστη ενώ μόνο στις 2 (γυναικοκτονία στη Νίκαια, γυναικοκτονία στην Χαλκιδική) είχε γίνει επίσημη καταγγελία. Τέλος, από τις 3 γυναικοκτονίες, στις 2 περιπτώσεις οι δράστες συνελήφθησαν και τους απαγγέθηκαν κατηγορίες, εν αναμονή της απόφασης, εκτός από τη γυναικοκτονία στη Νίκαια στην οποία ο δράστης αυτοκτόνησε.

Στη συνέχεια και σχετικά με τις πιθανές γυναικοκτονίες για το 2023 καταγράφονται τα παρακάτω εγκλήματα.

Πιθανές Γυναικοκτονίες:

1. Βρέφος (11 μηνών) πνίγηκε στο Φράγμα του Αλιάκμονα στην Βέροια αφού η μητέρα του (29) το έριξε. Σύμφωνα με πηγές, η δράστιδα αντιμετώπιζε ψυχιατρικά προβλήματα και φέρεται ότι προέβη στο έγκλημα επειδή το παιδί ήταν εκτός γάμου και δεν το ήθελε κανένας. Η δράστιδα συνελήφθη. Το συγκεκριμένο έγκλημα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία καθώς ενδέχεται να θεωρείται παιδοκτονία, σύμφωνα με τον ελληνικό Ποινικό Κώδικα (Άρθρο 303). Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 01/ 01/ 2023.
2. Γυναίκα (57) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με μασιά από την μητέρα της (89) στο σπίτι τους στο Καίσαρι Κορίνθου. Σύμφωνα με μαρτυρίες, οι γυναίκες αντιμετώπιζαν ψυχιατρικά προβλήματα και ήταν απομονωμένες. Η δράστιδα συνελήφθη και της ασκήθηκαν καταγγελίες. Δεν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε με σιγουριά το συγκεκριμένο έγκλημα ως γυναικοκτονία διότι δεν είναι γνωστό αν τα κίνητρα ήταν σεξιστικά. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 15/ 03/ 2023.
3. Γυναίκα (71) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο δολοφονήθηκε με πυροβολισμό από τον γιο της (34) στην Χαλκηδόνα Θεσσαλονίκης. Ο δράστης ισχυρίστηκε ότι είχε σκοπό να αυτοκτονήσει και όχι να δολοφονήσει τη μητέρα του. Σύμφωνα με μαρτυρίες, υπήρχαν οικονομικές διαφορές μεταξύ θύματος και θύτη. Ο δράστης συνελήφθη και κρίθηκε προφυλακιστέος. Καθώς γίνεται αναφορά για οικονομικά κίνητρα, το συγκεκριμένο έγκλημα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί με σιγουριά ως γυναικοκτονία. Το θύμα βρέθηκε στις 04/ 04/ 2023.
4. Γυναίκα (89) της οποίας το όνομα παραμένει άγνωστο ξυλοκοπήθηκε από τον γιο της (61) στο σπίτι της στην Κοζάνη. Ο δράστης φέρεται ότι ήταν υπό την επήρεια αλκοόλ. Συνελήφθη και του ασκήθηκε δίωξη. Δεν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε με σιγουριά το συγκεκριμένο έγκλημα ως γυναικοκτονία καθώς τα κίνητρα του δράστη δεν είναι σαφή. Το έγκλημα διαπράχθηκε στις 22/ 05/ 2023.

Ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων πιθανής γυναικοκτονίας είναι 54,5 ενώ ο μέσος όρος ηλικίας θυτών πιθανής γυναικοκτονίας είναι 60,2. Το νεαρότερο θύμα πιθανής γυναικοκτονίας ήταν 11 μηνών ενώ το γηραιότερο θύμα ήταν 89. Αναφορικά με το νεαρότερο θύμα, η ηλικία του προσμετρήθηκε ως 1 έτους. Ο νεαρότερος θύτης ήταν 29 ενώ ο γηραιότερος ήταν 89. Από τις 4 πιθανές γυναικοκτονίες, σε 2 οι δράστιδες ήταν γυναίκες (περίπτωση στο Φράγμα Αλιάκμονα και περίπτωση στο Καίσαρι Κορίνθου).

Από τις 4 περιπτώσεις, 1 έγινε στη Κοζάνη, 2 στην Κεντρική Μακεδονία (Θεσσαλονίκη και Βέροια) και 1 στην Κόρινθο. Επιπλέον, από τις 4 περιπτώσεις, οι 2 έγιναν σε ιδιωτικό χώρο (σπίτι), 2 σε δημόσιο χώρο (φράγμα και αυτοκίνητο). Είναι απαραίτητο να επισημανθεί πως για όλες τις περιπτώσεις ισχύει πως είτε έγινε η πιθανή γυναικοκτονία στο συγκεκριμένο μέρος, δημόσιο ή ιδιωτικό, είτε βρέθηκε η σορός εκεί. Για παράδειγμα, το θύμα της υπόθεσης στην Χαλκηδόνα βρέθηκε σε αυτοκίνητο αλλά δεν είναι απολύτως σίγουρο το που διαπράχθηκε το έγκλημα. Έπειτα, κάθε έγκλημα διαπράχθηκε με διαφορετικό τρόπο, 1 με χτύπημα από μασιά, 1 με ξυλοδαρμό, 1 με πνιγμό, 1 με πυροβολισμό.

Τέλος, και οι 4 περιπτώσεις πιθανών γυναικοκτονιών είναι οικογενειακές και σχετικά με τις σχέσεις μεταξύ θυμάτων και θυτών, σε 2 περιπτώσεις η μητέρα δολοφόνησε την κόρη της (υπόθεση στο φράγμα και υπόθεση στο Καίσαρι Κορίνθου) και στις άλλες 2 ο γιος δολοφόνησε την μητέρα του (υπόθεση στην Χαλκηδόνα και υπόθεση στην Κοζάνη). Το συγκεκριμένο φαινόμενο παρατηρείται και τις προηγούμενες χρονιές καθώς, όπως αναλύθηκε και πρωτίτερα, οι οικογενειακές γυναικοκτονίες είναι πιο δύσκολο να θεωρηθούν 'γυναικοκτονίες' μιας και στα ελληνικά πλαίσια η γυναικοκτονία έχει (σχεδόν) ταυτιστεί με τη συντροφική γυναικοκτονία και, επιπρόσθετα, δεν υπάρχει το κατάλληλο νομικό πλαίσιο για να αναγνωρίσει τέτοια εγκλήματα και να τα ξεχωρίσει από τις ανθρωποκτονίες με θύματα γυναίκες.

Αναφορικά με άλλα στοιχεία για τις πιθανές γυναικοκτονίες, σε καμία δεν υπήρξε άλλο θύμα, δεν ακολούθησε αυτοκτονία ούτε βιάστηκε το θύμα. Παράλληλα, σε 1 περίπτωση υπήρξε επήρεια αλκοόλ (υπόθεση στην Κοζάνη) και προηγούμενες αναφορές βίαιης συμπεριφοράς (υπόθεση στην Κοζάνη)

ενώ σε 2 από τις 5 πιθανές γυναικοκτονίες αναφέρθηκαν ψυχιατρικά προβλήματα (υπόθεση στο φράγμα Αλιάκμονα και υπόθεση στο Καίσαρι Κορίνθου). Τέλος, σε όλες τις περιπτώσεις οι θύτες συνελήφθησαν και τους απαγγέθηκαν κατηγορίες.

Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να γίνει μία ειδική αναφορά στην υπόθεση της πιθανής γυναικοκτονίας στο Φράγμα του Αλιάκμονα. Δεν είναι σίγουρο αν μπορεί η συγκεκριμένη περίπτωση να χαρακτηριστεί ως γυναικοκτονία με τους ορισμούς οι οποίοι συμπεριλήφθηκαν στην παρούσα εργασία. Σύμφωνα με το άρθρο 303 του Ποινικού Κώδικα της Ελλάδας ως παιδοκτονία ονομάζεται το έγκλημα το οποίο μπορεί να διαπραχθεί από μία μητέρα η οποία σκοτώνει το παιδί της κατά τον τοκετό ή μετά τον τοκετό και όσο βρίσκεται ακόμα σε κατάσταση διαταραχής λόγω του τοκετού. Το συγκεκριμένο έγκλημα διαπράχθηκε 11 μήνες μετά τη γέννηση του θύματος οπότε η δράστιδα θα μπορούσε να εμπίπτει στην προαναφερθείσα περίπτωση. Επιπλέον, δεν είναι γνωστά τα κίνητρά της και μάλιστα, ζητήθηκε ψυχιατρική εξέταση. Ωστόσο, δεν έχουν υπάρξει περαιτέρω εξελίξεις στην συγκεκριμένη υπόθεση η οποία παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον αλλά ταυτόχρονα, δεν είναι βέβαιο αν πρέπει να χαρακτηριστεί γυναικοκτονία, όχι λόγω του φύλου του βρέφους ή του γεγονότος ότι ήταν βρέφος αλλά περισσότερο λόγω έλλειψης στοιχείων σχετικών με τα κίνητρα της δράστιδας. Για να μπορέσει αδιαμφισβήτητα να χαρακτηριστεί ως γυναικοκτονία, θα πρέπει να έχει κίνητρο το οποίο να είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το φύλο του θύματος. Ειδικότερα, η μορφή της γυναικοκτονίας/ βρεφοκτονίας βασισμένης στο κοινωνικό φύλο και σχετικής με το βιολογικό, όπως αναλύθηκε προηγουμένως, ταιριάζει απόλυτα με την υπόθεση αυτή. Ωστόσο, είναι απαραίτητο να ξεκαθαριστούν τα κίνητρα.

Η καταγραφή των περιπτώσεων γυναικοκτονιών για το έτος 2023 είναι πιο περίπλοκη. Αφενός, τη στιγμή αυτή, μόλις περάσαμε το πρώτο μισό της χρονιάς και ακόμα δεν έχει υπάρξει κάποιο σχετικό άρθρο στο οποίο να υπάρχουν συγκεντρωμένες οι γυναικοκτονίες της χρονιάς. Συνήθως και όπως είναι κατανοητό, τέτοια άρθρα δημοσιεύονται προς το τέλος του έτους. Οπότε, τα στοιχεία βασίζονται κυρίως στην ιστοσελίδα <https://femicide.gr/poiotika-dedomena/> και σε όσα ακούω και διαβάζω στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

και στις ειδήσεις των τηλεοπτικών καναλιών. Αφετέρου, τα στατιστικά στοιχεία της χρονιάς θα αλλάξουν έως ότου αυτή τελειώσει. Ήδη από την τελευταία καταγεγραμμένη περίπτωση γυναικοκτονίας για το 2023, η οποία συμπεριλήφθηκε στα πορίσματα της παρούσας εργασίας, έχουν σημειωθεί ακόμα 5 σημαντικές και παράλληλα ιδιάζουσες περιπτώσεις, η γυναικοκτονία της Αναστάζια, η γυναικοκτονία της Άννας και η γυναικοκτονία της Όλγας, η γυναικοκτονία μίας 84^{ης} γυναίκας στην Χαλκίδα και η γυναικοκτονία μίας 42^{ης} γυναίκας στην Καλαμαριά. Για αυτόν τον λόγο η ανάγκη του να οριστεί ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο ήταν επιτακτική.

Όπως και να έχει, η καταγραφή των στοιχείων για το 2023 συνεχίζει να αποδεικνύεται απαιτητική και σύνθετη καθώς μόλις χθες (28/ 08/ 2023) ανακοινώθηκε ότι η Όλγα (40) θύμα ξυλοδαρμού από τον σύντροφό της (47), κατέληξε στο νοσοκομείο μετά από 19 μήνες νοσηλείας. Η γυναικοκτονία διαπράχθηκε στις 04/ 01/ 2022 αλλά το θύμα κατέληξε 1,5 χρόνο αργότερα. Η γυναικοκτονία αυτή προστέθηκε (μεταγενέστερα) στη λίστα των επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών για το 2022 της παρούσας εργασίας καθώς πρόκειται για ένα έγκλημα το οποίο είχε διαπραχθεί ήδη. Επιπλέον, είναι απαραίτητο να αναφερθεί πως η ιστοσελίδα femicide.gr, η οποία αποτέλεσε βασική πηγή για τον εντοπισμό κάθε υπόθεσης γυναικοκτονίας για τα έτη 2020-2023, δεν έχει συμπεριλάβει τη γυναικοκτονία της Όλγας, μέχρι και σήμερα (01/ 09/ 2023) ενώ σε αργότερη έρευνα (3/ 10/ 2023) διαπιστώθηκε πως οι γυναικοκτονίες αυτές είχαν συμπεριληφθεί. Οπότε, από τις προαναφερθείσες γυναικοκτονίες μόνο η υπόθεση της Όλγας προστέθηκε μεταγενέστερα στα πορίσματα καθώς το έγκλημα είχε ήδη διαπραχθεί αλλά το θύμα απεβίωσε μετά από 1,5 έτος · η γυναικοκτονία της Αναστάζια, η γυναικοκτονία της Άννας, η γυναικοκτονία στην Χαλκίδα και η γυναικοκτονία στην Καλαμαριά δεν συμπεριλαμβάνονται στα πορίσματα γιατί είναι εκτός του χρονικού πλαισίου το οποίο είχε τεθεί αλλά αναλύονται παρακάτω.

Οι γυναικοκτονίες στην Ελλάδα ανά χρονιά: 2023. Οι περιπτώσεις οι οποίες δεν συμπεριλήφθηκαν στα πορίσματα.

Μία ιδιόζουσα περίπτωση γυναικοκτονίας είναι αυτή της Άννας, μίας τρανς γυναίκας από την Κούβα. Η Άννα (46) δολοφονήθηκε με αιχμηρό αντικείμενο από 35χρονο άνδρα μέσα στο σπίτι της στον Άγιο Παντελεήμονα Αττικής. Τα στοιχεία είναι ακόμα ελλιπή (το έγκλημα είναι πρόσφατο) αλλά είναι σίγουρο πως αυτή η υπόθεση παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον καθώς πρόκειται για την πρώτη περίπτωση τρανς γυναίκας, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνει (ή και επιτάσσει) να χρησιμοποιείται ο όρος 'θυληκότητες' μέσα στον ορισμό της γυναικοκτονίας. Ήδη η Άννα έχει αναφερθεί ως άνδρας από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ενώ πρόκειται για διεμφυλική γυναίκα, μειώνοντας την ορατότητα των ατόμων αυτών αλλά και του ίδιου του θύματος αυτού καθ' αυτού. Η περίπτωση της Άννας δεν περιλαμβάνεται ούτε στην ιστοσελίδα femicide.gr, η οποία είναι η πιο συμπεριληπτική καθώς είναι η μόνη η οποία περιλαμβάνει κάθε υπόθεση. Ενδεικτικά ούτε η γυναικοκτονία της Όλγας έχει αναφερθεί στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα.

Το συγκεκριμένο έγκλημα είναι σύνθετο για μία πληθώρα λόγων. Αρχικά, το γεγονός ότι το θύμα ήταν γυναίκα ανοίγει τη συζήτηση για το αν πρόκειται για γυναικοκτονία ή όχι. Σύμφωνα με στοιχεία από την Ελληνική Αστυνομία, όπως ανασύρθηκαν από την ιστοσελίδα JennyGr, το θύμα και ο θύτης πρέπει να είχαν προσωπικές και οικονομικές διαφορές, γεγονός το οποίο αποδεικνύεται αφενός από τη σκληρότητα του εγκλήματος και αφετέρου από την κλοπή διάφορων αντικειμένων από το σπίτι του θύματος. Ωστόσο, στην ανακοίνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, όπως αυτή παρουσιάζεται στο προαναφερθέν άρθρο, χρησιμοποιείται η έκφραση 'έγκλημα πάθους' και όχι ο όρος γυναικοκτονία. Η έλλειψη στοιχείων και, κυρίως, το γεγονός ότι το κίνητρο του δράστη παραμένει αδιευκρίνιστο δυσκολεύει στην απόδοση χαρακτηρισμού του εγκλήματος αυτού ως γυναικοκτονία.

Από την άλλη πλευρά, το συγκεκριμένο έγκλημα μας υπενθυμίζει για ακόμα μία φορά τους κινδύνους τους οποίους αντιμετωπίζουν τα διεμφυλικά άτομα στη χώρα μας.

Ένα άλλο ζήτημα το οποίο δυσχεραίνει την κατάσταση του συγκεκριμένου εγκλήματος είναι η έλλειψη νομικής υποστήριξης για τα διεμφυλικά άτομα σε γενικότερο πλαίσιο. Οπότε, ακόμα και αν αποδειχθεί ότι πρόκειται για γυναικοκτονία, δεν είναι σίγουρο αν αναγνωρίζεται το φύλο της Άννας. Όπως φάνηκε και από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, το *misgendering*, δηλαδή το να αναφέρεται ένα διεμφυλικό άτομο με τις λάθος αντωνυμίες, άρθρα ή γενικότερα λέξεις είναι ένα φαινόμενο το οποίο συμβαίνει ακόμα στις μέρες μας, παρόλο που πλέον η ορατότητα για τα διεμφυλικά άτομα είναι μεγαλύτερη. Συνεπώς, γίνεται κατανοητή για ακόμα μία φορά η σημασία και η αξία του να υπάρχει νομική αναγνώριση για διάφορα θέματα καθώς στην προκειμένη υπόθεση γυναικοκτονίας αποδεικνύεται πως χρειάζεται συγκεκριμένο πλαίσιο στον Ποινικό Κώδικα της Ελλάδας τόσο για τα διεμφυλικά άτομα όσο και για τις γυναικοκτονίες.

Τέλος και σχετικά με την υπόθεση της Άννας, μία ακόμα θεωρία η οποία εξηγεί την πολυπλοκότητα του εγκλήματος είναι η θεωρία της Crenshaw (1984) για το *Intersectionality*, μία έννοια η οποία, επίσης, έχει ελλιπή αναγνώριση στην Ελλάδα μιας και δεν υπάρχει καν επίσημη μετάφραση του όρου αυτού. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, οι διάφορες κοινωνικές και πολιτικές ταυτότητες ενός ατόμου, όπως για παράδειγμα το βιολογικό και κοινωνικό φύλο, η τάξη και η θρησκεία, περιπλέκονται και έχουν ως αποτέλεσμα διαφορετικούς τύπους διάκρισης μεταξύ των ατόμων μίας κοινωνίας. Πιο συγκεκριμένα, το γεγονός ότι η Άννα ήταν γυναίκα, τρανς και μετανάστρια δημιουργεί ένα πιο σύνθετο πλέγμα διάκρισης όπως αναλύθηκε και παραπάνω. Για παράδειγμα, σε άλλες γυναικοκτονίες δεν παρατηρήθηκε το φαινόμενο του *misgendering* ούτε συζητήθηκε τόσο αν το θύμα ανήκε σε μειονοτική ομάδα, εκτός από κάποιες περιπτώσεις όπως για παράδειγμα τη γυναικοκτονία της Τζεβριέ.

Όπως και να είναι η κατάσταση, αναφορικά με την γυναικοκτονία της Άννας, ποιο άτομο είναι σε θέση να κρίνει το έγκλημα αυτό και να αποφασίσει ποιος είναι ο σωστός χαρακτηρισμός; Ποιο έγκλημα είναι πιο σοβαρό, αυτό με θύμα μία μετανάστρια, το έγκλημα με θύμα μία τρανς γυναίκα ή η γυναικοκτονία; Γίνεται να θεωρηθεί κάποιο έγκλημα πιο σοβαρό από το άλλο; Γίνεται να διαχωριστούν ή μήπως είναι όλα ταυτόχρονα; Και φυσικά, πως θα δικαστεί η

συγκεκριμένη υπόθεση; Θα αναφερθεί η Άννα με τη σωστή της ταυτότητα ως γυναίκα ή όχι; Θα χαρακτηριστεί το έγκλημα ως γυναικοκτονία; Εν τέλει, το σημαντικό γεγονός παραμένει: είτε είναι γυναικοκτονία, είτε τρανσφοβικό έγκλημα, είτε ρατσιστική δολοφονία, μία ακόμα γυναίκα χάθηκε.

Επιπλέον, μία ακόμα υπόθεση η οποία σημειώθηκε μετά το προκαθορισμένο χρονικό περιθώριο είναι η γυναικοκτονία της Αναστάζια. Η Αναστάζια (27) βιάστηκε και δολοφονήθηκε με ασφυκτικό τρόπο (ασφυξία) από έναν άνδρα (32) στην Κω. Το θύμα αγνοούνταν για μέρες πριν βρεθεί η σορός της. Η γυναικοκτονία φέρεται ότι έγινε σε ένα εγκαταλελειμμένο σπίτι αλλά η σορός του θύματος βρέθηκε σε βαλτώδη νερά, τέσσερις μέρες μετά τη δήλωση της εξαφάνισής της. Ο δράστης συνελήφθη και αναμένονται περαιτέρω εξελίξεις σε δικαστικό επίπεδο. Η εξαφάνιση δηλώθηκε στις 12/ 07/ 2023 και το θύμα βρέθηκε στις 18/ 07/ 2023.

Σχετικά με την υπόθεση της γυναικοκτονίας της Αναστάζια, παρατηρούνται τα εξής στοιχεία. Δεν είναι ξεκάθαρο αν το θύμα και ο θύτης είχαν ερωτική σχέση ή αν απλά γνωρίζονταν οπότε δεν είναι σίγουρο αν μπορεί να χαρακτηριστεί ως συντροφική ή ως γυναικοκτονία από γνωστό άτομο. Ωστόσο, μιας και τα κίνητρα του εγκλήματος ήταν σεξιστικά και το θύμα βιάστηκε, τότε πρόκειται ξεκάθαρα για περίπτωση γυναικοκτονίας. Επιπλέον, πρόκειται για τη μόνη υπόθεση γυναικοκτονίας στην οποία προηγήθηκε υπόθεση εξαφάνισης, καθώς το θύμα αγνοούνταν για 4 ημέρες.

Τέλος, καθώς η συγκεκριμένη υπόθεση είναι πρόσφατη είναι κατανοητό πως δεν έχει εκδικαστεί ακόμα οπότε εκκρεμεί η εξέλιξη της η οποία θα ξεκαθαρίσει και διάφορα άλλα σημεία όπως για παράδειγμα τα κίνητρα του δράστη.

Επιπλέον, στις 20/ 07/ 2023, διαπράχθηκε μία ακόμα γυναικοκτονία, αυτή την φορά στην Χαλκίδα. Θύμα ήταν μία 84^{χρονη} γυναίκα ενώ δράστης ήταν ο 88^{χρονος} σύζυγός της ο οποίος την δολοφόνησε μέσα στο σπίτι τους με κυνηγετική καραμπίνα (για την οποία είχε άδεια). Σύμφωνα με πηγές, ο δράστης φέρεται ότι στην ομολογία του είπε «την σκότωσα γιατί δεν περνούσα καλά μαζί της». Επομένως, πρόκειται για μία συντροφική

γυναικοκτονία. Όπως και με τις προηγούμενες γυναικοκτονίες, έτσι και αυτή η υπόθεση δεν έχει εκδικαστεί.

Τέλος, στις 12/ 09/ 2023 διαπράχθηκε μία ακόμα γυναικοκτονία, στην Καλαμαριά Θεσσαλονίκης. Θύμα ήταν μία 42^{χρονη} γυναίκα, μητέρα δύο ανήλικων παιδιών, ενώ δράστης ήταν ο πρώην σύζυγός της, 38 ετών, ο οποίος την δολοφόνησε με κυνηγετική καραμπίνα μέσα στο σπίτι της. Μετά την γυναικοκτονία, αυτοκτόνησε, οπότε πρόκειται για την περίπτωση γυναικοκτονίας- αυτοκτονίας. Σύμφωνα με μαρτυρίες, ο δράστης ζητούσε από το θύμα να τα ξαναβρούν καθώς την αγαπούσε. Πρόκειται, λοιπόν, για μία συντροφική γυναικοκτονία και ειδικότερα, μία γυναικοκτονία- αυτοκτονία.

Συμπεράσματα.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτουν οι εξής αριθμοί:

Γυναικοκτονίες	Επιβεβαιωμένες	Πιθανές
2020	11	9
2021	21	10
2022	18	8
2023	3	4

Οι περισσότερες γυναικοκτονίες, τόσο πιθανές όσο και επιβεβαιωμένες, διαπράχθηκαν το 2021. Είναι απαραίτητο να επισημανθεί για μία ακόμα φορά πως οι γυναικοκτονίες οι οποίες καταμετρήθηκαν για το 2023 στην παρούσα εργασία είναι έως τον Μάιο. Οπότε, αν μετρήσουμε τις γυναικοκτονίες ανά χρονιά ως και τον Μάιο, προκύπτουν οι εξής αριθμοί:

Γυναικοκτονίες (ως Μάιο)	Επιβεβαιωμένες	Πιθανές
2020	5	1
2021	5	3
2022	5	2
2023	3	4

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, το 2020 παρατηρείται ότι έχουν διαπραχθεί σχεδόν οι μισές επιβεβαιωμένες γυναικοκτονίες μέχρι τον Μάιο. Αντίθετα, το 2021 και το 2022 έως και τον Μάιο έχουν διαπραχθεί λιγότερο από τις μισές.

Παράλληλα, σύμφωνα με τα παραπάνω πορίσματα παρατηρούνται τα ακόλουθα. Σε κάθε χρονιά, η πλειονότητα των περιπτώσεων των γυναικοκτονιών διαπράχθηκε σε ιδιωτικό χώρο. Ειδικότερα:

	Ποσοστό γυναικοκτονιών σε ιδιωτικό χώρο
2020	64%
2021	62%
2022	83%
2023	67%

Αντίστοιχα, η πλειονότητα των περιπτώσεων των επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών για τα έτη 2020- 2023 ήταν συντροφικές. Ειδικότερα:

	Συντροφικές Γυναικοκτονίες
2020	64%
2021	76%
2022	83%
2023	100%

Έπειτα, ακολουθούν οι οικογενειακές γυναικοκτονίες, οι γυναικοκτονίες από γνωστό και τέλος οι γυναικοκτονίες από άγνωστο πρόσωπο. Να αναφερθεί ξανά σε αυτό το σημείο πως οι οικογενειακές γυναικοκτονίες οι οποίες προσμετρήθηκαν στο συγκεκριμένο μέρος της εργασίας έχουν ξεκάθαρο κίνητρο το οποίο στρέφεται εναντίον των γυναικών και της ταυτότητάς τους, κάνοντάς τες, εξ ορισμού, γυναικοκτονίες.

Η επικρατέστερη σχέση μεταξύ θύματος και θύτη για τις συντροφικές γυναικοκτονίες είναι αυτή των συζύγων. Αντίστοιχα, στις οικογενειακές γυναικοκτονίες η πιο συχνή σχέση μεταξύ θύματος και θύτη ήταν αυτή της μητέρας- γιου. Βεβαίως, είναι σημαντικό να επισημανθεί ξανά πως στις συντροφικές γυναικοκτονίες συμπεριλαμβάνεται κάθε είδος σχέσης από νυν και πρώην έως μακροχρόνιες ή βραχύχρονες. Αντίστοιχα, στις οικογενειακές γυναικοκτονίες συμπεριλαμβάνονται όλοι οι βαθμοί συγγένειας, εξ αίματος και εξ αγχιστείας.

Επιπλέον, στο ζήτημα των γυναικοκτονιών- αυτοκτονιών, το 2021 και το 2022 σημειώθηκαν από 4 τέτοια περιστατικά ενώ το 2023 μόλις 1.

Σχετικά με αναφορές σε ψυχιατρικά ζητήματα του δράστη και με αναφορές σε επήρεια ή/και εθισμός στα ναρκωτικά ή/και το αλκοόλ του δράστη παρατηρούνται τα ακόλουθα:

	Αναφορές για ψυχιατρικά ζητήματα του δράστη
2020	9%
2021	19%
2022	28%
2023	33%

	Αναφορές για επήρεια/ εθισμό σε ναρκωτικά/ αλκοόλ του δράστη
2020	9%
2021	5%
2022	16%
2023	33%

Όπως αναφέρθηκε και στο κεφάλαιο των παραγόντων κινδύνου, τόσο τα ψυχιατρικά ζητήματα όσο και η επήρεια και ο εθισμός στα ναρκωτικά και το αλκοόλ είναι παράγοντες οι οποίοι εμφανίζονται συχνά σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών. Θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι στα ψυχιατρικά ζητήματα συμπεριλαμβάνονται και τα ψυχολογικά τραύματα τα οποία μπορεί να φέρει ο θύτης (και το θύμα) από προηγούμενη επαφή με περιστατικά βίας, ειδικά σε νεαρή ηλικία. Η έκθεση σε βία, τόσο ως θεατής όσο και ως θύμα, αναφέρεται στους Παράγοντες Κινδύνου που οδηγούν στις Γυναικοκτονίες.

Στους Παράγοντες Κινδύνου που οδηγούν στις Γυναικοκτονίες αναφέρεται και η παρενόχληση και κακοποιητική συμπεριφορά πριν από το έγκλημα. Στα πορίσματα της παρούσας εργασίας για τις περιπτώσεις των επιβεβαιωμένων γυναικοκτονιών παρατηρούνται τα ακόλουθα:

	Αναφορές για παρενόχληση ή κακοποιητική συμπεριφορά
2020	46%
2021	71%
2022	44%
2023	100%

Επιπλέον, σχετικά με επίσημες καταγγελίες πριν διαπραχθεί η κάθε γυναικοκτονία παρατηρούνται τα εξής:

	Επίσημη καταγγελία πριν από την γυναικοκτονία
2020	-
2021	57%
2022	28%
2023	67%

Από τα παραπάνω ποσοστά γίνεται κατανοητό πως οι επίσημες καταγγελίες (για παράδειγμα, οι μηνύσεις ή τα περιοριστικά μέτρα) δεν είναι πάντα αρκετά για να αποτρέψουν μία γυναικοκτονία. Παράλληλα, τα ποσοστά αυτά αποδεικνύουν πως τα θύματα βρίσκουν το θάρρος για να σπάσουν τον κύκλο της βίας και να προστατευτούν αλλά αυτό δεν συμβαίνει σε όλες τις περιπτώσεις και ούτε θα έπρεπε αν επιρρίπτονται ευθύνες στα θύματα τα οποία δεν κατάφεραν να μιλήσουν για τη βία την οποία υφίστανται.

Τέλος, είναι απαραίτητο να αναφερθεί πως σε όλες τις περιπτώσεις των γυναικοκτονιών για τα έτη 2020-2023 οι δράστες οι οποίοι συνελήφθησαν και των οποίων οι περιπτώσεις εκδικάστηκαν, έχουν φυλακιστεί. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενα σημεία της παρούσας εργασίας, καθώς δεν υπάρχει συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο το οποίο να αναγνωρίζει η γυναικοκτονία ως ιδιώνυμο αδίκημα, όπως γίνεται στην περίπτωση της Κύπρου, οι κατηγορίες αφορούν την ενδοοικογενειακή βία, την ανθρωποκτονία ή ακόμα και την παράνομη οπλοκατοχή. Η παράνομη κατοχή όπλου στο σπίτι, επίσης, αναφέρεται ως παράγοντας κινδύνου.

Ο όρος «γυναικοκτονία» δεν είναι επίσημος στο Ελληνικό νομικό σύστημα και χρησιμοποιείται μόνο από τα ειδησεογραφικά μέσα και την κοινή γνώμη για να χαρακτηρίσει τέτοια εγκλήματα. Ωστόσο, ακόμα και σε αυτές τις περιπτώσεις, άργησε να γίνει αποδεκτός και κατά την κάλυψη των πρώτων περιπτώσεων ήταν πιο συχνός ο όρος «ανθρωποκτονία». Ακόμα και τώρα, μετά από τόσες πολλές γυναικοκτονίες και ακόμα περισσότερες ώρες συζητήσεων γύρω από το συγκεκριμένο ζήτημα, δεν είναι ξεκάθαρο αν η ελληνική κοινωνία αντιλαμβάνεται πλήρως και ορθά τι είναι γυναικοκτονία. Κάποιες στιγμές, νιώθω και εγώ το ίδιο. Είναι φυσιολογικό καθώς δεν πρόκειται για ένα απλό έγκλημα (όμως, ποιο έγκλημα είναι απλό;) αλλά περιλαμβάνει πολλές παραμέτρους οι οποίες αξίζει να διερευνηθούν.

Παράλληλα, όπως αποδεικνύεται από όλα τα άρθρα και τις έρευνες και τις αναφορές, η γυναικοκτονία έχει πολλά «πρόσωπα», πολλές μορφές και κάθε μέρος του πλανήτη την αντιλαμβάνεται διαφορετικά. Όπως επισημαίνεται και νωρίτερα στην εργασία, οι χαρακτηριζόμενες ως «δυτικές χώρες» θεωρούν την γυναικοκτονία ως ένα «έγκλημα πάθους». Σε χώρες της Λατινική Αμερικής

χρησιμοποιείται ο όρος «feminicidio» ο οποίος δεν είναι επίσημα μεταφρασμένος στα ελληνικά αλλά πρόκειται για την γυναικοκτονία η οποία δεν αφορά μόνο ζευγάρια ή οικογένειες αλλά αποτελεί ένα συνολικό, κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο καλύπτεται και διαιωνίζεται από την γενικότερη στάση της κοινωνίας απέναντι σε αυτό. Τέλος, σε πολλές ανατολικές χώρες η γυναικοκτονία είναι συνυφασμένη με το έγκλημα για λόγους «τιμής».

Επομένως, ενώ μπορούμε να ορίσουμε τι είναι η γυναικοκτονία, ακόμα και αν υπάρχουν διαφορετικοί ορισμοί, να απαριθμήσουμε κάθε είδος της γυναικοκτονίας και να εντοπίσουμε τους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι μπορούν να αποτρέψουν ένα τέτοιο έγκλημα, γιατί συνεχίζουν και διαπράττονται γυναικοκτονίες; Μπορεί να προληφθεί η γυναικοκτονία τελικά;

Αυτό είναι ένα ερώτημα το οποίο μπορεί να παραμείνει για πάντα ένα ερώτημα, η παρούσα εργασία σίγουρα δεν είναι σε θέση αν το απαντήσει. Ωστόσο, υπάρχουν κάποια ακόμα συμπεράσματα τα οποία αναλύονται παρακάτω.

Αρχικά, όπως διαφαίνεται και από τα παραπάνω στοιχεία τα οποία συγκεντρώθηκαν βάσει των γυναικοκτονιών οι οποίες διαπράχθηκαν στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2020-2023, οι περισσότερες ανήκουν στο είδος των συντροφικών γυναικοκτονιών. Ο συσχετισμός της γυναικοκτονίας με την συντροφική γυναικοκτονία από την Ελληνική κοινωνία μπορεί να αιτιολογείται βάσει των παραπάνω πορισμάτων αλλά δεν παύει να είναι μονόπλευρος. Παρόλο που τα ποσοστά είναι υψηλά, έχουν διαπραχθεί και άλλου είδους γυναικοκτονίες το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Παράλληλα, οι πιθανές γυναικοκτονίες είναι στην πλειονότητά τους οικογενειακές, γεγονός το οποίο αποδεικνύει πως αν το θύμα και ο θύτης δεν έχουν συντροφική σχέση, τα εγκλήματα αυτά καταχωρούνται ως ανθρωποκτονίες και δεν εξετάζονται περισσότερο τα κίνητρα του δράστη για να διαπιστωθεί αν πρόκειται για ανθρωποκτονία ή γυναικοκτονία.

Ωστόσο, ένα ακόμα συμπέρασμα το οποίο προκύπτει από την συγκεκριμένη εργασία είναι πως δεν είναι παράλογο το γεγονός ότι υπάρχει ο συσχετισμός της γυναικοκτονίας με την συντροφική γυναικοκτονία και αυτό επειδή δεν υπάρχει συγκεκριμένος ορισμός του εγκλήματος αυτού. Η έλλειψη ενός

συγκεκριμένου ορισμού, τουλάχιστον για τα ελληνικά πλαίσια, θα αποτελέσει εφαλτήριο συζητήσεων οι οποίες, εν τέλει, θα οδηγήσουν στην δημιουργία ενός καθολικά αποδεκτού ορισμού της γυναικοκτονίας.

Ο συγκεκριμένος γενικός ορισμός είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει κάθε είδος γυναικοκτονίας και να ορίζει ξεκάθαρα το έγκλημα και ποια είναι τα κίνητρα τα οποία οδηγούν τον δράστη στο να το διαπράξει.

Ένα άλλο συμπέρασμα το οποίο γίνεται αντιληπτό σε όλη την εργασία είναι η έλλειψη νομικού πλαισίου το οποίο να θεσμοθετεί την γυναικοκτονία ως ιδιώνυμο αδίκημα. Από την στιγμή που δεν αναγνωρίζεται νομικά η γυναικοκτονία, δεν υπάρχει και αντίστοιχη απόδοση δικαιοσύνης. Ειδικότερα, η γυναικοκτονία είναι η τελευταία πράξη ενός συνεχούς βίας, γεγονός το οποίο ισχύει για κάποια είδη όπως η συντροφική και η οικογενειακή. Αν δεν αναγνωρίζεται έτσι από το ελληνικό νομικό σύστημα τότε δεν θα έχει και την αντίστοιχη αντιμετώπιση από τις ελληνικές αρχές. Η δημιουργία ενός νομικού πλαισίου το οποίο να αναφέρει ξεκάθαρα τον όρο «γυναικοκτονία» και, παράλληλα, να τον ορίζει, θα αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό βήμα για την πρόληψη των γυναικοκτονιών.

Κλείνοντας, όπως επισημάνθηκε και παραπάνω, η γυναικοκτονία δεν είναι ένα μονόπλευρο έγκλημα το οποίο βασίζεται στην έκφραση «την σκότωσε επειδή ήταν γυναίκα». Παλαιότερα, αυτός ο ορισμός αρκούσε για να το περιγράψει αλλά με την πάροδο του χρόνου, αυτή η έκφραση παραμένει απλή διότι γεννά πολλά άλλα ερωτήματα. Τι είναι γυναίκα; Ποια είναι η ταυτότητα αυτής; Ερωτήματα αυτά είναι απαραίτητα για να εξεταστεί σε βάθος το φαινόμενο αυτό.

Η γυναικοκτονία είναι, πρωτίστως, ένα έγκλημα το οποίο στρέφεται εναντίον στην ταυτότητα της γυναίκας, σε όποιο άτομο την φέρει και στην θέλησή του να υπάρξει. Η γυναικοκτονία αποτελεί την ακραία μορφή της διάκρισης και της καταπίεσης των ατόμων τα οποία φέρουν, μεταξύ άλλων, την ταυτότητα των γυναικών. Πρόκειται για το έγκλημα το οποίο επιβεβαιώνει την υπεροχή ενός κοινωνικού φύλου πάνω στο άλλο. Είναι το έγκλημα το οποίο πραγματώνει την επιτελεσματικότητα του κοινωνικού φύλου · με απλούς όρους, αναμένεται από τους άνδρες να συμπεριφέρονται σκληρά και από τις γυναίκες να το

υπομένουν. Είναι το έγκλημα το οποίο θέτει στο στόχαστρο την γυναικεία ταυτότητα, αυτή καθ' αυτή.

Επίλογος.

Η γυναικοκτονία είναι ένα έγκλημα τόσο παλιό όσο και η πατριαρχία. Από τις μάγισσες του Σάλεμ έως και την πιο πρόσφατη γυναικοκτονία στην Ελλάδα, πρόκειται για ένα έγκλημα το οποίο συμβαίνει σε όλα τα μέρη του κόσμου και αφορά κάθε κοινωνία. Μπορεί να έχει διαφορετικές εκφάνσεις και να παρουσιάζεται με διαφορετικές μορφές, όπως για παράδειγμα την γυναικοκτονία για λόγους «τιμής», την συντροφική γυναικοκτονία και την κεκαλυμμένη γυναικοκτονία, όμως πρόκειται για ένα φαινόμενο το οποίο επηρεάζει (ή μπορεί να επηρεάσει) κάθε κορίτσι, γυναίκα ή θηλυκότητα.

Η γυναικοκτονία είναι πολλά περισσότερα από το «ένας άνδρας σκότωσε μία γυναίκα» ή το «ένα άνδρας σκότωσε μία γυναίκα επειδή είναι γυναίκα». Σίγουρα εμπεριέχονται και αυτές οι εξηγήσεις αλλά μόνες τους δεν αντικατοπτρίζουν όλες τις πλευρές ενός σύνθετου φαινομένου όπως αυτό της γυναικοκτονίας.

Στα ελληνικά δεδομένα, γίνεται προσπάθεια για να προστατευτούν τα δικαιώματα των γυναικών και η γυναικεία ταυτότητα μέσα από διάφορες κινήσεις, όπως για παράδειγμα η υπογραφή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Ωστόσο, όταν δεν αναγνωρίζεται η γυναικοκτονία ως ξεχωριστό έγκλημα, αυτές οι κινήσεις δεν αρκούν διότι δεν περιλαμβάνουν όλο το φάσμα και κάθε πτυχή της βίας κατά των γυναικών, των κοριτσιών, των θηλυκοτήτων. Μόνο μέσα από συλλογική προσπάθεια, σωστή ενημέρωση, και θέσπιση ενός ξεκάθਾਰου νομικού πλαισίου το οποίο να περιλαμβάνει κάθε μορφή βίας σε βάρος των γυναικών, των κοριτσιών και των θηλυκοτήτων γενικότερα, θα καταφέρουμε να προστατέψουμε την γυναικεία ταυτότητα.

Βιβλιογραφία.

1. Baldry, A. C. & Magalhães, M. J. (2018). Prevention of Femicide. In C. Corradi, M. Naudi & Sh. Weil (Eds.), *Femicide Across Europe: Theory, research and prevention* (pp. 71- 93). Policy Press.
2. Beauvoir, S. de. (2011). *The second sex*. Vintage Classics.
3. Blackstone, A. M. (2003). Gender roles and society. In J. R. Miller, R. M. Lerner & L. B. Schiamberg (Eds.), *Human Ecology: An Encyclopedia of Children, Families, Communities, and Environments* (pp. 335- 338). ABC-CLIO.
4. Britannica. (n.d.). Gender Identity. In Britannica.com dictionary. Retrieved September, 27, 2023, from <https://www.britannica.com/topic/gender-identity>
5. Butler, J. (1988). Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory. *Theatre Journal*, 40(4), 519-531. <https://doi.org/10.2307/3207893>
6. Butler, J. (1999). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge.
7. Butler, J. (2004). *Undoing Gender*. Routledge.
8. Campbell, J. & Runyan, C. W. (1998). Femicide: Guest Editors' Introduction. *Homicide Studies*, 2(4), 347-352. <https://doi.org/10.1177/1088767998002004001>
9. Canadian Femicide Observatory for Justice and Accountability. (2020). *Types of Femicide*. <https://www.femicideincanada.ca/about/types>
10. Castañeda Salgado, M. P. (2016). Feminicide in Mexico: An approach through academic, activist and artistic work. *Current sociology*, 64(7), 1054-1070.
11. Cecchi, R., Sassani, M., Agugiario, G., Caroppo, E., De Lellis, P., Sannella, A., Mazza, M., Ikeda, T., Kondo, T. & Masotti, V. (2022). A

- Medico-legal definition of femicide. *LegalMedicine*, 59, 1- 6.
<https://doi.org/10.1016/j.legalmed.2022.102101>
12. Corradi, C., Marcuello-Servós, Ch., Boira, S. & Weil, Sh. (2016). Theories of femicide and their significance for social research. *Current Sociology*, 64(7), 975 –995.
<http://dx.doi.org/10.1177/0011392115622256>
13. Corry, J. (1801). *A satirical view of London at the commencement of the nineteenth century*. G. Kearsley.
14. Council of Europe, Parliament Assembly. (2009). *Resolutions 1654, Femicides*. <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=17716&lang=en>
15. Council of Europe. (2011, May 11). *Council of Europe Treaty Series – No. 210: Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul, 11.V.2011)*. <https://rm.coe.int/168008482e>
16. Council of Europe. (2011, May 11). *Explanatory Report to the Council of Europe Treaty Series – No. 210: Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul, 11.V.2011)*. <https://rm.coe.int/1680a48903>
17. Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics. *The University Chicago Legal Forum*, 1989 (1), 139-167.
18. Dawson, M. & Carrigan, M. (2020). Identifying femicide locally and globally: Understanding the utility and accessibility of sex/gender-related motives and indicators. *Current Sociology*, 69(5), 682-704.
<https://doi.org/10.1177/0011392120946359>
19. Dawson, M., & Gartner, R. (1998). Differences in the Characteristics of Intimate Femicides. *Homicide Studies*, 2(4), 378 - 399.

20. Delphy, C. (1993). Rethinking sex and gender. In *Women's Studies International Forum*, 16(1), 1- 9. [https://doi.org/10.1016/0277-5395\(93\)90076-L](https://doi.org/10.1016/0277-5395(93)90076-L)

21. Douglas, C. A. (2001). Femicide in Global Perspective. *Off our Backs*, 31(11), 31-33. [Femicide in Global Perspective on JSTOR](#)

22. European Institute for Gender Equality. (2017). *Glossary of definitions of rape, femicide and intimate partner violence*. Vilnius. doi:10.2839/918972. https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/glossary-definitions-rape-femicide-and-intimate-partner-violence?language_content_entity=en

23. European Institute for Gender Equality. (2021). *Defining and identifying femicide: a literature review*. Vilnius. doi:10.2839/718210. <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/defining-and-identifying-femicide-literature-review>

24. European Institute for Gender Equality. (2022). *Improving legal responses to counter femicide in the European Union: Perspectives from victims and professionals*. Vilnius. doi:10.2839/748307. <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/improving-legal-responses-counter-femicide-european-union-perspectives-victims-and-professionals>

25. European Institute for Gender Equality. (2023) *Glossary & Thesaurus: Femicide*. Vilnius. <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1128?lang=en>

26. European Parliament's Subcommittee on Human Rights (DROI). (2021). *Femicide, its causes and recent trends: What do we know?* (PE 653.655 - November 2021). Brussels. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO_BRI\(2021\)653655](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO_BRI(2021)653655)

27. Gabriel, U., & Gygax, P. (2016). Gender and linguistic sexism. In H. Giles & A. Maass (Eds.), *Advances in intergroup communication* (pp. 177–192). Peter Lang Publishing.
28. Gius, C., & Lalli, P. (2014). “I loved her so much, but I killed her” Romantic love as a representational frame for intimate partner femicide in three Italian newspapers. *ESSACHESS–Journal for Communication Studies*, 7(2), 53-75.
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2543816
29. Gregoratto, F. (2017). Why Love Kills: Power, Gender Dichotomy, and Romantic Femicide. *Hypatia*, 32(1), 135-151.
<https://doi.org/10.1111/hypa.12308>
30. Grzyb, M., Naudi, M. & Marcuello- Servós, Ch. (2018). Femicide definitions. In C. Corradi, M. Naudi & Sh. Weil (Eds.), *Femicide Across Europe: Theory, research and prevention* (pp. 17- 31). Policy Press.
31. Habermas, T. & Kemper, N. (2022). Psychoanalytic Perspectives on Identity: From Ego to Life Narrative. In M. Bamberg, C. Demuth & M Watzlawik (Eds.), *The Cambridge Handbook of Identity* (pp. 193- 214). Cambridge University Press.
32. Heise, L., Ellsberg, M., & Gottmoeller, M. (2002). A global overview of gender-based violence. *International journal of gynaecology and obstetrics: the official organ of the International Federation of Gynaecology and Obstetrics*, 78 Suppl 1, S5–S14.
[https://doi.org/10.1016/S0020-7292\(02\)00038-3](https://doi.org/10.1016/S0020-7292(02)00038-3)
33. Jenkins, R. (2008). *Social Identity* (3rd edition). Routledge.
34. Johnson, J. L. & Repta, R. (2011). *Sex and Gender: Beyond the Binaries*. In J. L. Oliffe & L. Greaves (Eds.), *Designing and Conducting Gender, Sex, and Health Research* (pp. 17- 37). SAGE Publications, Inc.

35. Kalra, G. & Bhugra, D. (2013). Sexual violence against women: Understanding cross-cultural intersections. *Indian journal of psychiatry*, 55(3), 244–249. doi: [10.4103/0019-5545.117139](https://doi.org/10.4103/0019-5545.117139)

36. Kelly, L. (1988). *Surviving sexual violence*. Cambridge, UK : Oxford, UK, Polity Press.
<https://archive.org/details/survivingsexualv0000kell/page/n5/mode/2up>

37. Kouta, C., Nudelman, A., & Ryen, A. (2018). Femicide and Culture. *Journal of Comparative Social Work*, 13(1), 1–10.
<https://doi.org/10.31265/jcsw.v13i1.156>

38. Lagarde de los Ríos, M. (2006). Del femicidio al feminicidio. *Desde el Jardín de Freud*, 6, 216- 225.

39. Maalouf, A. (2003). *In the name of identity: Violence and the need to belong*. Penguin Books.

40. Manjoo, R. (2012, first published 2014). *Report of the Special Rapporteur on violence against women, its causes and consequences* (A/HRC/26/38). United Nation: General Assembly, Human Rights Council. <https://www.unwomen.org/en/docs/2014/5/special-rapporteur-on-violence-against-women-a-hrc-26-38>

41. Marcuello-Servós, Ch., Corradi, C., Weil, Sh. & Boira, S. (2016). Femicide: A social challenge. *Current Sociology*, 64(7), 1-8.
<http://dx.doi.org/10.1177/0011392116639358>

42. McFarlane, J., Campbell, J. C., & Watson, K. (2002). Intimate partner stalking and femicide: Urgent implications for women's safety. *Behavioral Sciences & the Law*, 20(1-2), 51–68. <https://doi.org/10.1002/bsl.477>

43. Miller, E., & McCaw, B. (2019). Intimate Partner Violence. *The New England journal of medicine*, 380(9), 850–857.
<https://doi.org/10.1056/NEJMra1807166>

44. Pryzgoda, J., & Chrisler, J. C. (2000). Definitions of gender and sex: The subtleties of meaning. *Sex Roles: A Journal of Research*, 43(7-8), 553–569. <https://doi.org/10.1023/A:1007123617636>
45. Radford, J., & Russell, D. E. (Eds.). (1992). *Femicide: The politics of woman killing*. Twayne Publishers.
46. Ross, K. (2010). *Gendered Media: Women, Men and Identity Politics*. The Rowman & Littlefield Publishing Group, Inc.
47. Russell, D. (2012). DEFINING FEMICIDE, introductory speech presented to the United Nations Symposium on Femicide on 11/26/2012. *Diana Russell*.
48. Russell, D., & Van Ven, N. (Eds.). (1990). *Crimes Against Women: Proceedings of the International Tribunal* (3rd Edition). Russell Publications.
49. Saccomano, C. (2015). The causes of famicide in Latin America. Student paper series 24. Barcelona: Institut Barcelona Estudis Internationals. Retrieved from: http://www.ibei.org/ibei_studentpaper24_71980.pdf
50. Sosa, L. (2020). Now You See Me? The Visibility of Trans and Travesti Experiences in Criminal Procedures. *Politics & Governance*, 8(3), 266-277. <http://dx.doi.org/10.17645/pag.v8i3.2804>
51. Spinelli, B. (2011). *Femicide and Femicide in Europe. Gender-motivated killings of women as a result if intimate partner violence*. United Nations (UN) Expert Group Meeting. <https://www.femicideincanada.ca/sites/default/files/2017-12/SPINELLI%20%282011%29%20FEMICIDE%20AND%20FEMINICIDE%20IN%20EUROPE.pdf>
52. Toledo, P. (2017). Criminalisation of femicide/femicide in Latin American countries. *Rivista di Criminologia, Vittimologia e Sicurezza*, 11(2), 43-60. <http://dx.doi.org/10.14664/rcvs/724>

53. United Nations Economic and Social Council. (2013). *Statement submitted by the Academic Council on the United Nations System, a non-governmental organization in consultative status with the Economic and Social Council.* (E/CN.15/2013/1.) https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/CCPCJ_22/E-CN15-2013-NGO1/E-CN15-2013-NGO1_E.pdf
54. United Nations Office on Drugs and Crime. (2014). *Information on gender-related killing of women and girls provided by civil society organizations and academia.* (UNODC/CCPCJ/EG.8/2014/CRP.2) <https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/UNODC-CCPCJ-EG.8.2014.CRP.2.pdf>
55. United Nations Office on Drugs and Crime. (2021). *Gender-related killings of women and girls (femicide/feminicide).* <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/11/gender-related-killings-of-women-and-girls-improving-data-to-improve-responses-to-femicide-feminicide>
56. Wharton, J. J. S. (1848). *The Law Lexicon, Or, Dictionary of Jurisprudence: Explaining All the Technical Words and Phrases Employed in the Several Departments of English Law, Including Also the Various Legal Terms Used in Commercial Transactions, Together with an Explanatory as Well as Literal Translation of the Latin Maxims Contained in the Writings of the Ancient and Modern Commentators.* Spettigue and Farrance, Law Booksellers and Publishers.
57. Wilson, M. & Daly, M. (1992). *Till death us do part.* In Radford, J & Russell, D. E. H. (Eds.), *Femicide: The politics of woman killing* (83-98). Twayne Publishers.
58. World Health Organization & Pan American Health Organization. (2012). *Understanding and addressing violence against women: intimate partner violence.* (No. WHO/RHR/12.36). <https://apps.who.int/iris/handle/10665/77432>

59. Zara, G., & Gino, S. (2018). Intimate partner violence and its escalation into femicide. Frailty thy name is "violence against women". *Frontiers in Psychology*, 9, Article 1777. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.01777>

Ελληνική Βιβλιογραφία.

1. Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. (2021). *2η Ετήσια έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών*. Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Περιπτώσεων. <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/11/2h-ethsia-ekthesi.pdf>
2. Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. (2022). *3η Ετήσια έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών*. Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Περιπτώσεων. <https://isotita.gr/3h-ethsia-ekthesi-gia-ti-via-2022/>
3. Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. (2020). *1η Ετήσια έκθεση για τη Βία κατά των Γυναικών*. Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Περιπτώσεων. <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2020/12/1%CE%B7-%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7-%CE%92%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%93%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD.pdf>
4. Νόμος 117(Ι)/2022, Νόμος που τροποποιεί τον περί της πρόληψης και της καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας και περί συναφών θεμάτων νόμο του 2021, Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας. http://www.cylaw.org/nomoi/arith/2022_1_117.pdf

Ιστοσελίδες.

1. «Η πρώτη γυναικοκτονία για το 2023 είναι γεγονός». (2023, Ιανουάριος 24). *Η Εφημερίδα των Συντακτών*.
https://www.efsyn.gr/ellada/koinonia/375682_i-proti-gynaikoktonia-gia-2023-einai-gegonos
2. «Με είχε πιάσει αμόκ εκείνο το βράδυ και τη σκότωσα» λέει ο 24χρονος που δολοφόνησε τη γιαγιά του στο Χρυσόχωρι. (2023, Μάιος 8). *KavalaNews*.
<https://www.kavalanews.gr/34334-eihe-piasei-amok-ekaino-vrady-skotosa-leei-24hronos-dolofonise-giagia-hrysohori.html>
3. European Commission. *Third country*.
https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/third-country_en
4. European Cooperation in Science & Technology. (n. d.). *About COST*.
<https://www.cost.eu/about/about-cost/>
5. European Institute for Gender Equality (EIGE). (n.d.) Διεμφυλικόατομο. Στο *Glossary and Thesaurus/ European Institute for Gender Equality (EIGE)*.
https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1285?language_content_entity=el
6. European Institute for Gender Equality (EIGE). (n.d.). Femicide. Στο *Glossary and Thesaurus/ European Institute for Gender Equality (EIGE)*.
<https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1192>
7. European Observatory on Femicide (Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τη Γυναικοκτονία) (χ.χ.). About EOF. *European Observatory on Femicide*.
<http://eof.cut.ac.cy/>
8. The motive for the murder of the Chinese woman is erotic and financial. (2022, Μάιος 19). *Φως στο Τούνελ*.
<https://anikoulouli.gr/en/erotiko-ke-ikonomiko-to-kinitro-tis-dolofonias-tis-kinezas-2/>
9. Αγία Βαρβάρα : Σοκάρουν οι λεπτομέρειες για τη δολοφονία της 50χρονης. (2020, Νοεμβρίου 10). *In*.
<https://www.in.gr/2020/11/10/greece/agia-varvara-sokaroun-oi-leptomereies-gia-ti-dolofonia-tis-50xronis/>

10. Άγιος Παντελεήμονας: Εξιχνιάστηκε η γυναικοκτονία της Άννα - Η ανακοίνωση της ΕΛ. ΑΣ. (2023, Ιούλιος 20). *JennyGr*.
<https://jenny.gr/update/now/416522/agios-panteleimonas-exihniastike-i-gynaikoktonia-tis-anna-i-anakoinosi-tis-el>
11. Άγιος Παντελεήμονας: Εξιχνιάστηκε η δολοφονία της Άννας- Η ανακοίνωση της ΕΛ.ΑΣ. (2023, Ιούλιος 19). *LiFO*.
<https://www.lifo.gr/now/greece/agios-panteleimonas-exihniastike-i-dolofonia-tis-annas-i-anakoinosi-tis-elas>
12. Άγιος Παντελεήμονας: Τρανς γυναίκα από την Κούβα το θύμα της δολοφονίας. (2023, Ιούλιος 11). *Reader*.
<https://www.reader.gr/ellada/agios-panteleimonas-trans-gynaika-apo-tin-koyba-thyma-tis-dolofonias/524465>
13. Αγρία δολοφονία στο Αγρίνιο: Σκότωσε τη μητέρα του και τραυμάτισε την γιαγιά του. (2021, Νοέμβριος 30). *GrTimes*.
<https://www.grtimes.gr/ellada/agria-dolofonia-sto-agrinio-skotose-ti-mitera-toy>
14. Αग्रιμανάκη, Κ. (2022, Ιανουάριος 4). Γυναικοκτονία κι όχι ανθρωποκτονία: Τα 17 εγκλήματα του 2021 με θύματα γυναίκες. *LiFO*.
<https://www.lifo.gr/now/greece/gynaikoktonia-ki-ohi-anthropoktonia-ta-17-egklimata-toy-2021-me-thymata-gynaikes>
15. Αγρίνιο – 35χρονος δολοφόνησε τη μητέρα του και τραυμάτισε τη γιαγιά του. (2021, Νοέμβριος 31). *In*.
<https://www.in.gr/2021/11/30/greece/agrinio-33xronos-dolofonise-ti-mitera-tou-kai-traymatise-ti-giagia-tou/>
16. Ακόμα μια γυναικοκτονία στην Ελλάδα: Το χρονικό του εγκλήματος στη Νίκαια - Αναφορές και για άλλα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. (2023, Ιανουάριος 22). *Εθνος*.
<https://www.ethnos.gr/greece/article/243051/akomamiagynaikoktoniasthnelladatoxronikotoyegklhmatossthnikaiaanaforeskaigiaallac2a0peristatikaendooikogeneiakhsbias>
17. Αλεξανδρούπολη – Συγκλονίζουν οι μαρτυρίες για την 29χρονη Τζεβριέ – Ερχόταν μελανιασμένη – Της λέγαμε να μην δέχεται βία. (2021, Δεκέμβριος 11). *In*.
<https://www.in.gr/2021/12/11/greece/aleksandroupoli-sygklonizoun-oi->

[martyries-gia-tin-29xroni-tzevrie-erxotan-melantiasmeni-tis-legame-na-min-dexetai-via/](#)

18. Αλεξανδρούπολη: Ισόβια στον σύζυγο της 29χρονης Τζεβριέ που την ξυλοκόπησε μέχρι θανάτου. (2022, Ιούνιος 1). *Voria.gr*.
[https://www.voria.gr/article/alexandroupoli-isovia-ston-sizigo-tis-29chronis-tzevrie-pou-tin-xilokopise-mechri-thanatou](#)
19. Αλιάκμονας: Απολογείται σήμερα η 29χρονη μητέρα -Περπάτησε 1 χιλιόμετρο πριν πετάξει το βρέφος στο φράγμα. (2023, Ιανουάριος 4). *iEfimerida*.
[https://www.iefimerida.gr/ellada/aliakmonas-apologeitai-29hroni-thanato-brefoys-perpatise-1-hiliometro-fragma](#)
20. Αμετανόητος ο 55χρονος που σκότωσε την Αϊντα - Ξέσπασε σε γέλια στο δικαστήριο. (2023, Μάρτιος 31). *Τα Νέα*.
[https://www.tanea.gr/2023/03/27/greece/ametanoitos-o-55xronos-pou-skotose-tin-ainta-ksespase-se-gelia-sto-dikastirio/](#)
21. Ανατριχιαστική εξέλιξη με την 45χρονη δολοφόνο της Ρόδου: Είπε στους αστυνομικούς ότι διέπραξε άλλες τρεις δολοφονίες ηλικιωμένων που φρόντιζε. (2022, Νοέμβριος 21). *Η Ροδιακή*.
[https://www.rodiaki.gr/article/486294/anatrixiastikh-exelixh-me-thn-45xronh-dolofono-ths-rodoy-eipe-stoys-astynomikoys-oti-diepraxe-alles-treis-dolofonies-hlikiwmenwn-poy-frontize](#)
22. Άννα Ιβάνκοβα: Αυτός είναι ο 35χρονος που συνελήφθη για τη δολοφονία της Κουβανής. (2023, Ιούλιος 20). *Neolaia.gr*.
[https://www.neolaia.gr/2023/07/20/dolofonia-annas-ivankova-aytos-einai-o-35xronos-pou-synelhfthi/](#)
23. Αργυρούπολη: Πέθανε η 41χρονη Όλγα που είχε ξυλοκοπηθεί άγρια από τον τζουντόκα πρώην σύντροφό της. (2023, Αύγουστος 28). *iEfimerida*.
[https://www.iefimerida.gr/ellada/argyroypoli-pethane-41hroni-xylodarmos-proin-syntrofo](#)
24. Αργυρούπολη: Πέθανε η 41χρονη Όλγα που ξυλοκοπήθηκε άγρια από τον τζουντόκα σύντροφό της. (2023, Αύγουστος 28). *Πρώτο Θέμα*.
[https://www.protothema.gr/greece/article/1406393/argyroupoli-pethane-i-41hroni-olga-pou-xulokopithike-agria-apo-ton-tzoudoka-sudrofo-tis/](#)

25. Αργυρούπολη: Πέθανε η 41χρονη που είχε ξυλοκοπηθεί από τον σύζυγό της, δάσκαλο πολεμικών τεχνών. (2023, Αύγουστος 28). *NewsIt*. <https://www.newsit.gr/ellada/argyroupoli-pethane-i-41xroni-pou-eixe-ksylokopithe-i-apo-ton-syzygo-tis-daskalo-polemikon-texnon/3846383/>
26. Αργυρούπολη: Υπέκυψε η 40χρονη — θύμα ξυλοδαρμού από δάσκαλο πολεμικών τεχνών. (2023, Αύγουστος 28). *EPTNEWS*. <https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/argyroupoli-ypekypse-i-40xroni-thyma-ksylodarmou-apo-daskalo-polemikon-texnon/>
27. Βέροια: Βρέφος εντοπίστηκε νεκρό στο φράγμα του Αλιάκμονα. (2023, Ιανουάριος 2). *In*. <https://www.in.gr/2023/01/02/greece/veroia-vrefos-entopistike-nekro-sto-fragma-tou-aliakmona/>
28. Βωβού, Σ. (2020, Οκτωβρίου 15). Άλλη μια γυναικοκτονία — στο Λουτράκι. *Το μωβ*. <https://tomov.gr/2020/10/15/alli-mia-gynaikoktonia-loytraki/>
29. Γαλανοπούλου, Χ. (2022, Νοέμβριος 25). 21 γυναικοκτονίες μετά: Γυναίκες που δεν πρέπει να ξεχάσουμε. *LiFO/ampa*. <https://ampa.lifo.gr/gunaiques/21-gynaikoktonies-meta-gynaiques-poy-den-prepei-na-xechasoyme/>
30. Γεωργίου, Ε. (2023, Μάρτιος 22). «Πρωταθλήτρια» Ευρώπης η Ελλάδα στην... έξαρση των γυναικοκτονιών. *In*. <https://www.in.gr/2023/03/22/greece/protathlitria-eyropis-ellada-stin-eksarsi-ton-gynaikoktonion/>
31. Γυναικοκτονία -Αργυρούπολη / Μέγα ερώτημα εάν ο δολοφόνος της Όλγας θα δικαστεί για ανθρωποκτονία. (2023, Αύγουστος 29). *Η Αυγή*. https://www.avgi.gr/koinonia/459003_mega-erotima-ean-o-dolofonos-tis-olgas-tha-dikastei-gia-anthropoktonia
32. Γυναικοκτονία η κτηνωδία στη Βαρβάκειο — Ομολόγησε ο πρώην σύντροφος της 60χρονης ότι τη δολοφόνησε. (2023, Μάιος 26). *The Press Project*. <https://thepressproject.gr/gynaikoktonia-i-ktinodia-sti-varvakeio-omologise-o-proin-syntrofos-tis-60chronis-oti-ti-dolofonise/>
33. Γυναικοκτονία Θεσσαλονίκη: "Ο αδελφός μου ήταν ένα κακοποιημένο παιδί, τον χτυπούσε ο πατέρας μας" λέει η αδελφή του. (2022, Μάρτιος 4). *THE TOC*. <https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/gunaikoktonia->

[thessaloniki-o-adelfos-mou-itan-ena-kakopoiimeno-paidi-ton-xtupouse-o-pateras-mas-leei-i-adelfi-tou/](#)

34. Γυναικοκτονία στα Ιωάννινα με μία γυναίκα νεκρή μέσα σε μπαούλο. (2021, Ιούλιος 31). *The Press Project*. <https://thepressproject.gr/gynaikoktonia-sta-ioannina-me-mia-gynaika-nekri-mesa-se-baoulo/>
35. Γυναικοκτονία στη Ζάκυνθο: Συγγνώμη από τα παιδιά του ζήτησε ο 51χρονος δολοφόνος [βίντεο]. (2022, Αύγουστος 5). *iEfimerida*. <https://www.iefimerida.gr/ellada/gynaikoktonia-zakyntho-syggnomi-paidia>
36. Γυναικοκτονία στη Ζάκυνθο: Το χρονικό της φρίκης και η στιγμή που τα παιδιά έφθασαν στο σπίτι — Διαμαρτυρίες έξω από τα δικαστήρια. (2022, Αύγουστος 2). *EPTNEWS*. <https://www.ertnews.gr/perifereiakoi-stathmoi/zakinthos/gynaikoktonia-sti-zakyntho-to-chroniko-tis-frikis-kai-i-stigmi-poy-ta-paidia-efthasan-sto-spiti/>
37. Γυναικοκτονία στη Θεσσαλονίκη: Κεριά και λουλούδια στο καφενείο της 41χρονης μητέρας τριών παιδιών. (2022, Μάρτιος 3). *THE TOC*. <https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/gynaikoktonia-sti-thessaloniki-keria-kai-louloudia-sto-kafeneio-tis-41xronis-miteras-trion-paidion/>
38. Γυναικοκτονία στη Λακωνία: «Τσαντίστηκα και την έπνιξα» – Σοκάρουν τα λόγια του συζύγου. (2021, Δεκέμβριος 6). *Τα Νέα*. <https://www.tanea.gr/2021/12/06/greece/gynaikoktonia-sti-lakonia-tou-zitise-na-xorisoun-kai-ekeinos-tin-epnikse-me-ta-xeria-tou/>
39. Γυναικοκτονία στη Λακωνία: Αμετανόητος ο δολοφόνος - «Τσαντίστηκα όταν με έβρισε και την έπνιξα». (2021, Δεκέμβριος 8). *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/186346/gynaikoktoniasthlakoniaa-metanohtosodolofonostsantisthkaotanmeebrisekaithnepnixa>
40. Γυναικοκτονία στη Λάρισα: Αυτή είναι η 35χρονη Ιωάννα - Της έσπασε το κεφάλι, μετά την τύλιξε με ένα πάπλωμα [Εικόνες]. (2022, Σεπτέμβριος 9). *THE TOC*. <https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/gynaikoktonia-sti-larisa-auti-einai-i-35xroni-ioanna---tis-espase-to-kefali-meta-tin-tulixe-me-ena-paploma-eikones/>

41. Γυναικοκτονία στη Λάρισα: Αυτή είναι η 35χρονη που δολοφονήθηκε στο διαμέρισμα (εικόνες). (2022, Σεπτέμβριος 9). *ATHENSVOICE*. <https://www.athensvoice.gr/epikairotita/ellada/770751/gunaikoktonia-sti-larisa-auti-einai-i-35hroni-pou-dolofonithike-sto-diamerisma-eikones/>
42. Γυναικοκτονία στη Μεσσήνη: Σκότωσε την σύζυγό του με βαριοπούλα και μετά αυτοκτόνησε. (2022, Νοέμβριος 8). *PieriaNews*. <https://www.pierianews.gr/2022/11/08/gynaikoktonia-sti-messini-skotose-tin-syzygo-tou-me-variopoula-kai-meta-aftoktonise/>
43. Γυναικοκτονία στη Μεσσήνη: Ψάλτης 82 ετών ο δράστης -Σε σοκ οι συγχωριανοί του -«Φαινόταν μια χαρά άνθρωπος». (2022, Νοέμβριος 8). *iEfimerida*. <https://www.iefimerida.gr/ellada/gynaikoktonia-messini-drastis-psaltis-82-eton>
44. Γυναικοκτονία στη Νέα Μάδυτο: Ισόβια στον 57χρονο που σκότωσε την εν διαστάσει σύζυγό του μέσα σε ζαχαροπλαστείο — BINTEO. (2022, Οκτώβριος 12). *Dikastiko*. <https://www.dikastiko.gr/eidhsh/gynaikoktonia-sti-neia-madyto-isovia-ston-57chrono-poy-skotose-tin-en-diastasei-syzygo-toy-mesa-se-zacharoplasteio/>
45. Γυναικοκτονία στη Ρόδο: Συγκλονίζουν οι γονείς - Δεν την άφηνε μόνη να δει ούτε τηλεόραση. (2021, Σεπτέμβριος 23). *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/175161/gynaikoktoniasthrodosyglonizoynoigoneisdenthnafhnemonhnadeioytethleorash>
46. Γυναικοκτονία στην Αργυρούπολη: Μήνυση για ανθρωποκτονία από πρόθεση θα ασκήσει η οικογένεια της 40χρονης Όλγας. (2023, Αυγούστου 29). *EPTNEWS*. <https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/gynaikoktonia-stin-argyroupoli-minysi-gia-anthropoktonia-apo-prothesi-tha-askisei-i-oikogeneia-tis-40xronis-olgas/>
47. Γυναικοκτονία στην Καβάλα: Η 29χρονη που δολοφονήθηκε από τον σύζυγό της μαζί με το παιδί τους. (2022, Σεπτέμβριος 30). *Neolaia.gr*. <https://www.neolaia.gr/2022/09/30/kavala-syzygos-paidi/>
48. Γυναικοκτονία στην Καβάλα: Ισόβια στον σύζυγο της Άντα — Την δολοφόνησε μέσα στο φαρμακείο της. (2023, Μάρτιος 31). *In*.

- <https://www.in.gr/2023/03/31/greece/gynaikoktonia-stin-kavala-isovia-ston-syzygo-tis-ainta-pou-tin-dolofonise-mesa-sto-farmakeio-tis/>
49. Γυναικοκτονία στην Καβάλα: Σκότωσε τη γυναίκα και το μωρό τους και αυτοκτόνησε. (2022, Σεπτέμβριος 30). *Alfavita*. https://www.alfavita.gr/koinonia/394248_sok-stin-kabala-skotose-ti-gynaika-kai-moro-toys-kai-aytoktonise
50. Γυναικοκτονία στην Κομοτηνή: Θλίψη για τη νεκρή 55χρονη - Πληροφορίες ότι ήταν τεσσάρων μηνών έγκυος. (2022, Σεπτέμβριος 12). *Έθνος*. https://www.ethnos.gr/greece/article/223873/gynaikoktoniasthnk_omothnhthlipshgiathnekrh55xronhplhroforiesotihtantessaronmhnoneqkyos
51. Γυναικοκτονία στην Κομοτηνή: Θλίψη για την 55χρονη - Μεγαλώνει η ματωμένη λίστα. (2022, Σεπτέμβριος 12). *iEidiseis*. <https://www.ieidiseis.gr/ellada/162785/gynaikoktonia-stin-komotini-thlipsi-gia-tin-55xroni-megalonei-i-matomeni-lista>
52. Γυναικοκτονία στην Κομοτηνή: Πέθανε η 55χρονη που την περιέλουσε με βενζίνη και της έβαλε φωτιά ο σύζυγός της. (2022, Σεπτέμβριος 12). *News24/7*. <https://www.news247.gr/ellada/ginaikoktonia-stin-komotini-pethane-i-55xroni-pou-tin-perielouse-me-venzini-kai-tis-evale-fotia-o-sizigos-tis/>
53. Γυναικοκτονία στην Κυψέλη: Αυτή είναι η 36χρονη που δολοφονήθηκε από τον εραστή — Πώς φτάσαμε στο λουτρό αίματος. (2022, Αύγουστος 29). *In*. <https://www.in.gr/2022/08/29/greece/gynaikoktonia-stin-kypseli-ayti-einai-36xroni-pou-dolofonithike-apo-ton-erasti-pos-ftasame-sto-loutro-aimatos/>
54. Γυναικοκτονία στην Κυψέλη: Στη φυλακή ο δράστης - Ομολόγησε ότι το έκανε για 20.000 ευρώ αλλά αρνήθηκε ερωτική σχέση. (2022, Αύγουστος 31). *Έθνος*. https://www.ethnos.gr/greece/article/222161/gynaikoktoniasthnk_ypselhsthfylakhodrasthsomologhseotitoekanegia20000eyroallaarnhthh_keerotikhsxesh
55. Γυναικοκτονία στην Κω: «Όλα όσα έγιναν το βράδυ της Δευτέρας» — Τι λέει ο συγκατοικος του 32χρονου. (2023, Ιούνιος 21). *Τα Νέα*.

<https://www.tanea.gr/2023/06/21/greece/gynaikoktonia-stin-ko-ola-osa-eginan-to-vrady-tis-deyteras-ti-leei-o-sygkatoikos-tou-32xronou/>

56. Γυναικοκτονία στην Κω: Βίντεο με την 27χρονη και τον 32χρονο να βγαίνουν από το σπίτι πριν το έγκλημα. (2023, Ιούνιος 22). *Documento*. <https://www.documentonews.gr/article/gynaikoktonia-stin-ko-vinteo-me-tin-27xroni-kai-ton-32xrono-na-vgainoyn-apo-to-spiti-prin-to-egklima/>
57. Γυναικοκτονία στην Κω: Νέο βίντεο – ντοκουμέντο με τον 32χρονο κατηγορούμενο. (2023, Ιούνιος 28). *NewsIt*. <https://www.news247.gr/ellada/ginaikoktonia-stin-ko-neo-vinteo-ntokoumento-me-ton-32xrono-katigoroumeno/>
58. Γυναικοκτονία στην Προσοτσάνη Δράμας, ο δράστης αυτοκτόνησε. (2022, Ιούνιος 7). *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. https://www.efsyn.gr/ellada/astynomiko/347177_gynaikoktonia-stin-prosotsani-dramas-o-drastis-aytoktonise
59. Γυναικοκτονία στο Κουκάκι: Αμετανόητος ο δράστης - «Για τα παιδιά μου λυπάμαι και την μάνα μου». (2022, Ιούνιος 25). *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/213670/gynaikoktoniastoko-ykakiametanohotosodrasthsgiatapaidiamoylypamaikaithnmanamoy>
60. Γυναικοκτονία στο Κουκάκι: Ολόκληρο το υπόμνημα του δράστη – «Άρχισα να τρελαίνομαι». (2022, Ιούνιος 29). *In*. <https://www.in.gr/2022/06/29/greece/gynaikoktonia-sto-koukaki- olokliro-ypomnima-tou-drasti-arxisa-na-trelainomai/>
61. Γυναικοκτονία στο Κουκάκι: Ολόκληρο το υπόμνημα του δράστη – «Άρχισα να τρελαίνομαι». (2022, Ιούνιος 29). *In*. <https://www.in.gr/2022/06/29/greece/gynaikoktonia-sto-koukaki- olokliro-ypomnima-tou-drasti-arxisa-na-trelainomai/>
62. Γυναικοκτονία στο Κουκάκι: Το ζευγάρι ήταν σε διάσταση και ο δράστης ήθελε να τα ξαναβρούν - Ακόμα και σήμερα στη ΓΑΔΑ. (2022, Ιούνιος 24). *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/213488/gynaikoktoniastoko-ykakitozeygarihtansediastashkaiodrasthshthelenataxanabroynakomaka-ishmerasthgada>

63. Γυναικοκτονία στο Κουκάκι: Το ζευγάρι ήταν σε διάσταση και ο δράστης ήθελε να τα ξαναβρούν - Ακόμα και σήμερα στη ΓΑΔΑ. (2022, Ιούνιος 24). *Έθνος*.
https://www.ethnos.gr/greece/article/213488/gynaikoktoniastokoykakito_zevgarihtansediastashkaiodrastshshelenataxanabroynakomakaishmerasthgada
64. Γυναικοκτονία στο Πάνορμο: Πέθανε ο φερόμενος δολοφόνος της Σταυρούλας. (2021, Αύγουστος 24). *NeaKriti*.
https://www.neakriti.gr/kriti/rethymno/1626457_gynaikoktonia-sto-panormo-pethane-o-feromenos-dolofonos-tis-stayroylas
- a. Γυναικοκτονία στο Περιστέρι: Βρέθηκαν απειλητικά sms του Πακιστανού στη 17χρονη γιατί του ζήτησε να χωρίσουν. (2022, Αύγουστος 4). *iEfimerida*.
<https://www.iefimerida.gr/ellada/gynaikoktonia-peristeri-apeilitika-sms-pakistanoy-17hroni>
65. Γυναικοκτονία στο Περιστέρι: Νέα συγκλονιστικά στοιχεία για τη 17χρονη Νικολέττα και τον δράστη. (2022, Αύγουστος 5). *Alfavita*.
https://www.alfavita.gr/koinonia/388166_gynaikoktonia-sto-peristeri-nea-sygklonistika-stoiheia-gia-ti-17hroni-nikoletta-kai
66. Γυναικοκτονία στο Περιστέρι: Σοκαριστική αποκάλυψη για την 17χρονη και τον αδερφό της. (2022, Αύγουστος 3). *In*.
<https://www.in.gr/2022/08/03/greece/gynaikoktonia-sto-peristeri-sokaristiki-apokalypsi-gia-tin-17xroni/>
67. Γυναικοκτονία στο Ρέθυμνο: Μαχαίρωσε τη σύζυγό του μέχρι θανάτου και παραδόθηκε. (2022, Ιούλιος 31). *EPTNEWS*.
<https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/kriti-nea-gynaikoktonia-sto-rethymno/>
68. Γυναικοκτονία στον Πειραιά: Είχε απειλήσει ξανά την 19χρονη ο καθ' ομολογίαν δράστης - Την Πέμπτη η απολογία του. (2022, Δεκέμβριος 5). *Έθνος*.
https://www.ethnos.gr/greece/article/235865/gynaikoktoniastonpeiraiiaeixeapeilhseixanathn19xronhokathomologiandrasthsthnpemphthapologia_toy

69. Γυναικοκτονία στον Πειραιά: Είχε απειλήσει ξανά την 19χρονη ο καθ' ομολογίαν δράστης - Την Πέμπτη η απολογία του. (2022, Δεκέμβριος 5). *Έθνος*.
https://www.ethnos.gr/greece/article/235865/gynaikoktoniastonpeiraiaei_xeapeilhseixanathn19xronhokathomologiandrasthsthnpemphthapologia_toy
70. Γυναικοκτονία στον Πειραιά: Σκότωσε τη σύντροφό του και παραδόθηκε στην αστυνομία. (2022, Δεκέμβριος 3). *Η Καθημερινή*.
<https://www.kathimerini.gr/society/562169365/gynaikoktonia-ston-peiraia-skotose-ti-syntrofo-toy-kai-paradothike-stin-astynomia/>
71. Γυναικοκτονία στον Πειραιά: Τη ζήλευε παθολογικά, τσακώθηκαν και την πυροβόλησε δύο φορές στο κεφάλι. (2022, Δεκέμβριος 3). *THE TOC*.
<https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/gynaikoktonia-ston-peiraia-ti-zileue-pathologika-tsakothikan-kai-tin-purobolise-duo-fores-sto-kefali/>
72. Γυναικοκτονία στον Πειραιά: Την άφησε αβοήγητη στον καναπέ και έφυγε – Η τελευταία ανάρτηση του δράστη. (2022, Δεκέμβριος 3). *in*.
<https://www.in.gr/2022/12/03/greece/gynaikoktonia-ston-peiraia-tin-afise-avoithiti-ston-kanape-kai-efyge-teleytaia-anartisi-tou-drasti/>
73. Γυναικοκτονία: Οι 12 γυναίκες που δολοφονήθηκαν μέσα σε ένα χρόνο στην Ελλάδα. (2020, Νοέμβριος 25). *in*.
<https://www.in.gr/2020/11/25/life/woman/gynaikoktonia-oi-12-gynaikes-pou-dolofonithikan-mesa-se-ena-xrono-stin-ellada/>
74. Γυναικοκτονίες / Η φονική βία κατά γυναικών το 2022 στην Ελλάδα. (2023, Ιανουάριος 5). *Αυγή*.
https://www.avgi.gr/koinonia/435378_i-foniki-bia-kata-gynaikon-2022-stin-ellada
75. Δαλίπη, Ε. (2022, Δεκέμβριος 22). Δολοφονία στη Θεσσαλονίκη: «Δεν έχει καταλάβει ακόμα ότι σκότωσε τη μητέρα του». *in*.
<https://www.in.gr/2022/12/22/greece/dolofonia-sti-thessaloniki-den-exei-katalavei-akoma-oti-skotose-ti-mitera-tou/>
76. Δολοφονία 35χρονης στη Λάρισα: Τη βρήκαν χτυπημένη στο κεφάλικαι τυλιγμένη με πάπλωμα. (2022, Σεπτέμβριος 9). *Πρώτο Θέμα*.
<https://www.protothema.gr/greece/article/1282431/dolofonia-35hronis-sti-larisa-ti-vrikan-htupimeni-sto-kefali-kai-tuligmeni-me-paploma/>

77. Δολοφονία 60χρονης στη Θεσσαλονίκη: Ομολόγησε ο γιος της – Την ξυλοκόπησε μέχρι θανάτου. (2022, Δεκέμβριος 21). *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/238444/dolofonia60xronhssththesalonikhomologhseogiosthsthnxylukuphsemexrithanatoy>
78. Δολοφονία στη Ρόδο - Σοκάρει η ομολογία της οικιακής βοηθού: «Δεν με άφηνε να κοιμηθώ και την έπνιξα». (2022, Νοέμβριος 21). *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/233748/dolofoniasthrodoosokareihomologiathsoikiakhsbohthoydenmeafhnenakoimhthokaithnepnixa>
79. Δολοφονία στο Αγρίνιο: Σοκαριστικές οι νέες αποκαλύψεις - Κακοποιούσε επί 8 χρόνια τη μητέρα του πριν τη σκοτώσει. (2021, Δεκέμβριος 1). *Ελεύθερος Τύπος*. <https://eleftherostypos.gr/ellada/863683-dolofonia-sto-agrinio-sokaristikes-oi-nees-apokalypseis-kakopoiouse-epi-8-xronia-ti-mitera-tou-prin-ti-skotosei>
80. Δολοφονία στο Αιγάλεω – «Σκότωσε τη μάνα μου» φώναζε ένα από τα παιδιά της. (2021, Οκτώβριος 20). *In*. <https://www.in.gr/2021/10/20/greece/dolofonia-sto-aigaleo-skotose-ti-mana-mou-fonaze-ena-apo-ta-paidia-tis/>
81. Δολοφονία στο Μαρούσι: «Όταν έφτασα εκεί ενημερώθηκα ότι η κόρη μου ήταν νεκρή και δράστιδα ήταν η φίλη της» λέει ο πατέρας της 23χρονης. (2022, Δεκέμβριος 18). *LiFO*. <https://www.lifo.gr/now/greece/dolofonia-sto-maroyisi-otan-eftasa-ekei-enimerothika-oti-i-kori-moy-itan-nekri-kai>
82. Έγκλημα ή αυτοκτονία; – Θρίλερ με τον θάνατο της 16χρονης στα Τρίκαλα. (2020, Ιουλίου 16). *In*. <https://www.in.gr/2020/07/16/in-tv/eqklima-aytoktonia-thriller-ton-thanato-tis-16xronis-sta-trikala/>
83. Έγκλημα στα Γρεβενά: «Σκότωσα τη μάνα μου γιατί έκαψε το φαγητό», είπε ο μητροκτόνος. (2021, Δεκέμβριος 16). *iEfimerida*. <https://www.iefimerida.gr/ellada/grebena-skotosa-ti-mana-moy-giati-ekapse-fagito>
84. Έγκλημα στα Γρεβενά: Ο μητροκτόνος είχε σκοτώσει και τη γιαγιά του. (2021, Δεκέμβριος 16). *Η Καθημερινή*.

- <https://www.kathimerini.gr/society/561632674/egklima-sta-grevena-o-mitroktonos-eiche-skotosei-kai-ti-giagia-toy/>
85. Έγκλημα στην Καλλιθέα: Έπνιξε τη γυναίκα του μέσα στο σπíti τους. (2020, Νοέμβριος 5). *Athensmagazine*. <https://www.athensmagazine.gr/article/news/egklima/485987-egklhma-sthn-kallithea-epnikse-th-gynaika-toy-mesa-sto-spiti-toys>
86. Έγκλημα στο Μαρούσι: Τι λέει η οικογένεια της 17χρονης στο Μαρούσι. (2022, Δεκέμβριος 13). *In*. <https://www.in.gr/2022/12/13/greece/egklima-sto-marousi-ti-leei-oikogeneia-tis-17xronis-sto-marousi>
87. Εξελίξεις στην υπόθεση της άγριας δολοφονίας της 12χρονης Ζενέιντα –Ο βιαστής την είχε κάψει ζωντανή. (2021, Απρίλιος 14). *Τα Νέα*. <https://www.tanea.gr/2021/04/14/greece/astynomika/ekselikseis-stin-ypothesi-tis-agrias-dolofonias-tis-12xroni-zeneinta-o-viastis-tin-eixe-kapsei-zontani/>
88. Εξιχνιάστηκε η δολοφονία της 44χρονης στη Βέροια: Πέθανε ενώ τη βίαζαν. (2020, Μάρτιος 6). *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/92448/exixniasthkehldolofoniaths44xronhssthberoiapethaneenothbiazan>
89. Ζαραβέλα, Τ. (2022, Δεκέμβριος 17). Ανασκόπηση 2022: Γυναικοκτονίες, όταν το φύλο ισοδυναμεί με καταδίκη. *ATHENSVOICE*. <https://www.athensvoice.gr/epikairotita/ellada/782682/anaskopisi-2022-gunaikoktonies-otan-to-fullo-isodunamei-me-katadiki/>
90. Η Κύπρος εισήγαγε το ιδιώνυμο αδίκημα της Γυναικοκτονίας - Επισύρει την ποινή της φυλάκισης διά βίου. (2022, Ιούλιος 9). *LegalNews24.gr*. http://www.legalnews24.gr/2022/07/blog-post_9.html
91. Η Νεκταρία, το 13ο θύμα γυναικοκτονίας από τις αρχές του χρόνου - Σοκάρουν οι περιγραφές για το άγριο έγκλημα. (2021, Οκτώβριος 30). *iEfimerida*. <https://www.iefimerida.gr/ellada/i-nektaria-13o-thyma-gynaikoktonias-apo-tis-arhes-toy-hronoy>
92. Ηλίου, Θ. (2022, Δεκέμβριος 22). Έγκλημα στην Καλαμαριά: «Είσαι τελειωμένη» φώναζε ο 29χρονος που σκότωσε την μητέρα του.

- Μακεδονία*. <https://www.makthes.gr/egklima-stin-kalamaria-eisai-teleiomeni-fonaze-o-29chronos-poy-skotose-tin-mitera-toy-620417>
93. Ηράκλειο: Θρίλερ με τον θάνατο γυναίκας μέσα στο σπίτι της. (2021, Δεκέμβριος 29). *Ant1 News*. <https://www.ant1news.gr/LocalNews/article/624467/irakleio-thriler-me-ton-thanato-gynaikas-mesa-sto-spiti-tis>
94. Θάνατος 16χρονης στα Τρίκαλα: «Μίλησε» το κινητό της Μαρίας - Σε ποιον έγραψε το τελευταίο της μήνυμα. (2020, Αυγούστου 28). *Πρώτο Θέμα*. <https://www.protothema.gr/greece/article/1038857/thanatos-16hronis-sta-trikala-milise-to-kinito-tis-marias-se-poion-egrapse-to-teleutaio-tis-minuma/>
95. Θεσσαλονίκη: Σκότωσε τη μητέρα του στο ξύλο γιατί του ζήτησε νερό. (2022, Ιούλιος 27). *NewsIt*. <https://www.newsit.gr/ellada/thessaloniki-skotose-ti-mitera-tou-sto-ksylo-giati-tou-zitise-nero/3571363/>
96. Θρίλερ στη Βούλα: Εντοπίστηκε νεκρή γυναίκα στο διαμέρισμά της. (2020, Ιούνιος 12). *News.gr*. <https://www.news.gr/ellada/article/2265867/thriler-sti-voula-entopistike-nekri-gineka-sto-diamerisma-tis.html>
97. Ιδιώνυμο αδίκημα οι γυναικοκτονίες στην Κύπρο. (2022, Ιούλιος 9). *DW*. <https://www.dw.com/el/%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CF%8E%CE%BD%CF%85%CE%BC%CE%BF-%CE%B1%CE%B4%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CE%BF%CE%B9-%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%BA%CF%8D%CF%80%CF%81%CE%BF/a-62416890>
98. Ισόβια στον δράστη της γυναικοκτονίας στα Μεσκλά Χανίων. (2022, Απρίλιος 17). *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. https://www.efsyn.gr/afieromata/efkriti/340354_isobia-ston-drasti-tis-gynaikoktonias-sta-meskla-hanion
99. Ιωάννινα – Βρέθηκε πτώμα γυναίκας σε μπαούλο στο υπόγειο τουσπιτιού της — Συνελήφθη ο ανιψιός της. (2021, Ιούλιος 31).

- In.* <https://www.in.gr/2021/07/31/greece/ioannina-vrethike-ptoma-gynaikas-se-mpaoulo-sto-ypogeio-tou-spitiou-tis-synelifthi-o-anipsios-tis/>
100. Καβάλα: Ο 52χρονος σκότωσε την Αϊντα και 4 ώρες μετά κάλεσε γιατρό γιατί είχε... πίεση - Τι λένε 5 πρώην σύντροφοί του. (2022, Μάιος 11). *THE TOC*. <https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/kabala-o-52xronos-skotose-tin-ainta-kai-4-ores-meta-kalese-giatro-giati-eixe-piesi---ti-lene-5-proin-suntrofoi-tou/>
101. Καλαμαριά: Στο ψυχιατρείο ο 29χρονος που σκότωσε τη μητέρα του -Πώς έγινε το έγκλημα. (2022, Δεκέμβριος 22). *iEfimerida*. <https://www.iefimerida.gr/ellada/kalamaria-psyhiatreio-29hronos-skotose-mitera>
102. Καραβία, Κ. (2022, Αύγουστος 2). Πες τες με το όνομά τους: 12 γυναικοκτονίες μέσα σε 7 μήνες. *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/218534/pestesmetoonomatoys12gynaikoktoniesmesase7mhnes>
103. Κεκέση, Λ. (2020, Ιούλιος 20). Θάνατος 16χρονης στα Τρίκαλα: Προβληματίζουν τις Αρχές οι φωτογραφίες της αυτοψίας. *Πρώτο Θέμα*. <https://www.protothema.gr/greece/article/1028240/thanatos-16hronis-sta-trikala-giati-provlimatizei-tis-arhes-to-fotografiko-uliko-tis-dikografias/>
104. Κέρκυρα: 93χρονη βρέθηκε στραγγαλισμένη μέσα στο σπίτι της – Υπόπτους στην οικογένειά της ψάχνει η ΕΛΑΣ. (2022, Αύγουστος 30). *Dikastiko*. <https://www.dikastiko.gr/eidhsh/kerkyra-93chroni-vrethike-straggalismeni-mesa-sto-spiti-tis-ypoptoys-stin-oikogeneia-tis-psachnei-i-elas/>
105. Κέρκυρα: Εξιχνιάστηκε η δολοφονία ηλικιωμένης τον Αύγουστο του 2022 — Δράστης ο γιος της. (2023, Φεβρουάριος 14). *In.* <https://www.in.gr/2023/02/14/greece/kerkyra-eksixniastike-dolofonia-ilikiomenis-ton-aygousto-tou-2022-drastis-o-gios-tis/>
106. Κέρκυρα: Σύλληψη 64χρονου για τη δολοφονία της 93χρονης μητέρας του το 2022. (2023, Φεβρουάριος 14). *Η Ναυτεμπορική*. <https://www.naftemporiki.gr/society/1439372/kerkyra-syllipsi-64chronoy-gia-ti-dolofonia-93chronis-to-2022/>

107. Κομοτηνή: Πέθανε η γυναίκα που την περιέλουσε με βενζίνη και την έκαψε ο σύζυγός της. (2022, Σεπτέμβριος 12). *Η Καθημερινή*. <https://www.kathimerini.gr/society/562039237/komotini-pethane-i-gynaika-poy-tin-perieloyse-me-venzini-kai-tin-ekapse-o-syzygos-tis/>
108. Κομοτηνή: Πέθανε η γυναίκα που της έβαλε φωτιά με βενζίνη ο σύζυγός της. (2022, Σεπτέμβριος 12). *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/223810/komothnhpethaneh-gynaikapoythsebalefotiamebenzinhosyzygosths>
109. Κορινθία: Η επίσημη ανακοίνωση της ΕΛ.ΑΣ για την ανθρωποκτονία της 57χρονης στο Καίσαρι. (2023, Μάρτιος 14). *KorinthosTv*. <https://korinthostv.gr/%CE%BA%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BD%CE%B8%CE%AF%CE%B1-%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%AF%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B7-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%AF%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CE%BB-%CE%B1/>
110. Κουσιοπούλου, Ε. (2022, Ιούνιος 7). Τραγωδία στη Δράμα: Σκότωσε τη γυναίκα του και αυτοκτόνησε- Η κόρη βρήκε νεκρούς τους γονείς της. *EPTNEWS*. <https://www.ertnews.gr/ert3/tragodia-sti-drama-skotose-ti-gynaika-toy-kai-aytoktonise-i-kori-vrike-nekroys-toys-goneis-tis/>
111. Κύπρος: Ιδιώνυμο αδίκημα η γυναικοκτονία – Τι ανέφερε στην ΕΡΤ η Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων. (2022, Ιούλιος 8). *ERTNEWS*. <https://www.ertnews.gr/eidiseis/diethni/kypros-idionymo-adikima-i-gynaikoktonia-ti-anefere-stin-ert-i-proedros-tis-voylis-ton-antiprosopon/>
112. Μακρογαμβράκης, Θ. (2021, Απρίλιος 14). Προσπάθησε να βιάσει τη 12χρονη Ζενέιντα, του ξέφυγε και την έκαψε ζωντανή - Στον ανακριτή η υπόθεση μετά από 10 χρόνια. *Πρώτο Θέμα*. <https://www.protothema.gr/greece/article/1114565/prospathise-na-viasei-ti-12hroni-zeneida-tou-xefuge-kai-tin-ekapse-zodani-ston-anakriti-i-upothesi-meta-apo-10-hronia/>

113. Μαρία Μπονίκου: "Αν καταλάβω ότι τελειώνουν τα λεφτά θα σε σκοτώσω" - Συγκλονίζει η ξαδέλφη της που τη βρήκε [Βίντεο]. (2022, Ιούνιος 6). *THE TOC*. <https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/maria-mponikou-an-katalabo-oti-teleionoun-ta-lefta-tha-se-skotoso---sugklonizei-i-xaderfi-tis-pou-ti-brike-binteo/>
114. Μαρουλίδης, Ν. (2021, Δεκέμβριος 7). 15 γυναικοκτονίες μέσα στο 2021: Σχεδόν κάθε μήνα και μία δολοφονία από χέρι συντρόφου ή συζύγου. *iEfimerida*. <https://www.iefimerida.gr/ellada/15-gynaikoktonies-sygklonisan-panellinio-2021>
115. Μέτρηση γυναικοκτονιών στην Ελλάδα. (2022, Νοέμβριος 10). *Social Policy - Κοινωνική Πολιτική, Κοινωνική Θεωρία*. <https://socialpolicy.gr/2022/11/%CE%BC%CE%AD%CF%84%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%8E%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1.html>
116. Μητροκτονία στη Θεσσαλονίκη: Η 79χρονη δολοφονήθηκε με μανία -Εντοπίστηκε νεκρή 5 μέρες μετά. (2022, Ιούλιος 7). *ATHENS VOICE*. <https://www.athensvoice.gr/epikairoti/ellada/764708/mitroktonia-sti-thessaloniki-i-79hroni-dolofonithike-me-mania-edopistike-nekri-5-meres-meta/>
117. Μητροκτονία στη Θεσσαλονίκη: Με μαχαιριές στον λαιμό βρέθηκε η 79χρονη - "Της φώναζε, είχαν συνέχεια προστριβές". (2022, Ιούλιος 6). *THE TOC*. <https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/mitroktonia-sti-thessaloniki-me-maxairies-ston-laimo-brethike-i-79xroni---tis-fonaze-eixan-sunexeia-prostribes/>
118. Μητροκτονία στη Θεσσαλονίκη: Τη σκότωσε για ένα ποτήρι νερό και πήγε ξανά για ύπνο. (2022, Ιούλιος 27). *TypoThes*. https://www.typosthes.gr/thessaloniki/288612_mitroktonia-sti-thessaloniki-ti-skotose-gia-ena-potiri-nero-kai-pige-xana-gia
119. Μικρή Μαντίνεια: 59χρονος τραυμάτισε θανάσιμα με μαχαίρι τη μητέρα του και έπειτα επιχείρησε να αυτοκτονήσει. (2021, Αύγουστος

- 3). *LiFO*. <https://www.lifo.gr/now/greece/mikri-mantineia-59hronos-traymatise-thanasima-me-mahairi-ti-mitera-toy-kai-epeita?page=1>
120. Νέα γυναικοκτονία στην Μπούκα Μεσσήνης: Σκότωσε τη σύζυγό του και μετά αυτοκτόνησε. (2022, Νοέμβριος 8). *NewsIt*. <https://www.newsit.gr/topikes-eidhseis/nea-gynaikoktonia-stin-mpouka-messinis-skotose-ti-syzygo-tou-kai-meta-aytoktonise/3636358/>
121. Νέα γυναικοκτονία στον Πειραιά: Σκότωσε τη σύντροφό του και παραδόθηκε. (2022, Δεκέμβριος 3). *Alfavita*. https://www.alfavita.gr/koinonia/401528_nea-gynaikoktonia-ston-peiraia-skotose-ti-syntrofo-toy-kai-paradothike
122. Νέες αποκαλύψεις για το διπλό φονικό στην Καβάλα: Έξι άτομα στην κηδεία του δράστη - Τι λέει ο ιερέας. (2022, Οκτώβριος 2). *Έθνος*. <https://www.ethnos.gr/greece/article/226616/neesapokalypseisgiatodipl- ofonikosthnikabalaexiatomasthnhkhdeiatoydrasthtileioiereas>
123. Νέες αποκαλύψεις για το έγκλημα στη Χαλκηδόνα – Τι λέει φίλος του 34χρονου. (2023, Απρίλιος 5). *In*. <https://www.in.gr/2023/04/05/greece/nees-apokalypseis-gia-egklima-sti-xalkidona-ti-leei-filos-tou-34xronou/>
124. Νεκρή εντοπίστηκε γυναίκα στο διαμέρισμά της στη Βούλα. (2020, Ιούνιος 12). *NeaKriti*. https://www.neakriti.gr/ellada/1580929_nekri-entopistike-gynaika-sto-diamerisma-tis-sti-boyla
125. Νιακάρη, Κ. (2021, Δεκέμβριος 6). Γυναικοκτονία-σοκ στη Λακωνία: «Με έβρισε, τσαντίστηκα, την έπιασα από τον λαιμό και την έπνιξα» -Νεκρή 36χρονη. *iEfimerida*. <https://www.iefimerida.gr/ellada/gynaikoktonia-lakonia-ebrise-epiasa-laimo-epnixa>
126. Ομολόγησε η 29χρονη ότι έριξε το μωρό της στο φράγμα του Αλιάκμονα. (2023, Ιανουάριος 9). *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. https://www.efsyn.gr/ellada/koinonia/373806_omologise-i-29hroni-oti-erixe-moro-tis-sto-fragma-toy-aliakmona
127. Π. Φάληρο: Σοκαριστικές μαρτυρίες για το θάνατο της ηλικιωμένης μετά από φωτιά σε διαμέρισμα. (2022, Μάιος 14). *In*.

<https://www.in.gr/2022/05/14/greece/p-faliro-sokaristikos-martyries-gia-thanato-tis-ilikiomenis-meta-apo-fotia-se-diamerisma/>

128. Παναγιωτίδης, Θ. (2022, Φεβρουάριος 21). Γυναικοκτονία στα Ιωάννινα: Είπε στη γειτόνισσα να φέρει ασθενοφόρο, λέγοντας ότι “είχε λιποθυμήσει η σύζυγός του”. *News24/7*.
<https://www.news247.gr/ellada/ginaikoktonia-sta-ioannina-eipe-sti-geitonissa-na-ferai-asthenoforo-legontas-oti-eixe-lipothimisei-i-sizigos-tou/>
129. Παναγιωτίδης, Θ. (2023, Μάιος 25). Γυναικοκτονία στη Βαρβάκειο: Συνελήφθη ο πρώην σύντροφος της 60χρονης που τη μαχαίρωσε μέχρι θανάτου. *NewsIt*.
<https://www.news247.gr/ellada/ginaikoktonia-sti-varvakeio-sinelifthi-o-proin-sintrofis-tis-60xronis-pou-ti-maxairose-mexri-thanatou/>
130. Παπαναστασούλης, Β. (2022, Οκτώβριος 12). Θεσσαλονίκη: Ισόβια σε 57χρονο για τη γυναικοκτονία της Νέας Μαδύτου. *GrTimes*.
<https://www.grtimes.gr/themata-grtimes/thessaloniki-isovia-se-57chronos-gia-ti-gynaikoktonia-tis>
131. Παρέσυρε στο μαντρί την 31χρονη με το μωρό και τους σκότωσε -Σοκ στην Καβάλα, τα τελευταία λόγια του δράστη. (2022, Σεπτέμβριος 30). *iEfimerida*. <https://www.iefimerida.gr/ellada/paresyre-sto-mantri-tin-31hroni-me-moro-kai-toys-skotose>
132. Παύλου, Φρ. (2021, Απρίλιος 8). Έγκλημα στη Μακρινίτσα: Από τις 15/1 ζητούσε προστασία από τον πρώην σύζυγό της η 28χρονη- Το χρονικό. *EPTNEWS*. <https://www.ertnews.gr/perifereiakoi-stathmoi/volos/egklima-sti-makrinitsa-apo-tis-15-1-zitoyse-prostasia-apo-ton-proin-syzygo-tis-i-28chroni-to-chroniko/>
133. Ποιοτικά Δεδομένα (χ.χ.). *femicide.gr*.
<https://femicide.gr/poiotika-dedomena/>
134. Προφυλακιστέος ο καθ'ομολογίαν δράστης της γυναικοκτονίας στο Ρέθυμνο. (2022, Αύγουστος 4). *Η Εφημερίδα των Συντακτών*.
https://www.efsyn.gr/afieromata/efkriti/354448_profylakisteos-o-kathomologian-drastis-tis-gynaikoktonias-sto-rethymno
135. Σαλαμίνα: Συνελήφθη ο 57χρονος γιος για τη συγγερή δολοφονία της μητέρας του. (2022, Μάιος 31). *Έθνος*.

- <https://www.ethnos.gr/greece/article/210317/salaminasynelhftthho57xronsgiosgiathstygerhdolofoniathsmhtherastoy>
136. Σαλαμίνα: Συνελήφθη ο 57χρονος γιος για τη συγγερή δολοφονία της μητέρας του. (2022, Μάιος 31). *Έθνος*.
<https://www.ethnos.gr/greece/article/210317/salaminasynelhftthho57xronsgiosgiathstygerhdolofoniathsmhtherastoy>
137. Σκαλιώνη, Δ. (2021, Δεκέμβριος 10). Γυναικοκτονίες στην Ελλάδα το 2021: Μια μαύρη λίστα που τελειωμό δεν έχει. *EPTNEWS*.
<https://www.ertnews.gr/eidiseis/mono-sto-ertgr/oi-gynaikoktonies-stin-ellada-to-2021-mia-mayri-lista-poy-teleiomo-den-echei/>
138. Σοκαρισμένη η τοπική κοινωνία για τη 45χρονη δολοφόνο - Αναλυτικό ρεπορτάζ για τα όσα ομολόγησε στους αστυνομικούς. (2022, Νοέμβριος 22). *Η Ροδιακή*.
<https://www.rodiki.gr/article/486327/sokarismenh-h-topikh-koinwnia-gia-th-45xronh-dolofono-analytiko-reportaz-gia-ta-osa-omologhse-stoys-astynomikoys>
139. Συγκλονισμένη η Θεσσαλονίκη από τη νέα μητροκτονία: Με θλαστικές κακώσεις 84χρονη – Ομολόγησε ο γιος της. (2022, Ιούλιος 27). *Έθνος*.
<https://www.ethnos.gr/greece/article/217899/sygklonismenhththessalonikhapothneamhtroktioniamethlastikeskakoseis84xronhomologhseogiosths>
140. Συμβουλάκης, Λ. (2023, Ιανουάριος 14). Γυναικοκτονία Νεκταρίας Μαράκη: Ισόβια στον 55χρονο σύζυγό της που την έσφαξε στο ξενοδοχείο που εργαζόταν. *Nea Kriti*.
https://www.neakriti.gr/kriti/1698584_gynaikoktonia-nektarias-maraki-isobia-ston-55hrono-syzygo-tis-poy-tin-esfaxe-sto
141. Τάνκα, Α. (2020, Δεκέμβριος 2). Γυναικοκτονίες : Ο θλιβερός αριθμός των γυναικοκτονιών από την αρχή του έτους. *In*.
<https://www.in.gr/2020/12/02/stories/gynaikoktonies-o-thliveros-arithmos-ton-gynaikoktonion-apo-tin-arxi-tou-etous/>
142. Τι λέει μέσα από τις φυλακές για τη δολοφονία ο μάρτυρας — «κλειδί»...(2021, Ιανουάριος 31). *Φως στο Τούνελ*.

<https://anikoulouli.gr/ti-lei-mesa-apo-tis-fylakes-gia-ti-dolofonia-o-martyras-klidi/>

143. Το χρονικό μιας προαναγγελθείσας μητροκτονίας στο Ξηροχώρι: Οι απειλές του δράστη προς τη μητέρα και τον αδερφό του - «Το κράτος απέτυχε». (2022, Ιούλιος 27). *Έθνος*.
<https://www.ethnos.gr/greece/article/217915/toxronikomiasproanaggelt-heisasmhtroktioniasstoxhroxorioiapeilestoydrasthprosthmhtherakaitonad-erfotoytokratosapetyxe>
144. Τριανταφύλου, Δ. (2022, Σεπτέμβριος 30). Καβάλα: Δυο ειδικοί αναλύουν τα «γιατί» του εγκλήματος. *Η Καθημερινή*.
<https://www.kathimerini.gr/society/562070413/kavala-dyo-eidikoi-analyoun-ta-giati-toy-triploy-egklimatos/>
145. Τσαλδάρης, Μ. (2022, Αύγουστος 29). Νέα γυναικοκτονία στην Κυψέλη - 36χρονη μαχαιρώθηκε μέχρι θανάτου. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*.
https://www.efsyn.gr/ellada/koinonia/357080_nea-gynaikoktonia-stin-kypseli-36hroni-mahairothike-mehri-thanatoy
146. Τσούνη, Α. & Βωβού, Σ. (2020, Νοέμβριος 21). Γυναικοκτονίες στην Ελλάδα τους τελευταίους 12 μήνες — 11 λιγότερες. *Το μωβ*.
<https://tomov.gr/2020/11/21/gynaikoktonies-25-11-2020/>
147. Υπουργείο Εξωτερικών. (2023, Φεβρουάριος). *Εξωτερικές Σχέσεις - Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας*. Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εξωτερικών. <https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/i-ellada-stin-ee/exoterikes-skheseis-europaike-politike-geitonias.html>
148. Φασουλάκη, Σ. (2022, Αύγουστος 9). Γυναικοκτονία στο Περιστέρι: Προφυλακιστέος ο σύντροφος της 17χρονης Νικολέτας - Ομολόγησε τον φόνο και στην ανακρίτρια. *Έθνος*.
<https://www.ethnos.gr/greece/article/219593/gynaikoktoniastoperisterip-rofylakisteososyntrofosths17xronhsnikoletasomologhsetonfonokaisthna-nakritria>
149. Φωτόπουλος, Ν. (2021, Δεκέμβριος 15). Γυναικοκτονία και το φονικόστη Νέα Μάδυτο. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*.
https://www.efsyn.gr/ellada/koinonia/323733_gynaikoktonia-kai-foniko-sti-nea-madyto

Νομοθεσία, όπως ανακτήθηκε από το διαδίκτυο.

1. LAWSPOT (χ.χ.). Άρθρο 299 - Ποινικός Κώδικας - Ανθρωποκτονία με πρόθεση. Ανακτήθηκε 2023 Σεπτεμβρίου 7 από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/pk/arthro-299-poinikos-kodikas-anthropoktonia-me-prothesi>
2. LAWSPOT (χ.χ.). Άρθρο 302 - Ποινικός Κώδικας - Ανθρωποκτονία από αμέλεια. Ανακτήθηκε 2023 Σεπτεμβρίου 7 από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/pk/arthro-302-poinikos-kodikas-anthropoktonia-apo-ameleia>
3. LAWSPOT (χ.χ.). Άρθρο 310 - Ποινικός Κώδικας (Νόμος 4619/2019) - Βαριά σωματική βλάβη. Ανακτήθηκε 2023 Σεπτεμβρίου 7 από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-310-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-varia>
4. LAWSPOT (χ.χ.). Άρθρο 311 - Ποινικός Κώδικας - Θανατηφόρα βλάβη. Ανακτήθηκε 2023 Σεπτεμβρίου 7 από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/pk/arthro-311-poinikos-kodikas-thanatifora-vlavi>
5. LAWSPOT (χ.χ.). Άρθρο 333 - Ποινικός Κώδικας (Νόμος 4619/2019) – Απειλή. Ανακτήθηκε 2023 Σεπτεμβρίου 7 από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-333-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-apeili>
6. LAWSPOT (χ.χ.). Νόμος 3500/2006 - Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις. Ανακτήθηκε 2023 Σεπτεμβρίου 5 από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-3500-2006>
7. LAWSPOT (χ.χ.). Νόμος 4531/2018 I) Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας, II) Ενσωμάτωση της 2005/214/ΔΕΥ απόφασης-πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών και III) Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και λοιπές διατάξεις. Ανακτήθηκε 2023

Σεπτεμβρίου 5 από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-4531-2018>

8. LAWSPOT (χ.χ.). Νόμος 4855/2021 - Τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες επείγουσες διατάξεις. Ανακτήθηκε 2023 Σεπτεμβρίου 6 από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-4855-2021>
9. LAWSPOT (χ.χ.). Νόμος 4855/2021 - Τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες επείγουσες διατάξεις. Ανακτήθηκε 2023 Σεπτεμβρίου 5 από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-4855-2021>
10. Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (χ.χ.). Νόμος 4604/2019 - Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας - Ρυθμίσεις για την απονομή Ιθαγένειας - Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση - Λοιπές διατάξεις. Ανακτήθηκε 2023 Αύγουστος 29 από <http://elib.aade.gr/elib/view?d=gr/act/2019/4604/>